

GETUIGENISSEN

UIT HET LEVEN VAN

Godvrezende mensen uit Groot-Brittannië en Amerika

Vertaald uit het Engels door

RUBEN BOLIER

En een levensschets van A. Antheunisse

Door W. Westerbeke

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2019

Inhoud:

1. De arme Joseph (3)
2. Het gebed van John, burggraaf van Kenmure (5)
3. Uit het leven van John Warner, een discipel van Berridge. (8)
4. Dood, waar is uw prikkel? Het leven van William en Benjamin Hewling (12)
5. Twee getuigen uit de tijd van de opwekking aan het eind van de 18^e eeuw (22)
6. Bekering van een atheïst: Het getuigenis van Charles Joseph Kine (25)
7. Het getuigenis van Jabez Rabson. (30)
8. God, een verhoorder van gebeden, door Alfred Brandon (32)
9. Bekering van een dominee, het getuigenis van L.R. Shelton, die voor zijn bekering bedrogen was door de duivel, vermomd als 'een engel des lichts'. (36)
10. In de haven van rust geleid. Het getuigenis van Ruth Wheatly.¹ (62)
11. Het getuigenis van George Burrell² (64)
12. Het einde was vrede. Het getuigenis van Thomas Boorne³ (70)
13. Uit het leven van Peter Henry Sayers⁴ (74)
14. De levensbeschrijving van Thirzah Tate uit Manchester⁵ (77)
15. Een kort getuigenis van Jane Elisabeth Paige, een meisje van twee jaar oud. (79)
16. Het getuigenis van ds. John Robert Broome, Trowbridge⁶ (80)
17. Het leven van J. W. Walder⁷ (96)
18. Jane Elliott, een geliefde nicht. Door Jane Walker (102)

BIJLAGE

19. Levensschets van Toon (Anthonie) Antheunisse (113)

¹ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

² Geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

³ Geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

⁴ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

⁵ Geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

⁶ Geplaatst met toestemming van weduwe Broome

⁷ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

No 19 geplaatst met toestemming Stichting de Gihonbron, Middelburg

1. Het getuigenis van ‘de arme Joseph’

Een verhaal uit de tijd van de puriteinen

Bron: The Gospel Standard, august. 1987, blz. 241 ev.

Er was eens een arme, wat minderbegaafde man. Zijn naam was Joseph. Zijn dagelijks werk was het doorgeven van boodschappen en het dragen van pakketten. Toen hij eens door de straten van Londen liep, hoorde hij dat er Psalmen gezongen werden in een huis van God. Hij liep naar binnen. Hij had een groot pak garen over zijn schouders hangen. Het was St. Mary's Aldermanbury, de kerk van ds. Edmund Calamy (de bekende puriteinse theoloog, 1600-1666).

Een goed gekleed gehoor omringde de theoloog. Deze las als tekst 1 Tim. 1:15: *Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.* Over deze tekst hield hij zijn preek op een zo'n duidelijk mogelijke wijze. Hij preekte het oude en apostolische Evangelie, de inhoud van dit getrouwe woord. De inhoud is als volgt: er is een eeuwige zaligheid voor de vuilste zondaars, enkel en alleen door de waardigheid van Jezus Christus, de God Die alle dingen gemaakt heeft.

De apostel zegt: *Niet vele rijken, niet vele edelen zijn geroepen (door deze leer), maar God heeft de zwakke dingen van de wereld uitverkoren om de machtige dingen te beschamen* (Eng. vert.).

Het deftige gedeelte van zijn gehoor heeft deze leer misschien wel lusteloos aangehoord. Als zij al door iets geraakt waren, dan was dat misschien door een geniale uitdrukking of een mooie volzin.

Joseph zat daar in zijn lompen. Hij keek met verbazing naar de predikant en hield zijn ogen op hem gericht zonder ergens anders naar te kijken. Gretig dronk hij alles in wat hij zei. Toen hij weer naar huis sjokte, hoorde men hem in zichzelf mompelen: 'Joseph heeft dit nog nooit eerder gehoord: Christus Jezus, de God Die alle dingen gemaakt heeft, kwam in de wereld om zondaren zoals Joseph zalig te maken. Dit is waar en het is een getrouw woord.'

Niet lang na deze preek werd Joseph geveld door een koorts. Hij was doodziek. Terwijl hij op zijn bed woelde, was dit steeds zijn taal: 'Joseph is de voornaamste van zondaren, maar Jezus Christus kwam in de wereld om zondaren zalig te maken. Daarom heeft Joseph Hem lief.'

Zijn burens kwamen hem bezoeken en waren verwonderd dat hij het altijd over deze tekst had, ja alleen over deze tekst. Enkele godsdienstige mensen begonnen als volgt tegen hem te praten: 'Maar wat denk je van je eigen hart, Joseph? Is daar geen goed teken te bespeuren? Heeft daar geen zaligmakende verandering plaatsgevonden? Ben je verenigd geworden met Christus, door een daad van geloof in Hem?'

'Ach nee,' zei Joseph, 'Joseph kan niets doen. Joseph kan niets anders over zichzelf zeggen dan dat hij de voornaamste van zondaren is. Toch zie ik dat het een getrouw woord is dat Jezus, ja Hij Die alle dingen gemaakt heeft, in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Waarom zou Joseph dan uiteindelijk niet zalig kunnen worden?'

Iemand kwam erachter waar hij over die leer heeft horen preken, de leer waar hij het altijd over had en waar hij met zo veel vreugde over sprak. Hij verzocht ds. Calamy hem een bezoek te brengen. Hij kwam, maar nu was Joseph erg zwak en hij had een tijd lang niets gezegd. Hoewel tegen hem gezegd werd dat de dominee eraan kwam, gaf hij geen acht op hem. Toen de predikant echter tegen hem begon te praten en Joseph zijn stem hoorde, begon hij onmiddellijk op zijn ellenbogen te steunen. Hij pakte zijn handen vast en riep zo hard als hij maar kon met een zwakke en bevende stem: 'O meneer, u bent de vriend van de Heere Jezus! Ik heb u zo goed van Hem horen spreken! Joseph is de voornaamste van zondaren, maar het is een getrouw woord dat Jezus Christus, de God Die alle dingen gemaakt heeft, in de wereld gekomen is

om zondaren zalig te maken. En waarom zou Hij Joseph niet zalig maken? O, bid tot die Jezus voor mij. Bid dat Hij mij zalig zal maken. Vertel Hem dat Joseph denkt dat hij Hem liefheeft omdat Hij in de wereld gekomen is om zondaren als Joseph zalig te maken.'

De dominee bad. Toen hij geëindigd had, dankte Joseph hem heel vriendelijk. Hij had zijn handen in die van dr. Calamy gelegd. Maar nu legde hij zijn hand onder het kussen en haalde er een oud vod vandaan. Daar zaten vijf munten in. Toen hij die in de handen van de doctor legde zei hij het volgende tegen hem: 'Joseph heeft dit geld in zijn dwaasheid gespaard om op zijn oude dag nog wat te hebben, maar Joseph zal nooit zijn oude dag zien. Neem het en verdeel het onder de arme vrienden van de Heere Jezus. Vertel hen dat Joseph het aan hen gegeven heeft om Christus wil, Die in deze wereld gekomen is om zondaren zalig te maken, waarvan hij de voornaamste is.'

Toen hij dat gezegd had, boog hij zijn hoofd. Zijn inspanning tijdens het praten was hem te veel geworden, zodat hij onmiddellijk zijn laatste adem uitblies.

Ds. Calamy verliet het kamertje, maar niet zonder over Joseph zijn tranen de vrije loop te laten. Zeer bewogen vertelde hij altijd dit verhaal. Het was volgens hem een van de meest bewogen gebeurtenissen die hij ooit had meegemaakt.

2. Het gebed van John, burggraaf van Kenmure

Bron: Het gebed verslag is te vinden in 'Scottish Puritans, Volume 1', samengesteld door W.K. Tweedie.

Waarschijnlijk was Rutherford de predikant die hem bezocht. Hij had zijn plicht verzuimd om op te komen voor de naam des Heeren in het parlement, waardoor hij op zijn sterfbed in zware benauwdheid kwam. Hieronder enkele fragmenten:

‘Heere, hoe kan ik lopen? Heere, trek mij en ik zal U nalopen. Heere, ik ben verdrukt door pijn vanbuiten en door smart en vrees vanbinnen. Ik durf niet te kloppen op Uw deur. Ik lig er maar aan te krabben als ik dat mag, totdat U komt om mij binnen te halen. Ik durf niet te spreken. Ik zie op naar U en wacht op een zoen en kus van Christus’ schone gezicht. O, wanneer zult U komen?’

(..) Toen hem gevraagd werd: ‘Mijnheer, wat zullen wij van God verzoeken voor u? Geef met uw eigen mond een opdracht.’

Mijnheer antwoordde: ‘Ik belast u mijn Geliefde te zeggen dat ik krank ben van liefde.’

‘O, Heere, had ik maar een van Uw liefdesblikken! O, Zoon van God, één glimp van Uw aangezicht!’

(..) ‘Mijnheer, [zei hij], wat als Christus het oordeel van verdoemenis uitgevaardigd zou hebben en bij uw bed zou gaan staan om het u te vertellen, zou u Hem dan niet nog steeds liefhebben, op Hem vertrouwen en Hem aankleven?’

Mijnheer zei: ‘God weet dat ik Hem niet durf te betwisten. Ja, al zou Hij mij niet liefhebben, zou ik Hem toch liefhebben. Ja, al zou de Heere mij slaan, dan zou ik toch op Hem vertrouwen. Ik zal aan Gods voeten gaan liggen. Laat Hem mij maar vertrappen. Ik zal sterven als ik zal sterven aan Christus’ voeten.’

‘O, Zoon van God! Waar bent U? Wanneer zult U tot mij komen? O, één liefdesblik!’(..)

De predikant (wellicht Rutherford) zei: ‘Mijnheer, als u de Man Christus nu in uw armen zou hebben, zou u Hem dan niet tegen uw hart aan drukken, al zou uw borst en zijde erdoor verwond worden?’

Hij antwoordde: ‘God weet het. Ik zou mijn pijn vergeten en Hem in mijn hart werpen. Ja, als ik mijn hart in de palm van mijn hand zou hebben, dan zou ik het Hem geven. Ik denk dat het ook nog eens een te onwaardige gift aan Hem zou zijn.’

‘Ik kom erachter dat mijn ziel verdronken wordt door zwaarigheid. Wanneer de Heere komt, blijft Hij niet lang.’

De predikant antwoordde: ‘Degenen die lokken, wonen nog niet samen. Getrouwde mensen gaan samen in één huis wonen om niet meer te scheiden. Jezus Christus lokt u nu en daarom voedt Hij de Zijnen met honger, hetwelk is als groeiend vlees. Hij voedt ze ook met het gevoel van Zijn tegenwoordigheid.’

Vaak zei hij: ‘Zoon van God, wanneer zult u komen? God is geen man dat Hij veranderen zou, of de zoon van een mens dat het Hem berouwen zou. Degenen die tot Christus komen zal Hij niet verwerpen, maar opwekken op de laatste dag.’

Toch sloeg hij, na deze vrede en volle verzekering, zijn ogen opnieuw op zijn zonden en treurde.

De predikant sprak met hem over het nieuwe Jeruzalem en de heerlijkheid van het huis van de Vader hierboven en zei: ‘Wat zult u denken, mijnheer, wanneer Christus uw betraande ogen zal afdrogen en al uw tranen van uw gezicht zal wissen en uw hoofd op Zijn borst zal leggen en u zal omhelzen in Zijn armen en u zal kussen met de kussen van Zijn mond?’ Hij zei: ‘Ik zou de woor-

den tot mijn beschikking willen hebben die kunnen uitdrukken wat ik denk, maar ik weet dat de hemel boven lof van alle aardse mensen staat. Ook al hadden ze tongen van engelen. Tijdens zijn slaap kon men hem horen zeggen: Mijn Liefste is mijne en ik ben Zijne.'

(..) Hij ontwaakte kort voor zijn dood met buitengewoon grote vreugde en zei: 'Ik voelde een zeer grote zoetheid, hetwelk trok vanuit de lagere delen van mijn lichaam en is gekomen tot aan mijn hart als een zoete parfum en vervulde mijn hart zó, dat mijn hart die geur niet meer kon bevatten, maar zich als een dierbare parfum door de gehele kamer verspreidde met een zeer tere en geurige reuk.'

Na een gezonde slaap tijdens de zonsopgang, zei de predikant: 'Mijnheer, waar lag Christus de hele nacht? Lag uw allerliefste niet als een bundeltje mirre tussen uw borsten?' Hij antwoordde: 'Nee, niet tussen mijn borsten, maar in mijn borsten, opgesloten in mijn hart.' Hij vroeg: 'Wanneer zal mijn hart losgemaakt worden en mijn tong ontbonden worden, opdat ik de zoetheid uit mag drukken van de wet van God voor mijn eigen ziel? Voordat de predikant iets kon antwoorden, zei hij: 'De wind blaast waarheen hij wil.'

Toen men hem vroeg of de openbare bediening van het Woord van God hetwelk hij deze jaren gehoord had, ooit profijtelijk geweest was, zei hij: 'Ik kwam nooit tot de bediening zonder vervuld te zijn met het gevoel van God en Christus werd krachtig in mijn ziel gebracht, zodat hoe erg ik mijn best ook deed, ik niet in staat was Hem buiten de deur te houden. Nee, binnen moest Hij zijn, of ik het nu wilde of niet. Maar o, mijn ellendige uitbraken vanwege de zonden waartoe ik geneigd was! De duivel en de verzoekingengrepen mij zo sterk vast, dat ik niet ongedeerd kon overwinnen. Maar o! Sterke, sterke Jezus. O, de diepte van Zijn liefde die mij niet wilde laten gaan! (Engels: that would not want me. weet niet goed hoe ik dat moet vertalen).

(..) Tegen de omstanders: Vertel hen hoe ik erachter ben gekomen hoe zwaar het gewicht van de hand des Heeren op mij geweest is door niet te getuigen voor de Heere mijn God in het Parlement toen ik een keer in mijn leven daartoe de gelegenheid had tijdens de laatste bijeenkomst in het Parlement. Hoezeer heb ik toch de toorn van de Heere mijn God gevoeld! Mijn ziel raasde en brulde. Ik ben tot in mijn hart verscheurd geweest. Vertel hen dat zij zullen zijn als ik nu ben. Bemoedig de anderen die wel voor de Heere zijn uitgekomen. Vertel degenen die dat niet gedaan hebben, dat indien zij ooit genade willen krijgen, wanneer zij zullen zijn waar ik nu ben, dat zij zich dan moeten bekeren en genade moeten begeren van God. Kon ik nog maar zo'n gelegenheid van God krijgen om van mijn liefde tot de Heere te getuigen! Voor de gehele wereld zou ik niet gehandeld hebben als ik toen heb gedaan. Vertel hen dat maar.'

Nog enkele gezegden:

Toen hij ontwaakte, zei hij met een glimlach en tekens van vreugde tegen allen: 'Ik zou mijn leven met niemand van jullie willen ruilen. Nee, zelfs niet met degenen die predikant zijn. Ik ruik de geur van de plaats waar ik naartoe ga.'

Op 12 september, de dag van zijn overlijden: 'Deze nacht moet ik met Christus het Avondmaal houden.' Na het gebed zei hij: 'Ik heb goede hoop dat God op mij neerziet wanneer Hij Zijn dienstknechten zoveel vrijheid geeft om voor mij te bidden. Is het mogelijk dat Jezus Christus Zijn grip op mij zal verliezen? Ook zal mijn ziel zichzelf uit de handen van Christus rukken.'

Toen men hem vroeg wat hij van de wereld dacht, zei hij: 'Bitterder dan gal en alsem.'

‘Ik heb de dood nu geproefd. Er is ook zelfs geen greintje bitterheid in. Verwelkom de boodschapper van Jezus Christus.’ Nooit liet hij na te treuren vanwege zijn zonden, in het bijzonder die van het verlaten van het Parlement.

‘Is dit geen zoet woord, dat God hier zegt: ‘Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geel lust in de dood van de zondaars?’ Vaak zei hij: ‘Ik zal mijn greep op Christus niet loslaten. Al zou Hij mij slaan, dan zal ik Hem toch vertrouwen en aan Zijn voeten liggen om daar te sterven. Ik zou dan maar als een bedelaar blijven wachten aan Zijn deur. Als ik dan niet mag kloppen, dan zal ik maar krabben.’

Gewoonlijk zei hij: ‘O Zoon van God, één liefdesblik, één zoen, één kus van Uw mond, één glimlach!’

Toen men hem vroeg: ‘Hoe zal Christus zijn wanneer Hij zal komen?’ ‘Geheel lieflijk!’

Vlak voor zijn dood, nadat hij gezegd had dat hij dacht nu al overleden te moeten zijn: ‘Dit is mijn zwakheid. Ik zal maar blijven wachten. Hij is het waard om op te wachten. Hoewel Hij er lang over doet om te komen, durf ik toch te zeggen dát Hij komt, springende over de bergen, huppelende over de heuvelen. Als Hij eenmaal gekomen is, zullen we nooit meer scheiden.’

De predikant vroeg: ‘Heb je een gevoel van de liefde des Heeren?’

‘Ik heb er het gevoel van.’

‘Geniet je die nu niet?’

‘Ik geniet die nu.’

‘Zal je niet gescheiden worden van Christus?’

‘Absoluut niet.’ Dit was het laatste woord dat hij kon spreken.

De predikant vroeg of hij moest gaan bidden. Hij sloeg zijn ogen op naar hem. Tijdens het laatste gebed zag men dat hij vreugdevol glimlachte, opkeek met heerlijke blikken, zoals gezien werd door de toeschouwers. Zijn gezicht werd mooi gemaakt door een zekere schoonheid, zodat hij zo schoon was als hij ooit in zijn leven geweest was.

Met luide en krachtige ademhalingen en snikken overleed hij op vijfendertigjarige leeftijd. (..) Het stoppen van de ademhaling en de polsslag kwam precies overeen met het ‘amen’ van het gebed.

Zalig zijn de doden die in de Heere sterven.

3. Uit het leven van John Warner

Door Bernard Gilpin

Bron: Memorials of the life and ministry of Bernard Gilpin, M.A. blz. 76, 77; The Gospel Standard, 2016, blz. 91.

John Warner was een persoon voor ie de prediking van ds. John Berridge tot zegen geweest is. Daarom eerst een brief van Berridge zelf, die gaat over zijn worsteling met betrekking tot de rechtvaardiging door het geloof:

Deze brief schrijf ik met het verlangen en de bedoeling om u te vertellen wat de Heere kortgeleden voor mijn ziel gedaan heeft. Het is misschien wel nodig om eerst wat te vertellen over mijn manier van leven vanaf mijn jonge jaren tot nu.

Toen ik een jaar of veertien was, behaagde het de Heere om mij te laten zien dat ik een zondaar was en wedergeboren moest worden eer ik Zijn koninkrijk binnen zou kunnen gaan. Daarom nam ik mijn toevlucht tot lezen, bidden en waken. Ik beeldde mij in dat ik daardoor in staat gesteld zou worden om enige vooruitgang te boeken op het gebied van heiligmaking. Op deze wijze ging ik voort, hoewel niet altijd even ijverig, tot ongeveer een jaar geleden. Ik dacht dat ik op de rechte weg naar de hemel was, hoewel ik geheel van het pad af was. Ik beeldde mij in dat ik naar Sion reisde, ondanks dat ik mijn aangezicht nog nooit naar die stad gewend had. God liet mij zien dat ik het verkeerd had door mijn bediening van het Woord niet te zegenen⁸, maar lange tijd lette ik daar niet op. Ik gaf de ondeugende harten van mijn hoorders de schuld van mijn gebrek aan voorspoed, en niet mijn eigen ondeugende leer.

U vraagt zich misschien af: ‘wat was uw leer?’ Wel, geliefde vriend, het was de leer die elk mens van nature in zijn hart heeft wanneer hij nog onwedergeboren is, namelijk dat wij gedeeltelijk door ons geloof en gedeeltelijk door onze werken gerechtvaardigd moeten worden. Deze leer preekte ik zes jaren lang bij een gemeente die ik vanaf mijn schooltijd diende. Ik dacht dat ik zeer goed mijn best deed en drukte de heiligmaking zeer ernstig op hun harten. Toch bleven zij net zo ongeheiligd als tevoren. Niet één ziel werd tot Christus gebracht. Weliswaar was er in iets meerdere mate de gedaante van godzaligheid in de gemeente te bespeuren, maar geen greintje van de kracht ervan.

Uiteindelijk verhuisde ik naar Everton, waar ik ook ben blijven wonen. Ook hier drukte ik de heiligmaking en wedergeboorte zo vurig als ik maar kon op hun harten. Omdat ik na twee jaren op die wijze gepreekt te hebben nog steeds geen zegen op het werk had, begon ik ontmoedigd te worden. In mijn hart kwam een verborgen, angstig voor gevoel op dat het met mijzelf niet goed was. Dit gebeurde ongeveer tijdens de laatste kerstdagen. Deze twijfel werd sterker. Uiteindelijk werd die twijfel zeer pijnlijk. Omdat ik toen sterke twijfels had, riep ik zeer vurig tot de Heere: ‘Heere, als ik het bij het rechte eind heb, houd mij dan zo, maar als ik het niet bij het rechte eind heb, wilt U mij dan terecht brengen. Breng mij tot de kennis van de waarheid zoals die in Jezus is.’

Nadat ik ongeveer tien dagen lang tot de Heere geroepen had, behaagde het Hem om mijn gebeden te verhoren op de volgende, wonderlijke wijze. Toen ik op een morgen in mijn huis zat en nadacht over een schriftgedeelte, werd mijn gemoed met wonderbaarlijke kracht getroffen door de volgende woorden. Zij schenen een stem uit de hemel te zijn: ‘Stop met uw eigen werken.’ Voordat ik die woorden hoorde, bevond mijn gemoed zich in een ongewone kalmte. Zo snel ik echter die woorden hoorde, begon het onmiddellijk te stormen in mijn ziel. Mijn tranen stroomden als een stortvloed uit mijn ogen. Onmiddellijk vielen de schellen van mijn ogen. Nu zag ik duidelijk de rots waar ik bijna dertig jaren lang op geslagen had. Vraagt u wat voor een rots dit was? Wel, het was enige verborgen rust op mijn eigen werken om zo tot de zaligheid te komen. Ik hoopte gedeeltelijk in mijn eigen naam en gedeeltelijk in Christus Naam zalig te worden, hoewel mij verteld was dat de zaligheid in geen andere naam is dan in de Naam van Jezus

⁸ Hij was inmiddels predikant.

Christus (Hand. 4:12). Ik had gehoopt om gedeeltelijk door mijn eigen werken en gedeeltelijk door Christus' verdiensten zalig te worden, hoewel mij verteld was dat wij zalig worden uit genade, door het geloof en niet uit de werken (Ef. 2:8-9). Ik had gehoopt gedeeltelijk door mijn eigen goede werken genade te krijgen te bij God, hoewel ons verteld was dat wij begenadigd worden in de Geliefde (Ef. 1:6). Ik had gehoopt gedeeltelijk door mijn eigen gehoorzaamheid aan de wet vrede met God te krijgen, hoewel mij verteld was dat er alleen door het geloof vrede verkregen kan worden (Rom. 5:1). Ik had gehoopt mijzelf een kind van God te maken door middel van heiligmaking, hoewel ons verteld was dat wij kinderen van God gemaakt worden door het geloof in Christus Jezus (Gal. 3:26). Ik had gedacht dat de nieuwe geboorte of het nieuwe schepsel bestond in heiligmaking, maar nu weet ik dat die bestaat in ons tot het geloof in Christus te brengen (1 Joh. 5:1). Vergelijk ook eens de volgende teksten met elkaar: Galaten 6:15 en Galaten 5:6. Daar zult u zien dat het nieuwe schepsel het geloof is, door de liefde werkende. De apostel voegt de woorden *door de liefde werkende* eraan toe om het levende geloof te onderscheiden van het dode geloof.

Wanneer wij gerechtvaardigd worden, dan wordt dat gedaan om niet. Met *om niet* wordt bedoeld: *uit genade*, zonder ook maar de minste verdienste van ons, enkel en alleen door de genade van God door Jezus Christus (Rom. 3:24-28). Al hetgeen voorafgaand aan onze rechtvaardiging nodig is, is dat wij door de Geest van God overtuigd worden van onze totale zondigheid (Jes. 64:6); dat wij van nature kinderen des toorns zijn vanwege onze erfzonde (Ef. 2:3) en dat wij onder de vloek van God liggen vanwege onze dadelijke zonden (Gal. 3:10); ja dat wij onder deze overtuigingen zullen moeten komen tot de Heere Jezus Christus, verloochenend al onze eigengerechtigheid en betrouwend alleen op Zijn gerechtigheid. Hij is door God aangewezen om te zijn de *HEERE onze gerechtigheid* (Jer. 23:6).

Christus zegt: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt* (door de last van de zonde), *en Ik zal u rust geven* (Math. 11:28). Dat is: Ik zal de last wegnemen, Ik zal u bevrijden van de schuld van de zonde. U kunt hier zien dat het enige dat van ons vereist wordt wanneer wij tot Christus komen, is dat wij belast komen en gevoelen dat niemand dan Christus deze last weg kan nemen. Christus is niet gekomen om de rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering te roepen. Zie ook (Luk. 5:32). Hoor eens wat Hij roept in Jesaja 55:1: *O alle gij dorstigen! Komt tot de wateren ... koopt wijn en melk* (dat zijn de zegeningen van het Evangelie) *zonder geld, en zonder prijs*. Hier wordt ons bevolen geen geld mee te brengen, dat is, geen verdiensten van onszelf. Wij moeten niet denken dat wij deze zegeningen kunnen kopen door enige verdienste van ons. Zij worden ons om niet gegeven, dat is, uit genade. Zij moeten ook om niet ontvangen worden. Niets wordt van ons vereist, dan naar ze te dorsten.

Waarom werd de farizeeër afgewezen (Luk. 18:10, etc.)? Omdat hij met zijn eigen werken voor God wilde komen. Hij was toegewijd, rechtvaardig, kuis, sober en dankte God dat Hij hem in staat stelde zo te zijn. Heel mooi. Tot zover was alles goed. Vervolgens steunde hij echter op een of andere manier op deze werken en kwam hij met de verdiensten ervan tot God. Dit laat ons zien dat hij niet wist wat voor een zondaar hij was en dat hij alleen maar zalig kon worden uit genade, door het geloof. Hij opent zijn mond voor God en pleit voor zijn eigen zaak, hoewel God bekendgemaakt heeft dat alle mond gestopt zal worden voor Hem en dat de gehele wereld schuldig voor Hem zal staan (vgl. Rom. 3:19). Hoe werd de tollenaar gerechtvaardigd? Door de toegerekende verdiensten van Christus. Niet vanwege zijn eigen werken. Nee, hij kwam tot Hem onder de last van zijn verkeerde werken. Daarom kwam hij in zichzelf beschuldigd, in zichzelf veroordeeld. Hij riep slechts om genade, die alleen in Jezus gevonden kan worden.

Geliefde vriend, hoor wat de opkomst en voortgang van de ware godsdienst in de ziel van mensen is. Wanneer de Geest van God een mens overtuigd heeft dat hij een kind des toorns is onder de vloek van God (in die staat verkeert eenieder totdat hij Jezus Christus door het geloof ontvangen heeft in zijn hart,) dan wordt het hart van zo'n persoon verbroken vanwege de zonde. Dan voelt hij ook wat hij nog nooit eerder gevoeld heeft: namelijk dat hij geen geloof heeft. Daarom betreurt hij zijn boze, ongelovige hart. In deze staat gaan zij voort, sommigen langer en anderen korter, totdat het God behaagt voor hen te werken.

Laat mij nu wijzen op het grote bedrog dat bijna mijn ziel geruïneerd zou hebben. Al heel jong zag ik iets van de onheiligheid van mijn natuur en de noodzaak van wedergeboorte. Daarom waakte, bad en vastte ik. Ik dacht dat ik door deze middelen mijn hart wel zou kunnen reinigen, hoewel het hart alleen door het geloof gereinigd kan worden (Hand. 15:9). Waken, bidden en vasten zijn noodzakelijke plichten. Toch had

ik, net als vele anderen, een verborgen vertrouwen op die zaken. Ik dacht dat ze voor mij wel konden doen hetgeen Christus alleen kon doen. In ieder geval voor een gedeelte. De waarheid is, dat ik mijzelf wel zag als een zondaar, ja een grote zondaar, maar toch zag ik mijzelf niet als een totaal verloren zondaar. Daarom kwam ik niet tot Jezus alléén om zalig te worden. Ik verachtte de leer van de rechtvaardigmaking door het geloof alleen. Ik beschouwde het als een dwaze en gevaarlijke leer. Ik was nog niet ontbloot van al mijn eigengerechtigheid en kon die niet beschouwen als vuile voddens. Daarom probeerde ik mijn eigengerechtigheid op te richten en onderwierp ik mij niet aan de gerechtigheid van God door het geloof (Rom. 10:3). Ik zocht niet naar de gerechtigheid door het geloof, maar als het ware door de werken van de wet. Zo struikelde en viel ik (Rom. 9:31-32).

Ik zal een alledaags voorbeeld geven. Ik plaatste de gerechtigheid van God in de ene schaal en alle goede werken van mijzelf in de andere schaal van de weegschaal. Wanneer ik er vervolgens elke keer maar weer achter kwam dat mijn goede werken minder gewicht hadden dan de gerechtigheid van God, gooide ik Christus erin om de schalen toch in balans te krijgen. Werkelijk, dit doet iedereen die op de zaligheid hoopt, gedeeltelijk door te doen wat hij kan voor zichzelf en gedeeltelijk door te rusten op Christus om het gebrekkige goed te maken. Toch zal Christus een volkomen Zaligmaker, of in het geheel geen Zaligmaker zijn. Als u denkt dat u zelf enige goede werken hebt om uzelf bij God aan te bevelen, dan is het zeker dat u geen aandeel hebt in Christus. Zelfs het minste rusten op uw eigen werken het denken dat die iets voor u kunnen betekenen, terwijl Christus de rest doet, plaatst u onder de vloek van God. Ook al bent u nog zo sober, serieus, rechtvaardig en godsdienstig.

Everton, Bedfordshire, 3 juli 1758.⁹

Hier volgt een verslag van een bezoek aan een van de luisteraars van Berridge, dat door Bernard Gilpin geschreven is.

Ik ging samen met anderen naar Walkern. Daar wilden wij John Warner opzoeken. Hij is meer dan negentig jaar oud en heeft ons hartelijk verwelkomd. Toen hij sprak, begon zijn gezicht te stralen van leven en liefde. Men kan hem wel een discipel van John Berridge noemen, de predikant van Everton. Dit getuigenis van de kracht van zijn bediening leeft nog steeds voort, wat ons wel opmerkelijk toescheen. En dat 52 jaar na de dood van die goede man. Zijn verhaal luidt als volgt:

‘In mijn jeugd was ik heel erg losbandig en zondig. Ik dacht niet aan goede dingen. Ik had geen kennis en geen vrees voor de zonde, behalve wanneer ik soms de kerkklokken hoorde luiden. Zo was mijn toestand, totdat ik 26 jaar oud werd. Op een dag was ik in het bos. Dat was een wonderlijke tijd voor mij. Ik kan het honderdste deel niet beschrijven van het licht, de liefde en de heerlijkheid die de Heere mij plotseling betoonde. Deze woorden kwamen in mijn hart: *Gewen uzelf eraan om het goede na te volgen, zo zal de Heere uw God Zich zeker tot u keren.* Dit waren letterlijk Zijn woorden. Deze woorden zorgden ervoor dat ik dag en nacht ging bidden en roepen. Toen liet de Heere mij mijn zondige natuur en mijn slechte hart zien. Ik was er zeker van dat ik de slechtste zondaar van allen was. Dag en nacht riep ik om genade.

‘Nu wilde ik wel mijlenver lopen om het goede te horen, maar vijf jaren lang was ik in een verdrietige en bekommerde staat. Uiteindelijk had ik een mogelijkheid om naar Everton te gaan. Daar kon ik ds. Berridge beluisteren. Hij was toen al heel oud. Kort daarna is hij overleden. Er was een grote menigte en ik stond bij de kerkdeur. Al snel zag ik de oude man staan. Hij strekte zijn hand uit en trok zichzelf op de kansel. O, ik stond echt klaar om zijn woorden te verslinden! ‘Broeders,’ zei hij, ‘Jullie hoeven geen grote geleerden te zijn om in de hemel te komen. Jezus Christus wil gebroken harten en ware bedelaars hebben.’

Mijn hart kon van vreugde wel uit mijn lichaam springen! Ik kan mijn vreugde niet beschrijven. Het was werkelijk een hemel op aarde.

⁹ Deze brief is geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl).

Na de dienst werd mij gezegd dat ik naar zijn huis mocht gaan om mijzelf wat op te frissen. In zijn huis waren nog vele anderen. O, hoe zoet was het voor mij om met hen te spreken over de liefde van Jezus en over de ondervinding van Zijn zegen in het hart!

‘Na die tijd heb ik nog grote beproevingen moeten ondergaan, maar niet één te veel. Wanneer anderen ons vervolgen en ons hele slechte mensen noemen, moeten wij ons daar niet te veel van aantrekken. Wij weten immers toch dat wij heel erg slecht zijn? Maar wij zien op de schoonheid van de Heere en op Zijn genade voor ons. Wat heb ik in tijden van duisternis geroepen en getreurd omdat ik Hem niet kon liefhebben en loven. Maar wanneer Hij terugkomt, dan kan ik Hem met geheel mijn hart en mijn ziel loven.

Ik heb er altijd van gehouden om alleen te zijn, zodat ik kan bidden en mediteren. Ja, er is niet één stukje grond van mijn geloofsaannamen¹⁰ waar ik niet voor heb gebeden of er een zegen op mag vallen: namelijk voor het geloof en het geloven. En de zegen *is* gekomen. Wat heb ik gebeden of ik mocht weten of Zijn liefde tot in alle eeuwigheid is. Ik zag deze beide woorden en de vervulling ervan: *Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten en: Vrees niet, gij klein kuddeke, want het is des Vaders welbehagen om u het Koninkrijk te geven.*

Wanneer ik tot de troon der genade kom, dan kan ik nooit tevreden zijn behalve als ik de zegen mag vinden. Alleen de verhoring kan mij bevredigen. Alleen de schoonheid en de liefde van de Heere.’

‘Vaak ben ik door de vijand gekweld en dat lang achter elkaar. Ik ben erachter gekomen dat als hij ons niet kan beroeren met een zwart gezicht hij dan wel op een sluwe wijze in het wit binnen komt kruipen. En het laatste is erger dan het eerste.

In tijden van duisternis was ik altijd verschrikkelijk bang. Ik dacht dan dat al het goede voor altijd weg gegaan was. Maar nu weet ik het wel beter. Zeker, ik heb een heel zondig hart, het slechtste hart van allen denk ik. De Heilige Geest echter, plant de liefde in mijn hart. *Ik heb God lief, omdat Hij mij eerst liefgehad heeft.* Mijn hart brandt van liefde, nu ik met u aan het spreken ben.’

¹⁰ Engels: premise. Een **premissie** is een aanname dat iets waar is. (Wikipedia).

4. Dood, waar is uw prikkel?

Het leven van William en Benjamin Hewling

Onderstaand stuk is in beknopte vorm overgenomen uit de voetnoten van de biografie van William Kiffin, daarna volgt het verslag van William Kiffin over zijn kleinzoons.

*Uw liefde wilde ons beden sparen,
Vermoeid leggen wij ons tot rusten neer,
Dat Uw engelen ons bewaren,
Dat geen vijand onz' vrede deer.
Jezus Die ons steeds beboedt,
Onder Uw vleug'len is het zoet.
Pelgrims, vreemden op deez' aard,
Wonen wij in 's vijands land,
Worden wij door U bewaard,
Beschermt ons door Uw liefdehand,
Dan zijn wij in U onvervaard.
Leven wij nog korte tijd,
Eeuwige rust is ons bereid.*

Deze twee jongens, Benjamin en William Hewling, waren de enige zoons van Mr. Benjamin Hewling, een welgestelde man die in Londen woonde. Vader Hewling overleed voor de terechtstelling van zijn zoons. Na zijn dood werden de twee jongens opgevoed door hun moeder en hun opa, William Kiffin. Deze man overleefde beide jongens en heeft het volgende verslag geschreven. Het verslag komt uit zijn autobiografie. De Hewlings en Kiffins waren protestante Dissenters. De Kiffins en waarschijnlijk ook de Hewlings waren anabaptisten.

Benjamin was de oudste. Hij kon goed leren, heeft wiskunde en filosofie gestudeerd. Hij studeerde enige tijd in Holland. Toen de Hertog van Monmouth naar Engeland kwam om naar de kroon te grijpen, schaarde Benjamin zich bij zijn leger. Dat kwam omdat hij een grote ijver had voor de protestantse zaak. Daarom streed hij tegen koning James, die Rooms-Katholiek was. De hertog gaf hem het bevel over een regiment ruiters, waarmee hij in verscheidene gevechten uitblonk. Hij werd met een afdeling van zijn eigen troep en twee andere troepen gezonden naar Mynhead, Somersetshire, om kanonnen naar het leger te brengen. Hij keerde juist op het moment terug toen de hertog van Monmouth op weg was naar Sedgmore, wat hij tevergeefs probeerde te voorkomen. Men denkt dat het verliezen van de oorlog vooral te wijten is aan het feit dat hij afwezig was, en dat hij zoveel paarden, en daarbij ook de meest onbevreesde mannen meegenomen had.

William had dezelfde scholing als zijn broer en ook hij werd naar Holland gestuurd. Hij keerde weer terug met de Hertog van Monmouth en voegde zich ook bij zijn leger. Hij had tijdens de slag van Sedgmore de rang van luitenant bij de voettoepen. Hij gedroeg zich net als zijn broer dapper.

Zij hadden een aangenaam en behulpzaam karakter. Naarmate men hen beter leerde kennen, was het zelfs voor hun vijanden moeilijk om hen niet te eren en van ze te houden.

Benjamin, de oudste was een goede combinatie van een leeuw en een lam. Op het slagveld scheen hij alleen maar voor de oorlog te zijn geschapen. Was hij ergens anders, dan scheen het alsof hij voor niets anders dan liefde te zijn geschapen. Hij moet een rechtschapen, knappe jongeman geweest zijn. De jongste, William, was iets langer en magerder dan zijn broer. Zijn gezicht was fris en levendig en zo was ook zijn geest. Hij had een heel levendig en opgewekt karakter. Beide broers waren deugdzaam, vroom en

moedig en zij waren hierin volwassener dan andere mensen van hun leeftijd. De oudste werd 22 en de jongste bijna 20 jaren oud.

Het verslag van William Kiffin.

De genadige handelingen die God sommigen bewezen heeft in hun stervensuren zijn vaak van groot nut geweest voor de levenden. Zij gaven hen de gelegenheid om over hun eigen staat na te denken en om de dingen te zoeken die tot hun vrede dient, voordat zij verborgen werden voor hun ogen. Die handelingen zijn ook tot grote bemoediging en tot het versterken van het geloof van degenen die de genade van God ervaren hebben. Tot dat doel is het vooral voor ouders noodzakelijk om de gezegende ervaringen die deze mensen (die God tot Zich genomen heeft) hebben gehad, voor hun kinderen die achterblijven, te bewaren.

Daarom schrijf ik hier een waar gebeurd verhaal over de wonderlijke verschijning van God aan twee jonge mannen, Mr. Benjamin Hewling, die stierf toen hij ongeveer tweeëntwintig jaar oud was en Mr. William Hewling, die stierf voordat hij twintig jaar oud was. Zij namen deel aan de strijd van de hertog van Monmouth, volgens eigen zeggen 'voor de Engelse vrijheden en de Protestantse godsdienst.' Daarom werd Mr. William Hewling geëxecuteerd in Lyme, op 12 september 1685 en Mr. Benjamin Hewling in Taunton, op 30 september 1685. Hoe wreed de mensen ook tegen hen waren, toch was de gezegende zorg van God voor hen zo duidelijk, dat het woord vervuld werd: *Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden* (Psalm 8:3).

Nadat het leger van de hertog uit elkaar gedreven was, vluchtten de jongens en gingen de zee op, maar werden weer teruggedreven [door de wind]. Met gevaar voor eigen leven klommen ze op de kust over enige gevaarlijke rotsen. Zij zagen dat het land vol soldaten was. Omdat zij niet in de handen van die bende wilden vallen en er geen andere weg van verdediging of ontsnapping meer mogelijk was, gaven zij zich over aan een edelman, wiens huis dicht bij de plek stond waar zij geland waren. Daarvandaan werden zij gestuurd naar Exeter Geal, op 12 juli. Zij werden door velen bezocht en terwijl ze daar verbleven, was hun gedrag zodanig, dat zij heel veel respect ontvingen, zelfs van degenen die vijandig waren tegen de zaak waarvoor zij stredden.

Op 27 juli werden beide jongens aan boord van het Swan-fregat gezet, om vandaar naar Londen gebracht te worden. Hun gedrag aan boord was zo goed, dat de kapitein en al de andere officieren van het schip hen veel vriendelijkheid bewezen. Kapitein Richardson kwam, zette hen bij hem gevangen en bracht hen naar Newgate. Zij werden in zware boeien geslagen en werden van elkaar gescheiden. Zelfs de naaste familie werd niet toegestaan om hen te zien, zelfs niet in het bijzijn van de cipier, ondanks de vele pogingen en verzoeken om dit voor elkaar te krijgen. Deze behandeling vermeerderde het verdriet van de familieleden zeer. Toch liet God, Die alle dingen wijs doet medewerken ten goede voor degenen die Hij genade en barmhartigheid wil bewijzen, uit deze gevangenschap en slechte behandeling een gezegend voordeel voortkomen voor hun zielen. Dat blijkt ook uit hun eigen woorden. Na vele verzoeken en na lang aandringen kregen enkele familieleden van hen toestemming om een paar woorden tegen hen te zeggen in het bijzijn van de cipier. Zij antwoordden dat zij tevreden waren met de wil van God, wat die wil ook zou zijn.

Nadat zij drie weken in Newgate geweest waren, werd er een bevel gegeven om het naar het Westen te brengen, om daar terecht te worden. Toen hen dat verteld werd, zeiden zij: 'Daar zijn we blij mee.' Die morgen verlieten zij Newgate. Verschillende mensen die hen zagen, zeiden, omdat zij er zo opgewekt uitzagen: 'Zij hebben vast gratie gehad, anders zouden ze dat nooit met zoveel moed en vrolijkheid kunnen dragen.' Dit moet ook nog gezegd worden, namelijk dat zij van het begin tot het einde, hoeveel hoop hun vrienden ook voor hen hadden, steeds het tegenovergestelde dachten. Zij waren nooit echt erg aangedaan door de hoop op gratie, of neerslachtig, of ook maar in het minst ontmoedigd door wat voor kwaad de mensen hen ook konden aandoen.

De cipiers die met hen meegingen naar Dorchester gaven het volgende verslag van de reis: dat hun moed zo groot, ernstig en christelijk was, dat het bij hen bewondering opwekte om de dingen die zulke jonge

mannen deden te zien en te horen. Een naast familielid dat naar het westen toeging om de uitkomst van die zaken te zien en om al het mogelijke te doen wat voor hen noodzakelijk was, geeft het volgende verslag:

‘In Salisbury, op 30 augustus, had ik de eerste mogelijkheid om met de jongens te spreken. Ik trof hen aan in een zeer goede, bedaarde zielstoestand. Zij vertelden over hun ervaring van de genade en goedheid van God tot hen in al hun lijden. Ook vertelden zij over de genade Gods in het ondersteunen en versterken van hen. God heeft hen in alles voorzien, ja, ook heeft Hij de harten van eenieder geneigd, in wiens handen zij geweest waren. Zowel in Exeter en aan boord hebben de mensen medelijden met hen gehad en zijn zij goed voor geweest. En dat ondanks dat zij slecht behandeld waren sinds ze in Newgate gekomen waren. Zij werden omhangen met zware boeien en werden onmenselijk behandeld. Zij beleden met grote blijdschap dat zij in een betere en gelukkiger toestand waren dan zij in hun hele leven geweest waren, vanwege het gevoel dat zij hadden van de vergevende liefde van God in Jezus Christus tot hun zielen. Zij gaven zich geheel over in de handen van hun wijze en genadige God, om voor hen de dood of het leven te kiezen. Zij drukten zich als volgt uit: ‘Alles wat God maar behaagt: wat Hij het beste vindt, zo zij het. Wij weten dat Hij machtig is om te verlossen. Maar als Hij dat niet wil, geloofd zij Zijn Naam. De dood is nu niet meer verschrikkelijk, maar begerenswaardig. Mr. Benjamin Hewling voegde daar nog in het bijzonder aan toe: ‘Wat de wereld betreft: daar is niets in wat het waard maakt om daar nog in te leven, behalve als we God daar nog van dienst kunnen zijn.’ Daarna zei hij: ‘O, God is een sterke Toevlucht, ik heb gezien dat Hij dat werkelijk is.’

De volgende mogelijkheid die ik had om hem te bezoeken, was in Dorchester, waar zij beiden naartoe gebracht waren en waar de broers vier dagen bij elkaar verbleven. Vanwege hun hechtenis werd ons gesprek erg verstoord, maar zij hadden nog steeds dezelfde tegenwoordigheid en ondersteuning van God. Zij waren in het minst niet ontmoedigd door het naderen van hun proces, noch door de uitkomst ervan, hoe die ook vallen mocht.’

Op 6 september werd Mr. Benjamin Hewling bevolen om naar Taunton te gaan, om daar terecht te worden. Toen we afscheid namen, zei hij: ‘O, geloofd zij God voor de beproevingen! Ik heb zulke gelukkige uitwerkingen daarvan gehad, dat ik ze niet zou willen missen in ruil voor de hele wereld.’

Ik bleef achter in Dorchester om de uitslag van het proces van Mr. William Hewling af te wachten. Na het proces had ik vrije toegang tot hem en bemerkte dat zijn gesprekken overvloedig van verwondering over de genade van God in Christus, die hem bewezen was. God heeft hem geroepen uit zijn natuurstaat. Hij zei: ‘God greep mij plotseling in mijn afgelegen huis in Holland door Zijn Heilige Geest in het hart, toen ik er niet aan dacht. Hij fluisterde als het ware in het verborgen in mijn hart: ‘Zoek Mijn aangezicht.’ Hij stelde mij in staat om deze genadige roep te beantwoorden en over mijn ziel na te denken. Hij toonde mij het kwaad van de zonde en de noodzakelijkheid van Christus. Vanaf die tijd heeft Hij mij gebracht tot een gevoelig aankleven van Christus tot rechtvaardiging en het eeuwige leven. Hierin vind ik een Bron van vreugde en zoetheid die de vertroosting van de gehele wereld te boven gaat.’

William zei verder: ‘Ik kan niet anders dan de wonderlijke goedheid van God bewonderen, Die mij zo voorbereidde op datgene waar Hij mij zal brengen, waaraan ik toen niet dacht. Hij gaf mij de hoop op het eeuwige leven, voordat Hij mij opriep om de dood in de ogen te kijken, zodat ik mijn leven blijmoedig aan God overgaf voordat ik hier kwam.’ Hij zei: ‘Toen ik Zijn leiding in deze zaak gezocht had, kwam de zaak mij zowel toen als nu zeer heerlijk voor. Dit is zo, niettegenstaande alles wat ik ervoor geleden heb, of misschien nog zal lijden. God heeft deze goede dingen echter vanwege onze zonden voor ons achtergehouden.’ ‘Maar,’ zei hij, ‘God ging door met Zijn gezegende werk in mijn ziel, in en door al mijn lijden. Wat de wil van God ook moge zijn, leven of dood, ik weet dat die wil het beste voor mij is.’ Nadat hij zijn vonnis ontvangen had en teruggekeerd was naar de gevangenis, zei hij: ‘Ik denk dat ik mijn geestelijke vertroosting zie vermeerderen sinds ik mijn vonnis ontvangen heb. *Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn. God is het, Die rechtvaardig maakt, wie is het, die verdoemt?*’

Toen ik de volgende morgen bij hem kwam, nadat hij het nieuws ontvangen had dat hij de volgende dag zou moeten sterven en dat hij daarom die dag naar Lyme gebracht moest worden, trof ik hem aan in een nog voortreffelijker, verhevener en geestelijker toestand dan tevoren. Hij zei: ‘Ik ben tevreden, God heeft

voor mij het beste gekozen. Hij weet wat voor verzoeken er in dit leven geweest zouden kunnen zijn. Ik zou geleefd kunnen hebben om God te vergeten, maar nu ga ik naar de plaats waar ik niet meer zal kunnen zondigen. O, het is een gezegende zaak om bevrijd te zijn van de zonde en om met Christus te zijn. O, de rijkdommen van de liefde van God in Christus voor zondaren. O, hoe groot was het lijden van Christus voor mij. Dat was meer dan ik ooit had kunnen dragen! Hoe groot is de heerlijkheid waar ik nu naartoe ga! Het zal spoedig al ons lijden hier beneden verslinden.'

Toen William, net voordat hij naar Lyme ging, met zijn avondeten bezig was, liet hij vele korte uitdrukkingen horen van zijn inwendige vreugde als: 'O, de genade van God! De liefde van Christus! O, dat gezegende avondmaal van het Lam! Om altijd bij de Heere te zijn!' hij zei verder: 'Toen ik naar Holland ging, wist ik niet in welke strikken, zonden en ellenden ik had kunnen vallen, ja, of we elkaar ooit wel weer zouden zien. Maar nu weet je waar ik naartoe ga en dat wij zeker een vreugdevolle ontmoeting zullen hebben.'

Hij zei: 'Wil je alsjeblieft aan al mijn vrienden in het bijzonder mijn erkentelijkheid bewijzen, en wil je hen danken voor al hun vriendelijkheid? Ik adviseer hen om zekerheid te krijgen met betrekking tot hun aandeel in Christus, want Hij is de enige Troost als wij komen te sterven.' Een van de gevangenen scheen bevreesd te zijn voor de manier waarop zij zouden moeten sterven, waarop hij antwoordde: 'Ik loof God dat ik met alles verzoend ben.'

Toen William op het punt stond om naar Lyme te gaan, schreef hij deze weinige regels naar een vriend, omdat hem amper toegestaan werd om lang te blijven:

'Ik zal de eeuwigheid invliegen. Ik hoop en vertrouw in de armen van mijn gezegende Verlosser, aan Wie ik u en al mijn lieve familieleden toevertrouw, doe de groeten aan mijn lieve moeder en zeg tegen al mijn zussen en de rest van mijn vrienden dat ik hen liefheb.

William Hewling.'

Terwijl de gevangenen door de stad Dorchester liepen richting Lyme, keken veel mensen hen aan met groot verdriet. Zij bewonderden Williams houding toen hij afscheid nam van zijn zus. Terwijl ze de weg tussen Dorchester en Lyme bewandelden, waren zijn gesprekken heel geestelijk. Dat zeiden degenen die erbij waren. Hij nam van alle dingen gelegenheid om te spreken over de Heerlijkheid waar zij naartoe zouden gaan. Toen hij uitkeek over het landschap waar hij langs liep, zei hij: 'Dit is een heerlijke schepping, maar wat zal dan het paradijs van God dan wel niet zijn, waar wij heen gaan! Nog maar een paar uurtjes en dan zullen we daar zijn, om voor eeuwig bij de Heere te zijn.' Toen ze in Lyme waren, zei hij, terwijl hij vlak voordat ze moesten sterven Joh. 14:18 las, tegen een van degenen die met hem moesten sterven: 'Hier is een zoete belofte voor ons: *Ik zal u niet ongetroost laten, Ik zal tot u komen.* (Eng. Vert.) Christus zal tot het laatste moment bij ons zijn.'

Tegen een van degenen die afscheid van hem nam, zei hij: 'Vaarwel tot we elkaar in de hemel zullen ontmoeten. Over een klein poosje zal ik bij Christus zijn. O, ik zou met niemand van deze wereld van staat willen ruilen! Ik zou voor tienduizend werelden niet achter willen blijven.' Tegen iemand anders die aan hem vroeg hoe het nu met hem ging, zei hij: 'Heel goed, geloofd zij God!' Toen die persoon verder vroeg of hij met die troost de dood in de ogen kon kijken, nu de dood zo dichtbij was, zei hij: 'Ja, ik loof God. Dat kan ik doen met grote troost. God heeft deze nacht een goede nacht voor mij gemaakt. Mijn vertroosting is zeer vermeerderd sinds ik Dorchester verlaten heb. Toen hij van hem afscheid nam, zei die persoon: 'Vaarwel, ik zal je niet meer zien.' Waarop hij antwoordde: 'Hoezo mij niet meer zien?! Ja, ik hoop je in de heerlijkheid weer te ontmoeten. Tegen iemand anders die tot het laatste moment bij hem was, zei hij: 'Ik wil je vragen om mijn broer en zus te zeggen dat ik hen heel erg liefheb en zeg hen dat ik wil dat zij zich zullen troosten met het feit dat ik naar Christus gegaan ben en dat we elkaar spoedig weer zullen ontmoeten in de heerlijke berg Sion hierboven.'

Daarna bad William ongeveer drie kwartier lang met de grootste vurigheid. Hij loofde in het bijzonder God voor Jezus Christus. Hij aanbad de rijkdommen van Zijn genade in Hem. Hij loofde Hem voor al de heerlijke vruchten ervan, die Hij hem gegeven heeft. Hij bad voor de vrede van de Kerk van God en van deze landen in het bijzonder. Dat alles deed hij met zulke hulp van de Gods Geest, dat het de harten van

allen die aanwezig waren overtuigde, verwonderde en versmolt van medelijden, zelfs de harten van de ergste vijanden. Het dwong hen tranen van spijt te storten en hun spijt te betonen. Sommigen zeiden dat ze niet wisten wat er met *hen* zou gebeuren na de dood, maar dat het duidelijk was dat *hij* naar een groot geluk zou gaan.

Vlak voordat William deze wereld zou verlaten, zei hij met een vrolijk gezicht: 'O, nu is het mijn vreugde en troost dat ik een Christus heb om naartoe te gaan.' Zo beval hij op een aangename wijze zijn geest aan Christus op 12 september, 1685.

Een officier was zo kwaadaardig van geest geweest om de gevangenen duivels te noemen. Hij was, toen zij weggingen en hij de wacht moest houden, zeer overtuigd [van hun oprechtheid]. Hij zei daarna tegen een persoon, die in hoog aanzien stond, dat hij in zijn leven nog nooit zo geraakt was als door Williams vrolijke houding en vurige gebed. Hij geloofde dat hij zoiets nog nooit gehoord had. Vooral niet van zo'n jong persoon. Hij zei ook: 'Ik geloof dat als de hoogste rechter er geweest zou zijn, dat deze hem dan nooit zou hebben kunnen laten sterven.'

Toen de sheriff Williams lichaam vrijgegeven had om begraven te worden, kwamen er velen uit de stad (wel tweehonderd mensen) om de begrafenis bij te wonen. Ondanks het feit dat het lichaam weggehaald was van de plaats van executie, zonder dat er melding van gemaakt werd. Verschillende jonge vrouwen, van de plaatselijke adel, legden hem in zijn graf op de begraafplaats van Lyme, op 18 september 1685. Hierna schreef Williams zus de volgende brief aan haar moeder:

'Ik heb helemaal niets wat ik aan mijn lieve moeder kan bekendmaken dan wat een kwelling is voor haar geest. Zowel wat betreft het besluit van Gods wil als wat betreft mijn huidige zorgen over mijn broer Benjamin, die nog steeds in leven is. Toch is er zo'n overvloedige troost gemengd met beide kwellingen, dat ik slechts een mogelijkheid zou willen hebben om deze plicht te volbrengen. God heeft in de zielen van beide broers een heerlijk werk gewerkt en heeft Christus aan hen geopenbaard, zodat de dood hun vriend was geworden. Mijn broer William heeft al met de grootste vreugde gezegd tegen degenen die tot het einde toe bij hem waren dat hij niet zou willen ruilen met degenen die op deze wereld achterblijven. Hij verlangde dat zijn familieleden zichzelf zouden troosten [met de wetenschap] dat hij naar Christus gegaan is. Mijn broer Benjamin schat in dat hij niet lang in deze wereld zal blijven, en is zeer gewillig om deze wereld te verlaten, wanneer God hem daartoe roepen zal. Hij is volkomen tevreden met het feit dat God voor hem en voor ons allen datgene zal kiezen wat het beste is. Door deze dingen word ik zeer ondersteund door God en ik hoop dat u er ook door ondersteund wordt, mijn lieve moeder. Dat was en is het grootste verlangen van mijn broer. Er is voor één persoon nog steeds tijd om te bidden. God heeft zo'n [duidelijke] verhooring gegeven [met betrekking tot Benjamin], hoewel [nog] niet zoals bij William¹¹. Maar we hebben toch een bemoediging om op Hem te blijven wachten.

Zeer geëerde moeder,

Uw plichtsgetrouwe dochter, ...

Toen ik naar Taunton ging om Benjamin Hewling te bezoeken, had hij het nieuws gehoord dat zijn broer gestorven was. Hij hoorde dat hij zoveel troost en vreugde van God gehad heeft. Ook hoorde hij van de voortdurende goedheid van God in het vermeerderen van die troost tot het einde toe. Dit zei hij ervan: 'Wij hebben geen reden om de dood te vrezen als de tegenwoordigheid van God met ons is. Er is geen kwaad in, omdat de prikkel eruit is weggenomen. Het is niets anders dan onwetendheid omtrent de heerlijkheid die de heiligen zullen ingaan door middel van de dood. Die onwetendheid doet het [de dood] duister schijnen voor onszelf of voor onze familieleden. Als we in Christus zijn, wat is dan toch deze wereld, dat we verlangen om er te blijven? Het is allemaal ijdel en onbevredigend, vol van zonde en ellende.' Hij gaf ook blijk van zijn eigen blijde verwachting, dat hij zijn broer spoedig zou volgen.

¹¹ In het Engels staat er: '...and God having so answered, though not in kind, we have encouragement still to wait on Him.'

Hij werd toen zeer ernstig en had een gevoel van geestelijke en eeuwige zaken, wat de anderen ook merkten. Hij klaagde in deze omstandigheden over niets anders dan over het gebrek aan een plaats van afzondering, om meer onafgebroken met God en zijn eigen ziel te spreken. Hij zei dat de tijd die hij in Newgate in de eenzaamheid doorgebracht had, de aangenaamste in heel zijn leven geweest was.

Hij zei: 'God heeft enige tijd geleden mijn hart geraakt (toen ik dacht over het gevaar van mijn leven). Ik kreeg enige ernstige gedachten over mijn vroegere leven en over de grote gevolgen van de dood en de eeuwigheid. Hij toonde mij dat alleen zij gelukkig waren die zeker waren van hun eeuwige staat. Hij heeft mij ook de dwaasheid en krankzinnigheid laten zien van de wegen van zonde en mijn eigen verslaving daaraan. Ook liet Hij mij de totale onmacht zien om mijzelf te verlossen en toonde mij ook de noodzaak om Christus tot zaligheid te hebben.'

'Dat ging enige tijd lang niet zonder verschrikking en verbazing, namelijk het gezicht op onverzoende zonden en dat met de eeuwigheid voor mij. Maar God heeft op een wonderlijke manier de rijkdommen van Zijn vrije genade in Christus Jezus voor arme zondaars geopend. Hij stelde mij in staat om op een gekruisigde Christus alleen te zien tot zaligheid.'

'Dit gezegende werk ging tijdens al mijn zaken en de drukte in het leger enigszins voort in mijn ziel, maar het kwam nooit zo volledig en aangenaam naar buiten voordat ik in Newgate gevangen werd gezet. Daar zag ik Christus en ook de [andere] geestelijke zaken duidelijker en omhelsde ik ze nog steviger. Daar ervoer ik de gelukzaligheid van een verzoende staat, de uitnemendheid van de wegen van heiligheid en het vermakelijke van de gemeenschap met God.' Dit bleef met hele diepe en duidelijke indrukken in zijn ziel, terwijl hij vaak uiting gaf aan zijn bewondering van de genade van God voor hem.

Hij zei: 'Misschien denken mijn vrienden wel dat deze zomer de meest droevige tijd van mijn leven is, maar ik loof God: het is de meest aangename en gelukkige tijd van heel mijn leven geweest. Nee, niets anders is de naam van geluk waardig. Tevergeefs heb ik in de dingen van de wereld gezocht naar bevrediging, maar ik heb het nooit gevonden. Maar nu heb ik in God alleen rust gevonden voor mijn ziel. O, hoe groot is onze blindheid van nature, dat, totdat God onze ogen opent, wij geen schoonheid kunnen zien in geestelijke dingen, maar onze kostbare tijd verspillen aan het najagen van schaduwen. Wij blijven dan doof voor alle nodigheden van genade en het heerlijke aanbod van het Evangelie! Wat is God toch rechtvaardig als Hij ons afneemt wat wij zo erg hebben veracht en misbruikt! O, wat is Hij oneindig geduldig en goed, dat Hij alsnog een of ander middel wil heiligen om een arme zondaar tot Zich te brengen! O, verkiezende liefde! Onderscheid makende genade! Wat heb ik toch veel reden om dat te bewonderen en te aanbidden!'

'Wat een verbazingwekkende gedachte is het, dat Christus vanwege de zonde geleden heeft, om ons tot God te brengen! Het lijden dat slechte mensen Hem aangedaan hebben was zeer groot, maar helaas, maar wat is dit lijden vergeleken met het lijden dat Zijn ziel onder de oneindige toorn van God geleden heeft? Dit mysterie van genade en liefde is genoeg om onze gedachten tot in de eeuwigheid op te slokken.'

Wat betreft zijn eigen dood zei hij vaak dat hij geen reden had om te geloven dat hij een andere dood zou sterven [dan nu ter dood gebracht te worden]. 'Ik weet dat God oneindig machtig is om mij te verlossen en ik ben er zeker van dat Hij het zal doen, als het tot Zijn eer en ten goede van mij is. Hierom loof ik God. Ik ben volkomen tevreden. Het is mijn verlangen dat Hij voor mij zal beslissen en dan ben ik er zeker van dat dat het beste is, wat het ook moge zijn. Want werkelijk, tenzij God nog wat werk voor mij te doen heeft in de wereld, tot Zijn dienst en eer, dan zie ik dat niets anders dit leven nog begerenswaardig kan maken. In de huidige staat van zaken is er niets om onze ogen op te vestigen dan zonde, verdriet en ellende. En wanneer het ook zo zou zijn dat alles naar onze wens ging, dan is het, in de huidige staat van zaken, nog steeds de wereld. Dat zal nooit een rustplaats zijn. De hemel is de enige plaats van rust en geluk. Daar zullen we volkomen vrij zijn van de zonde en verleidingen en daar zullen we God voor eeuwig genieten zonder onderbreking.'

Toen hij sprak over de teleurstelling in hun verwachting over het werk wat ze gedaan hadden, zei hij: 'Wat betreft de eer van God, de voorspoed van het Evangelie en de verlossing van het volk van God, hebben we veel redenen om het te betreuren. Met betrekking tot de uitwendige voorspoed, dat ermee vergezeld zou zijn: op zichzelf bezien is dat maar van weinig belang, omdat het niet kan bevredigen. Het houdt ook

geen stand. Want ten laatste zal de dood aan alles een einde maken. Hier kan ik ook aan toevoegen dat we misschien zo dwaas zouden zijn om dat deel ervan te kiezen [namelijk die uitwendige voorspoed] en dat we dan onze eeuwige belangen zouden verwaarlozen. Dan ben ik er zeker van dat onze huidige toestand onvergelijkbaar beter is.'

Hij gaf geregeld uiting aan zijn grote bezorgdheid over de eer van God en ook aan zijn liefde tot Gods volk: 'Als mijn dood Gods eer zou bevorderen en de verlossing van Zijn volk zou verhaasten, dan is het genoeg.' Het was een grote troost voor hem om te bedenken dat zijn vrienden in hun gebeden aan hem dachten. Dit zag hij als een groot voorrecht.

Tijdens zijn gesprekken had hij een bijzondere waardering voor en vermaak in de personen in wie hij de grootste heiligheid zag schijnen. Hij gaf ook blijk van groot medelijden met de zielen van anderen: 'De herinnering aan onze vorige ijdelheid mag wel oorzaak geven tot medelijden met anderen die nog in die staat zijn.' Tijdens gesprekken met hem moedigde hij anderen aan tot ernst, en zei tegen hen dat 'De dood en de eeuwigheid zulke gewichtige belangen zijn en dat die zaken de uiterste aandacht van ons hart moeten hebben, want een ernstige voorbereiding op de dood is de weg om de dood met blijdschap te ondergaan. En als het God zou behagen om ons leven te sparen, dan zouden we zeker dezelfde redenen hebben om ernstig te zijn en de rest van onze dagen in Zijn vreze en dienst te besteden.' Hij zorgde er ook voor, dat de godsdienst, welke ze nog in staat waren daar te beoefenen, naar behoren beoefend werd, zoals lezen, bidden en het zingen van psalmen, waar hij duidelijk een groot vermaak in had.

Toen er in die drie of vier dagen voor hun dood een algemeen bericht rondging dat er niemand meer zou sterven, zei hij: 'Ik weet niet wat God buiten onze verwachtingen voor ons gedaan heeft. Als Hij mijn leven zal verlengen, dat ben ik er zeker van dat mijn leven het Zijne is, alles is het Zijne en door Zijn genade zal ik het geheel aan Hem toewijden.'

Maar op 29 september, om ongeveer tien of elf uur, kwamen we erachter dat het een vals bericht was. Hen werd verteld dat zij de volgende morgen moesten sterven. Vanwege het plotselinge ervan kwam dit bericht heel onverwachts. Maar hierin verheerlijkte God Zijn macht, genade en getrouwheid, want Hij gaf passende ondersteuning en troost door Zijn gezegende tegenwoordigheid. Toen ik op dat moment bij hem kwam, zag ik dat hij heel kalm was. Hij zei: 'Hoewel het de bedoeling van de mensen was om mij te verschrikken, zal God toch zeker Zijn Woord houden: *om werkelijk onmiddellijk een Hulp te zijn in de tijd van benauwdheid.*' Toen ik hem de volgende morgen weer zag, waren zijn blijdschap en troost heel erg vermeerderd. Toen hij op de cipiers wachtte, zei hij met de grootste aangenaamheid en kalmte van geest: 'Nu is de wil van God bepaald, aan Wie ik het overgegeven heb en Hij heeft dat bepaald wat zeker het beste is.'

Daarna sprak hij met een lachend gezicht over de heerlijkheid van de hemel. Hij maakte met veel genoegen enkele opmerkingen over het 3^e, 4^e en 5^e vers van het 22^e hoofdstuk van Openbaringen. *'En er zal geen vloek meer zijn: maar de troon van God en van het Lam zullen erin zijn; en Zijn dienaren zullen Hem dienen. En zij zullen Zijn aangezicht zien en Zijn Naam zal op hun voorhoofden zijn. En er zal daar geen nacht meer zijn, en zij zullen geen kaars meer nodig hebben noch het licht van de zon; want de Heere God geeft hen licht: en zij zullen van eeuwigheid tot eeuwigheid regeren. O, wat een gelukkige staat is dit! Zullen wij er dan afkerig van zijn om daar naartoe te gaan om het te genieten?'* Toen verlangde hij dat hem 2 Kor. 5: 1- 11 voorgelezen zou worden: *'Want wij weten dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen. Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit den hemel is, overkleed te worden; Zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden. Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde. Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God, Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft. Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere (Want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen); Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen. Daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehaaglijk te zijn. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uw consciënties geopenbaard te zijn.'*

Terwijl zijn vertroostingën nog steeds vermeerderden, gaf hij uitdrukking aan zijn zoete hoop, en aan zijn aandeel in deze heerlijke erfenis en dat hij nu ging naar het bezit ervan. Hij zag zoveel van deze gelukkige verandering, dat hij zei dat de dood begeerlijker was dan het leven. Hij stierf nog liever dan dat hij hier nog langer zou leven. Wat betreft de manier waarop hij zou sterven, zei hij: 'Toen ik nadacht over andere mensen die in dezelfde omstandigheden waren, heb ik gedacht dat het heel vreselijk was. Maar nu God mij ertoe geroepen heeft, denk ik er heel anders over. Ik loof God. Ik kan het nu blijmoedig omhelzen als een makkelijke doorgang naar de heerlijkheid. En hoewel de dood mij scheidt van het genoeg dat we hier met elkaar hebben, toch zal het maar een hele korte tijd zijn en dan zullen we elkaar ontmoeten in zulke genoegens als we ons hier niet kunnen voorstellen en dan zullen we ons voor eeuwig verblijden in het geluk van elkaar.'

Toen hij de Schrift aan het lezen was, en in zichzelf aan het peinzen was, liet hij merken dat God hem door de Schrift grote troost gaf in zijn ziel: 'O, wat een onwaardeerbare schat is dit gezegende Woord van God in alle omstandigheden! Hier is een opslagplaats van sterke vertroosting.' Tegen iemand die zijn Bijbel wilde hebben zei hij: 'Nee, dit zal mijn metgezel zijn tot het laatste moment van mijn leven! Terwijl zij zo samen baden, samen lazen, praatten en mediteerden over hemelse zaken, wachtten zij het einde af. Toen de Sheriff kwam, die ontbloot was van alle medelijden en menselijkheid, dreef hij hen weg en liet hen amper toe om afscheid te nemen van hun vrienden. Maar ondanks dit alles en ondanks het ellendige treuren van allen die om hen heen stonden, stond zijn gezicht vrolijker. Zo verliet hij zijn gevangenis en zo nam hij plaats in de kar [die hem naar het schavot zou brengen]. Daar zaten zij meer dan een half uur voordat de officiers de paarden konden dwingen om de kar te trekken. Hierdoor werden ze heel kwaad, omdat er geen zichtbare hindernis was in het gewicht of vanwege iets op de weg. Maar ten laatste duwden de burgemeester en de sheriff de paarden zelf voorwaarts en dreven als Bileam de paarden vooruit.

Toen zij aankwamen op de plek van de executie, die omringd was door toeschouwers, waren er velen die hun komst afwachtten met groot verdriet. Zij zeiden dat toen zij hem en de anderen zagen komen met zulke blijdschap, vreugde en bewijs van de tegenwoordigheid van God met hen, het de dood tevoorschijn deed komen met een ander voorkomen. Eerst omhelsden zij elkaar met de grootste liefde. Toen baden twee van de oudere personen hardop en zij namen met grote ernst deel aan dat gebed. Toen verlangde hij van de sheriff toestemming om zelf te bidden, maar hij wilde dat niet geven. Hij vroeg alleen maar: 'wil je voor de koning bidden?' Deze antwoordde: 'Ik bid voor alle mensen.' Hij verzocht toen of zij een psalm mochten zingen. De sheriff zei tegen hen dat ze dat moesten doen met touwen om hun nek, [welk voorstel] ze met blijdschap aannamen. Zij zongen met zulke hemelse vreugde en zoetheid, dat velen die aanwezig waren zeiden dat het hun hart verbrak en verblijdde. En zodoende sloot hij, terwijl hij het aangename ervoer van het prijzen van God op aarde, vrijwillig zijn ogen op een ijdele wereld, om die eeuwige dienst te betrekken [in de hemel] op 30 september 1685.

Allen die aanwezig waren, allerlei slag mensen, waren buitengewoon bewogen en verbaasd. Sommige officieren hadden tevoren beledigend gezegd: 'Deze personen hebben vast geen gedachten over de dood, maar zij zullen erdoor verrast worden.' Daarna zeiden zij echter dat hij en de anderen iets buitengewoons in zich hadden, dat hen met zoveel vreugde door de dood heen droeg. Andere omstanders zeiden dat zij zo overtuigd waren van hun geluk, dat zij graag met hun toestand zouden willen ruilen. Vele soldaten en ook veel anderen treurden bovenmate. Zij zeiden dat het zo treurig was om hen zo gedood te zien worden, dat zij amper wisten hoe ze het zouden kunnen dragen. Enkelen van de meest boosaardige mensen van die plaats, van wie niets anders verwacht werd dan hoon, zeiden, toen de terechtgestelden naar hun graf op het kerkhof van Taunton gedragen werden (vrijwillig vergezeld door de meesten die in de stad woonden) dat deze personen genoeg bewijs achtergelaten hadden dat zij nu verheerlijkte heiligen in de hemel waren.

Van een hooggeplaatste officier in het leger van de koning wordt gezegd dat hij vaak zei, dat als je zou willen leren om te sterven, dat je dan 'naar die jonge mensen van Taunton moest gaan.' Zij hebben nog veel meer dingen gezegd, die de gezegende en heerlijke gesteldheid van hun harten uitdrukte tot de eer van Goddelijke genade, maar dit is het wat in mijn geheugen opkomt.

Mr. Benjamin Hewling, schreef ongeveer twee uur voor zijn dood de volgende brief aan zijn moeder. Deze brief liet de grote kalmte van zijn geest zien.¹²

Brief van Benjamin Hewling aan zijn moeder.

Taunton, 30 september 1685.

Zeër geëerde moeder,

Ik moet u nu in kennis stellen van dat bericht, waarvoor ik weet dat u een lange tijd gevreesd hebt, en dat wij verwachtten, niettegenstaande de verwachtingen die u in uw beide laatste brieven gaf. Er is bevel gegeven om mij ter dood te brengen, en ik verwacht dat het binnen slechts enkele uren uitgevoerd zal worden. Geloofd zij God de Almachtige, Die troost en ondersteuning geeft in zulk een dag. Hoe behoorden wij Zijn heilige Naam te verheerlijken voor al Zijn weldaden: dat Hij, toen wij voorthouden in onze zondeloop, ons in onze snelle vaart wilde stuiten en ons toonde de Christus Die wij doorstoken hadden; en uit Zijn vrije genade ons in staat stelde met een oog des geloofs op Hem te zien, in het geloof dat Hij ten uiterste bekwaam is om al dezulken die tot Hem komen, te redden. O, bewonderenswaardige lankmoedigheid en verdraagzaamheid Gods, dat Hij toen wij Zijn Naam onteerden, die tijd niet nam om Zichzelf eer aan te brengen, door ons te verdelgen. Maar Hij had geen lust in de dood van een zondaar, maar daarin dat hij zich tot Hem zou bekeren en leven. Hij heeft vele middelen om Zijn uitverkorenen tot Zich te brengen. Geloofd zij Zijn heilige Naam, dat Hij door droefenis mijn hart onderwezen heeft om mij in zekere mate te voegen naar Zijn wil, hetgeen lijdzaamheid werkt; en lijdzaamheid werkt bevinding, en bevinding hoop, welke niet beschaamt. Ik geloof God, dat ik niet beschaamd ben over de zaak, waarvoor ik mijn leven afleg, en daar ik erin gewikkeld ben geweest en ervoor gevochten heb, zo ga ik het nu met mijn bloed bezegelen. De Heere gaat nog steeds door met dezelfde zaak, welke reeds lang gaande is! En ofschoon wij sterven, erin bezig zijnde, zo twijfel ik niet, maar dat Hij op Zijn eigen tijd, andere werktuigen zal verwekken, waardiger om het voort te zetten tot de ere Zijns Naams en bevordering van Zijn Kerk en volk. Zeër geëerde moeder, ik weet, dat er niets ongedaan gelaten is door u of mijn vrienden tot redding van mijn leven, waarvoor ik u en hen allen vele hartelijke bewijzen van erkentelijkheid betuig; en het is mijn laatste wens om u en hen alle ongehoorzaamheid en liefdeloosheid in elke verhouding te vergeven. Schenk alstublieft mijn betuiging van eerbied aan mijn grootvader en grootmoeder, breng mijn groeten aan mijn ooms en tantes over, en betuig mijn hartelijke liefde aan al mijn zusters; aan elk familielid en vriend een bijzondere aanbeveling. Zeg het allen alstublieft, hoe dierbaar het is om deel aan Christus te hebben, wanneer wij komen te sterven; en raad hen allen aan om nooit te rusten in een staat buiten Christus; want als wij de Zijne zijn, maakt het niet uit wat de wereld ons doet. Zij kunnen slechts het lichaam doden, en geloofd zij God, de ziel is buiten hun bereik. Want ik twijfel niet, dat hun kwaadwilligheid de verdoemenis ervan evenzeer wenst, evenals de vernietiging van het lichaam; wat al te duidelijk gebleken is door hun bedrieglijke, vleiende beloften. Ik vertrouw u allen toe aan de zorg en bescherming van God, Die beloofd heeft een Vader der wezen en een Man der weduwen te zijn, en in de nood van elk familielid te voorzien. De Heere God des hemels zij uw vertroosting in deze smarten, en uw Toevlucht in de ellenden, die wij ongetwijfeld kunnen zien aankomen over het arme Engeland, en het arme bekommerde volk van God in het land. De Heere voere u door dit tranendal met een onderworpen, nederige geest, en brenge u ten laatste in heerlijkheid tot Hem; waar u, ik twijfel er niet aan, uw stervende zoon zal ontmoeten,

Benjamin Hewling

Alleen al voor mezelf was en is het een grote troost om te zien wat voor een getuigenis zij achtergelaten hebben van het gezegende aandeel in de Heere Jezus. Ook hun nederige en heilige zekerheid van hun eeuwige geluk was tot grote troost. Ik denk dat het nodig is om nog een ding te zeggen. De opperrechter Jefferies dacht er goed aan te doen om tijdens het proces van William Hewling in het bijzijn van iedereen te zeggen dat zijn grootvader die dood net zo goed verdiende als William. Hij dacht dat ik ook wel zo'n dood zou sterven. Dit zeg ik ten laatste, opdat het hierdoor moge blijken hoezeer zij het oog op mij hadden om mij te ruïneren, als de Heere, Die ten goede over mij gewaakt heeft, het niet verhoed had.

¹² Overgenomen uit: Nagelaten brokken, Stichting het Braambos, juni 2001

Een brief van William Hewling aan zijn zus.

Tutphaes¹³, 18 maart 1685.

Lieve zus,

Ik heb jouw brief van de 10^e van deze maand ontvangen. Die brief is vol van nieuwe tekens van de blijvende liefde van mijn lieve zus. Ook geef je blijk van jouw vurige ijver voor het welzijn van je arme onwaardige broer. Want, lieve, lieve zus, ik zal nooit in staat zijn om gepaste dankbaarheid te bewijzen voor deze vriendelijkheid die je mij bewezen hebt. Ik zie in je vriendelijke brief dat je ziet dat God in Zijn oneindige genade enige overtuigingen in mijn ziel gewerkt heeft en dat je daar blij mee bent. Want, lieve zus, ik kan niet anders dan het als een oneindige genade zien en als een wonder van liefde, dat God mijn weg van zonde ook maar het minste halt zou toeroepen, [en dat] terwijl ik ongebonden voort ben gegaan en zo liederlijk gezondigd heb tegen zoveel licht en tegen zoveel roepstemmen en vorige overtuigingen die ik gehad heb. Anderen die veel beter zijn dan ik, zijn afgesneden en naar hun plaats gezonden, terwijl ik nog gespaard ben. Dit is genade die niet hoog genoeg gewaardeerd kan worden. Ik loof God, dat ik zie dat het Hem sinds deze overtuigingen behaagd heeft om mij meer terughoudendheid tegen de zonde te geven en een klein beetje meer liefde tot heiligheid. Maar aan de andere kant zie ik dat ik zeer hard, dood en hoogmoedig ben en te [veel] geneigd om de dingen van de wereld te genieten. En ik zie dat de duivel heel druk is om mij van de weg af te trekken: hij werpt allerlei slechte gedachten in mijn hart, dat maar al te zeer geneigd is om te bezwijken voor de minste verleiding. Lieve zus, ik verlang van jou en ook van al mijn vrienden, dat jullie tot God bidden of Hij, in zijn oneindige genade, mijn harde en hoogmoedige hart zou willen onderwerpen. Dat Hij mijn genegenheden zou willen ordenen en blinde verstand zou willen verlichten. Ja, dat Hij mij, door Zijn Heilige Geest zou willen overtuigen, eerst van zonde, zodat ik het mag zien zoals het is, werkelijk waar vuil en vernielend en de grootste vijand van de mensheid. Dat ik het zó mag zien dat ik er een afkeer van krijg, ervan walg en het haten zal. Dat ik het zó zal mogen zien dat ik er droefheid over zal krijgen, namelijk die droefheid die onberouwelijk is. En dat Hij mij vervolgens zou willen overtuigen van gerechtigheid, van de volheid van de gerechtigheid van de Heere Jezus Christus, van de volheid van Zijn voldoening voor de zonde, totdat ik er zó van overtuigd mag zijn, dat ik uit mijzelf zal gaan daar naartoe [naar Christus en Zijn gerechtigheid]. Dat ik alle dingen schade en drek mag achten wat daarmee vergeleken wordt. Dat ik het juk van de Heere Jezus mag opnemen en een ware en getrouwe dienstknecht voor Hem mag zijn. Dat ik Hem geheel mag volgen, en nooit achterom zal kijken, maar steeds *zal jagen naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus*, wetend dat mijn werk niet ijdel zal zijn.

Lieve zus, nu ik zie dat mijn hart zo stomp, hard en zo weinig te neigen is naar deze zaken, kan ik niet anders dan mijn verzoek te herhalen, of mijn vrienden tot God zouden willen bidden voor mij, of Hij, Die de grote Hartveranderaar is, Die [ook] de woorden des eeuwigen levens heeft, deze grote en heerlijke verandering in mij zou willen werken. Dat, waar Hij een goed werk begonnen heeft, Hij dat voleindigen zal, zodat ik zou mogen leven als een monument van Zijn oneindige genade en dat ik Zijn heilige Naam voor eeuwig mag loven en prijzen. Mijn lieve zus, ik hoop dat dat voor eeuwig de praktijk zal zijn van je broer, die zeer veel van je houdt,
William Hewling.

William werd begraven op het kerkhof van Lyme. 200 mensen waren bij de begrafenis aanwezig.

¹³ Misschien Jutphaas, bij Nieuwegein, Utrecht?

5. Twee getuigen van de opwekking in New England

Bron: New England Revivals at the close of the eighteenth, and the beginning of the nineteenth centuries; Bennett Tyler; Boston; Massachusetts Sabbath School Society; 1846; blz. 259.

Aan het eind van de 18^e eeuw was de oorlog van de Amerikaanse Revolutie achter de rug (1775-1783). De kerk was in diep verval en de godsdienst was dor. Bij sommige gemeenten gingen hooguit enkele oude mensen aan het Avondmaal en overal werd men beïnvloed door deïsme, atheïsme en universalisme (leer van de alverzoening). Toch kwam er na deze tijd een grote opwekking waarbij velen toegebracht werden. Hieronder volgen twee verslagen uit het boek van Bennett Tyler.

Als eerste getuigenis een brief van een meisje. De gemeente waartoe zij behoorde, was wel stipt wat de opkomst tijdens de kerkdiensten betrof, maar de geest en de kracht van de levende godzaligheid was bijna verdwenen. Er waren ook enkele tuchtgevallen. Iedereen wist wel dat er wat aan gedaan moest worden, maar men nam geen maatregelen. Bij andere gemeenten vonden er opwekkingen plaats, maar niet bij deze gemeente. Toen kwam het op het hart van de predikant gedrukt dat deze nalatigheid er de oorzaak van was dat de zegen van de opwekking uitbleef. Vanaf die tijd heeft de gemeente de tuchtgevallen behandeld. Een gebeurtenis bewees dat de Heere met hen was. Er was een man van ongeveer tachtig jaar oud die de vermaningen van de kerk al lange tijd in de wind geslagen had. Maar door de kracht van God die hem bewerkte, had hij geen rust totdat zijn hart verbroken werd en hij zijn schuld voor de gemeente beled. Zijn diepe berouw maakte grote indruk op de gemeente en zijn familie. Hierna waren er verschillende mensen in die familie die de vraag stelden: Wat moeten wij doen om zalig te worden? Er kan wel gezegd worden dat de opwekking rond deze tijd aangevangen was. Ook was deze tijd voor velen de tijd van ondertrouw aan Christus. Aan het eind van het jaar waren sommigen reeds met God verzoend door Jezus Christus, maar anderen weigerden nog steeds om zich aan Christus te onderwerpen op Zijn voorwaarden.

In enkele omliggende gemeenten kwam er onenigheid over bepaalde standpunten die niet tot het wezen van de leer behoorden, waarna de Geest Zich terugtrok en de opwekking als het ware gehinderd werd. In de gemeente van de schrijfster van onderstaande brief werden in het jaar 1799-1800 eenenveertig personen toegelaten tot het avondmaal en waren er ongeveer zeventig personen in overtuiging.

Het doel van deze brief is om u te vertellen wat de Heere voor mijn ziel gedaan heeft. Ik was zestien jaar oud toen ik de eerste ernstige indrukken kreeg. Tot die tijd had ik een zorgeloos, dwaas leven geleid en ik was een vreemdeling van God, Christus en van heilige en Goddelijke zaken. Ik dacht dat ik niet zo slecht was. Ik deed immers niet aan stelen, liegen, vloeken en andere openlijke overtredingen van de wet van God. Ik dacht er niet aan dat God het hart aanziet. Ik dacht dat ik nog te jong was om veel aan de dienst van God te denken. Ik beschouwde het als iets dat droevig en zwaarmoedig was. Iets dat voor niemand goed was dan voor degenen die deze wereld bijna zouden verlaten. Ook steunde ik veel op de leer van de verkiezing, want die had ik misbruikt. Als ik zalig zal moeten worden, dan zal ik zalig worden, ondanks alles wat ik zou doen. En als ik verloren moet gaan, dan zal ik verloren gaan, ondanks alles wat ik zou doen.

Hier rustte ik, onbekommerd in mijn zondige veronachtzaming van God en Zijn Zoon Jezus Christus. Ik ben bang dat velen, die ouder en wijzer dan mij zijn, rusten op dezelfde zandgrond. Ik hield erg veel van lezen, maar ik las alleen boeken die dienden om mijn hart te vergiftigen en om het van God en ernstige zaken af te leiden. Toen de opwekking onder ons plaatsvond, en de een na de ander van mijn vrienden begon te vragen wat zij moesten doen om zalig te worden, nam ik mij voor om verder te leven zoals ik altijd al gedaan had. Wat de gevolgen ervan ook zouden mogen zijn.

Ik woonde niet thuis. Toen ik hoorde dat mijn oude ouders en twee van mijn zussen in grote zielsbekommering waren, kon ik het niet laten om te zuchten. Ik zei tegen mezelf: 'Zijn ze allemaal gek? Ik zal zo lang ik leef, nooit meer een goede tijd met hen hebben. Het scheen mij toe dat ik me niet zo zou willen voelen als zij. Nee, ook al kreeg ik er de hele wereld voor.

De eerste ernstige indruk op mijn gemoed vond plaats toen ik dit vers las in *De godsdienstige voornemens van een jong kind*:

‘Het is tijd om God te zoeken en om te bidden
Voor hetgeen ik elke dag nodig heb;
Ik heb een kostbare ziel die gered moet worden,
En ik heb een sterfelijk lichaam.’

Tot op dat moment had ik gedacht dat er wanneer ik oud zou zijn, voor mij nog tijd genoeg zou zijn om godsdienstig te worden. Deze woorden kwamen echter met zoveel kracht in mijn hart, dat ik niet kon rusten voordat ik onmiddellijk een aandeel in Christus zou zoeken. Ik was heel erg bekommerd over mijzelf en voelde dat ik iets moest doen. Maar ik wist niet *wat* ik moest doen. Ik kon niet bidden en ik had in mijn hele leven nog niet gebeden. Ik durfde het Gebed des Heeren niet op te zeggen, omdat ik dacht dat dit gebed voor de discipelen van Jezus gemaakt was en niet voor mij. Ook nam ik mij voor dat niemand mijn gevoelens te weten zou komen, maar spoedig kwam mijn nood als een vloedgolf mijn hart binnen. Ik kon het niet laten om tot de Zaligmaker te roepen om genade.

Ik woonde de dienst van de volgende zondag bij en ik verwachtte dat ik daar enige verlichting zou krijgen. Maar deze ontzaglijke woorden waren het onderwerp van de verhandeling: *Doch Ik zeg u, dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels, dan u* (Math. 11:24). Mijn zonden *werden mij werden mij ordentelijk voor ogen gesteld* (vgl. Ps. 50:21). Ik was met stomheid geslagen voor God, terwijl deze woorden in mijn oren klonken. De preek beschreef mijn vreselijke toestand. In plaats van troost te vinden, ging ik terug naar huis met een beladen hart.

Spoedig begon ik te twijfelen of de Bijbel wel het Woord van God was. Ik dacht dat het misschien wel door mensen vervalst was. Vurig hoopte ik dat dit het geval was. Ik haatte de Bijbel, omdat daarin mijn veroordeling stond. Ik dacht dat God partijdig was vanwege het feit dat Hij anderen genade bewees en mij niet. De vijandschap van mijn hart rees tegen Hem op. Ik wenste werkelijk dat er geen God was. Ik probeerde de schuld op Hem te werpen en mijzelf te rechtvaardigen.

Toch kon ik nog steeds geen bevrediging vinden. Ik verlangde dat mijn gehele bestaan maar weggenomen zou worden, want hoe meer ik te weten kwam van het Goddelijke Wezen, hoe meer ik Hem haatte. Ik kon de gedachte dat de Heere regeert en dat alle dingen Hem ten dienste staan, niet verdragen. Wanneer ik hoorde dat er enkele mensen vertroosting ontvangen hadden, terwijl zij niet zo lang in benauwdheid geweest waren als ik, kookte mijn hart van woede. Ik dacht dat ik niet zo lang zou kunnen leven in deze nood en dat God zo’n goddeloze ellendeling niet zou laten leven. Zelfs de dood was begerenswaardig, ook al zou die mij voor eeuwig ellendig maken. Dit kwam door de gedachte dat wanneer ik zou blijven leven, ik mij slechts een strengere straf op de hals zou kunnen halen. Wanneer ik aan het wandelen was, dan beeldde ik mij soms in dat de aarde zich zou openen om mij op te slokken en dat ik aan het dunne levensdraadje boven de bodemloze put hing. Ik sliep maar weinig, want ik was bang dat ik zou ontwaken in de hel wanneer ik in slaap zou vallen.

In deze ongelukkige zielstoestand verkeerde ik van september 1799 tot maart 1800. Toen werd ik gevaarlijk ziek. Enkele dagen lang was ik mijn verstand verloren. Toen mijn verstand weer terugkwam, veronderstelde ik dat ik moest sterven. Maar wat verschilden mijn gevoelens nu van de gevoelens die ik eerder had gehad! God scheen mij nu toe als volmaakt recht én rechtvaardig in al Zijn handelingen met mij. Het scheen mij recht en redelijk dat ik zo’n heilig Wezen zou liefhebben. Ik voelde mij kalmer en rustiger dan ooit tevoren. Met de man die zijn gezicht teruggekregen had, kon ik zeggen: *Een ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie* (Joh. 9:25). Ik zag zo’n schoonheid en lieflijkheid in God en de zaken die ik tevoren haatte, dat ik in een nieuwe wereld scheen te zijn. Alle dingen leken te spreken tot de verheerlijking van God. Hij scheen mij zo heilig, rechtvaardig en goed te zijn in al Zijn werken en bedelingen, dat ik mijzelf vrijelijk aan Hem kon onderwerpen. Ik kon met Job zeggen: *Zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?* (Job 13:15).

Toen ik weer beter werd, zodat ik op God kon wachten in Zijn Huis, had ik in één dag meer vermaak dan tijdens alle dansfeesten en ijdele vermaken van mijn leven bij elkaar. God en Zijn dienst hadden

sinds die tijd altijd een heerlijke aanblik. Moge ik Hem verheerlijken in leven, dood en tot in der eeuwigheid. Mijn hoop rust alleen op de rijke, vrije en soevereine genade van God in Jezus Christus.

Hier volgt het verslag van de bekering van een oude man

Bron: New England Revivals; blz. 273.

Er vond nog een andere, zeer onverwachte bekering plaats. Er was een oude man die zesenzeventig jaar oud geworden was en zijn dagen tot deze hoge leeftijd in de zonde doorgebracht had. Hij stond heel erg bekend vanwege zijn wereldzin en ongodsdienstigheid. Omdat hij er met zijn verstand van overtuigd was dat hij aan het eind van zijn leven gekomen was, begon hij te denken dat het noodzakelijk was om toch enige godsdienst te hebben voordat hij zou sterven. Anders zou hij ellendig zijn.

Vanaf ongeveer drie jaren voor zijn bekering aanvaardde hij de leer van de alverzoening. Hem werd geleerd dat Christus stierf om de zaligheid van alle mensen te verwerven, dat zijn werk gedaan was en hij van zijn geluk verzekerd kon zijn. Hij zou niets meer te vrezen hebben. Als hij deze leer zou geloven, dan zou hij de troost ervan mogen hebben, om zo in vrede te sterven. Prediking als deze kwam volkomen overeen met een hart dat al lang gewend was aan de liefde en het bedrijf van de zonde. Hartelijk aanvaardde hij de leer en hij steunde erop als het enige fundament van zijn hoop, waarin hij verwachtte te leven en te sterven.

In deze tijd echter kwam er Een, Die sterker was dan de sterkgewapende en Hij overwon hem. Hij nam al de wapenrusting, waar hij op vertrouwde, weg en verdeelde zijn goederen. Toen Hij de eeuwige dingen in het zicht bracht, vervloog zijn hoop als kaf voor de wind. Hij zag dat hij zich in een ellendige toestand bevond, zonder God en zonder hoop in de wereld. De eeuwigheid was vlak voor hem.

Maar het behaagde God om in Zijn overvloedige genade op dit hachelijke moment voor hem te verschijnen. Hij rukte hem als een vuurbrand uit het vuur en schonk het zijn ziel om zich te verheugen vanwege de openbaring van Gods heerlijke Wezen als recht en rechtvaardig God. Een God Die voor eeuwig Zijn wet en Wezen zou handhaven tegen goddeloze mensen en duivelen.

Voor degenen die hem kenden en hem in de gaten hielden, was dit een bewijs dat een man die zowel in jaren als in zonden oud geworden was, ook wedergeboren kon worden. Zijn latere leven en wandel gaven er blijk van dat hij een nieuw schepsel geworden was in Christus Jezus en dat het zijn grote doel was om tot eer van God te leven. Hem werd achttien tot twintig maanden na zijn bekering gevraagd hoe oud hij was. Zijn antwoord was: 'Door de Goddelijke goedheid heb ik in Gods wereld een bestaan van zevenenzeventig jaar mogen hebben. Maar ik heb nog geen twee jaren geleefd.'

Dit uitzonderlijke voorbeeld was het middel om indrukken te geven aan de harten van zijn kennissenkring.

6. Het getuigenis van C.J. Kine

De wonderlijke bekering van een atheïst.

Door Charles Longhurst, Brighton. Bron: The Gospel Standard, 1913, blz. 63 ev.

Het onderwerp van deze levensbeschrijving, Charles Joseph Kine, was de zoon van godzalige ouders die te Wadhurst, Sussex woonden. Toen hij ouder werd, viel hij in de vreselijke strik van de vrijdenkerij (atheïsme, agnostisme, of iets dergelijks). Uiteindelijk gooide hij de gehele Heilige Schrift aan de kant en loochende hij haar Auteur. Toch kon hij zich niet helemaal ontdoen van beangstigende gedachten en een kwellende onzekerheid. Gedurende de laatste twee jaar en drie maanden van zijn leven werkte de Heere genadig en krachtig in zijn hart. Tot bijna het eind wisten zijn familieleden er niet van af. In die tijd had hij geen rust totdat hij openlijk zijn geloof in *Die grote en verschrikkelijke God*, en in Zijn grote zaligheid door de Heere Jezus erkende. De zaak werd bekend door haar vruchten. Anderen konden de invloed ervan voelen. Hij werd op zesentwintigjarige leeftijd in het graf gelegd, na een zeer beproevende ziekte van zeventien weken. Hij droeg de ziekte met verwonderlijk geduld. Nu zijn moeder op deze tijd terugziet, kon ze merken dat dit zijn taal was gedurende deze periode: *Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd* (Micha 7:9).

Vlak voor het begin van zijn ziekte vond er een gebeurtenis plaats die zijn moeder ertoe bracht om hem een gedeelte uit de Schrift voor te lezen. Van beide kanten werd hier verder niets over gezegd, maar op de volgende avond vroeg hij haar of zij hem niet voor zou willen lezen uit de Bijbel. Zij was heel erg verbaasd over deze vraag – dat hij zou vragen naar zijn Bijbel die hij vijf jaar eerder weggesmeten had, nadat hij verhuisd was naar Brentwood. Op hetzelfde moment werd het volgende woord in haar hart gesproken, dat haar deed hopen: *Dit beginsel der tekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea* (Joh. 2:11a). Zij voelde werkelijk dat dit een wonder was en dat niemand dan God het hart van haar zoon geneigd kon hebben om naar zijn Bijbel te vragen.

In de week voor kerst van het jaar 1898 was hij in een aangename, onderworpen gemoedsgesteldheid. Hij was volkomen gewillig om te sterven. Hij zei dat hij deze woorden wel kon nazeggen: *Niet mijn wil, maar Uw wil geschiede*. Zijn tijd werd besteed aan het onderzoeken van de Schrift. Ook werd hem uit de Schrift voorgelezen in zoverre zijn krachten het hem toelieten. Hier scheen hij erg op gesteld te zijn. Echter, op de morgen na kerst kon zijn moeder aan zijn gezicht zien dat er een droevige verandering had plaatsgevonden. Al zijn vrede en onderwerping was weg. Charles zei tegen zijn moeder dat hij zich nu heel anders gevoelde. Opnieuw gaf hij uitdrukking aan een zeer pijnlijk vastklampen aan het leven. Hij vroeg of er enige hoop was op zijn herstel. Nadat hij zijn handen gevouwen had, zei hij: ‘O, als het mij maar gegeven mag worden dat ik beter zal worden!’ Zijn gehele gemoed scheen geneigd te zijn naar het leven, maar op de derde morgen kon zijn moeder merken dat zijn gezichtsuitdrukking weer veranderd was. Deze keer was het een verandering van benauwdheid naar de zoetste vrede. Hij zei: ‘Hoe anders voel ik mij vandaag toch! De zuster heeft mij gezegd dat ik onmogelijk kan herstellen en ik voel mij geheel overgegeven en onderworpen.’ Zijn moeder antwoordde: ‘Charles, merk je dat je alleen onderwerping kan hebben als het God, Die alle dingen onderwerpt, behaagt om die onderwerping in je te werken?’ ‘Ja, moeder,’ antwoordde hij, ‘Ik ben erachter gekomen dat het precies zo is.’ Omdat zijn ziekte verergerde, werd het duidelijk dat hij zich heel erg belast en gedrongen voelde om haar te spreken. Zijn moeder verteld hoe dit plaats heeft gevonden, slechts dertien dagen voordat hij overleed:

‘Op een zaterdagmorgen (16 januari 1899) scheen hij heel erg ongerust te zijn, maar hij zei niets. Om twee uur ’s middags ging ik bij hem weg om wat werk te doen in huis. Om half drie vroeg hij of ik wilde komen. Toen ik hem aantrof, huilde hij bitter. Hij smeekte mij of ik niet bij hem weg wilde gaan, want hij voelde zich ‘zo alleen.’ Ik probeerde hem te kalmeren en zei: ‘Niemand dan Jezus kan jouw geval bereiken,’ waarop hij instemmend knikte. Toen hij wat meer tot rust gekomen was, zei hij: ‘Ik wilde u iets zeggen.’ Maar hier werd hij door zijn zwakheid overmand en hij viel in slaap. Om zeven uur bracht zette ik de thee naast zijn bed. Het was duidelijk dat hij nog steeds probeerde om iets te zeggen. Toen vroeg hij aan mij om een hymn in het gebedenboek te lezen:

‘Leid, vriendelijk Licht,
Door droefgeestigheid omsingeld.’

‘Dat is ook mijn ervaring,’ voegde hij eraan toe. Ik zei: ‘Kun je daar iets meer over vertellen?’ ‘Dat wil ik ook,’ zei hij. Toen barstte hij weer in tranen uit en zei: ‘Wacht even, ik zal het zo meteen vertellen.’ Nadat hij wat frisdrank met iets cognac gedronken had, leefde hij weer wat op. In gebroken zinnen vertelde hij mij het volgende, zo goed als ik het mij kan herinneren:

‘Toen ik ongeveer vijftien jaar oud was, ongeveer tijdens de periode waarin ik te Tunbridge Wells naar school ging, begon ik te twijfelen of er wel een hiernamaals zou zijn. Uiteindelijk twijfelde ik zelfs aan het bestaan van God Zelf. Toen ik van school afging en stage moest lopen te Sidcup gaf ik nog meer toe aan deze twijfels, totdat ik een openlijke vrijdenker werd. Ik lachte openlijk over de veronderstelling dat er een God was en maakte er grapjes over. Toch had ik de hele tijd enkele bange twijfels die ik probeerde te onderdrukken. Steeds probeerde ik mijzelf te verharderen tegen de overtuigingen die er soms in mijn hart opkwamen. Rond deze tijd vertrok ik uit Sidcup en spoedig daarna verhuisde ik naar Maidstone. Hier vond ik niemand die deze vrijdenkers-opvattingen deelde. Integendeel: ik trof een vriend aan die mij probeerde te overtuigen van mijn dwaling.’ (Na enkele maanden te Maidstone verbleven te hebben, verhuisde hij naar Brentwood).

‘Gedurende de eerste twee jaren te Brentwood brandde deze beangstigende verzoeking in mijn hart. Soms gaf ik toe aan het geloof dat er een God is en op andere tijden aan het tegenovergestelde. Ik had nooit enige vrede in de tijden wanneer ik eens niet aan het werk was. Dit ging zo door tot september van het jaar 1896.’

‘In dat jaar kwam Charles thuis vanwege zijn vakantie. Na een avond van zingen en lol trappen, zei hij dat hij nog een uurtje wilde lezen nadat wij naar bed gegaan waren.’ Het gezin legde zich te rusten. Hij zei: ‘ik nam een stoel, mijn pijp en een van Lytton’s romans en ging zitten onder de lamp, tegenover het vuur. Ik zat nog niet rustig in mijn stoel om met het lezen te beginnen, of de oude vraag kwam krachtig in mijn gemoed: *Is er een God?* Deze vraag scheen mij te verlammen en een stem antwoordde: ER IS EEN GOD EN IK BEN HIER. Onmiddellijk werd de hele kamer vervuld met licht, *geheel vervuld*. De vreselijkste angst greep mij aan. Ik weet niet wat er verder gebeurde, behalve dat ik bezwijmde. Ik wist niets totdat u mij opwekte door bovenaan de trap te roepen dat het na middernacht was.’ (Daarna ging hij naar bed. Zijn vakantie was bijna voorbij en hij keerde spoedig terug naar Brentwood.)

Hij ging verder met zijn verhaal en zei: ‘ik maakte een heel vreselijke herfst door. Ik twijfelde niet langer aan het bestaan van God, maar werd constant achtervolgd door dat licht. Ik probeerde met alle macht van dat licht weg te gaan: ik zocht het gezelschap op, werd lid van de oude Order of Buffaloes¹⁴ en in de nacht zong ik liedjes. Soms was ik heel erg levendig, maar op andere momenten viel ik in de grootste moedeloosheid.’

Toen vroeg ik hem of dit de oorzaak was dat hij na het zingen van liedjes altijd zo hartverscheurend zat te zuchten, hetgeen ik ook heel vaak hoorde. ‘Ja,’ zei hij, ‘*dit* was er altijd de oorzaak van.’ Later vroeg ik hem of hij geloofde dat God zijn zonden vergeven had. Zonder aarzeling zei hij: ‘Ik denk dat er twee keer van verzoening tot mij gesproken is sinds het bed verschoven is naar deze plek.’ Later zei hij: ‘De reden waarom ik niet wilde dat iemand mij zou opzoeken om met mij te praten, is dat ik mij vast had voorgenomen om mij niet andermans godsdienst aan te laten praten, of door wie dan ook opgelapt te krijgen.’

Nadat hij zijn hart gelucht had, scheen hij tot een aangename rust gekomen te zijn. Dit was het geval gedurende de nacht en de volgende dag. Tijdens de volgende morgen ging het niet zo goed met hem. Ik besteedde enkele uren aan het voorlezen van de Schrift wanneer hij in staat was die te horen. Het was voor mij niet ongebruikelijk om na middernacht zo bezig te zijn. Hij noemde het drieënvijftigste hoofdstuk van Jesaja en het vijfentwintigste hoofdstuk van Mattheus de zijne. Ook de veertiende Psalm.’

¹⁴ De Royal Antediluvian Order of Buffaloes (RAOB) is een van de grootste broeder-organisaties van Engeland. De orde werd in 1822 opgericht en is een liefdadigheidsbeweging. Discussies over godsdienst en politiek zijn streng verboden tijdens de samenkomsten, evenals gokken.

Op een keer sprak hij over het feit dat ds. Crittall vaak de hymn opgaf die als volgt eindigt:

‘Hoewel u zo vuil bent als Maria, Manasse of ik.’

Hij wenste dat zijn moeder hem alles voor zou lezen dat er geschreven was over Manasse. Dit vond hij heel erg bemoedigend. Hij gaf goede raad aan zijn jongere broers en verzocht de jongste of hij het laatste hoofdstuk van Prediker zou willen onderzoeken en of hij het eerste vers zijn leven zou laten beïnvloeden. Hij voegde eraan toe dat hij hoopte dat geen van hen zo ver weg zou lopen als hij gedaan had.

Vaak gaf hij te kennen dat hij zich grote zorgen maakte over de grote kosten die er aan zijn langdurige ziekte verbonden waren. Hij vroeg: ‘Hoe moet dit betaald worden?’ en ‘Hoe zal dat kunnen?’ Op die momenten herinnerde zijn moeder hem aan het woord Jehova Jireh, dat met versmeltende kracht in zijn hart was gesproken. Toen hij hoorde dat de cognac die hij nodig had onverwacht toegestuurd was, scheen hij zo’n sterk houvast aan de belofte te hebben, dat het zijn bange zorgen constant stilde wanneer hij haar hoorde zeggen:

‘Dit beantwoordt al mijn vragen:
De Heere zal het voorzien.’

Zijn moeder vertelt verder: ‘Om twee uur ’s middags, 24 januari, zei hij iedereen vaarwel. Tegen mij zei hij duidelijk hoorbaar, terwijl hij zijn beide handen in mijn handen legde: ‘Tot ziens moeder, voor het geval dat ik niet meer wakker zal worden. Tot ziens, ik ben gelukkig.’ Toen zijn vader de kamer binnenliep en ging zitten, vroeg hun geliefde zoon mij tijdens hun afscheid om de eerste drie verzen van de volgende hymn voor te lezen:

‘O God, onze Hulp in verleden eeuwen,
Onze Hulp in de jaren die nog volgen,
Onze Schuilplaats tegen de stormende windvlagen,
En ons eeuwig Thuis.

Onder de schaduw van Uw troon,
Hebben Uw heiligen veilig gewoond;
Genoegzaam is Uw arm alléén,
En onze bescherming is zeker.

Voordat de heuvelen gegrond werden
Of dat de aarde haar gedaante kreeg,
Van eeuwigheid bent U God,
En tot in eindeloze jaren Dezelfde.’

Voor mij was het een zeer verheven overgave van het gehele gezin aan Die eeuwige God Die Hij eens had geloofd. Kort na middernacht zei hij tegen mij: ‘De toestand van mijn gemoed is prachtig, prachtig. Ik heb sinds mijn ziekte nog nooit zoiets gehad.’ Hij stopte even met praten en toen hem gevraagd werd om er iets over te zeggen, zei hij: ‘O, vraag er toch niet naar, jullie zouden het bederven.’ Hij legde zijn mage-re, verstijfde linkerhand in zijn rechterhand en zwaaide ze boven zijn hoofd. Later zei hij: ‘Dat was wel wat meer dan morfine.’ Een half uur later probeerde hij te beschrijven wat hij gezien had, maar hij kon het niet. Ik kon deze gebroken zinnen verstaan: ‘Het Licht kwam tussen de kast en de ramen door... gewa-den... uitgesneden werk...’

Op 28 januari waren wij getuigen van zeer pijnlijke, maar ook zeer gezegende taferelen. Voor het grootste gedeelte bleef Charles bij bewustzijn. Zijn geest was in de morgen heel erg afwezig, maar tegen de avond was het duidelijk dat hij iedereen herkende. Hij zei dat het zijn laatste dag was, nadat hij eerst gevraagd had hoe laat het was (10 uur). Kort voor middernacht werd ik krachtig in beslag genomen door dit woord: *Ziet, de Bruidegom komt!* (Math. 25:6). Naar mijn beleving werd de kamer op een onbeschrijfelijke wijze vervuld met de tegenwoordigheid des Heeren. Het gezicht van die stervende heilige werd verlicht door de liefde en scheen vervoerd te zijn door de vreugde. Men hoorde hem zeggen: ‘Ben ik al dood?’ Alsof de hemelen

zó geopend werden voor hem dat hij amper wist of hij in het lichaam was of niet. Ik dacht dat dit wel het laatste schouwspel zou zijn dat wij te zien kregen, maar het hemelse gezicht werd teruggetrokken. Rond middernacht vroeg hij opnieuw hoe laat het was. Een klein poosje later zag hij dat zijn vader probeerde de kamer te verlaten en hij vroeg of vader naar bed ging. Nadat zijn vader bevestigend geantwoord had, zei hij: 'Dat is goed.' Hij stak zijn hand uit om te zeggen: 'Goede nacht.' Toen vroeg zijn vader hem of hij nog gelukkig bleef in zijn gemoed. Hierop antwoordde hij: 'Ja.' Later vroeg hij waar zijn moeder was. Ik was even weggegaan om wat te gaan drinken. Toen ik terugkeerde, glimlachte hij omdat hij mij herkende. Gedurende de nacht hoorden wij hem uitroepen: 'O Heere! Heerlijkheid, heerlijkheid, heerlijkheid!' Later scheen hij nog enkele vuistslagen van satan te krijgen. Hij schudde boos zijn hoofd en zei: 'Ga weg, ga weg.' Een uur later had hij weer volkomen vrede. Ik vroeg hem of hij gelukkig was. Met een hele aangename glimlach op zijn gezicht zei hij: 'Ja, praat tegen mij.' Ik zei:

Ja, ik zal spoedig aangeland zijn,
Op die kusten van zaligheid daarginds, etc.'

Toen vroeg ik aan de verpleegster of zij hem wilde vragen of hij verlangde heen te gaan. Hij gaf haar geen tijd om haar zin af te maken, maar zei: 'Ja.' Later hoorden wij hem zeggen: 'Heiligen in de heerlijkheid... kerk...' Hij bleef nog een poos in deze toestand verdergaan en het was duidelijk dat hij een zoete vrede mocht hebben tot zondagmorgen. Om tien uur 's morgens vroeg ik hem, nadat hij een klein beetje thee-gedronken had, of hij mij nog herkende. Opnieuw glimlachte hij als teken dat hij mij herkende en knikte. Vanaf deze tijd werd zijn ademhaling korter en korter totdat die op een stille wijze stopte om half elf 's morgens.

'Geen pijniging door schuld bewolkt zijn gezicht,
Geen vrezende doen hem wenen;
Opgebeurd en opgevrolt door Jezus' genade,
Valt hij aangenaam in slaap.'

C. Longhurst.

Wij weten niet precies wie deze C. Longhurst was. Wel hebben wij enkele brieven van hem kunnen vinden, waaronder de onderstaande brief.

Een brief van C. Longhurst

Bron: The Gospel Standard 1951, blz. 130

Samengebonden in liefde

Mijn geliefde vriend en predikant, meer dan eens hebt u te kennen gegeven dat u het betreurt dat ik met goede reden de dienst in de Kerk niet kon bijwonen. Omdat ik het heel erg waardeer dat u mij zo waardeert en dat ik zo'n plaats heb in uw hart, dat mijn afwezigheid van het Huis van God betreurd wordt, voel ik mij gedrongen om u door wederliefde te laten weten dat ik van plan ben om de volgende zondag naar Rotherfield te gaan. U weet inmiddels al waarom. Het kost mij heel wat om vrijwillig mijn eigen plaats te verlaten wanneer de kerkdeuren open staan, want mijn hart is steeds vaster en nauwer verbonden aan die kerk naarmate de jaren voortrollen. Maar dit is een meer dan gewone omstandigheid.

Om zó bevredigd te zijn met betrekking tot de gunst en zegen des Heeren voor mijn geliefde broer, kan ik alleen maar uit de hand des Heeren ontvangen als een verhoring van het gebed – als ik het zo uitdrukken mag: een verhoring van vele 'dode gebeden'. Het is een wonderlijke opwekking van de hoop die in mijn gemoed oprees, vele jaren voordat ik het voorrecht had u te kennen.

Ik herinner mij hoe de woorden van belofte in mijn hart gelegd werden in de kamer te Riverhall, waaraan ik zo veel herinneringen heb. Toen ik tot de Heere zuchtte om het behoud van mijn broer, werden deze woorden in mijn hart gelegd: *Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden* (Jes. 53:11).

En nu geloof ik werkelijk dat ik het mag zien en mijn vreugde hierover is groter dan ik kan uitdrukken. Maar ik had nooit verwacht dat ik tijdens mijn leven hem nog zou zien wandelen in de ordinanties van het

Huis des Heeren. De Heere heeft mij meer gegeven dan hetgeen ik van Hem gevraagd heb. Ik gevoel dat ik hem tijdens de eerste keer zou willen vergezellen. Maar tijdens mijn reis neem ik mijn plaats, volk en predikant mee [in mijn hart].

Ik ben mij er wel van bewust dat mijn broer u geschreven heeft. Ik hoop dat hetgeen hij meegedeeld heeft, weerklink gevonden heeft in uw hart. Ongetwijfeld zult u gedacht hebben dat wat meer eenvoud in zijn uitdrukkingen gewenst is. Ik denk dat dit wel zal volgen wanneer de Heere hem verder zal leiden en wanneer hij geholpen wordt om terug te kijken op het werk des Heeren in zijn ziel.

Ik denk dat dit geval in zijn geheel bezien, een grondig voorbeeld is van het Woord van God: *In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar in Mij zult gij vrede hebben* (vgl. Joh. 16:33). Het is echter ook een voorbeeld van *uw* prediking. De beproeving heeft lang geduurd en was zwaar. Die eindigde in een angstig dieptepunt. Maar de Heere is de Kracht van hun hart geweest en hun Deel. Voor mij is het een grote zielsworsteling geweest. Maar u hebt dit pad al zo vaak vóór mij bewandeld en de struikelblokken weggenomen, dat ik zelden een woord te zeggen heb. Zijn onderwijzingen zijn te waardevol om een klacht toe te laten met betrekking tot de middelen door welke Hij mij onderwijst. Nu kan ik alleen zeggen: 'Kies gij de weg, maar wil mij nog steeds verder leiden.'

Toen u mij op de vorige avond zo precies gewogen had, voelde ik dat het genade is als wij niet aan Hem, Zijn Woord of Zijn getrouwe dienaren geërgerd worden. Mijn hart en ziel is verbonden aan zulke prediking.

Tenslotte zou ik u willen danken voor uw grote vriendelijkheid en voor uw medelijden die naar de godzaligheid is en die betoond werd aan mijn geliefde en geslagen familieleden.

Mijn geliefde vriend en predikant, ik blijf,
In waarheid de uwe,
C. Longhurst.
Brighton, 1893.

7. Het getuigenis van Jabez Rabson

Als een vuurbrand uit het vuur gerukt.

Bron: The Gospel Standard, 1901, blz. 346 ev.

Mijn geliefde zoon, Jabez Rabson, werd geboren op 18 juni 1881 te Rotherfield. Toen hij wat ouder werd, had hij het vaste voornemen om zijn eigen weg te volgen en wilde van de aangename dingen in de wereld genieten. Hij werd in februari 1899 echter ziek en kreeg griep. Daarna is hij nooit meer de oude geworden en hij moest altijd erg hoesten. Langzamerhand kreeg hij een zwakke gezondheid. Later, in augustus van het jaar 1899, werd hij door de dokter onderzocht en hem werd verteld dat hij tbc had. Vanaf die tijd verergerde zijn toestand. In september werd hij erg verschrikt door de dood van een zus en ook door de dood van zijn vader, die een week later stierf aan verlamming.

Het was van ons als ouders altijd de wens geweest dat onze kinderen met ons naar een kerk zouden gaan waar de waarheid gepreekt werd. Mijn zoon Jabez ging wel met ons mee naar de kerk, maar hij keek dan of wij al binnen waren om vervolgens weg te rennen en naar de andere jongens toe te gaan. Daar deed hij mee met hun spellen en andere vrijetijdsbestedingen. Dit vertelde hij mij nadat hij in benauwdheid geweest is. Ik wilde dat hij met mij meeging naar de jaarlijkse bijeenkomsten, maar hij wilde niet meegaan. Hij zei: 'Ik wil u niet tegenhouden als u gaat, maar ik wil thuisblijven.' Maar:

'De toegemeten tijd gaat sneller verder
Niet om iets voor te stellen,
Maar om door genade te roepen;
Het hart te veranderen, de wil te vernieuwen,
En de voeten naar de berg Sion te zetten.'

Toen wij niet thuis waren, viel het handvat van de blikken trommel af, die in de kamer stond. Daar schrok hij zo erg van, dat hij heel angstig werd. Hij dacht dat de duivel in die trommel zat en dat hij hem zou vastgrijpen voordat wij terugkeerden naar huis.¹⁵ Ik kan niet vertellen wat er in die tijd door hem heen ging. Er was in hem een heel ontzaglijk gevoel gekomen dat hij moest sterven en naar de hel gaan. Eerst dachten wij dat hij er naar het lichaam erger aan toe was, maar twee of drie dagen later kwam hij naar mij toe en zei hij: 'O moeder, kijk hier eens:

'Jezus is een machtige Zaligmaker;
Hier is een Vriend voor hulpeloze zielen;
Hij heeft hun wangedrag gedragen,
En Zijn genade kent geen einde;
O, hulpeloze zielen, kom en steun op Zijn genade.'

Toen hij de laatste twee regels van het tweede vers aan het lezen was, was hij in zijn gevoelens zo verbroken, dat hij niet verder kon lezen. Hij weende vanwege de vreugde die hij had gevonden. Hymn 273 werd voor hem rijkelijk gezegd:

'Zwaarmoedig, twijfelend, vrezend hart,
Hoor eens wat Christus de Zaligmaker zegt,
Elk woord zou vreugde moeten geven,
En uw treuren in lofzangen moeten veranderen.'

'Ja Hij spreekt, Hij spreekt tot u,
Moge Hij u helpen om te geloven;

¹⁵ *De goddelozen vlieden, maar geen vervolger is* (Spr. 28:1).

Dan zult u dadelijk zien

Dat u weinig reden hebt om te treuren.'

Vanaf 8 oktober was hij aan zijn bed gekluisterd. Aan het eind van de maand werd hij in staat gesteld om te zeggen: *De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken*, enz. Hij voelde zich volkomen met de wil van de Heere verenigd, of hij nu moest leven of sterven.

Gedurende de maand november voelde hij zich zo gelukkig dat hij de hele dag de Heere loofde en prees. Hij zei van God alles wat Zijn dierbaarheid maar kon uitdrukken. Daarna zei hij: 'O, dat de mensen de Heere zouden prijzen vanwege Zijn goedheid en vanwege de wonderen die Hij voor de mensenkinderen gedaan heeft!' Hij smeekte de Heere of Hij hem tot Zich wilde nemen en zei:

'Ja, spoedig zal ik aanlanden,
Op die kusten van zaligheid;
Daar, waar mijn krachten vermenigvuldigd zijn,
Zal ik wonen waar Jezus is.'

Hij bleef bijna tot het einde van zijn leven in deze gelukkige gemoedstoestand. Verschillende keren heeft onze geliefde predikant, ds. Frost hem bezocht. De ziekenkamer scheen bijna een hemel op aarde te zijn. Zijn gezicht glansde van de heerlijkheid die hij in zich gevoelde. Hij zag altijd uit naar de komst van ds. Frost. Op 8 december was zijn toestand heel erg verslechterd. Omdat het bijna nacht was, dachten wij dat het nog maar enkele minuten zou duren. Hij zei: 'O mijn gezegende Jezus, kom toch en neem mij mee naar huis!' Vervolgens riep hij het volgende vers uit:

'Vermoeid door de aarde, mijzelf en de zonde,
Lieve Jezus, doe mij staan in de vrijheid,
Neem mij toch op in Uw heerlijkheid,
Want ik verlang om daar te zijn.'

Op 14 december had hij een zware strijd met de grote vijand van zijn ziel, de prins van de hel. Het werd hem toegelaten om zijn vredige ziel voor de eerste keer sinds zijn gelukkige verlossing aan te vallen. Hij riep uit: 'O jij afgunstige duivel!' Het scheen dat hij met de duivel streed omtrent de waarheid van zijn verlossing. Maar de Heere was zijn Toevlucht. Spoedig verscheen Hij om de strik te verbreken. Jabez' lijden was zeer zwaar, maar geen opstandig woord kwam er over zijn lippen. 's Morgens vroeg vroeg hij of hij verplaatst kon worden naar zijn stoel. En toen hij een comfortabele plek gekregen had, kwam er toch zo'n hemelse glimlach op zijn gezicht. Om half vier blies hij in alle rust zijn laatste adem uit. Zodra hij overleden was, kwamen deze woorden op zo'n zoete wijze in mijn hart:

'Hij is heengegaan,
Om te wonen in de eeuwige zaligheid,
En ik ben hier achtergelaten,
Om te worstelen met de krachten van de hel,
Totdat Jezus zegt dat ik ook mag gaan.'

Hij werd op 22 december op de nieuwe begraafplaats te Rotherfield begraven door ds. Brooker van Tunbridge Wells. Ds. Frost was namelijk niet in staat om de rouwdienst bij te wonen.

Ellen Rabson.

Ds. Frost heeft de jongeman bijgestaan tijdens zijn ziekte. Hij schrijft het volgende:

'Ik kende Jabez Rabson al vanaf zijn jonge jaren. Zijn moeder was lid van onze kerk. Ook was ik een ooggetuige van alles wat hij doorgemaakt heeft, zowel zijn verdriet als zijn vreugde. Voordat de Heere hem stilzette, was hij net als de anderen gevangengenomen naar de wil van de duivel. Op 6 juni 1900 schoot de Heere een pijl van overtuiging in zijn hart. Dit deed hem beven en sidderen. Hij probeerde het zo veel mogelijk te verbergen. Maar in de maand augustus werd het werk van overtuiging in zijn hart verdiept door de Heere. De smarten van de hel werden door hem gevoeld en deden hem uitroepen: 'Ik ben verlo-

ren, ik ben verloren!’ De duisternis van zijn ziel was zeer groot. Op de laatste zondag van diezelfde maand was er een doopdienst in de kerk van Jarvis Brook. Jabez was er ook. Hij zei dat hij nog nooit zo’n ernstige en gelukkige dag meegemaakt had. Hij voelde de overtuiging dat als hij gespaard zou worden, hij die gezegende inzetting van de doop der gelovigen ook zou ondergaan. Maar naarmate de tijd verderging, verergerde de ziekte. Maar de Heere gedenkt de Zijnen altijd. Hij stond bij hem en verscheen spoedig op een zeer wonderlijke wijze. Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden. Hij werd op een geestelijke wijze gedoopt in de gezegende fontein van de liefde van de Verlosser. Ik bezocht hem nog verschillende keren voordat hij aan zijn bed gekluisterd werd en ook daarna. Ik ben dus vaak bij hem geweest. Tijdens mijn bezoeken zag ik dat zijn gezicht glansde vanwege de zoete stralen van Gods liefde. Het licht van de hemel gloorde over zijn gezicht. Ik kan werkelijk zeggen dat het geval van Jabez een van de helderste openbaringen van de soevereine genade van God is die ik ooit heb meegemaakt. Ik kan zonder twijfel in mijn hart zeggen dat hij voor eeuwig bij de Heere is.

G. Frost’

8. Goddelijke tussenkomst

De trouw van God in het verhoren van gebeden

Bron: Gospel Standard 1880, blz. 116.

Hier volgen enkele brieven van ds. Alfred Brandon. Hij was predikant van de Grove Street Chapel, Drayton Gardens te Londen. Hij stierf op 25 november 1917 in de leeftijd van 101 jaar.

Geliefde vriend,

Ik voel me niet op mijn gemak vanwege het feit dat ik geen melding gemaakt heb van de vriendelijke tussenkomsten van de Heere voor mij, een arme, onwaardige zondaar. Ik zal ze nu zo getrouw mogelijk verwoorden, precies zoals deze hebben plaatsgevonden. Mijn dagen zullen spoedig ten einde zijn. Toch zullen deze weinige voorbeelden nuttig kunnen zijn tot hulp en bemoediging van enkele mensen in hun beproevingen. Doe maar met deze brief wat u wilt. En anders gooit u de brief maar weg.

Zeer hartelijke groet,

Alfred Brandon.

Camera Square, Chelsea, 1 september 1879.

Gij zijt mijn Hulp geweest, begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils! Psalm 27:9.

Ik kan met de psalmist werkelijk zeggen: *O God! Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan* (Ps. 71:17). In 1833 begon de waarheid te lichten op mijn duistere ziel. Zelfs toen behaagde het de Heere al om mij de waarde van het gebed te leren en ook Zijn bereidwilligheid om het gebed te verhoren. Ik was toen zeventien jaar oud en mijn geliefde broers stonden de verandering tegen die in mij gewerkt was. Soms plaagden en kwelden zij mij. Op een zondag in de winter nam mijn broer William mijn krukken weg. Ik was toen heel erg verlamd. Hij verborg ze achter een van de hoge heggen in de tuin en zei: 'Kijk, nu kun je niet naar de kerk gaan. Ik ben er zeker van dat je de krukken niet kunt terugvinden.' Mijn hart leek wel te bezwijken. Ik legde mijn gezicht in mijn handen en zei: 'O Heere, help me.' En toen werd de plek waar de krukken lagen mij duidelijk voorgesteld. Ik ging in het donker op mijn handen en knieën naar de plek achter de heg. Ik bevond mij precies op het juiste pad (er waren namelijk vele paden) en ging naar precies de juiste plaats. Ik tastte met mijn handen door de heg en raakte tot mijn vreugde de krukken aan. Ik haastte mij naar de plaats waar mijn hart al lang aanwezig was [namelijk de kerk]. Mijn geliefde broeder was verbijsterd en ik kon alleen maar zeggen: 'Loof de Heere, want Hij heeft mij verlost.'

Het eerste gedeelte van het geïnspireerde Woord dat met kracht in mijn ziel kwam, was Jesaja 26:4: *Vertrouwt op den HEERE tot in der eeuwigheid; want in den Heere HEERE is een eeuwige rotssteen*. Dit woord is tijdens de beproevingen en uitreddingen van de laatste vijfenveertig jaar wel waargemaakt. Maar o, wat een ondankbaarheid, ongelooft en hardheid heeft dit hart van mij opgeworpen sinds die dag!

Ik zal nog een voorbeeld geven. Het vond plaats net een maand nadat mijn vrouw was overleden. Ik was achtergebleven met mijn dochter. Twee van haar tantes waren bij ons in huis. Op dinsdagmorgen kwam er een diepe indruk in mijn hart dat er ingebroken zou worden in ons huis. Ik zei het tegen mijn dochter, waarop ze glimlachte en zei dat zoiets nog nooit was voorgekomen. Maar ik kon deze diepe indruk niet kwijtraken en ik liet een grote bel in de overloop aanbrengen, met een touw naar haar kamer en een naar mijn kamer. Ik sprak met haar af dat wanneer zij de inbrekers hoorde, zij dan aan de bel zou trekken en het raam zou opengooien, dat tegenover mijn kamer stond. Ik zou dan hetzelfde doen. In die nacht was alles rustig. Ook konden wij de twee volgende nachten niets horen. Maar in de nacht van vrijdag werd mijn hart in een biddende gestalte gehouden, net zo lang tot ik uitriep: 'Heere, wat heeft dit te betekenen?' maar ik ging weer liggen en viel in een gezonde slaap, tot ongeveer één uur. Toen werd ik gewekt door een geluid in de kamer onder mij. Ik dacht dat ik het mis had en daarom wachtte ik om nog eens te luisteren. Toen was ik er zeker van dat ik voetstappen hoorde. Ik trok aan de bel, hetgeen mijn dochter ook deed, waarna zij het raam opengooide. Ik zei: 'Ze zijn in het huis!' maar zij probeerde mij gerust te stellen en vertelde mij dat ik alleen maar gespannen was. Toen hoorde ik een geluid in de achtertuin. Daarna was

alles weer stil. Ik luisterde, maar hoorde niets meer. De volgende morgen werd duidelijk wat er aan de hand was. De beide voordeuren waren beschadigd door een breekijzer en de broeikas, die aan de achterkant stond, was opengebroken. De kamer onder mij was met geweld opengebroken en de deur naar de trap was gedeeltelijk beschadigd. Het geluid van de bel was ongetwijfeld het middel om ze op de vlucht te doen slaan. Zij zullen wel gedacht hebben dat het de politie was.

Aan het einde van het jaar daarop kwam ik in een heel erg neergebogen gemoedstoestand terecht. Na veel beproevingen en zielsworstelingen, gebruikte de Heere een ongebruikelijke weg om mij te verlossen. Ik viel in een diepe slaap en droomde dat ik op een zekere weg liep. De zon scheen en opeens werd ik gestopt door het neerdalen van een kleine, witte wolk. Ogenblikkelijk hoorde ik een stem zeggen: 'Het is de Heere, stel uw vraag.' Ik voelde een plechtige eerbied en toch ook geloof en moed. Ik zei: 'Heere, hebt U mij werkelijk door genade geroepen? Ben ik de Uwe?' De Heere sprak vanuit de wolk, die op mijn arm rustte op een vriendelijke, tedere wijze: 'Heb Ik u niet vele bewijzen daarvan gegeven? Ja het is zo.' Ik zei verder: 'Heere, vertel mij toch of U mij werkelijk geroepen hebt om in Uw Naam te spreken. Is het werk in mijn hart Uw werk? O, vertel het mij toch!' Opnieuw sprak Hij duidelijk: 'Heb Ik u niet geholpen op geheel uw weg? Heb Ik niet bewezen dat het zo was?' Met dat Hij dat zei, liet Hij mij de zoetheid van Zijn tegenwoordigheid gevoelen. Toen zei ik: 'O Heere, ik zal U nog een vraag stellen. Zal mijn einde vrede zijn en zal mijn einde gezegend zijn?' Zal ik voor eeuwig bij U zijn?' Hij gaf mij het meest gelukkige gevoel in mijn hart dat ik ooit ondervonden heb en zei: 'Ja, voor eeuwig de Mijne.' De wolk steeg op en ik ging mijns weegs. Toen werd ik wakker in de meest gezegende gemoedstoestand die ik ooit gevoeld heb. Het gevoel en de uitwerking ervan was zo duidelijk, dat ik werkelijk dacht dat ik nooit meer zou twijfelen. Maar helaas, ik heb heel vaak getwijfeld. Maar de Heere heeft mij toch op die wijze verlost. De verlossing die van Hem komt, is een verlossing. De zegening van God is een zegening, wat het middel en kanaal ook moge zijn waardoor Hij zegent.

Een andere genadige tussenkomst vond plaats op de avond voor de bruiloft van mijn dochter. Het was elf uur. Mijn nicht logeerde bij ons en wij waren in de benedenkamer onder de winkel. Omdat er geen petroleum in de lamp zat, pakte mijn dochter de volle kan. Zij goot echter te dicht bij de vlam en de lamp vloog in brand. Zij gooide de kan of de lamp op de grond en spoedig stond de kamer in brand. Wij bevonden ons in een gevaarlijke situatie. De enige deur waardoor wij konden ontsnappen, was samen met een ladekast in brand gevlogen. De brandende vloeistof verspreidde zich door de gehele kamer. Ik riep naar een goede, oude vrouw die bij ons was, dat zij moest rennen voor haar leven. Toen wij met zijn drieën tussen de vlammen stonden, hief ik mijn handen op in de grootste angst die ik ooit gevoeld heb. Ik geloofde volkomen hetgeen ik zei: 'Wij zullen deze avond allemaal verbrand worden!' de woorden waren nog niet over mijn lippen gegaan, of de zoete hymn (die mij altijd zal bijblijven) kwam met een gezegende, gepaste kracht in mijn hart:

'De Engel van Zijn tegenwoordigheid verlost hen.'

Op dat moment kwam er nieuwe levenskracht in mij. Ik verloor alle wanhopige gevoelens. Hoewel ik heel erg verlamd was en beide schoenen al losgemaakt had, haastte ik mij door de brandende deur naar de achterkeuken. Ik pakte de kleden van de vloer en gooide ze op de vlammen. Zo werd de brand bij de deur geblust. Vervolgens trok ik met een soort van onnatuurlijke kracht de laden uit de kast. Mijn dochter en nicht werden ook bemoedigd. Hoewel zij bijna gestikt waren door de rook vanwege het slaan met de tapijten, kleden en stoelbekleding, werden de vlammen toch geblust. En zo had de Heere ons bij vernieuwing genadig verlost. Geloofd zij Zijn heilige Naam.

De tegenwoordigheid van de Heere is ons teken van leven en de stem van de Heere is ons liefdesteken. Enige tijd na deze zoete uitredding en vertroosting, werd mijn dochter heel erg ziek. Er groeide iets in haar keel. Zij lag verschillende dagen ziek op bed en haar toestand werd steeds erger, totdat wij ons grote zorgen begonnen te maken. De dag van grote beproeving brak aan. De dokter had geen hoop. Zij kon slechts met de grootste moeite ademen. Ik zat in mijn kleine kamertje en vreesde elk moment te horen dat zij was heengegaan. Maar ik kon haar niet zien sterven. Ik denk dat ik nog nooit zo veel gehuild heb in mijn leven. De persoon die haar verpleegde kwam naar beneden en zei: 'Het is bijna afgelopen. Haar gezicht is zwart.' Mijn zus, die bij haar was, kwam ook naar beneden en zei: 'Kom toch hier om haar te zien. Het zal nog maar een klein poosje duren.' Ik stond op en toen ik halverwege op de trap naar boven

stond, werd mij haar wonderlijke verlossing meegedeeld in mijn ziel: *Zij zal niet sterven, maar leven*. In plaats van verder te gaan, liep ik naar een klein voorkamertje. Ik viel op mijn knieën en zei: ‘O Heere, als dat zo is, wilt U het woord dan opnieuw spreken?’ Waarop de Heere mij begunstigde met het woord en de kracht: *Zij zal niet sterven, maar leven*. O, ik voelde dat ik de kamer nu wel kon binnengaan. Tot mijn vreugde glimlachte ze en zei: ‘Vader, ik ben beter, de verstopping is verdwenen.’ Spoedig daarna herstelde ze.

Bij mij gaat het gewoonlijk zo, dat de goede Heere mij Zijn hulp onthoudt totdat ik volkomen hulpeloos ben. Maar Hij komt nooit te laat.

De daden van de Heere

Bron: Gospel Standard 1910, blz. 417.

Maakt Zijn daden bekend onder de volken! Vermeld, dat Zijn Naam verhoogd is. Jesaja 12:4.

Deze woorden zijn verschillende dagen in mijn hart geweest. Twee opmerkelijke voorbeelden van het feit dat de Heere Zijn Eigen instelling van de doop der gelovigen eert, werden op mijn hart gebonden. Daarom schrijf ik die nu op. Misschien zullen door middel van deze voorbeelden enkele verlegen schapen geholpen worden wanneer zij op het punt staan om op deze wijze openbare belijdenis van het geloof te doen.

Zevenenzestig jaar geleden werd ik gedoopt in de kerk van Jamaica Row te Bermondsey. Een persoon die de diensten bijwoonde, kwam voor de kerk¹⁶ om als lid aangenomen te worden. En zij werd opgenomen als lid van de gemeente. Zij werd heel erg vervolgd omdat haar man een bittere tegenstander van de waarheid was. Vrijmoedig vertelde zij hem over haar voornemen. Met grof taalgebruik vertelde hij haar dat als zij zich liet dopen, hij haar dan zou neersteken in de kerk. De tijd om te dopen brak aan. Hij zat naast haar met het mes in zijn hand, dat hij voor dat doel had geslepen. Maar toen ik preekte, was het Woord scherper dan zijn mes en hij moest eronder vallen. De genade overwon en de Heere werd geëerd in Zijn Eigen instellingen. Het was mijn vermaak om met hem te spreken. Hij was een nederige, godzalige man. Naarmate hij verder geleid werd, was zijn bevinding dieper dan die van zijn goede vrouw.

Ongeveer vijftig jaar geleden vroeg een klein vrouwtje, dat de diensten bijwoonde, of zij als lid aangenomen mocht worden. Ook zij werd opgenomen als lid van onze gemeente van Mason Grove, Fulham Road. Haar man was een grote tegenstander van de waarheid. Hij was een lange, sterke man en ook zeer gewelddadig, een sergenteant van de *Vrijwilligers*. Zij vertelde hem over haar voornemen. Ruw zei hij tegen haar dat als zij het waagde om gedoopt te worden, hij dan naar voren zou komen om zowel haar als ds. Brandon te verdrinken. De afgesproken tijd voor de doop brak aan. De kleine kerk zat vol mensen. Hij hield zich aan zijn woord en kwam in zijn uniform. Hij zat zo dicht bij het bassin als maar mogelijk was. Zijn voet raakte de rand. Nadat de preek beëindigd was, liep ik naar beneden, het water in. Een andere vrouw kwam uit de consistorie en ik doopte haar, waarna zijn vrouw naar voren kwam. Alle mensen zwegen terwijl ik enkele woorden sprak. Daarna doopte ik haar. Er werd nog een vers gezongen en de zegenbede maakte een einde aan de dienst. De mensen stonden op en hij ook. Opeens begon hij te schreeuwen: ‘De duivel moet wel op deze plaats zijn, want ik kon hand noch voet verroeren.’ Arme man. Hij wist niet de Heere hem had tegengehouden en Zijn Eigen instelling geëerd had. Niet lang na deze dienst, liep hij zijn zaak uit. Een gedeelte van de weg lag open. Toen hij zijn voet op een plank zette, gleed hij uit en viel hij achterover. Zijn ruggengraat werd verwond, hetwelk hem zijn leven lang gehandicapt maakte. Zij werden tot diepe armoede gebracht en onze kleine gemeente verzamelde wekelijks wat geld om hem te helpen. Hij nam het aan, door nood gedrongen. Ik geloof dat hij het met dankbaarheid ontving. Dit deden wij totdat zij verhuisden naar enkele vrienden die verderop woonden. Hoe wonderlijk zijn de wegen van de Heere. Wat is Hij toch getrouw en vriendelijk! Die dag waarop gedoopt werd, was voor velen van ons een tijd van zegen. Zijn goedertierenheden mogen niet begraven worden in vergeetachtigheid. Wij kunnen met Watts wel zeggen:

¹⁶ Wanneer iemand lid wil worden in een Strict Baptistgemeente, moet hij eerst voor de gemeente een getuigenis geven van zijn bekering.

‘Een dag te midden van de plaats
Waar mijn lieve God is geweest,
Is beter dan duizend dagen
Van vermakelijke zonde.’

Alfred Brandon.

10 mei 1910.

9. Het getuigenis van L.R. Shelton sr.

De bekering van een dominee.

Bron: How and When God Saved a Baptist Preacher; My Religious Life Before God Saved Me; In Zijn huis, wilt Hem loven; http://www.reformation-today.org/wp-content/uploads/2018/02/RT_255.pdf

Voor dit verhaal zijn twee levensbeschrijvingen gebruikt. 'Hoe en wanneer God een baptistendominee verlost' (te vinden in het boek 'In Zijn huis, wilt Hem loven; door Job. Westerbeke) en 'Mijn godsdienstige leven voordat God mij verlost'. In 1927 begon Shelton zijn bediening bij de Metropolitan Tabernacle.¹⁷ Hij was zeer begaafd en had bijzonder veel energie. Er werden grote bijeenkomsten gehouden in tenten. Hij publiceerde het tijdschrift 'The Voice of Truth'. In 1964 breidde de uitgeverij de 'Banner of Truth' zich uit. Zijn prediking van vrije genade in de Metropolitan Tabernacle was zo krachtig, dat Humphrey Mildred, die toen bij de Banner of Truth werkte, hem een bezoek bracht. Hij herinnert zich ds. L.R. Shelton als een grote man met een pakkende preekstijl. Tijdens een bijeenkomst zag Humphrey (die predikant was van de gereformeerde baptisten in Edinburgh) dat Shelton op het podium een verbale strijd voerde met een enorm grote man. De woordenstrijd ging over wie de grootste zondaar was.

Duivelse voorstellingen

Toen ik voor u de serie toespraken hield over 'satan's namaakambt, voelde ik mij voor de eerste keer in mijn leven geleid om het verhaal te vertellen over mijn godsdienstige leven voordat ik gered was, en dat min of meer in het bijzonder, en om u mijn godsdienstige ervaringen te laten zien in mijn zoektocht naar God. Tijdens mijn zoektocht naar God, kreeg ik, naast de overtuiging van de Heilige Geest, kennis aan de satanische overtuiging, die mij steeds dieper in het rijk van demonisme en duivelse voorstellingen leidde. Daarom is het alleen door een bijzonder wonder van Gods genade dat ik verlost ben geworden van de macht van de satan en tot de kennis van Christus als mijn Heere en Zaligmaker gekomen ben.

Een godsdienstige familie

Ik ben geboren in een godsdienstige familie, waar een strikte naleving van de sabbat was en de kerk regelmatig bezocht werd. Mijn familie las de Bijbel en hield er ook van. Ik heb vaak gezegd dat ik in de wereld gekomen ben met een godsdienstige natuur, omdat ik vanaf mijn jonge kinderjaren geïnteresseerd was in godsdienstige zaken. Ik stelde mijn voorgangers (bij ons kwamen er veel predikanten thuis) vaak vragen als: 'Wie is de duivel? Waar kwam hij vandaan? Vertel mij over de hemel: waar is het, en wie gaan daarheen? Waar is de hel, en wie zijn de bewoners van de hel?' ook was ik heel onderzoekend met betrekking tot het onderwerp van de engelen en leerstukken als de verkiezing, het gebedsleven, ofwel het leven van gebed, en het geloofsleven.

Mijn vader was maar een gewone boer die één paard en wagen had, en hij zorgde ervoor dat wij veel te eten hadden, maar wij hadden niet veel boeken en kleding, behalve een zondags pak en onze werkkleding. Ik kan mij herinneren dat er in ons huis drie boeken waren: de Bijbel, Shakespeare in proza en Lofton's 'Karakterschetsen'. Waar Shakespeare's werken vandaan kwamen, weet ik niet, maar mijn vader kocht 'Karakterschetsen' van een rondreizende verkoper. Ik heb het boek 'Karakterschetsen' bijna helemaal uit mijn hoofd geleerd, en het deed meer om mijn godsdienstige en morele leven te boetsen dan welk ander boek ook dat ik gelezen heb, behalve de Bijbel. Ik kan mijn ogen sluiten en dat boek van kaft tot kaft zien, ja, elk plaatje, en ook wat elk plaatje leert. Persoonlijk zou ik dat boek aanbevelen voor elke huisbibliotheek, als u een kopie ervan kunt krijgen. Ik heb echter begrepen dat het niet meer gedrukt wordt. Wij hebben, nu ik dit schrijf, een paar kopieën in onze Boekenkamer.

Verlangen naar de eredienst

Vanaf het moment dat ik ook maar iets wist, woonde ik al kerkdiensten bij en was ik te vinden in de zondagsschool, die zo groot was als een kamer. Onder mijn eerste herinneringen is er dat verlangen dat er in mijn hart was om elke zondag bij de openbare eredienst aanwezig te zijn. Op de een of andere manier

¹⁷ Niet te verwarren met de Metropolitan Tabernacle van Spurgeon in Londen.

voelde ik dat ik de week niet kon doorkomen als ik de zondagse diensten miste. Er werd bij ons maar één keer per maand gepreekt; op de andere drie zondagen liep ik met grootvader Shelton twee en halve mijl naar de Bijbellessen die hij gaf. Ook was er vanaf de eerste dagen die ik mij kan heugen een lege ruimte in mijn hart. Zover ik mij kan herinneren geloofde ik dat de Bijbel het Woord van God is en dat Jezus Christus de Zoon van God is, Die de Zaligmaker van mensen is, en ik wilde Hem kennen.

Beïnvloed door duivelse geesten

Tijdens die eerste dagen werd ik heel erg beïnvloed door duivelse geesten, hoewel ik op die tijd niet wist wat zij waren; en ik was onwetend wat de Schrift met zekerheid over hen leert. Ik nam een groep kleine jongens en meisjes mee naar een kamer met gedempt licht en liet tafels over de vloer lopen, en riep geesten uit de muur, wat ik *spoken uit de muur roepen* noemde, maar op een dag kwam er een diepe vrees in mijn hart, en naar mijn beste weten scheidde ik mijzelf geheel van deze vertoningen van de boze geesten af, en ik wilde er niets meer mee te maken hebben. Ik kan nu terugkijken en zien dat de Heere mijn leven in Zijn hand heeft en dat Hij die vrees ingeplant heeft, en mij ervan verlost heeft, hoewel ik niet behouden was. Als Hij dat niet gedaan had, dan zou ik meegesleept zijn naar het spiritisme en mij overgegeven hebben aan deze duivelse geesten, die zich voordoen als de [geesten van de] doden, en aan waarzeggerij en dat soort dingen. Ik zal nooit stoppen om God te loven voor het plaatsen van die vrees in mijn hart en omdat Hij mij verlost van de neergaande weg die ik al vroeg begon te bewandelen.

Bewaard

Ik werd gezien als het modeljongetje van mijn gemeenschap omdat ik niet allerlei soorten van tabak rookte, noch alcoholische drank gebruikte. Ik weet hoe tabak ruikt, maar ik heb er geen cent aan verspild in mijn leven. Hier is nog iets anders dat wonderlijk is. Ik begon tabak te roken, maar op dezelfde manier als Hij gedaan heeft met de duivelse geesten, plaatste de Heere een vrees in mijn hart, zodat ik alle tabak wegleide. Ik houd nooit op de Heere te loven, dat Hij over deze zaken zelfs in mijn ongeredde godsdienstige staat heerste en dat Hij deze zaken overheerste. Hetzelfde is waar met betrekking tot het gebruik van sterke drank. Ik heb er niets van gekocht in mijn leven. De enige keer dat mijn vader het dronk was tijdens de kerst. Toen ik twaalf jaar oud was, en ik een eierdrank met een scheutje whisky dronk, deed ik steeds iets bij mijn drank, totdat ik de uitwerking ervan voelde, en aangeschoten werd. Ik vluchtte naar de bosjes en bleef daar totdat elk beetje van de invloed uitgewerkt was. Van die dag af heb ik niet één druppel meer aangeraakt. Voor geen geld zou ik het nu ook zelfs maar willen proeven, omdat ik weet dat ik het lekker zou vinden. Daar was weer diezelfde vrees, die God in mijn hart geplaatst heeft, ja, zo'n vrees, dat ik het niet meer aan durfde te raken.

Laat mij uw aandacht bepalen bij een andere gebeurtenis waar de Heere heeft ingegrepen. Mijn tante, een van de zussen van mijn vader, ging naar school en toen zij in de zomervakantie terugkwam, bracht ze een pakje kaarten mee naar huis en leerde ons, de kinderen, hoe wij moesten kaartspelen. Ik werd bijna wat men noemt een valsspeler bij het kaarten. Ik bestudeerde die kaarten; ik kreeg het onder de knie, en ik wilde wel van elke truc gebruik maken om het spel maar te winnen. Toen ik op een dag met een groep om de tafel onder de veranda zat, stak ik, nadat ik een spel gewonnen had, mijn hand uit om de prijs te pakken. En toen greep die vrees mijn hart vast en overweldigde mij. Ik smet de kaarten en de prijs neer op de tafel, en vluchtte van de tafel weg, om ze nooit meer aan te raken. Ziet u wat ik geweest zou kunnen zijn zonder de genade van God? Dat was toen ik nog maar een jonge jongen was in mijn vroege tienerjaren.

Natuurlijk wist ik in die tijd niet dat het de hand van God was die ingreep, om mij te bewaren voor een geruïneerd leven, maar zelfs toen ik nog een jonge jongen was, werd ik mij bewust dat ik een goede keuze maakte die zeker en onherroepelijk was. Nu weet ik dat het de genade van God was Die mijn leven in Zijn hand had; het was God Die over mij waakte, en Die mij bestuurde ondanks mijzelf, en ik zal nooit ophouden Hem te loven omdat mijn lichaam nooit door zulke gewoonten verzwakt is. Het was niet om wie ik was, of om welk besluit dan ook van mijn wil, maar het was Gods besluit dat tussenbeide kwam.

De eerste godsdienstige indrukken

Mijn eerste echte godsdienstige indrukken die ik mij kan herinneren waren die van de zomer van 1909, toen ik elf jaar oud was. Ik voelde een diepe overtuiging dat ik mij bij de kerk zou moeten aansluiten. Ik wist het verschil niet tussen behoudenis en het lidmaatschap van de kerk. De predikanten hebben het misschien genoemd in de preek, maar ik was er nooit van overtuigd geweest. Ik dacht dat als iemand lid wordt van de kerk, zijn geloof in Jezus als Zaligmaker beled, zijn Heere volgde in de doop, en zo goed

leefde als hij maar kon, hij dan behouden was. Ik weet nu dat dat geen behouden is. Het was daarom een van de eerste listen waarin de satan mij verstrikte, om mij in de kerk te brengen onder de mantel van belijdenis zonder Christus, opdat hij mij blind zou houden voor wat de echte behouden is in Christus is. Dit gaf mij een soort van vrede en voldoening die ik niet had gevonden in mijn zoektocht naar God. Ik herinner mij de zondagavond toen ik naar voren kwam met twee andere jonge jongens, om mijn verlangen om behouden te worden uit te spreken. De voorganger stelde mij de vraag: 'Geloof je dat Jezus Christus de Zoon van God is?' En mijn antwoord was: 'Dat geloof ik zeker!' Op basis van mijn antwoord op die vraag verzekerde hij mij dat ik behouden was, en dat al mijn zonden waren vergeven.

Op mijn elfde jaar, in augustus 1909, deed ik de keuze voor Christus, tijdens mijn openbare geloofsbelijdenis en werd lid van de Baptisten Gemeente van Sardis (V.S.) Dit was op de eerste zondagavond van de regelmatige reeks van samenkomsten die elk jaar gehouden werden.

Die geloofsbelijdenis legde ik af met alle ernst en oprechtheid van mijn kinderhart, diep overtuigd van de zuiverheid van Gods Woord.

Geen twijfel aan mijn behoud

Vanaf die augustus 1909, tot de zomer van 1939 (in het boek *Hoe en wanneer God een baptistendominee redde* staat tot het voorjaar van 1933), twijfelde ik er geen moment aan dat ik behouden was en een nieuw schepsel gemaakt was in Jezus Christus. Ik gaf getuigenis aan dat feit, en nadat ik begonnen ben te preken, was ik er net zo zeker van dat ik behouden was, als dat ik was van welke waarheid uit Gods Woord ook. Sinds de Heere mij behouden heeft op 9 januari 1942, is mij vaak de vraag gesteld: 'Broeder Shelton, waarom heeft God u toen niet gered?' En mijn antwoord was toen en is nu: 'Ik miste de overtuiging van de Heilige Geest; daarom miste ik berouw, en daarom miste ik de nieuwe geboorte, en als ik de nieuwe geboorte mis, dan mis ik Christus. Daarom zou ik, als ik gestorven zou zijn, de hemel gemist hebben.' Ja, ik lag meer dan dertig jaar onder die vermomming van de vrije wil en *je moet maar geloven*, met een vals begrip van de zaligheid, met een valse vrede, een valse hoop, een valse zekerheid en met een valse verzekering van de zaligheid. Daarom houd ik nooit op om de Heere voor Zijn lankmoedigheid en geduld te loven.

De last om te preken

Ik kreeg mijn volgende diepe godsdienstige indruk toen ik zestien jaar oud was, en dat was de diepe overtuiging en de last van mijn hart dat ik het Evangelie zou moeten preken.

Dit was voor een groot deel gegrond op visioenen en uiterlijke openbaringen. Toch was ik ook zeer bijbelvast en geloofde de waarheid van Gods Woord, zoals die door de oude Baptisten Zendingsgemeente wordt geleerd. De verlossing door genade, rechtvaardiging door het geloof, vergeving door het bloed van Jezus, onderdompeling als de bijbelse wijze van dopen, de eeuwige zekerheid van de gelovige, Bijbels berouw, de Godheid en het Koningschap van Christus, de lichamelijke opwekking van zowel de gelovige als de ongelovige, de wederkomst van Christus op de aarde, hemel en hel als werkelijk bestaand en soortgelijke leerstellingen.

Toen ik gedoopt werd in het oude doopbassin beneden aan de voet van de grote klif, buiten de oude begraafplaats, werd de jongste broer van mijn vader op dezelfde tijd gedoopt. De voorganger doopte hem eerst, en toen hij hem uit het doopwater omhooghaalde, zei hij tegen mijn opa: 'Ome Jim, ik heb vandaag een predikant gedoopt.' En hij klopte mijn oom Riley op het hoofd en zei: 'Hij is jouw predikant, jongen.' Vanaf die dag, totdat ik de last op mijn hart voelde om te preken, zag ik uit naar de dag wanneer hij een predikant zou worden. Toen ik de last voelde om te preken, die, naar ik dacht, van de Heere kwam, zei ik: 'Heere, U hebt het verkeerd gehad; ik ben niet gedoopt om een predikant te worden, het was mijn oom Riley.' Ik wilde niet preken: ik wilde boer worden. Ik hield van het boerenleven, en ik ben nog steeds een man van de grond.

Terwijl de maanden voorbijgingen, wortelde deze overtuiging dat ik moest preken dieper. Ik kwam tot het punt dat ik een beslissing moest maken tussen hetgeen ik wilde doen en wat, naar ik gevoelde, Jezus Christus wilde dat ik zou doen. Gedurende die twee jaren, zei ik, terwijl de overtuiging dieper wortelde, niemand hier iets over. Een van de redenen waarom ik niet wilde preken was dat ik zag hoe de leden van de kerk de voorganger gewoonlijk behandelden. Hij kreeg te weinig betaald, kreeg te weinig te eten en te weinig kleding van de gemeenschap, en hij werd slecht gewaardeerd. Ik groeide op als een jonge kerel die geloofde dat de kerk zorg voor haar dominee moet tonen. En daarom dacht ik: 'Als dit de manier is waarop de kerk haar voorganger zal behandelen, wil ik daar niet aan beginnen.' Toch voelde ik aan de

andere kant dat ik altijd voor God moest werken, zelfs al wilde ik niet preken. Ik zag en geloofde dat er zielen stervende waren en naar de hel gingen, en ik sprak, wanneer ik maar kon, iedereen aan over het vertrouwen op Jezus als Zaligmaker. Wanneer ik ook maar een persoon zag, was het eerste dat in mijn gedachten kwam: 'Is hij gered? Kent hij Jezus?' En ik vond het een eer dat het mijn plicht was om hem te spreken over het welzijn van zijn ziel.

Een helder licht

Terwijl deze overtuiging dat ik moest preken zich verdiepte, kwam ik tot het punt dat ik niet kon slapen: ik kon niet rusten. Mijn gedachten waren met niets anders bezig dan dat ik moest preken. Op een zaterdagavond ging ik naar een gebedsbijeenkomst in de oude kerk, met mijn opa Shelton. Ik was de enige van mijn familie die op die avond ging, en toen ik terugkwam, was iedereen in slaap. Ik trok mijn pyjama aan, en knielde naar gewoonte naast mijn bed neer en bad. Die nacht zei ik: 'Jezus, ik zal doen wat U wilt dat ik zal doen. Ik geef mij over om te preken.' Ik kon die last niet langer meer dragen. Toen ik mij overgaf, werd de gehele noordoostelijke kant van mijn kamer verlicht met een zeer helder licht. Mijn slaapkamer was in het zuiden van het oude landhuis, en mijn bedstee was in de noordoostelijke hoek. Toen dat licht verscheen, werd het steeds helderder en helderder totdat ik niets dan verblindend licht kon zien. Ik kon geen woord uitbrengen. Mijn lichaam scheen zo licht als een veertje te zijn, en ik werd gevangengenomen door een verrukkende extase van die [boze] geest, waarvan ik nu weet dat die veranderd was in een 'engel des lichts'. Hoe lang ik in die toestand bleef, weet ik niet, maar ik herinner mij dat de last van mij wegging, en er kwam zulk een vrede en blijdschap in mijn leven die ik nog nooit gekend had. De tijd heeft die herinnering er niet uit gesleten. Terwijl ik nu vijftig jaar later in mijn kantoor zit, is de herinnering van die ervaring zó levendig, alsof het gisteren pas gebeurd is. Het licht verdween uiteindelijk, en ik ging naar bed. Ik lag een hele poos in de vervoering van die ervaring en toen viel ik in slaap. En ik sliep de slaap van een klein kind dat in de armen van zijn moeder gewiegd wordt. Bij het krieken van de dag was er nog steeds die vreugde en dat geluk; en ik leefde die hele dag in die verrukkende extase, en toen ik na het avondeten in het veld liep, zag ik weer dat licht, dat helderder was dan de middagzon. Gedurende de twee volgende jaren verscheen dat licht verschillende malen aan mij, en het was altijd helderder dan de zon.

Ik wist niet dat die roeping tot, en de overgave aan de prediking, satanisch was, maar nu weet ik het wel. Ik weet niet hoeveel de satan weet van de toekomst, maar God liet het toe dat hij mij in deze ervaringen leidde, omdat Hij mij voor dit uur op geen andere wijze kon voorbereiden. Ik zou niet in staat zijn om een scheidslijn te trekken tussen het ware en het valse, en tussen het werk van de Heilige Geest en dat van satan, die werkt als een engel des lichts in de geest van een persoon. Laat mij het opnieuw zeggen: die roeping tot, en overgave aan de prediking was tot in de kern satanisch, maar het was net zo echt als de werkelijkheid maar kan zijn. Laten we nu dit eeuwige feit overwegen: God roept niemand op zo'n manier tot de prediking. Ik heb met veel predikanten gesproken, die mij vergelijkbare ervaringen van hun roeping tot de zaligheid en hun roeping tot predikant verteld hebben. Hun roeping tot de prediking staat altijd boven al het andere, boven de zaligheid en de Persoon en het werk van de Heere Jezus Christus als de Plaatsvervanger voor hun schuldige ziel. Er zijn letterlijk honderden predikanten die hun roeping tot het ambt baseren op wat ervaringen of visioenen, stemmen of op een licht. Laat mij het nog een keer benadrukken: dit is Gods weg *niet* in het roepen van Zijn dienstknechten tot predikant. Onmiddellijk na mijn roeping en mijn overgave aan de bediening van het evangelie werd ik heel actief in het kerkelijk leven. Ik bad in het openbaar, gaf les op zondagscholen, leidde gebedssamenkomsten, nam deel aan het jeugdwerk, preekte in kleine dorpskerkjes en hield 's zomers opwekkingssamenkomsten.

Ik werd genoemd 'de kleine dominee' en trok vanaf het begin veel volk. Ik moest altijd wel ergens preken. In alles wat ik deed was ik oprecht en eerlijk, daar ik er niet één keer aan twijfelde, of ik had een Goddelijke roeping tot het ambt ontvangen.

Ware en valse roeping

Laat ons, voordat we verder gaan met onze studie, eens kijken wat Gods Woord zegt over de roeping van de dienstknechten door de Heere in Mattheüs 9:38: *Bidt dan den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote.* Die uitdrukking: *uitstote* betekent: *U bidt met Mij, en ik zal arbeiders VOORTDUWEN in Mijn oogst. Ik zal hen uitstoten met zo'n bevel dat zij het niet kunnen weigeren.* Luister nu eens! Wanneer u iemand tegen u hoort zeggen dat hij zoveel jaar tegen het ambt gevochten heeft, en dat hij wist dat hij zou moeten preken, dat God hem riep om te preken, maar dat hij ertegen vocht en rebelleerde, schrijf dan maar: *Hij is niet door God*

*geroepen om te preken!*¹⁸ Dit is satanisch! Dat alles is gebaseerd op het verkeerde begrip van de verlossing. Als u het zesde hoofdstuk van Jesaja openslaat, zult u opmerken, dat zodra God die profeet behouden heeft, en de roep uitgebracht heeft, zeggend: *Wien zal Ik zenden?* Jesaja opstond en zei: *Zie, hier ben ik, zend mij benen.* Toen de Heere Jezus bij het meer van Galiléa liep en Andreas en Petrus, Jakobus en Johannes riep, dan zegt de Schrift dat zij *onmiddellijk* hun netten verlieten om Hem te volgen. Toen Hij het tolhuis voorbijging en Matthéüs riep, toen sloot de oude tollenaar zijn zaak en verliet hij de zaak *onmiddellijk* om de Heere te volgen. Laat me het opnieuw zeggen dat geheel dit valse begrip van de roeping tot de bediening van het Evangelie gebaseerd is op een vals begrip van de verlossing.

Ik wil nu dat dit feit vastgezet wordt in uw hart en gedachten: wanneer de Heilige Geest een zondaar verbreekt, en zichzelf doet zien als een verloren, helwaardige zondaar, en de zondaar brengt tot een gehele, absolute en onweerstaanbare overgave aan de voeten van de Heere Jezus Christus, en hem doet roepen om genade, en als Hij hem geloof geeft om Christus aan te grijpen wanneer Hij geopenbaard is aan het hart van die zondaar, dan is al de weerstand van die zondaar verdwenen! Als dan God die heilige tot de prediking roept, dan zal hij hem nooit weigeren. Hij zal tegen Hem nooit vechten. Hij zal nooit vertragen. Hij zal onmiddellijk opstaan, omdat het bevel tot de prediking met zo'n heldere roep komt, en hij weet dat zijn Vader het is Die spreekt. Hij geeft zich onmiddellijk over, en zegt: *Zie, hier ben ik, zend mij benen.* Ziet u, mijn vriend, hoe de genade van God, rustend op een helwaardige zondaar hem geheel verbreekt, en dat hij dan gereed staat om alles te doen waar de Heere hem toeroept, en dat hij dan niet tegen Zijn Heere vecht? Daarom is iedereen die tegen Hem vecht niet behouden en dat is het bewijs dat hij niet tot het ambt geroepen is!

Laat mij zeggen dat er geen enkele soort ervaring is die ooit in het hart van een wedergeboren gelovige kan komen, voor of nadat hij behouden is, die Zijn verlossing in Christus zal doen verduisteren of verminderen. De verlossing van de zonde en haar gevolgen in Christus Jezus, onze Heere en Zaligmaker is de grootste zaak die een persoon ooit kan gebeuren. Om dan gevormd te worden naar het beeld van Christus door heiligmaking in Christus, is een wonder van Gods genade. Daarom zal de roeping van iemand tot het ambt zijn verlossing in Christus niet verduisteren. U zou kunnen zeggen dat dit het uitvloeisel is van de verlossing in Christus. Het is God, Die de wedergeboren gelovige *uitstoot* in de bediening van het Evangelie, om Zijn Woord te prediken en de volle raad van God te verklaren. Laat ons ook dit feit eens onder ogen zien: God roept nooit iemand om Hem verkeerd voor te stellen. Daarom roept Hij nooit een onwedergeboren mens tot de prediking; en iemand die tot de bediening van het Evangelie geroepen is, zal God niet verkeerd voorstellen.

Een ijver, maar niet met verstand

Vanaf de jonge jaren van mijn leven, totdat God mij verlostte, was ik een strikte arminiaan (volgeling van Arminius, iemand die de vrije wil voorstaat) en ik wist van niets anders dan een lege godsdienstige belijdenis van het geloof in Christus. Ik had *een ijver, maar niet met verstand* (vgl. Rom. 10:2). Mijn leven was toegewijd aan één doel; en dat doel was om personen tot een belijdenis van het geloof in Jezus Christus te brengen. Ik had een ijver om te preken, en waar ik ook maar een groep mensen zag op de hoek van de straat, aan de kant van de weg, op de marktplaats, onder de tent, onder priëlen, of in het kerkgebouw, dan wilde ik het Woord tot hen preken en hen leiden tot de belijdenis van het geloof in Christus. Dit kwam omdat ik met heel mijn hart geloofde dat dit de weg van behoud was. Onder deze lege belijdenis leefde ik in het rijk van satanische invloeden, en werd ik bestuurd door stemmen, lichten en visioenen van het gezicht van Jezus, overeenkomstig met de zogenaamde afbeeldingen van Jezus die u in de Bijbel en aan de muren van onze huizen kunt zien. Al die tijd geloofde ik dat ik behouden was, en toch lag daaronder een intense honger en een zoektocht naar God. Er was op godsdienstig gebied een leegheid in mijn hart die niet vervuld was. Al deze ervaringen waren werkelijkheid voor mij. Ik maakte ze in werkelijkheid mee, maar ik weet dat ze voortkomen vanuit de satan als een *engel des lichts* (2 Korinthe 11:13-15), en die ervaringen waren niet aan mij gegeven door de Heere Jezus Christus uit de hemel. Onder het volk (predikanten en anderen) wordt er in het algemeen geloofd dat alle godsdienstige ervaringen van de Heere zijn; zij realiseren zich niet dat satan in het rijk van de godsdienst leeft en zich in de geest van personen

¹⁸ Het is in dit geval begrijpelijk dat ds. Shelton zoiets zegt, maar Mozes en Jona hebben hun roeping ook wel tegengestaan. Uit de verdere context kan opgemaakt worden hoe ds. Shelton dit bedoelt.

beweegt als een engel des lichts. Gedurende deze eerste jaren gaf ik les aan de zondagschoolklassen, leidde ik groepen jonge mensen, zangdiensten, en gebedssamenkomsten. Met andere woorden, ik nam regelmatig deel aan de kerkelijke activiteiten die de vreugde van mijn hart en leven waren.

Ik werd aangesteld tot het werk van de bediening door mijn kerk en door mijn voorganger in november van het jaar 1917. Er zijn sommige dingen die ik niet kon begrijpen wat betreft mijn aanstelling. Één daarvan is het feit dat de kerkenraad, die mij bevestigd heeft op verzoek van de kerk, niet ontdekte dat ik niet wedergeboren was. Waarom hielden zij de ervaring, die ik meedeelde van mijn roeping tot de bediening, voor waarheid? Wisten zij het verschil, of wisten zij het niet? Ik geloof dat wij heel, heel voorzichtig moeten zijn met het zetten van ons stempel van goedkeuring op mensen die zeggen dat zij geroepen zijn om te prediken. Ik wenste wel tienduizendmaal dat iemand mij op gezag van Gods Woord verteld had dat ik bedrogen was, en dat ik leefde en werkte onder zelfbedrog en onder de invloed van satan. Vijftien jaren van mijn bediening gingen voorbij in deze toestand. Ik was ijverig in het zendingswerk. Ik preekte voor grote groepen en ik had nooit gebrek aan een groep om voor te preken.

Mede ook door mijn streng puriteinse opvoeding, ageerde ik fel tegen de zonde van kerkelijke mensen, maar ook van onkerkelijke mensen. Als gevolg van de prediking haalde ik mij steeds de woede op de hals van onbekeerde kerkleden en van hen die onder de mantel van godsdienst leefden. Zonder vrees voor mensen, stond ik geheel achter de waarheid die ik preekte. Ik heb dikwijls gezegd: 'Shelton op straat zal bevestigen wat ds. Shelton op de preekstoel zegt.' Angst om mijn inkomen heb ik nooit gehad. En als sommige leden niet tevreden waren over mijn wijze van preken, dan zei in hen, dat ik niet anders kón. Wanneer zij dit niet wilden horen dan moesten zij maar wegblijven tot hun eeuwige schade. Dikwijls heb ik preken gehouden, die mij wat de collecte betrof, honderden dollars gekost hebben, maar ik heb er nooit spijt van gehad. Ik heb altijd gezegd, dat men mij meer betaalde dan dat ik verdiende.

Drie grote vragen

Vanaf de dag dat ik begon te preken, tot op het ogenblik dat de Heilige Geest mijn ogen opende voor het feit dat ik een verloren zondaar was, in oktober 1941, is er altijd een honger in mijn hart geweest, naar wat ik meende dat een 'nauwere wandel met God' was, zoals men dat wel eens noemt. Ik was mij niet bewust dat ik buiten Christus lag en nooit verlost was en daarom zocht ik steeds maar iets, waarvan ik wist dat ik het miste. Ik bezocht zoveel mogelijk alle godsdienstige samenkomsten en betuigde bij veel gelegenheden mijn toewijding en overgave aan God en Zijn dienst.

Omdat ik altijd teergevoelig was, werd ik gemakkelijk ontroerd door een pakkende prediking. Deze karaktertrek kwam duidelijk uit toen ik op de universiteit van Louisiana en op de Baptisten theologische school zat te New Orleans. Op zondagsdagen, als wij bijzondere sprekers hadden en er met geestdrift gesproken werd, ging ik op in de toespraken en met de andere studenten wijdde ik daarna opnieuw mijn leven aan het zendingswerk. Mijn ernstig gebed was dan: 'Heere, geef mij de moeilijkste plaats die U hebt, als mijn deel. Velen prezen mij om mijn toewijding aan Gods Woord en mijn getrouwheid aan mijn overtuigingen tegen de zonde en men beschouwde mij als een evangelieprediker, wiens werk zeer gezegend werd.

Ik kan mij niet herinneren, uit deze jaren, binnen of buiten de school, ooit een boodschap te hebben gehoord die mijn hart trof en mij deed twifelen aan mijn verlossing in Christus. Elke preek die ik hoorde versterkte mij in mijn geloof, dat ik reeds bekeerd was. Maar ik neem het die dominees en leraars niet kwalijk; het was niet hún schuld.

Toen stuitte ik in de lente van 1932 op drie grote feiten: ten eerste, er was nog steeds een leegheid in mijn hart en leven, die ik niet kon verklaren. Ik probeerde de beloften van God werkelijkheid voor mijn hart te doen zijn. Ik probeerde om de tegenwoordigheid van Christus in de praktijk te brengen, maar ik kon het niet. Ik besteedde uren aan het mediteren over een Schriftgedeelte. Ik las alle verklaringen die ik had over de werkelijkheid van Christus, en probeerde om het Woord werkelijkheid voor mijn hart en geest te maken, maar zonder nut. Het tweede feit waar ik tegenaan liep was dat Christus werkelijkheid was voor de vroege discipelen, naar de eerste hoofdstukken van Handelingen; Hij was meer werkelijk ná de pinksterdagen dan Hij was in de dagen toen Hij op aarde Zijn lichaam tot een woning had. Ik las deze eerste hoofdstukken van Handelingen steeds maar weer opnieuw, en vroeg mijzelf de vraag: **'Waarom is Christus niet zo'n werkelijkheid voor mij?'** Maar ik kon geen antwoord vinden. Ik vroeg aan mensen, en ook aan predikanten, of zij mij het verschil konden uitleggen; en het enige antwoord dat ik kreeg was: 'Dit waren Bijbelse figuren, en wij leven niet in de tijd van de Bijbel.' Toen kwam de vraag tot mij terug:

‘Zegt de Bijbel niet dat deze mensen voorbeelden zijn voor ons tot navolging? Zo niet, waarom is de Bijbel dan geschreven?’ Uiteindelijk zei een oude predikant tegen mij: ‘Broeder Shelton, onthoud nu gewoon dat je al wat je zult krijgen al hebt.’ Maar dat bevredigde mij niet.

Gedurende die jaren gaf ik mijzelf over aan het gebed, het lezen van het Woord, en het persoonlijk winnen van zielen. Met één gedachte in mijn hoofd, dat er dan die persoonlijke vereniging met Christus zou komen. Ik ging in mijn binnenkamer om te bidden en het Woord te overdenken, en ik probeerde om die diepe honger in mijn ziel te verzadigen, maar Christus leek altijd buiten bereik te zijn. Ik wist dat Hij de Verlosser van de wereld was, maar er was een grote kloof tussen Christus en mijn hongerige ziel. Ik worstelde om het antwoord in mijn zendingswerk te vinden, terwijl ik mijzelf opofferde, en zestien tot achttien uur per dag werkte. Ik probeerde om mijn leven in de bediening kwijt te raken, om zodoende de werkelijkheid van Christus te vinden, waarvan ik wist dat die vroege discipelen dat ervoeren. Ik reisde van hot naar her om verschillende godsdienstige groeperingen te ontmoeten, en om het antwoord te vinden, maar ik keerde altijd teleurgesteld weer terug naar huis, met een hongerig hart.

Naarmate ik gedurende die jaren in contact kwam met de godsdienstige wereld en het verval begon te zien in het kerkelijk leven, de afval van de Bijbelse waarheden, en het vervangen van het evangelie door een soort godsdienstig programma, begon ik daartegen te waarschuwen. ‘s Nachts liep ik thuis of buiten op de straat heen en weer te bidden en te wenen, smekend de Heere om toch een opleving te geven. Steeds werd ik voor de vraag gesteld: ‘Is er geen uitweg?’ In mijn hele schooltijd ontmoette ik één professor die wel eens met mij wilde praten. Ongetwijfeld werd hij door mijn voortdurend vragen verontrust. Uiteindelijk zei hij tegen mij: ‘Broeder, wij kunnen er beslist niets tegen doen, dus ga maar door met het evangelie te preken en op God te vertrouwen.’

Niet tegenstaande deze leegheid in de godsdienst bleef ik trouw aan het zendingsprogramma van de Baptisten gemeente. Dit was de voornaamste gelegenheid voor het evangelisatiewerk, wat ik kende. Ik bracht zoveel mogelijk geld bijeen en gaf zoveel mogelijk voor het zendingswerk, toen er bijvoorbeeld een actie op touw gezet werd om 75 miljoen dollar bijeen te krijgen, beloofden mijn vrouw en ik duizend dollar te zullen betalen over vijf jaar, bóven de verplichte kerkelijke bijdrage. Wij studeerden toen in Louisiana en ons inkomen was slechts 50 dollar per maand, toen wij die belofte aflegden. Wij ontzegden ons heel veel, om dit bedrag te betalen, hoewel velen hun verplichtingen niet nakwamen, maar voor ons was zo’n belofte heilig en wij beschouwden dit als een schuld.

De kerken moeten hun zendingsprogramma steunen en naar mijn mening moet de plaatselijke gemeente niet ontaarden in een soort agentschap dat zich alleen bezig houdt met het innen van geld en zich verder niet om het zendingswerk bekommert. De opdracht van Christus: ‘Gaat henen, in de gehele wereld, en predikt het evangelie aan alle creaturen’, werd gegeven aan een plaatselijke kerk en niet aan een zendingscommissie! Als de kerk haar verantwoordelijkheid op deze wijze afschuift, verlaat de Geest des Heeren die kerk en er blijft niets anders over dan een leeg omhulsel, zonder leven of kracht, het ambt wordt liefdeloos en men leeft godsdienstig, maar zonder Christus.

In februari 1927 werd ik bevestigd als predikant van de Eerste Baptisten Gemeente in Algiers, New Orleans, Louisiana, die beschouwd werd als een kleine zendingsgemeente, midden in een groot zendingsgebied. Er waren toen slechts drie blanke Baptisten kerken op elf parochies van Zuidoost Louisiana, dat een bevolking had van bijna een half miljoen zielen. Twaalf jaar lang heb ik mij volledig gegeven aan het bearbeiten van dit grote zendingsgebied en het Woord van God verkondigd, volgens de Baptisten leer. Ik spaarde tijd, geld, noch kracht om deze half miljoen mensen te bereiken met het Woord van God. Overal sprongen zendingsposten als paddenstoelen uit de grond, in weerwil van de tegenstand van zowel Rooms Katholieken als Baptisten. Ik trotseerde de woede van de mensen en preekte, terwijl men gedreigd had mij te zullen doden. Ik doopte bekeerlingen, terwijl de vijand klaar stond om mij dood te schieten. Het is alleen Gods genade dat ik dit alles nog kan navertellen.

Ik had niet alleen te kampen met zwermen muskieten, maar ik werd ook door mijn vrienden in de steek gelaten en verduurde de vervloekingen van de vijand. Van het begin van mijn bediening af heb ik de tegenstand ontmoet van onze Baptisten broeders, namelijk de bedekte tegenstand tegen het evangelisatiewerk, dat buiten de kerkelijke leiders, door een plaatselijke kerk gedaan werd. Zij waren bang dat ik van plan was een onafhankelijke zendingsbeweging te stichten.

Ik kon niet stilzitten en als ik geen opdrachten kreeg, vond ik zonder moeite evangelisatiewerk, daar ik van nature een pionier ben.

Het derde feit waar ik tegenaan liep was, dat ik honderden, ja, duizenden bekeerlingen of belijders van het geloof had, maar als ik naar hun leven keek, dan zag ik dat er geen overwinning van de zonde was, zoals de levens van die eerste discipelen tentoonspreidden. De grote meerderheid van deze bekeerlingen leefden hetzelfde leven als dat zij altijd geleefd hadden, maar dan onder een godsdienstig jasje. Mijn hele bediening was voor mij namaak en een vermomming, vanwege die leegheid in mijn leven.

Ik twijfelde niet één keer aan mijn verlossing. Ik sprak wel eens met bijbelkenners, predikanten en leden over het verlangen in mijn hart, maar ik kreeg altijd dit antwoord: 'Broeder Shelton, u hebt toch alles wat u nodig hebt. Waarom komt u niet tot rust? Ga door met preken en denk er niet meer aan.'

Al worstelend met deze persoonlijke en ambtelijke problemen, probeerde ik, zonder beïnvloed te zijn door iemand anders, het antwoord te vinden op deze drie vragen. Het eerste wat ik deed, was het lezen van de levensbeschrijvingen van uitmuntende mannen Gods, zoals Spurgeon, Whitefield, Moody, Brainerd en anderen. Terwijl ik over hun leven las en hun leven bestudeerde, zag ik dat Christus een levende werkelijkheid voor hen was. En deze mensen waren geen figuren uit de Bijbel. Dus klaarde dat het eerste probleem op, en was dat het eerste antwoord op de bewering van de meeste mensen, namelijk dat dit gaat over Bijbelse figuren, en dat wij niet in de tijd van de Bijbel leven, wij moeten [zeggen zij] daarom niet verwachten dat Christus zó werkelijk voor ons zou moeten zijn.

Ik zag dat zij werkten en leefden uit het geloof, door de kracht van Gods Heilige Geest. Ik kwam tot de slotsom: 'Als God hen kon gebruiken, waarom zou Hij mij dan niet kunnen gebruiken?'

Daarom begaf ik mij tot de studie van die grote waarheid van de *vereniging met Christus*, en daaruit groeiden zo'n veertien Bijbelstudies over het algemene thema: *De vereniging van de gelovige met Christus*. Deze studies in het Woord van God creëerden een grotere honger in mijn hart naar de **werkelijkheid van Christus**, want ik had gezien dat de gelovige en Christus op een bepaalde verborgen manier verenigd zijn in de verlossing. Ik bestudeerde deze leerstelling met mijn verstand; ik ging zitten om het te overdenken, en ik probeerde het bevindelijk te leren kennen. En toch was er die pijnlijke leegte in mijn leven. Ik weet niet hoeveel een persoon met zijn verstand kan leren, en toch nog ongered kan zijn, maar ik weet dat iemand met zijn verstand kan praten over de grote leerstukken van het Woord, en toch de nieuwe geboorte kan missen.

Daarna begon ik mij toe te leggen op bidden en vasten en het lezen van Gods Woord, met dit ene doel: Dat God mij zou willen gebruiken als middel tot bekering van verloren zielen.

Enkele mensen kwamen bij mij thuis, waar wij gebedssamenkomsten hielden. In september 1932 kwam men openlijk tegen mij in opstand. Zij gebruikten de gebedssamenkomsten als voorwendsel om mij te beschuldigen van onzuiverheid in de leer. De bedoeling was, om mij als predikant weg te krijgen. In deze periode heeft de Heilige Geest mij veel zaken geleerd, die ik noch in de collegezaal van professoren die mij bestreden, noch van de predikanten die mij vervolgden, noch uit de geschriften van wie dan ook, had kunnen leren.

Nu ik terug kijk op deze periode waarin ik vervolgd werd en vals beschuldigd werd, zou ik voor geen werelden de waarheden van Gods Woord willen missen en alles wat God mij geleerd heeft, over de macht van de satan, de verdorvenheid van de menselijke natuur en de oppervlakkigheid van de godsdienst. Dit was een leerschool waarin de Heere mij bekwaam maakte voor het werk waartoe Hij mij had voorbestemd. Behalve de overtuiging door de Heilige Geest en de verlossing in Christus was dit de grootste leerschool van mijn leven.

In het licht van deze geestelijke ervaringen die voortkwamen uit de gebedssamenkomsten en in het licht van de verlossing in Christus Jezus, heeft God mij uit Zijn Woord en door Zijn Heilige Geest oog gegeven voor de grote oppervlakkigheid en de inhoudloze godsdienst van onze tijd. Hij heeft mij ook doen zien hoe de satan in Zijn rijk woelt en werkt om arme verloren zondaars te verblinden voor het evangelie van Christus. Als God mij door deze leerschool niet had heengeleid, dan zou ik nooit op de man af hebben kunnen spreken tot godsdienstige, onbekeerde kerkmensen, opdat hun ogen mochten opengaan voor hun ellendige toestand waar zij zich in bevonden. De satan beoogt, de wereld godsdienstig te maken, maar zonder Christus. Wat in de hedendaagse godsdienst wordt gemist, is de oprechte Bijbelse boetvaardigheid

en de overtuiging en de onderwijzing door de Heilige Geest. Zij worden gezien als een mysterie, wat voor onze tijd niet geschikt is.

Om getrouw te zijn aan mijn Heere en Zaligmaker Jezus Christus, moet ik tot elke prijs ernstig waarschuwen tegen deze oppervlakkigheid en inhoudloze bediening.

Tegen de herfst van 1935 begon ik steeds meer in te zien dat de godsdienstige bevindingen zonder meer, absoluut niet bij machte waren om iemands hart en leven te veranderen. Ik had ook geleerd dat de satan de mens wél kan misleiden met allerlei geestelijke bevindingen, maar het leven in Christus kan hij niet geven, of onthouden!

Vanaf 1935 tot de herfst van 1938 bezocht ik de ene baptistengroepering na de andere. Als gevolg daarvan kwam ik achter de volgende zaken: ik zag dat 'Convention Baptists' gedreven werden tot een aanbidding van programma's; dat de 'Orthodox Baptists' overgegeven werden aan het aanbidden van de leerstellingen van de Bijbel; dat de 'Fundamentalist Baptists' geleid werden tot de aanbidding van de Bijbel zelf; dat de 'Missionary' of 'Landmark Baptists' de nadruk legden op de kerk en dat de 'Primitive Baptists' gedreven werden tot het hypercalvinisme en dat de meesten van hen een fatalistische houding aangenomen hadden. Daarom vond ik niet datgene waar mijn hart naar verlangde. Ik kan wel zeggen dat deze geestelijke toestanden erger worden, nu wij in een wereldwijde afval gestort worden die de wereld voorbereidt op de spoedige komst van de Antichrist. Namelijk de zogenaamde 'economische zaligmaker' van de wereld.

De tweede zaak die ik zag in mijn studie van Gods Woord, terwijl ik zocht naar de werkelijkheid van Christus, was dat de Heilige Geest de Kracht was in de levens van de vroege christenen, in hun preken en in hun leven. Toen kwam ik tot het vaste besluit dat Christus zowel in de levens van de hedendaagse gelovigen, als in de levens van de vroege kerk werkelijkheid was, zoals opgetekend staat in de eerste hoofdstukken van Handelingen, en dat dit het resultaat was van de inwoning van de Heilige Geest. Dit is zover als ik kon komen in die lijn met mijn studie. Niet één keer kwam in mijn gedachten dat de oplossing van het probleem lag in de nieuwe geboorte. De reden hiervan was, dat er geen overtuiging van de Heilige Geest was. Ik volgde slechts het natuurlijke licht van het verstand dat ik had. En geen zondaar kan ooit ontwaken om zijn schuldige, verloren toestand voor God te zien zonder de overtuiging van de Heilige Geest.

Rond deze tijd kwamen er enkele geschriften over de Heilige Geest in mijn handen, zoals de vervulling van de Heilige Geest, de doop van de Heilige Geest, de zalving van de Heilige Geest, de gaven van de Heilige Geest en andere verhandelingen over de Heilige Geest. Ik las en bestudeerde ze en als gevolg daarvan bad ik om wat genoemd wordt 'de doop met de Heilige Geest'. Mijn zoektocht naar de Heilige Geest begon ongeveer zo: op een zaterdagavond zat ik op de rand van mijn bed, toen ik een stem hoorde, die zei: *'Shelton, je hebt gefaald, of niet?'* Omdat ik geloofde dat dit de Heere was, Die tot mij sprak, zei ik: 'Ja, ik heb vreselijk gefaald.' Toen kwamen deze woorden tot mij: *Als je jouw leven, zoals dat nu is, aan mij geeft, en je jezelf volkomen overgeeft, dan geef ik jou de taak van de evangelisatie op dit grote zendingsveld terug* (doelend op Zuidoost Louisiana). Omdat ik nog steeds geloofde dat de Heere het was, Die sprak, zei ik: 'Ja, ik wil dat nu meteen wel met U afspreken.' Zo viel ik op mijn knieën naast het bed neer, om mij geheel aan (naar ik dacht) Hem over te geven, en begon te roepen om genade. Het is verscheidene jaren geleden dat ik die hoorbare stem gehoord heb. Nu ik deze ervaring in mijn gedachten weer opnieuw beleef, dan beef ik, want ik weet dat het satan was met wie ik te doen had, maar ik loof de Heere dat Hij mij eruit verlost heeft. De volgende morgen ging ik naar de kerk en preekte ik over het gebed, en riep ik de kerk op tot het gebed, nadat ik belijdenis gedaan had van mijn falen. Verschillenden verlieten die morgen het gebouw, en zeiden: 'dàt is wat we nodig hebben.' Een volk kan niet boven hun voorganger uitkomen.

Bidden en vasten

De week daarop annuleerde ik al mijn afspraken en gaf ik mijzelf over aan bidden en vasten. Ik beloofde de Heere dat ik Hem zou volgen, wat de prijs daarvan ook zou mogen zijn, nog steeds gelovend dat de Heere mij leidde. Denkend dat ik behouden was, gaf ik mijzelf over aan bidden en vasten, en er kwam een diepe overtuiging in mijn leven, welke, naar ik nu besef, een satanische overtuiging was. Ik begon al mijn falen te zien: ik dacht dat ik een heel goed leven aan het leiden was, totdat de satanische overtuiging zaken in mijn leven begon aan te wijzen die niet goed waren. Omdat ik mij niet realiseerde dat het een overtuiging van een duivelse geest was, maar geloofde dat het de Heilige Geest was Die mij leidde, riep ik

tot 'Jezus' om mij genadig te zijn. Alles wat hij aanwees als verkeerd in mijn leven moest rechtgezet worden, alvorens hij mij verder zou leiden. Er waren veel telefoongesprekken om zaken recht te zetten met mensen; veel waren de bezoeken aan mensen om zaken recht te zetten met hen. Nu weet ik dat dit een satanische overtuiging was. En nu kan er een vraag opkomen: 'Hoe weet u dat dit een satanische overtuiging was?' Ten eerste was ik *alleen* maar overtuigd van *zaken* die verkeerd waren in mijn leven, overeenkomstig mijn geweten, en overeenkomstig met de achtergrond van mijn onderwijs. Ten tweede weet ik dat het een satanische overtuiging was omdat ik niet tot Christus geleid werd, maar geleid werd om te zoeken naar wat ik toen dacht de Heilige Geest te zijn. De derde reden waarom ik weet dat het een satanische overtuiging is geweest, is dat ik geen enkele keer overtuigd werd van mijn *erfzonde* of mijn oude zondige natuur. Satan, of zijn duivelse geesten, zullen geen mens tot Christus leiden; zij kunnen dat niet, omdat zij geen mensenhart kunnen openen om hen te laten zien dat zij van nature een zondaar zijn.

Dag na dag wortelde deze honger en dorst naar God dieper in mijn hart, totdat het mij op mijn aangezicht deed vallen zonder voedsel of slaap, terwijl ik riep: 'O God, ik wil Ú!' Op de vrijdagmorgen had ik zo'n honger naar God in mijn leven, dat ik me niet kon bedaren. Ik kon me niet bedaren! Ik kon niet eten, ik kon niet slapen en ik wilde niemand zien. Ik wilde God hebben. Ik had mij nog nooit zo onwaardig gevoeld als toen, en niets kon die leegheid in mijn leven vervullen. De honger en dorst naar God was zódanig, dat ik gereedstond om alles op te geven: en ik achtte, zoals de Schrift zegt, alle dingen als drek om Hem te gewinnen. Dit was het geroep van een ongeredde ziel. Ik was aan het zoeken naar de Heilige Geest, en niet naar Christus. Wanneer u iemand steeds hoort zeggen: 'O God! Ik wil God hebben. Ik wil voor God arbeiden.' Onthoud dan dat zoiets het geroep van een ongeredde ziel is! Wanneer iemand in het Koninkrijk van God geboren is, en Christus zijn Heere en Zaligmaker wordt, dan wordt God zijn Vader, en de inwonende Heilige Geest leidt hem dan om te zeggen: 'mijn Vader!' Maar voor het ongeredde hart is Hij alleen maar God, of hij nu een predikant op de kansel, een diaken in de kerkbank, of een dronkenlap in de goot is.

Een nieuwe ervaring

Toen de vrijdagavond aanbrak, was die honger zó sterk, dat ik op de rand van wanhoop kwam. Ik vroeg mijzelf: 'Zal God dan nooit door de hemel heen breken, om Zichzelf nog één keer aan mij te openbaren?' Toen ik om tien over half twaalf in onze eetkamer zat, werd er een geest in een vlamvend vuur over mij uitgestort. Het begon op mijn hoofd en langzaam bedekte het mijn gehele lichaam, van mijn hoofd tot mijn voeten toe. Het duurde ongeveer twintig minuten. Ik leed aan verschillende kwalen, maar nu was mijn lichaam geheel genezen. Het scheen mij toe dat ik niet meer had kunnen lijden wanneer iemand mij werkelijk in een vurige oven gegooit zou hebben. Iemand die bij mij in de buurt stond, zij dat mijn vlees zo koud als ijs was, maar voor mij was het als een brandende oven. Gedurende die twintig minuten gevoelde ik dat God mij geheel verlaten had, en ik herinner mij dat ik tot Hem riep om mij niet te verlaten, maar om mijn oude vleselijke leven te kruisigen.

Na de eerste uitbarsting van licht in deze uitstorting van de geest van vuur, begon alles donker te worden en ik begon te schreeuwen. Ik leed. Ik was besloten in een geest van vuur. Toen het vuur weggebrand was, verscheen er voor mij een woord, dat voor mijn ogen zweefde, waarachter een kruis opdoemde, en boven dat kruis flikkerden deze woorden: '*Ga heen in de gehele wereld, en preek het evangelie aan elk schepsel.*' (vgl. Matth. 28). Ik vatte dit op als het teken dat God mij opnieuw benoemd had om Zijn Woord te prediken, wat Hij, naar ik dacht, voor het eerst gedaan had toen ik zestien jaar oud was, in de oude districtkerk in Sardis, Louisiana, toen ik dacht dat Hij zo werkelijk voor mij geworden was. Als ik nu terugkijk op die ervaring en dat visioen, dan realiseer ik mij dat het de satan was, die zich veranderde in een engel des lichts, en die op het terrein van mijn geest kwam om mij dat visioen te geven. Het was de duivelse geest die mijn geest en lichaam in bezit nam. Deze ervaring laat mij zien wat voor een macht satan heeft door middel van zijn duivelse geesten. Wanneer ik deze ervaringen, die mij overkomen zijn voordat God mij verlostte verhaal, dan beef ik. Ik vertel dit alleen maar omdat mijn Heere mij leidt om enkele andere arme predikanten, of enkele door de duivel bezeten personen, die denken dat zij behouden zijn, maar ondertussen in de val van satan zitten, en die ergens in het rijk van zulke godsdienstige ervaringen leven, te waarschuwen. Mijn vriend, ik ben hier de dingen aan het opschrijven, die werkelijk gebeurd zijn aan deze arme, onwetende zondaar, voordat God mij verlostte. Vindt u het vreemd dat ik nooit op kan houden om de Heere te loven

voor Zijn wonderlijke genade en liefde voor mij, door mijn hart te openen en Zijn wet in mijn hart te schrijven, en om mij naar Christus te brengen tot mijn behoud, ja, om mij uit satans valstrik te verlossen om mij Zijn kind te maken?

Iets na middernacht dronk ik een glas melk, dat het eerste voedsel was dat ik in uren gebruikt had; ik ging naar bed en sliep de slaap van een klein kind. De volgende morgen ontwaakte ik in de extase van deze ervaring, en dagenlang wist ik niet of ik op aarde of ergens anders was. Slapen kon me niets schelen. Als ik in slaap viel, dan was dat de zoetste slaap die ik ooit meegemaakt heb. De tegenwoordigheid van dat wat, naar ik dacht, God was, was zó werkelijk, en ik was er zó door in beslag genomen dat het niet uitmaakte wat andere mensen van mij zouden zeggen. Mijn eer, mijn reputatie, mijn persoon, mijn ambt, het resultaat van mijn arbeid, mijn salaris, mijn werk, wat ik deed, en hoe mensen mij ook zouden behandelen: alles rustte in de handen van wat ik dacht Christus te zijn. Ziet u, mijn vriend, wat voor een namaak ik had, en hoe goed de valse ervaring het echte imiteert? Ziet u dat de uitdrukkingen die ik gebruik om een zondaar te beschrijven die tot Christus komt bijna identiek zijn aan de taal die ik gebruikt heb om te beschrijven wat met mij gebeurd is? (En ik ben u de ervaring aan het meedelen met de woorden van het artikel dat ik erover schreef in 1933). Het wonder van alle wonderen is voor mij, dat God, door de macht van de Heilige Geest ooit het heilige Woord nam en mijn blinde ogen opende, om mij te laten zien dat ik een verloren zondaar was, en dat Hij mij aan Zijn voeten verbroken heeft, en mij verlost heeft van de macht en het koninkrijk van satan.

Alles scheen nieuw te zijn

Laat mij uw aandacht bepalen bij een ander aspect van deze godsdienstige indrukken die de satan mij gegeven heeft. Toen ik de volgende morgen ontwaakte, scheen ik in een nieuwe wereld te zijn. Alles scheen nieuw te zijn. Ik had een nieuwe Bijbel. De hele wereld was nieuw, en alles had een andere tint gekregen: de zon was helderder en het gras was groener. De mensen schenen anders te zijn. De hele wereld leek wel vervuld te zijn met die tegenwoordigheid. Mijn vriend, dit is het werk van de satan als een engel des lichts. Voor de wedergeboren gelovige wordt Christus het Centrum van zijn leven. En voor de wedergeboren gelovige wordt God zijn Vader, en hij ziet dat al zijn zonden op Christus gelegd zijn. Met de tegenwoordigheid van satan wordt die persoon in beslag genomen door zichzelf, zijn gevoel, zijn emoties, zijn extatische vreugde en vrede, hoewel het allemaal vals is. Maar voor hem is het echt. Ik weet het, omdat het voor mij zo echt was als het maar zijn kon. Laat mij nu dit zeggen: zolang als ik in het gebied van die tegenwoordigheid leefde, dan had ik geen zorgen, geen angst, en geen klachten, niets dan tevredenheid; maar wanneer die tegenwoordigheid wegging, dan merkte ik dat er geen verandering in mijn hart en leven gekomen was. Het verwijderde mijn haat, opstand of jaloezie niet uit mijn hart.

Zo worstelde ik dus na alle ervaringen die ik steeds had opgedaan en alles wat ik anderen had zien ondergaan, nog steeds met dezelfde problemen, die ik niet bij machte was om op te lossen. Maar toch kon ik het niet opgeven! Trouw bleef ik alle Bijbelconferenties en andere godsdienstige bijeenkomsten bezoeken, zoekende naar dat, wat mij juist altijd buiten mijn bereik scheen te blijven, maar wat voortdurend knaagde aan mijn hart en mij voortdreef, al wist ik eigenlijk niet waarnaar ik zocht.

In deze tijd werd mij de algehele leiding aangeboden van een grote evangelisatiebeweging, die verschillende zuidelijke en westelijke Staten omvatte. Dit aanbod wees ik van de hand omdat ik het niet eens kon zijn met hun leerstellingen en ook omdat zij mij niets anders te bieden hadden dan een groot salaris. Ook een interkerkelijke groep deed mij een dergelijk aanbod, maar ook daarvoor moest ik bedanken. Toen ik dit met mijn vrouw besprak zei ze: 'Jouw overtuigingen van de waarheid van Gods Woord zijn zó sterk, dat je het niet met je geweten kunt overeenstemmen om samen te werken met mensen die deze inzichten niet delen.' Mijn antwoord was: 'Ik kan mijn geweten niet het zwijgen opleggen, of voor wie dan ook, met betrekking tot het Woord van God het op een akkoordje wagen.' Voor zover ik mij kan herinneren is er altijd een waarheidsliefde in mijn hart geweest en God heeft die gebruikt om mij vast te houden en mij te bewaren voor een dwaalleer.

Nog steeds dezelfde

Zoals ik al zei, merkte ik dat mijn oude hart nog steeds dezelfde was toen die ervaring wegstierf. Er is één ding dat ik ontdekt heb in mijn eigen ervaring: en ik zie dat het de waarheid is in de harten en levens van velen. Het is het volgende: zolang u met die ervaring kunt bidden, en zolang u uw geest kunt overgeven aan die tegenwoordigheid, dan kunt u, als de Heilige Geest u alleen laat, met die valse vrede, valse

zekerheid, valse vreugde en valse tevredenheid leven. Wat een genade is het, wanneer de Heilige Geest iemand niet in die strikken van de satan laat liggen!

Al die ervaringen die ik had waren satanisch, en zij waren het resultaat van een weloverwogen zoektocht naar God met mijn gehele ziel, maar omdat ik van God vervreemd was door de zonde, en verblind was door de god van deze wereld, werd mijn begrip en mijn hart verduisterd, ik kon God niet vinden. Ik kon alleen maar een duivelse geest krijgen.

De Heilige Geest woont in het hart van een gelovige

O, wat een treurigheid van een arme ziel die de Heilige Geest zoekt! Een geredde ziel zal de Heilige Geest niet zoeken, want hij weet dat de Heilige Geest in hem woont. Iemand die wedergeboren is, en een nieuw schepsel in Christus gemaakt is, kan en wil niet naar de Heilige Geest zoeken, want de Heilige Geest zal hem niet toelaten om Hem te zoeken, want Hij is reeds thuis in het hart van de gelovige. Laat mij dit zeggen (en laat mij vrijuit spreken), dat niemand de Heilige Geest zal vinden door naar Hem te zoeken en te speuren, want u ontvangt de Heilige Geest niet door naar Hem te zoeken. U ontvangt Hem door de Heere Jezus Christus te ontvangen, Die gezegd heeft: *Ik zal Hem tot u zenden, en Hij zal in u wonen.* (vgl. Joh. 14 en 16). Wanneer u de Heilige Geest zoekt in plaats van Christus te zoeken, dan zult u een duivelse geest krijgen, die tot u gezonden is door satan, uw god. *Christus is in de wereld gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was* (Luk. 19: 10), en Christus moet Zijn schapen vinden, om hun blinde ogen, hun verduisterde verstand en hart te openen, om hen te verlossen uit de macht van de duisternis, het koninkrijk van satan, en om hen over te zetten in het koninkrijk van de Zoon van God, voordat zij ooit beginnen met het zoeken naar Christus. Alleen een zondaar die wedergeboren is zal Christus zoeken, maar hij weet niet wat er plaatsgevonden heeft, en het enige ding dat hij weet is dat hij Christus wil hebben. Als u de Heilige Geest wilt zoeken, dan moet u Christus passeren, en God de Vader eert Zijn Zoon door nu alleen door Hem tot ons te spreken, zoals geschreven staat in Hebreëen 1:1, 2.

Gedoopt met de 'Heilige Geest'

Laat ons eens Matthéüs 3:11 opzoeken, waar staat: *Ik doop u wel met water tot bekering; maar Die na mij komt, is sterker dan ik, Wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen; Die zal u met den Heiligen Geest en met vuur dopen.* Omdat ik, naar ik dacht, ervaren heb wat in het laatste stuk van die tekst staat: 'gedoopt met vuur', rustte ik niet voordat ik het andere deel geleerd had, namelijk *gedoopt met de Heilige Geest*. Opnieuw kwam er in mijn hart zo'n gebedslast, en opnieuw leidde hij [de duivel] mij om alles over te geven. Ik merkte dat ik klaar stond om mijn positie als Baptist, en al het andere op te geven, als ik alleen maar kon ontvangen wat, naar ik dacht, *de doop met de Heilige Geest* was. Ik werd geleid om mijn leven, mijn huis, mijn familie, mijn ambt, mijn kerk, mijn kerkverband, en elk leerstuk dat ik ooit geloofd had op het altaar te leggen, bij wijze van spreken, ja, om niets te worden, als ik alleen maar *de doop met de Heilige Geest* zou mogen ontvangen.

De onbekende tong

Ik verloor mijn leven, om het weer te vinden. Dat was mijn positie midden in de nacht van 8 januari 1933. Ik zat een poosje aan tafel, en toen leunde ik daar met mijn elleboog op de rand. Toen ik mij uiteindelijk onvoorwaardelijk overgaf, wachtte ik. Toen vervulde de duivelse geest mij, onder de vermomming van de Heilige Geest. Alles was stil in de kamer; er was geen grote emotie. Nadat de duivelse geest het gehele bestuur van mijn lichaam overgenomen had, brak ik uit in wat men noemt *de onbekende tong*. Ik dacht dat dit de verhooring van mijn gebed was, dus begon ik te bidden om kracht om dit grote zendingswerk voort te zetten.

Dagenlang sprak ik, wanneer ik mijn mond opendeed om te bidden, in wat men noemt *de onbekende tong*. Ik was voortdurend 'Jezus' aan het loven. Ik leefde dagenlang in de extase van die tegenwoordigheid. Het was echt, en zoals ik al zei, zolang als ik mij die tegenwoordigheid bewust was, dan ervoer ik geen zorgen en geen angst. Ik realiseerde mij niet dat het de tegenwoordigheid van satan was, die de Heere Jezus Christus imiteerde. Ik zei tegen mijzelf: 'Nu weet ik wat die vroege discipelen ervaren hebben.' omdat ik dacht en geloofde dat deze tegenwoordigheid de werkelijkheid van Christus was. Maar als ik nu terugkijk naar die ervaring, dan zie ik dat de Heere Jezus Christus niet verhoogd was; het was Christus niet, Die de horizon van mijn hart en leven vervulde. Het was slechts de tegenwoordigheid van een duivelse geest die mijn geest vervulde.

De tegenwoordigheid van Christus of van de duivel

Er is een groot verschil tussen de inwonende tegenwoordigheid van Christus in het hart en leven van een gelovige, en de tegenwoordigheid van een duivelse geest, die slechts de geest van een persoon vervult. In het hart van de wedergeboren gelovige, zowel als in zijn gewetensvolle gedachten, is Christus verhoogd. Hij is verhoogd als onze Heere en Zaligmaker. God is verhoogd als uw Vader en de Heilige Geest neemt gedurig *uit de dingen van Christus om ze aan u te openbaren* (Joh. 16:13-15). Aan de andere kant, wanneer de geest vervuld is met de tegenwoordigheid van een duivelse geest, dan vergroot die duivelse geest zaken, visioenen, ervaringen, dromen, emoties en verrukkende extases. Die duivelse geest looft 'Jezus', en gebruikt het woord *Hallelujah* of *glorie*. Die duivelse geest vergroot bepaalde gedeeltes uit de Bijbel, en geeft iemand een gevoel alsof alles nieuw en heerlijk is. Die duivelse geest vergroot het geloof, en ondertussen geeft hij die persoon het verkeerde beeld van een christelijk leven. Met andere woorden, alles is vals, omdat het geen fundament heeft om op te rusten. Het fundament van het geloof van een gelovige is het Woord van God, en het Voorwerp van zijn geloof is de Heere Jezus Christus. De persoon wiens geest vervuld is met de tegenwoordigheid van satan, of de tegenwoordigheid van een duivelse geest, heeft een geloof dat rust op emoties, gevoel, vreugde, tekens en ervaringen.

Overall preken

Mijn ervaring met de 'doop met de Heilige Geest' had als gevolg dat mijn geest vervuld werd met de tegenwoordigheid van een duivelse geest, en dat had weer het gevolg dat ik, waar ik ook een groep mannen of vrouwen tegenkwam, wilde preken. Er was die begeerte en dat verlangen in mijn hart dat zij zouden ervaren wat ik ervaren had. Er was een andere kracht in mijn leven, en ik wist het.

Hier volgt een klein stukje uit de toespraak die Shelton gehouden heeft over *Satan, de imitator*:

'Er bestaat een groot verschil tussen de liefde die satan geeft tot de Bijbel, en de liefde die een wedergeboren gelovige heeft voor het Woord.' Over de discipelen van satan: 'Zij *moeten* de Bijbel lezen. Zij *moeten* er zoveel van onthouden. Als zij het Woord niet lezen en bestuderen, dan hebben zij een gevoel van veroordeling.' Wij kenden een man die ons zo nu en dan bezocht. (..) Hij zei: 'Het spijt me, ik *moet* het Woord lezen voordat ik naar bed ga. (..) Ik heb twintig jaren lang nog geen avond overgeslagen!' Hij zei: 'Ik *moet* het Woord lezen. Ik *MOET* het Woord lezen.' Wel, door het lezen van het Woord kan hij die tegenwoordigheid behouden. Hij kan de tegenwoordigheid behouden die satan rondom hem heeft gesteld. Hij leest het. Die tegenwoordigheid, die tegenwoordigheid. O, die tegenwoordigheid die rondom hem is. Die tegenwoordigheid is werkelijkheid voor die persoon. Die persoon verwacht nooit dat het de tegenwoordigheid van satan is. (..) Ik heb met duizenden personen gesproken die in dezelfde omstandigheden waren. Tenzij de Heilige Geest hem er zeker van overtuigt en de macht van satan verbreekt, en die tegenwoordigheid van hem wegneemt, en hem uit ledigt, is hij in een verloren toestand. Het Woord der waarheid kan die tegenwoordigheid nooit doordringen, zonder de kracht van de Heilige Geest. (..) Hij is gedurig Jezus Christus aan het prijzen. Deze personen praten altijd over de werkelijkheid van Jezus. Net zoals een wedergeboren gelovige dat doet. Ja, hij doet dat, maar het is leeg. Daar is een leegheid. (..) Hij houdt van die tegenwoordigheid. Hij kijkt [op] naar die tegenwoordigheid. Wanneer die tegenwoordigheid hem schijnt te verlaten, dan voelt hij zich zo leeg, (..) en dan besteedt hij zijn tijd weer in het lezen van de Bijbel, schreeuwend en huilend om die tegenwoordigheid toch weer terug te voelen komen. Wel vrienden, ik beschrijf nu een grote groep van godsdienstige mensen van deze tijd, die net zo leeg van Christus zijn, die net zo weinig kennen van de werkelijkheid van de verlossing in Christus als een Hottentot in Afrika. (..) Ik beschrijf nu mijn toestand voordat God mij verlost. (..) Als gevolg van deze tegenwoordigheid zal satan aan deze persoon een grote liefde tot het gebed geven. Een grote liefde voor het Woord. (..) Satan drijft die persoon tot het gebed. Zo'n persoon besteedt die tijd vele uren en dagen in gebed. (..) U vraagt: bidt u nu ook? Ja, maar dat is een ander soort bidden. Maar [dat andere is] niet door de inwonende Geest van God. (..) Ik besteedde nachtenlang in het gebed. En als ik in de stad waar ik leefde, 's avonds voor een huis stond, en heen en weer liep over de straat, dan bad ik voor de bewoners van dat huis. Ik kon niet tevreden zijn voor ik dat gedaan had. En altijd was ik teleurgesteld omdat ik niet méér bad. De wedergeboren gelovige weet dat hij niet verhoord wordt vanwege de hoeveelheid of de lengte van zijn gebeden, hij weet dat het alles farizeïsme is onder de mantel van eigengerechtigheid, dat verdoemelijk is tot in de hoogste graad. (..) Er is nog een eigenschap van die tegenwoordigheid: het is heel kalmerend. (..) De persoon die zo'n tegenwoordigheid heeft, heeft nooit een verdeeld hart. Hij heeft nooit

een worsteling in zijn hart. Satan heeft de volledige heerschappij over zijn hart. (..) er is een lied dat ik wel eens zong, en het gaat ongeveer zo:

‘Prone to wander, Lord, I feel it,
Prone to leave the God I love.’

‘Geneigd om te dwalen, Heere, ik voel het,
Geneigd om de God Die ik liefheb, te verlaten.’

Ik was geneigd om de God Die ik liefheb, te verlaten. Voordat God mij overtuigde (..) was ik gewoon te zeggen dat de schrijver van dit lied niet wist waar hij het over had. Ik was nooit geneigd om God te verlaten. Ik was nooit geneigd om van Hem af te dwalen. De reden was dat satan mij geheel in zijn macht had. Er was slechts één ‘ik’. Maar sinds God mij verlost, zijn er twee ‘ikken’. Het oude vlees voert steeds oorlog tegen de Geest (Gal 5:17). De strijd komt vanbinnen, en niet van buiten. Het vlees probeert me steeds weg te trekken van de Heere. Het probeert mij steeds van Hem te doen afdwalen.’ Over degene die onder de heerschappij van satan is: ‘Hij heeft de zondigheid van zijn hart nog nooit gezien. Hij weet vrijwel niets af van zijn verdorven staat. (..) Zo’n persoon praat alleen maar over zijn liefde tot God. O, mijn liefde tot God! Hij praat nooit over Gods liefde tot hem. De reden hiervan is, dat hij nog nooit overtuigd is van zijn afstand tot een heilig God, en dat God de zonde haat. (..) De grond van het behoud van zo’n persoon is zijn liefde tot God. Als hij God niet lief zou hebben met zijn gehele ziel en geest, dan zou hij niet behouden zijn. Hij probeert altijd die liefde tot God te werken. De wedergeboren gelovige is geheel het tegenovergestelde. Hij heeft het over Gods liefde tot hem. De wedergeboren gelovige heeft gezien dat hij zelf zo verdorven is, zo zwak, zo ondeugend, zo corrupt, hij heeft gezien hoe erg hij God haat van nature. Wanneer God Zijn liefde tot hem openbaart, dan gaat hij er nooit meer van weg. (..) O, loof de Heere, dat Hij mij liefheeft, dat Hij mij bemint! En de enige liefde die ik nu tot God heb, is de echo van Zijn liefde tot mij. O, God heeft mij zo liefgehad, en heeft mijn hart verbroken en tot de kennis van Christus als mijn Heere en Zaligmaker gebracht.’

Ik geloofde dat lidmaat te zijn van onze kerk betekende: behouden te zijn, en dat mensen die lid zijn, christenen waren, maar ik dacht dat zij dezelfde kracht nodig hadden in hun leven, en ik praatte er constant over met hen, en vroeg hen: ‘Bent u gedoopt met de Heilige Geest? Hebt u de Heilige Geest ontvangen sinds u geloofde? Hoe is het met de gaven van de Heilige Geest? Hebt u ze? En zo niet, waarom niet?’ Dat is wat zo’n persoon denkt van wat genoemd wordt: ‘de doop met de Heilige Geest’, en dat is de gang van zijn gedachten, wanneer hij ervaren heeft wat genoemd wordt: ‘de doop met de Heilige Geest’. De wedergeboren gelovige wordt echter op de weg der genade gebracht en hem wordt getoond dat hij een verloren zondaar is, die de hel verdient, en hij wordt een nieuw schepsel in Christus gemaakt. Christus wordt zijn Heere en Zaligmaker. Hij beweegt en denkt op een andere manier. Zijn gedachten centreren zich om Christus. Hij verhoogt Christus, en hij verheerlijkt Christus als zijn Heere en Zaligmaker.

Vrees

Nadat er een paar maanden voorbijgegaan waren, merkte ik dat deze ervaringen niet herhaald konden worden. Toen verliet mij het zogenaamde ‘spreken in onbekende tongen’. Ik merkte dat ik nog steeds net zo leeg was als voordat ik, wat ik noemde, ‘de doop met vuur’ en ‘de doop met de Heilige Geest’ ervaren had. Ik kan nu terugkijken en zien hoe de Heere God van de hemel Zijn hand op mij legde, en hoe Hij deze ervaringen en dit spreken in ‘de onbekende tong’ wegnam, omdat de vrees des Heeren mijn hart onmiddellijk vastgreep. Dagen en nachten gingen voorbij, en die vrees nam toe. Al snel realiseerde ik dat het dezelfde vrees was, die in mijn hart kwam toen ik opstond van de kaarttafel, die kaarten wegschoof, en van de tafel wegliep om er nooit meer naartoe te gaan. Het was dezelfde vrees die ik eerder in mijn vroege jeugd ervoer, toen ik uit die kamer liep, om nooit meer iets met die duivelse geesten, die ik ‘spoken’ noemde, te maken te hebben. En het was dezelfde vrees die in mijn hart kwam toen ik twaalf jaar oud was, die mij afscheidde van alle soorten van vergiftigende dranken. Nadat ik zorgvuldig de zaken voor mij afgewogen had, en de vrees mijn hart vastgreep, toen realiseerde ik mij een beetje in welk een gevaar ik was, en ik liep ervan weg, of ik dacht dat ik dat deed. Een van de dingen in mijn hele godsdienstige leven die in die tijd mijn behoud waren, was het feit dat ik mijn leerstellige positie met betrekking tot Gods Woord niet veranderd had (en dat heb ik ook nooit gedaan!). Toen ik deze ervaringen opwoog tegen Gods

Woord, bleken zij er niet mee overeen te stemmen. Ik wist dat er ergens wat verkeerd was, maar ik wist niet wát het was. Het treurige feit van alles was, dat ik geheel bezeten was geworden door de duivel. En door mijn eigen kracht kon ik geen duivels uitwerpen. Mijn leven werd helemaal beheerst door visioenen, stemmen en zogenaamde ervaringen.

De volgende vijf jaren ging ik verder met preken en lesgeven, met die diepe leegheid in mijn leven, totdat God, in Zijn oneindige ontferming en genade, mijn hart en geest begon te openen, om mij te laten zien dat ik door de duivel bezeten was, en dat ik nog nooit behouden was geweest.

Weer dezelfde vragen

Ik stuitte in de herfst van 1938 op dezelfde drie vragen als die ik jaren daarvoor gehad heb: ‘Waarom is Christus geen werkelijkheid voor mijn hart? Waarom zijn de beloften van Gods Woord geen werkelijkheid voor mij, en waarom kan ik ze niet vastgrijpen? Ten derde, waarom leefden degenen die tijdens mijn bediening geloofsbelijdenis deden geen overwinnend leven, en waarom ervoeren zij geen verlossing van de kracht van de zonde?’ Velen van hen beleden hun geloof, en hadden heerlijke ervaringen, maar nadat de ervaring weggestorven was, zag ik dat er geen verandering van hart en geest was. Zij streden een poosje tegen de zonde, maar dan deden zij één van deze twee dingen: bij de kerk blijven, terwijl zij hetzelfde leven leefden als voordat zij in de kerk kwamen, maar dan onder een vernisje van godsdienst, en anders keerden zij weer terug naar de wereld. Toen ik zag dat er geen macht over de zonde was in de levens van de zogenaamd verlostte gemeenteleden, vroeg ik mijzelf af of de Bijbel wel werkelijk het Woord van God was. Omdat dit het geval was, kon ik niet datgene preken wat ik niet met mijn gehele hart geloofde, en wat was daarom het nut van de prediking?

Ik stond op het punt het op te geven. Mijn ogen waren opengegaan voor het oppervlakkige, lege godsdienstige leven van mijn kerk, van mijn naaste medewerkers en van mijzelf.

Ik mis Christus

Te midden van deze situatie, kwam er een andere oorzaak in beeld die mij stoorde: er begon iets bijzonders te gebeuren in ons kerkelijk leven. Sommige leden van mijn gemeente kwamen naar mij toe in twijfel aan hun zaligheid. Zij vertelden ronduit dat zij geloofden buiten Christus te zijn. Verschillenden van de leden van mijn kerk, waaronder degenen die het meest geestelijk waren, kwamen naar mij toe, en zeiden: ‘Dominee, ik mis Christus, ik ken Hem niet. Ik ben een verloren zondaar.’ Ik wist niet wat ik met hen aanmoest. Als ik zou toegeven dat zij verloren waren, zou dat betekenen dat ik toe zou moeten geven dat ik zelf een verloren zondaar was.

Omdat ik geestelijk ook blind was voor de behoefte van mijn eigen ziel aan de verlossing, begreep ik niet dat Christus het was die zij nodig hadden.

Daarom was de enige manier waarop ik met hen kon handelen, om te proberen om hen te overreden dat zij een nieuw leven van toewijding nodig hadden, en ik pleitte ervoor dat zij hun levens opnieuw aan Christus zouden opdragen. Ik begon te preken over toewijding en verzekering, maar ik zag al snel dat dit niet hielp. Zij kwamen steeds maar weer, en zeiden: ‘Dominee, ik heb een vrees in mijn hart dat ik Christus niet ken, en het toewijden van mijn leven aan de Heere heeft mij niets geholpen.’ Toen begon ik het feit in te zien dat de leden van mijn kerk Christus niet kenden. Hij was geen levende werkelijkheid voor hen. Deze positie bracht mij in verlegenheid, hoewel het mij geen één keer toescheen dat ik een verloren zondaar was.

Nu weet ik dat elke predikant, die probeert een ontwaakte zondaar te troosten door hem ervan te overtuigen dat hij al verlost is en dat alles wat hij nodig heeft een overgeven van het leven is, zélf Christus niet kent.

Dr. A. Reilly Copeland

Enige jaren voor deze beroerende en hartdoorzoekende ervaringen, bezocht ik dr. A. Reilly Copeland, voorganger van de Tabernacle Baptist Church in Waco, Texas, en hij vertelde mij keer op keer weer hoe de Heere zijn volk bezocht had, en hoeveel leden van zijn kerk ontdekt hadden dat zij verloren waren, en dat zij tot Christus gekomen waren. Ik zei: ‘O, als hij maar hier zou willen komen om voor ons te preken,

dan zou het de oplossing kunnen zijn voor ons kerkelijk probleem.' Ik vroeg de kerk hem uit te nodigen om een bijeenkomst te houden in de lente van 1939, en hij kwam. De Heere leidde hem om de uitnodiging te aanvaarden.

Zes weken lang preekte hij, meestal over de tekst: '*Gijlieden moet wederom geboren worden*' (Joh. 3:7b). De nadruk werd hierbij steeds gelegd op de tekst: '*Zo zal hun het woord des HEEREN zijn: gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig*,' (Jes. 28:13a). Avond aan avond vroeg hij de gemeente af: 'Bent u wedergeboren?'

Het ene lid na het andere, de ambtsdragers niet uitgezonderd, begonnen te beseffen en te erkennen dat zij Christus misten. Verschillenden konden niet slapen vanwege bekommernis van de ziel. Een van hen zei: 'Als hij zó doorgaat met preken dan gaan wij allen verloren en naar de hel.'

Ik was blij dat God zó wilde werken, dat de waarheid van Zijn Woord zó gepreikt werd, dat sommigen kwamen op de plaats van een verloren zondaar. Niet één keer had ik wat in te brengen tegen de wijze waarop God werkte.

Hij verheerlijkte Christus in elke boodschap die ik hem hoorde brengen. Als hij over de kerk sprak verheerlijkte hij de lof van de Zoon van God, gekruisigd, begraven en opgestaan. Als hij een lezing hield over de grote fundamentele waarheden van het Woord, was Christus het middelpunt en als hij over de wederkomst van Christus preekte leek het niet zomaar een voorval of een dor leerstuk, maar de komst van Christus Zelf. Ik kon uren naar hem zitten luisteren als hij uit het Woord Gods verklaarde en sprak over zijn gekruiste, begraven en opgestane Heiland, die spoedig zou wederkomen.

Ik hoorde zijn boodschap graag en voelde mij tot hem aangetrokken om zijn oprechtheid en het gezag waarmee hij sprak.

Ben jij wedergeboren?

Praktisch gezien begon iedereen die lid was bij onze kerk het feit in te zien dat zij Christus misten. Zij konden niet slapen en zij konden niet eten. Het was een stille beweging van de Heilige Geest in hun harten. Het werd gewoon voor hen om elkaar te vragen: 'Ben jij wedergeboren?' Zij sloegen mij niet over! Dag na dag confronteerden zij mij met de vraag: 'Dominee, bent u wedergeboren? Kent u Christus? Wanneer zult u eens een verloren zondaar voor God worden?' Ik antwoordde altijd: 'Ja, en u?' En dat tot de laatste bijeenkomst. Ik reed met dr. Copeland naar St. Charles Avenue hier in New Orleans, toen de Heilige Geest een pijl van overtuiging in mijn hart schoot en de vraag stelde: 'Ben jij wedergeboren?' Er was geen hoorbare stem, maar de vraag doorboorde mijn hart als een scherpe pijl, alsof iemand persoonlijk tot mijn binnenste wezen gesproken had, en ik keek om mij heen, om te zien wie tot mij gesproken zou kunnen hebben. Toen werd het mij voor de eerste keer duidelijk: 'Dit is de stem van de Heilige Geest!' Het kwam met zo'n autoriteit, dat ik het niet van mij af kon werpen. Ik wilde weggaan bij broeder Copeland. Ik wilde geen diensten bijwonen, maar omdat ik de dominee was, moest ik gaan. Ik wilde wegrennen, maar kon het niet. Ik zei niemand hier iets over, en ik was blij dat de bijeenkomst voorbij was. Dit was de eerste keer dat mijn redding ooit betwijfeld werd, maar dit werd met zo'n autoriteit betwijfeld totdat ik niet weg kon komen van Zijn vasthoudende eis om een antwoord. Dit was God, Die mijn wil kruiste, en als God de wil van een zondaar kruist, maakt dit hem boos. Ik was blij wanneer de bijeenkomst ten einde was gekomen.

Dat anderen ontdekt werden vond ik goed, maar voor mijzelf wilde ik dat niet. Nu schijnt het mij vreemd toe, terwijl het juist Christus was die ik al die tijd in mijn godsdienstig leven had moeten missen, ik er toch niet aan wilde, juist nu God mij daaraan wilde ontdekken. Van nature haat elke zondaar God en wil hij niet dat God hem regeert, (Rom. 8:7 en Joh. 16:7-11).

Een complete reformatie

Het hele kerkelijke leven was veranderd. Voor mij persoonlijk was het voornaamste vervolg dat de Heilige Geest mijn hart ingewonnen had voor de verlossing die in Christus is. De grote meerderheid van hen (de gemeente) had belijdenis van het geloof afgelegd, en ongetwijfeld kwamen sommigen van hen tot de kennis van Christus, maar zoveel mensen kenden de weg der genade en de Heere Jezus Christus als hun Heere en Zaligmaker niet. Mijn gehele gemeente onderging een complete reformatie. Ik begon de oude leerstukken van de Bijbel te preken met ongewone vrijheid en kracht. Dit bracht de mensen alleen maar onder de kracht van de wet.

Er kwam een vernieuwde overtuiging en verzekering dat de Bijbel het Woord van God is, maar toch was er nog steeds die pijnlijke leegte in mijn hart. Dit was het begin, dat ik voor de eerste keer aan mijn zalig-

heid twijfelde. Ik kon maar niet van mij afzetten dat het mogelijk kon zijn dat ik niet verlost was. Soms, wanneer ik preekte over Christus, als de enige Plaatsbekleder voor zondaren werd mijn hart zó verscheurd door mijn eigen boodschap, dat ik er haast toe gebracht werd om naar huis te gaan en mijn eigen nodiging te aanvaarden. Toen ik preekte en de mensen nodigde, dan wilde ik mijn eigen nodiging aannemen, en vele keren wilde ik mijn mond openen om te bekennen dat ik verloren was, maar nu de Heere Jezus Christus vertrouwde als mijn Heere en Zaligmaker. De Heilige Geest weerhield mij daar echter van, want het aanvaarden van een nodiging en het doen van belijdenis van het geloof is niet zalmakend, en de Heere weerhield de satan om mij in deze strik te vangen. Ik probeerde de ongerustheid weer voor een poosje van mij af te werpen en ging weer rustig door met mijn werk. Maar daarna kwam er weer zó'n twijfel in mijn hart, dat ik er niet van slapen kon. Van Tijd tot tijd verkeerde ik in grote vrees dat ik toch niet verlost kon zijn.

Weer een jaar verliep er, en wij nodigden broeder Copeland uit om een andere bijeenkomst te houden. Gedurende deze tijd was ik weinig bewogen, als het zelfs maar weinig is geweest; de Heere behandelde andere problemen in de kerk, en behandelde niet direct mijn hart tijdens de bijeenkomst.

Ik was toen niet ongerust over de toestand van mijn ziel, maar ik werd in tegendeel min of meer versterkt in de overtuiging dat mijn ziel reeds gered was. Ik beredeneerde dat een man die vijftientig jaar gepreekt heeft, toch geen verloren zondaar meer kon zijn! Ik had gepreekt voor grote menigten, door het hele zuiden van Texas tot Florida toe, dus natuurlijk was ik gered. Ik had ook de leiding gehad van een groot evangelisatieprogramma in Louisiana, had duizenden mensen bijeen gebracht, om tot een keuze voor Christus te komen, kerken gebouwd, tienduizenden dollars bijeen gebracht voor evangelisatie werk en alles wat ik bezat gegeven voor de zaak van Christus. Hoe zou ik dit alles hebben kunnen doen zonder gered te zijn!

Een ander punt waarop ik de zekerheid van mijn verlossing gronde, was mijn helder inzicht in het verlossingsplan en de leerstellingen van Gods Woord. Ik geloofde de Bijbel. Ik geloofde dat Christus voor zondaren gestorven was en ook voor mij. Met het oog op dit alles van mijn bevindingen en verhoorde gebeden, kon ik niet inzien of geloven dat ik nog een verloren zondaar was. Bovendien hadden velen van mij gezegd: "Als er iemand verlost is, dan is het broeder Shelton well!"

Maar ik kende dit ene feit niet: 'Dat de zaligheid in Christus ligt en dat de zekerheid van onze verlossing Christus is, naar Zijn Eigen Woord.' Zijn bloed redt uit, maar Zijn Woord verzekert. Ik geloofde en preekte de zaligheid alleen door Gods genade, maar ik had het nooit in mijn eigen hart ervaren als een levende werkelijkheid en ik kende Christus niet bij bevinding. Dit kwam omdat ik nooit door de Heilige Geest was overtuigd, geen berouw gekregen had overeenkomstig Gods Woord en mijn godsdienstig huis gebouwd had op een verstandelijk geloof in Gods Woord, zonder ooit van harte berouw te hebben gevoeld.

Toch was ik er steeds weer bang voor dat ik niet wedergeboren zou zijn en dat iemand mij op de man af zou vragen: 'Broeder Shelton, bent u wedergeboren?' Wanneer iemand plotseling naar mij toekwam en zei: 'Dominee, mag ik u eens wat vragen?' Dan begon ik te beven, omdat ik bang was dat zij mij zouden vragen of ik wedergeboren was. Zo maakte ik weer een jaar door, steeds maar lerend, maar toch niet in staat zijnde om achter de waarheid te komen, dat ik een verloren zondaar was, buiten Christus.

Joe Granier

Het jaar 1941 brak aan, en op mijn voorstel nodigde de kerk broeder Joe Granier uit om een bijeenkomst voor ons te houden. Granier was een van onze Franse zendelingen. Tijdens de bijeenkomsten met dr. Copeland, in 1933 (of 1939), was hij door de Heilige Geest overtuigd, maar hij werd in 1941 pas bewust verlost.

De diensten werden vanaf het begin goed bezocht. Ik zat naar hem te luisteren en beantwoordde zijn prediking altijd met 'amen' terwijl hij de waarheid verkondigde en eerlijk de zielen van zijn toehoorders behandelde. Hij was klein van persoon en boog tijdens zijn preken over de rand van de preekstoel heen en wees met zijn vinger, alsof hij wilde zeggen: 'U bent de schuldige.' Hij preekte vier weken en ik herinner mij er weinig van wat hij zei, maar zijn woorden doorstaken mijn hart als een pijl met weerhaken.

De volgende beweging die de Heere, naar ik mij herinner, gemaakt heeft, om met mij af te handelen, kwam 's middags, toen ik bij de kopieermachine stond. Iemand was teruggekeerd uit Waco in Texas, en hij vertelde mij dat broeder T. L. Daniel ontwaakt was voor het feit dat hij een verloren zondaar was, en zich

realiseerde dat hij door de duivel bezeten was. Broeder Daniel en ik zijn verscheidene jaren vrienden geweest; hij heeft gelijksoortige ervaringen doorgemaakt als degene die ik u verteld heb. Wij zaten en spraken urenlang over die ervaringen, visioenen en dromen, en vergeleken aantekeningen. Toen deze persoon zei dat broeder Daniel bekende dat hij verloren en door de duivel bezeten was, raakte dit nieuws mij als een donderslag. De gedachte flitste onmiddellijk door mijn geest: 'Als broeder Daniel, die vergelijkbare ervaringen doorgemaakt heeft, verloren en door de duivel bezeten is, wat ben ik dan?' Ik liep naar het raam toe om naar buiten te kijken; en koud, klam zweet brak uit over mijn gehele lichaam. Dit was de eerste keer dat ik de natuur van mijn ware geestelijke toestand begon te beseffen. Ik zei niets, omdat er niets te zeggen was. Ik realiseerde mij dat ik door de duivel bezeten was.

Bent u een verloren zondaar?

Broeder Joe Granier begon de bijeenkomst omstreeks de eerste dag van september 1941, en het centrale punt van het slagveld in elk van zijn preken was: 'Als u de tijd en plaats niet weet wanneer u een verloren zondaar werd, dan kunt u niet met recht zeggen dat u behouden bent.' Broeder Granier had alleen zijn basisschool maar afgemaakt, en hij sprak gebroken Engels, omdat hij van geboorte een Fransman was. Hij zei op zijn eigen, gebroken Engels: 'Het is noch dit, noch dat. Christus stierf voor zondaars. Bent u een zondaar? Hebt u ooit in uw hart voor God erkend dat u een verloren zondaar bent? Kunt u teruggaan naar de tijd en plaats dat u erkende dat u verloren was? Zo niet? Dan bent u niet behouden.' Hij hamerde die grote waarheid vier weken lang op onze harten, en vier weken lang probeerde ik de tijd en plaats te vinden wanneer ik ooit in mijn hart voor God erkend heb dat ik een verloren zondaar was. Maar ik kon die niet vinden. Elke nacht lag ik wakker tot de vroege morgenuren om elke godsdienstige ervaring in mijn leven steeds maar weer na te gaan. Maar ik kon de tijd en plaats niet vinden wanneer ik te weten ben gekomen, en in mijn hart voor God erkende, dat ik een verloren zondaar was. 's Morgens werd ik wakker met dezelfde vraag en de hele dag dacht ik bij mijzelf: 'Hij is nog maar pas bekeerd en hij is niet geleerd zoals ik. Misschien heeft hij het wel mis. Per slot van rekening ben ik toch zijn dominee. Ik, met mijn opleiding moest het toch beter weten dan hij. En als hij het niet verkeerd ziet, dan moet ik wel een uitzondering zijn.'

's Avonds ging ik dan weer, vrij zeker van mijn zaak, naar de vergadering en dacht: 'Misschien gebruikt hij vanavond wel een andere uitdrukking.'

Hij (Granier) maakte mij helemaal gek door dat ene zinnetje: 'Het is noch dit, het is noch dat. Christus stierf voor zondaars. Bent u een zondaar? Bent u een verloren zondaar? Kunt u teruggaan naar de tijd en plaats wanneer u in uw hart erkende dat u een verloren zondaar was? Zo niet? Dan bent u niet behouden.' Het maakte niet uit welke tekst hij nam, altijd sprak hij ergens in zijn preek die zin uit, en overtuigde hij de mensen van die waarheid. Toen ging ik steeds maar weer mijn godsdienstige ervaringen na tot op de bodem ervan, totdat ik erdoor afmatte. Maar ik kon de tijd niet herinneren dat ik in mijn ogen een verloren zondaar voor God geworden was.

In de vierde week van de vergadering ben ik er mee opgehouden van tijd tot tijd de prediking met 'amen' te beantwoorden. Ik beweerde dat het was omdat ik gemerkt had dat er mensen 'amen' zeiden, die volgens mij niet bekeerd waren en dat ik het nu niet meer deed om ook hen te bewegen ermee op te houden. Wat een leugenaar was ik. Hieruit bleek hoe oneerlijk ik was, want ik wilde van mijzelf niet erkennen wat de werkelijke toestand van mijn ziel was. Steeds was het tegen die tijd dat ik dacht dat broeder Granier mij die avond ongemoeid zou laten, maar wéér kwam de vraag: 'Broeders, het is niet hier te vinden en het is niet daar te vinden, Christus is voor zondaren gestorven; bent u al een zondaar?'

Weer ging ik zoeken om de plaats te vinden, waar ik als een verloren zondaar voor God had gelegen en vergeving had gekregen. Maar hoe ik ook probeerde een rustplaats voor mijn voet te vinden, steeds kwam ik terug waar ik begonnen was. Ik heb geleerd wanneer God een zondaar ontdekt aan zijn verloren staat en voor dat hij het wil erkennen verloren te zijn, hij steeds maar in een kring blijft ronddraaien, om te proberen zichzelf te overtuigen dat hij gered is. Maar dat hij toch weer, elke keer op dezelfde plaats terug komt, nog verwarder dan voorheen. Voordat de zondaar hieraan ontdekt wordt, gaat hij steeds verder van God af. Hij is verloren, maar weet dit niet totdat de Heilige Geest hem hiervan begint te overtuigen.

Toen de bijeenkomsten bijna voorbij waren, zei ik op een keer, in wanhoop tot broeder Granier: 'Als God mij ooit bekeerd heeft, dan is dat gebeurd toen ik elf jaar was en zó is het!' Maar ik dank God duizend maal dat het daarmee níet uit was.

Nadat God mij verlost had zei broeder Granier tegen mij: 'Toen u destijds die verklaring aflegde, was ik er heilig van overtuigd dat u geen deel had aan Christus. Ik had mij al een tijdje afgevraagd of u wel echt bekeerd was, maar na uw opmerking was ik er van overtuigd dat u geen deel had aan Christus. En u was nog wel mijn dominee! Toen begon ik God te bidden of hij u als een verloren zondaar aan Zijn voeten wilde brengen.'

Gezegend is de nagedachtenis aan hem. Nooit zal ik God genoeg kunnen danken dat hij op mijn weg geplaatst is en eerlijk met mijn ziel heeft gehandeld. Ik heb hieruit geleerd dat ieder die niet weet de tijd dat hij ontdekt is aan zijn verloren staat en voor God is komen te staan als een verloren, schuldig zondaar, die rechtvaardig ter dood veroordeeld is, smekend om genade, dat die niet verlost is.

Liefde werpt de angst buiten

Broeder Joe Granier hield zijn laatste preek op vrijdagavond, maar hij zou de samenkomsten nog voortzetten op de volgende donderdagavond. Op woensdagavond had hij zijn onderwerp aangekondigd: 'De verlossing getoetst aan het Woord van God.' Ik ging naar de dienst met de gedachte: 'Nu heb ik gelegenheid om uit te vinden hoe het met mij staat.' Ik doorstond de proef tót het laatste punt: 'De liefde werpt de angst buiten'.

Door zijn woorden overtuigde de Heilige Geest mij krachtig van het feit, dat iemand die geen kennis heeft aan Christus altijd bevreesd is, dat hij niet wedergeboren is. Het leek erop dat hij alleen tot mijn hart sprak, omdat ik juist met die vrees rondliep. Ik was, zoals ik reeds gezegd heb, altijd bang dat iemand mij zou vragen of ik wedergeboren was. Daarom ging ik ook na de dienst direct naar huis.

Ik ging naar bed en lag te woelen en te draaien, moetende het feit onder ogen zien dat alles erop wees dat ik nog nooit verlost was. Ik begon tot God te roepen: 'O God, als ik niet gered ben, redt u dan mijn ziel.' Daarna moest ik leren dat ik nóg geen waarheid sprak, want de Heere werkt niet met ons 'als'.

Een zondaar is óf gered, óf verloren. Christus is alleen voor verloren zondaars gekomen. Een grotere vrees dan ooit tevoren kwam in mijn hart, want ik besepte nu dat, als ik Christus niet kende, ik verloren lag en op weg was naar de eeuwige rampzaligheid.

De crisis van mijn leven

Ik wist dat ik stuitte op de crisis van mijn leven. Op een vrijdagmiddag na de bijeenkomst, liep ik naar de keuken waar mevrouw Shelton was, en zei: 'Lieverd, als dat wat die man preekt waar is, dan is je echtgenoot verloren.' Ik ging dat weekend van huis weg en ging naar Shreveport, Louisiana, om mijn broer te bezoeken, omdat ik afgesproken had om zondagmorgen en zondagavond in een van de kerken aldaar te preken. Terwijl ik ergens in Shreveport op het trottoir liep, stuitte ik op een vraag: ik was een verloren zondaar! Ik ging wat wandelen en bezocht het hoofdkantoor van ons kerkverband, maar daar scheen mij niemand erg vriendschappelijk toe. Maar dit lag natuurlijk aan mij. Ik had voor mijzelf nog niet willen toegeven dat ik verloren was, maar wel had ik duidelijk leren inzien, dat buiten Christus alles onder het oordeel lag en naar de hel moet. Langzamerhand begon ik in te zien, dat dit met mij het geval was. Ik ging mij voelen als een ter dood veroordeelde. Toen ik het hoofdkantoor verliet zei de satan tegen mij: 'Maar je kunt niet openlijk bekennen dat je verloren bent, want je hebt al vijftientig jaar gepreekt. Morgen moet je ook preken en wat zullen de mensen wel van je zeggen? Overal heb je vergaderingen geleid. En wat een figuur zul je dan slaan; je zult je reputatie geheel verliezen. Je zult voor altijd met de nek aangekeken worden, je zult in de steek gelaten worden en alleen staan.'

Ik wist dat dit een strijd was waarin beslist werd over mijn levenslot en ik mocht nu geen vergissing begaan. Na het eten zonderde ik mij af in het studeerkamertje van mijn broer en begon te lezen 1 Johannes 2 vers 15, 16 en 17: *Hebt de wereld niet lief, nog hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Want al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid; maar die den wil van God doet, blijft in der eenwigheid.*

Ik wist wat 'de wereld' betekende: wereldse opvattingen of stelsels en ik wist ook dat de Bijbel zegt, dat de satan de god van deze wereldse systemen is. Ik stond enige tijd stil bij het zeventiende vers: *En de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid, maar die den wil van God doet, blijft in der eenwigheid.*

Ja, ik moest bekennen dat alle godsdienst, ook het onze, zullen voorbijgaan en elke onbekeerde dominee zal daarmee verloren gaan onder Gods oordeel en ook ik, wanneer ik niet verlost ben. Wat maakt het dan nog uit, wat zij van mij zullen denken? Ik wilde het toch nog steeds niet voor mijzelf bekennen.

Maar de last van de zonde en mijn ziel begon zo zwaar te drukken, dat ik buiten geworpen lag, met de verdoemden, onder het oordeel van een wrekend God en zonder Christus.

Nadat ik dit erkend had, begon ik te proberen hier uit te komen en weer las ik: 'Maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid.' Ik vroeg mij af, wat de wil van God was.

Ergens in Shreveport erkende ik in mijn hart voor God dat ik verloren was. Dit was de eerste keer in mijn hele leven dat ik ooit kennis aan het feit kreeg dat ik een verloren zondaar was. Die nacht was ik in het huis van mijn broer, wetend dat ik verloren was, en dat ik op weg naar de hel was, en terwijl ik over dit feit nadacht, kwam er een tekst in mijn gedachten: *Dat een iegelijke, die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.* (Joh. 6:40). Steeds weer las ik diezelfde teksten en ik zag dat het was, óf Christus, óf de hel. Daar zat ik nu, een verloren zondaar, ver van huis, de volgende dag te moeten preken en ik kon niemand om raad vragen. Weer opnieuw bedacht ik die voorgaande teksten en ik kwam tot de slotsom, dat het niet belangrijk was wat de mensen van mij dachten, reputatie of geen reputatie. Ik zag dat de wereld, het satanische godsdienstige stelsel, zou voorbijgaan en dat alleen hij, die de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid. En dat God hem zal opwekken ten uitersten dage. Ik was nu bereid om de volgende morgen naar de kerk te gaan en in plaats van te preken, de mensen te vertellen dat ik een verloren zondaar was. Er moest dan maar van komen, wat komen moest.

Toen nu God Zelf deze eerste strijd met de satan had gewonnen, las ik wéér, dat wie de Zoon ziet het eeuwige leven heeft en dat die zal opgewekt worden ten uitersten dage. Ik wist dat ik verlossing nodig had.

Toen speelde de duivel, zoals hij met verloren zondaren doet, die voor het eerst aan hun verloren toestand ontdekt worden.

Terwijl ik die tekst voor mijzelf [op]zei, gaf de satan mij, omdat ik door de duivel bezeten was, een visioen van Christus, die voor mij aan het kruis verhoogd was. Daar was Hij met de doornenkroon op Zijn hoofd, en toen kwam die hoorbare stem: *Daar is Hij; geloof in Hem, en u bent gered!* Omdat ik het verschil tussen de Heilige Geest en een duivelse geest nog niet wist, riep ik uit: 'Ik geloof in Hem.' Toen zei die stem weer: *Uw zonden zijn vergeven.* O, o, wat een verleider is de satan toch!

Ik geloofde ook dat Hij voor mij gestorven was en nadat ik nogmaals Johannes 6:40 gelezen had, kwam er rust in mijn ziel, waarin ik mij verheugde. Ik voelde mij gemakkelijk en zo licht als een veertje, maar ik wist niet dat het een streek van de satan was. Elk visioen, wat het dan ook is, is geen verlossing. Deze bestaat uit een openbaring van Christus aan het hart, door de Heilige Geest, door middel van Zijn Woord. De verzekering van zaligheid, buiten Christus, rust op drijfzand.

Omdat ik geloofde dat ik behouden was, ging ik weg en preekte ik de volgende dag. Het was toen zondag. Maar ik maakte er geen één keer gewag van in mijn preek. Na de avonddienst ging ik naar huis. Toen ik in de trein tussen Shreveport en New Orleans reed, veegde de Heilige Geest dat hele visioen weg, en deed Hij mij weer beseffen dat ik een verloren zondaar en door de duivel bezeten was.

Alleen de verlossing die in de gekruisigde, begraven en opgestane Christus is en ontvangen door het geloof, geeft zekerheid. Dan wordt de zondaar door de toepassing van het bloed van de Heere Jezus Christus, door Zijn Woord en Geest verzekerd. Die niet in Christus is, kan niet verzekerd zijn, want het Woord getuigt van Christus.

Toen ik op maandagmorgen thuiskwam, riep ik mijn familie bij elkaar en vertelde ik hen dat ik een verloren zondaar was. Toen ging ik maandagavond voorin in de kerk staan, en vertelde hen over de strijd die ik had, maar dat de Heilige Geest mij op de plaats gebracht heeft waar ik erkende dat ik een verloren zondaar was en vroeg ontheffing van mijn ambt. Toen daarover gestemd werd, werd mijn verzoek afgewezen en zij besloten om mijn salaris volledig te blijven betalen en aan God de tijd over laten om mij te bekeren. Zij zeiden: 'U hebt zoveel geduld met ons gehad, nu willen wij dit ook met u hebben.'

Zo nam ik in de First Baptist Church van Algiers, New Orleans, mijn plaats in van een verloren zondaar, in de kerk waar ik vijftien jaar lang voorganger geweest ben.

Wat een genade en barmhartigheid van een almachtig en liefdevol God! Ik ging de preekstoel af en zette mij als een veroordeeld zondaar neer in een kerkbank. Na de dienst vroeg ik aan de hulpprediker om eerlijk met mijn ziel te handelen en mij niet te sparen, zoals een bokser dat wel eens doet, door minder hard toe te stoten. Ik wilde toen niet getroost worden. Het was, óf Christus, óf de hel, hoewel mijn ziel haakte om zalig te mogen worden.

Zó bezeten

De diensten gingen dag en nacht door, en de evangelist liet met elke regel die hij opzei, de verantwoordelijkheid van de zondaar zien om tot Christus te komen. Op een avond nam de satan tijdens zijn preek, zó mijn gehele lichaam en geest in bezit, zodat ik, toen hij mij een ander visioen van Christus aan het kruis liet zien, het tegen mijn wil uitschreeuwde: 'Ik zie Hem, ik zie Hem!' Onmiddellijk besepte ik dat het satan was, en ik viel weer terug in mijn bank, en huilde mijn ogen leeg, omdat ik zó bezeten was door de duivel. Ik kwam het verschil te zien tussen de Heilige Geest en de duivel.

Honger, dorst, en verlangen naar Christus

Mijn gerechtigheden waren maar een stel smerige lompen in Gods oog. Onrein en zonder enige verdienste om iets te ontvangen. De satan deed nog steeds zijn best om mij door allerlei indrukken op een dwaalspoor te brengen. Ik kwam er spoedig achter dat ik geheel in zijn macht was. Dat was ook gekomen dat ik in mijn verloren staat een zogenaamd 'nauwer wandelen met God' had gezocht. Wanneer een onbekeerde dominee dit zoekt, dan zal hij bijna altijd een boze geest ontvangen in plaats van de Heilige Geest. De Bijbel leert nadrukkelijk dat een verlore zondaar de Heilige Geest ontvangt en daardoor Zijn tempel wordt. De boze geest spiegelt de mens alles voor wat hij maar wenst, om hem maar blind te houden voor zijn geestelijke toestand. Veel mensen denken ten onrechte dat alle godsdienstige bevinding van God komt. Maar ik kan gerust zeggen dat haast alle bevindingen die wij tegenwoordig horen van de satan komen. Zoals dromen, gezichten, de meeste geloofsgenezingen en al de vleselijke, godsdienstige belevenissen komen niet van God.

Toen ik dit van de Heilige Geest leerde verschrikte mij dat nog meer (2 Kor. 5:11). Wanneer ik op mijn hulpeloosheid en totaal verdorven toestand zag, als een gevangene van de satan, kon ik dit alleen nog met mijn hart voor de Heere uitstorten en tot Hem om genade roepen (Psalm 107).

Ik was dus verloren, ter dood veroordeeld en rechtvaardig in de macht van de satan. Op straat durfde ik haast niet meer komen, uit angst dat ik dood gereden zou worden en in de hel zou ontwaken. Ik durfde niet gaan slapen uit angst dat ik in mijn slaap zou sterven. 's Avonds wenst ik dat het morgen was en 's morgens verlangde ik naar de avond. Hoe meer ik tot God riep om genade, hoe meer Hij mij onttreed van de lompen van mijn eigengerechtigheid. Hoe meer ik om vergeving smeekte, te erger stelde Hij mijn schuld voor ogen. Als ik in de Bijbel las werd ik door elke tekst veroordeeld. Hij toonde mij dat heel mijn godsdienstige aard niets beter was dan die van een dronkaard of een gruwelijke zondares. Zij was in mijn ogen nog fatsoenlijker en een walgelijke dronkaard nog een heer.

De wereld was als een woestijn voor mij. De Heere ontkleedde mij van stuk tot stuk in alles en ik werd als een naakte zondaar voor Zijn aangezicht. Ik kreeg mij te zien als de grootste zondaar.

Ik werd ook bevreesd van de Heilige Geest verlaten te zijn en van alle hoop verloren, want zonder de bediening van de Geest kon ik nooit meer gered worden. Ook was ik bevreesd voor de wederkomst van Christus, dat ik nog niet gered zou zijn.

Ik had mijn best gedaan, wanneer ik de geschiedenis las van Christus' sterven voor zondaren, om Hem mij toe te eigenen als mijn persoonlijke Zaligmaker, maar ook dat was mij ontvallen. Ik zag in dat God door mij niet te bewegen is om Christus in mijn ziel te openbaren. Mijn hart werd nóg meer gewaar, hoe slecht, verdorven en ontrouw ik van nature was. De satan bleef mij maar steeds inblazen dat God een zondaar zoals ik, niet liefhad. Ik was te slecht, te verdorven, te trouweloos om verlost te kunnen worden.

In die tijd begon ik te corresponderen met een jongen van 13 jaar. Omer Ritchie, die toen in Mobile woonde. Dat kind schreef mij zulke eenvoudige, kinderlijke brieven, waarin hij getuigde wat God voor hem betekende en hoe hij werkelijk Christus kende, met een kinderlijk vertrouwen op Hem. Ik las en herlas die brieven en maakte ze nat met mijn tranen, terwijl ik in mijzelf zei: 'Dit is nu een kind en dat kind kan Christus vertrouwen met zó'n eenvoudig, kinderlijk geloof en ik ben gepromoveerd aan de hogeschool, de universiteit en het seminarie, ik heb vijfentwintig jaar lang gepreekt, ik ken de hele Bijbel, waarin de weg der zaligheid beschreven is en ken Christus niet als de Weg der zaligheid en mijn Verlosser.

Tijdens deze worstelingen kwam de Heilige Geest mij voor uit Matth. 18:3: *En Hij zeide: Voorwaar zeg Ik u: Indien gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkens, zo zult gij het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.* Dit gaf in mij een smeken tot God, om mij met al mijn geleerdheid en ervaring, te maken als een kind. Met alles wat ik had was ik zonder hoop en zonder geloof. Dan liep ik de kamer op en neer en dan lag ik languit voorover op de grond, biddend om als een kind te mogen worden.

Maar ik wist het nog te goed, ik schreef God heimelijk voor hoe Hij mij moest bekeren. Een klein kind is niets, heeft niets en weet niets, maar hij vertrouwt met een kinderlijk geloof. Elke zondaar leert twee dingen voordat hij verlost wordt: hij is verloren én een helwaardig zondaar.

Daarna werd ik bepaald bij Filipp. 1:6: *Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus*. Ik mocht deze woorden gebruiken als pleitgrond aan de genadetroon en ik mocht geloven dat Hij, die niet liegt of Zijn Woord breekt, een goed werk in mij begonnen was. Ook mocht ik bepaald worden bij de woorden uit Jes. 55:7: ... *en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk*. Ja, dat had ik nodig want ik wás schuldig!

De Heere had gesproken: 'Ik zal' en die belofte bracht mij gedurig voor Zijn aangezicht. Toen begon het in mijn ziel te dagen en ik zei: 'Als God mij lief heeft en Christus ook voor mij gestorven is, dan is het ook Zijn wil om mij te verlossen.'

Dat werd een groot moment in mijn leven, toen het licht van Gods liefde doorbrak in mijn arme en ellendige ziel. Toen viel ik aan Zijn voeten, kermende om genade.

Ja, ik was door de duivel bezeten. Ik was een gevangene van de satan, en er leek geen ontsnapping mogelijk te zijn; er scheen geen hoop te wezen. Dagen en nachten liep ik op de grond, de trottoirs of op het land, om tot de Heere te roepen, en ik smeekte om niets anders dan het gestorte bloed van de Zoon van God om verlost te worden. Nu zocht ik niet naar de Heilige Geest; ik zocht naar Christus als een verloren zondaar. Ik wilde Hem hebben. De Heilige Geest bracht mij op de plaats waar ik zo'n honger, dorst, en verlangen naar Christus, de Zoon van God, had, als mijn Verlosser, als mijn Heere en Zaligmaker, zodat als ik Hem niet had, dat ik dan maar zou sterven. Langzaam maar zeker schoof de Heilige Geest het deksel van mijn hart af, om bij wijze van spreken het luik van mijn ziel open te doen, en om mij de zondigheid van mijn natuur te laten zien. Hij liet mij zien dat ik niet alleen een zondaar was door mijn daden, maar ook een zondaar was van nature, en dat ik verdiende om naar de hel te gaan. God zou mij naar de hel moeten sturen, dat zag ik en dat erkende ik voor Hem.

Zondaar van nature

Onder de satanische overtuigingen jaren hiervoor, gaf ik dingen op, en maakte ik de zaken goed met personen; tot zover heeft satan de macht om te komen. Maar nu liet de Heilige Geest niet alleen mijn zonden zien, maar Hij liet het zoeklicht schijnen op de wet totdat Hij mij deed staren op het doel van de wet en totdat ik mijn zonden tegen, en de overtredingen van de wet zag. Ik zag de geestelijke kant van de wet, en het was de geestelijke toepassing van de wet, die mij openbaarde dat ik een zondaar was *van nature*. Hij deed mij net zo lang op mijn erfzonde staren, totdat de zonde buitengewoon zondig begon te worden, en de zonden zo veel begonnen te worden, dat ik zag dat er niets goeds in mij woonde. De volheid van de kennis van mijzelf werd een keer heel duidelijk gemaakt voor mijn hart op een morgen, toen ik voor het oostelijke raam van mijn kantoor stond, en ik uitkeek over het kleine park aan de overkant van de weg tegenover het kerkgebouw, waar drie dronken zwervers zaten wiens gezichten onder de drank zaten, en die vodden aan hadden en onder het vuil zaten. Toen ik hen bekeek, kwam er in mijn hart door de werking van de Heilige Geest een diepe overtuiging: 'Jij bent net zo zondig als zij zijn. Jouw oude eigengerechtigheid is zondiger dan die drie mannen die op die hangplek zitten.' Ik liep weg bij het raam, en liep de trap af met maar één gedachte in mijn hoofd: en dat was dat ik op dezelfde plek zou gaan zitten als die drie mannen, en om hen te vragen of zij een stukje op wilden schuiven om ruimte te maken voor de vierde op de hangplek. Ik zag dat ik in Gods oog en in mijn oog zondiger was dan zij. De Heere hield mij tegen en ik keerde mij om, en ging weer terug naar mijn bureau.

Mijn Heere en Zaligmaker

Op een nacht, toen ik bijna de hele nacht woelde en rolde, omdat de Heere mij mijn zondigheid van mijn oude natuur, en de zondigheid de zonde, en het kwaad van de zonde liet zien, en terwijl Hij dat grote feit op mijn hart drukte, riep Hij in mijn gedachten verschillende figuren met wie wij in de onderwereld te doen hebben gehad, en toen drukte Hij met een zeer grote helderheid, en zekerheid op mijn hart dat ik niet beter was dan zij. En zo liet Hij mij zien dat er geen onderscheid is. *Want zij allen hebben gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods* (Rom. 3:22, 23).

Een verlost zondaar

Op een maandagmorgen, zat ik vroeg al in de trein, op weg naar Delhi en de last van de zonde woog weer zwaar op mijn ziel. Ik gevoelde weer en wist dat ik verloren was en op weg naar de hel. Ik liep heen en weer in de trein, tot ik eindelijk op een lege bank neerviel uitroepende: 'O Heere, ik ben verloren, red mij, of ik verga!' Ik was nu aan het einde gekomen en ik kreeg de kracht om mijn lot nu geheel in Zijn handen te geven. Ik zat daar als een verdorven, veroordeelde en verloren zondaar, die van het heilspoor was afgedwaald. Mijn eigengerechtigheid opgevend, een walging van mijzelf, met besef van verloren en helwaardig te zijn. Dat God mij rechtvaardig kon veroordelen, maar toch pleitende op genade, dat Christus ook voor mij gestorven mocht zijn. 'Heere, red mij of ik verga!'

Mijn strijd was nu gestreden, als God mij veroordeelde, zou ik 'amen' zeggen op mijn eigen vonnis. Toen kwam de rust en vrede in mijn ziel en de hoop dat Christus ook voor mij gestorven was. Ik geloofde, want God zou Zijn Woord nooit breken.

Ik kwam op mijn bestemming, de kerk van Herringville, waar die week een reeks van samenkomsten gehouden zouden worden. Het was de laatste bijeenkomst op vrijdagavond. Het was bitter koud en wij zaten met slechts twaalf personen in het grote kerkgebouw, rondom een potkachel. Aan de ene kant bevroren wij haast en aan de andere kant verschroelden wij.

De dominee was nog maar net begonnen met preken, toen tot mijn grote verwondering en blijdschap, de Heilige Geest, Christus aan mijn hart openbaarde, als mijn Heiland en Heere. Wat een ogenblik werd dat, dat het God behaagde Zijn Zoon in mij te openbaren. Ik zat daar in grote verwondering en zei in mijzelf: 'Is dit nu de verlossing?'

Ik was er voor mijzelf altijd zeker van geweest, wanneer dit gebeuren zou, ik dit in heel de schepping zou uitjubelen, maar nu was dit heel anders dan ik had verwacht. Ik zat daar, zonder één woord te zeggen. Het was de zalige, vredige openbaring van de Heere Jezus, als mijn Zaligmaker en Verlosser. De Heilige Geest gaf mij rust, zodat ik alles in Zijn handen overgaf. Hij werd aan mijn hart geopenbaard als Degene, Die voor mij gestorven was, mijn Plaatsbekleder, mijn opgestane Heiland.

De verlossing bestaat in de openbaring van Christus aan het zondaarshart, als Verlosser en Koning. Die verlossing vindt plaats als de Heilige Geest Christus aan het zondaarshart openbaart, nadat Hij hem eerst heeft overtuigd van zijn schuld, veroordeeld en door zich helwaardig te kennen 'amen' op zijn veroordeel heeft leren zeggen.

De zaligheid rust niet op het aangrijpen van Gods Woord, of het verstandelijk geloven van Gods beloften, niet in het zien van het volbrachte werk van Christus en ook niet in onze begrippen van het geloof. De zaligheid is de openbaring van Christus in het hart van de zondaar.

Lezer, kent u Hem? Ieder die de Heere verlost kan zeggen: ... *want ik weet Wien ik geloofd heb*,... (1 Tim. 1:12). Geen twee personen worden op dezelfde wijze en maat, door de Heilige Geest overtuigd, maar er wordt niemand zalig zonder die overtuiging. Of die nu kortere tijd of langere tijd duurt.

Het laatste wat ik leerde opgeven was al mijn eigengerechtigheid en daarna begon ik te hongeren naar de gerechtigheid van Christus.

Laat niemand proberen de bevindingen van anderen na te doen. God is vrijmachtig en Hij handelt met ieder naar Zijn wil. De vraag die ieder zich moet stellen is: 'Ben ik in Christus geborgen? Ken ik Hem als mijn persoonlijke Borg en Koning?'

Niet één zondaar wordt ooit gered, als hij niet voor God is komen te staan. Die bevinding, gegrond op Gods Woord, zal de toets doorstaan voor Gods rechterstoel. Houd dit voor ogen: de verlossing is de openbaring van Christus, geheiligd aan het hart. Niet de keuze voor Christus, zonder meer! God moet Christus in het hart van een zondaar openbaren. Hij is vrij en schenkt de verlossing uit vrije genade. Zij ligt in handen van een vrijmachtig God.

Het is nu vierentwintig jaren geleden dat God mij gered heeft, en ik kon er nooit onderuit komen dat ik een zondige, lage, helwaardige zondaar was. Toen ik mijzelf veroordeelde als zijnde schuldig en helwaardig, en uit genade aan Zijn voeten rustte als een verbroken zondaar, was het voor de Heilige Geest de tijd om Christus voor mijn hart en geest te verhogen als mijn Heere en Zaligmaker, door het Woord. Het was geen visioen; het was leven. Het was geen ervaring, maar het was een crisis. Het was de overgang vanuit de dood tot het leven. Het was een wonder van Gods genade, dat Hij mij een nieuw schepsel in Christus gemaakt heeft. Het was geen verrukkende extase van een duivelse geest, maar het was de Heilige

Geest, Die een dode zondaar opwekte tot een leven in Christus, en Die mij verlost van de macht van de satan en de zonde, om mij over te zetten in het Koninkrijk van de Zoon van God. *Amen, ja, amen!*

Naschrift

In de eerste druk van het bovenstaande schrijft ds. C. Smits uit Sliedrecht, in het voorwoord o.a.:

‘Ik heb dit werkje meegebracht uit Amerika. De predikant waar het hier over gaat heb ik horen preken en zelf heb ik twee uren met hem gesproken over Gods leidingen. Hij is predikant in New-Orleans, een havenstad in het zuiden van de Verenigde Staten.

Hij vertelde mij, dat, toen God zijn blinde zielenogen opende en hij ontdekt werd aan zijn vroomheid en vleselijke ijver voor God, dat de hoeren en de gevangenen, waar hij voordien met veel ijver gewerkt had, vergeleken bij hem, in zijn ogen nog heiligen waren. Hij, die met al zijn ijver en godsdienst een vijand van vrije genade was en een vreemdeling van God en Christus.’

Ds. Smits vervolgt: ‘Waar vind men in ons land met het verbondsmethodisme en remonstrantisme een dominee die tot God bekeerd wordt en een krachtig getuige is geworden van vrije genade? Zijn geschriften worden in Amerika op grote schaal verspreid en gelezen. Niettegenstaande de grote vijandschap van vleselijke belijders en arminianen, die vroeger zijn vrienden waren, maar hem nu uitgeworpen hebben uit hun kerk.

Ik heb dit boekje aan mijn vriend ds. W. Baay laten lezen. Hij nam er met genoeg kennis van en de begeerte kwam ik hem, om dit uit het Engels te vertalen, om het toegankelijk te maken voor het Nederlandse publiek.’

In de tweede druk schrijft ds. Smits in een aanvullend voorwoord, dat de eerste druk niet in alle kerkelijke bladen een gunstige recensie kreeg. Hij schrijft hiervan dat hij in een beoordeling las: ‘Gemakkelijk valt men dan in een ander uiterste van het stellen van een bepaalde manier van bekering’. Ds. Smits schrijft hierover: ‘Wat men met ‘die bepaalde manier van bekering’ bedoelt staat er niet bij, maar als ik naga de richting waarheen het genoemde blad, de laatste tijd heen koerst, dan vrees ik dat hier niets anders ten grondslag ligt dan dat de hoofdredacteur bedoelt met dat ‘ander uiterste’, de weg van zielsbevindelijke en hartveranderende genade, waarin de ziel beleefd heeft God kwijt te zijn. En in een weg van overtuiging en ontledigen, het een omkomen voor de mens wordt. Die is het alleen, die bij terugleidend licht, in de verzoening met Christus en de verzoening met God, mag weten dat zijn overtuiging geëindigd is in een zaligmakende bekering.

Nee, men spreekt tegenwoordig liever van een z.g. verbondsmatige bekering, waarbij vooral niet gesproken moet worden over de doodstaat van de mens. Het snode van het kostbare, de algemene van de bijzondere en zaligmakende bediening van de Geest, mag niet meer onderscheiden worden. Wat ook in de avondmaalspraktijk uit komt...’

Sliedrecht, 1 juli 1958

Ds. C. Smits

Hoe kunnen mijn zonden vergeven worden?

Geliefde vriend,

Hartelijk dank voor je telefoongesprek deze morgen, waarin je in het kort zei hoe de Heere met je hart handelt om je tot Christus te brengen voor behoudenis.

In het bijzonder merkte ik in het gesprek met je op dat je zei dat je veroordeeld was voor zoveel schijnbaar kleine dingen in je leven, beide van bedrijf en nalatigheid. Dit is een duidelijke aanwijzing dat je jezelf ziet onder veroordeling, omdat je, waar je je ook wendt, niets dan het oordeel ziet. Je ziet je gehele wezen, je lichaam, ziel en geest onder veroordeling liggen. Daarom is elke daad die je bedrijft, elk woord dat je uitspreekt, en elke gedachte of verbeelding van je hart niets dan zonde. Je voelt jezelf verdoemd als je doet, en verdoemd als je niet doet, omdat al je werken, of godsdienstige plichten, werken der duisternis zijn, werken van de duivel, dode werken, en omdat je onder het oordeel ligt, ligt elke uitdrukking van je wezen onder het oordeel, en sta je schuldig voor een heilig God.

De Heilige Geest laat je ongetwijfeld van dag tot dag je zonden zien, je zondige natuur, je goddeloosheid, je verdorvenheid, gemeenheid, onreinheid, en je schuldige afstand van een heilig God. Het moge je

vreemd in de oren klinken dat ik het zeg, maar ik loof God ervoor. Niemand komt ooit tot Christus als zijn eigen persoonlijke Heere en Zaligmaker tenzij hij eerst zichzelf leert kennen door de verlichtende, openbarende kracht van de Heilige Geest (2 Kor. 4:3-6; Joh. 16:7-11).

Nu kom je tot deze vraag: Hoe kan ik vrijgesproken worden of hoe kunnen mijn zonden vergeven worden en hoe kan ik van de zonde en haar kracht verlost worden, en hoe kan ik verlost worden van de kracht van satan, die mij gevangenhoudt? (2 Tim. 2:25, 26; Kol. 1:13, 14).

Een van de eerste dingen die de gemiddelde zondaar probeert te doen, is het opruimen of reformeren van zijn leven, hetwelk niet de wortel raakt van zijn oude zondenatuur. Je staat schuldig voor God. God vergeeft je zonden niet vanwege iets wat je doet of probeert te doen. Je kunt al je zonden een voor een voor God belijden, en toch nog naar de hel gaan. Je kunt alles wat in je macht is doen om terug te betalen, en toch nog naar de hel gaan.

Zoals JEHOVA zei: Staat vast, en ziet het heil des HEEREN (Ex. 14:13; 2 Kron. 20:17). Mijn lieve vriend, stop! Erken jezelf als een schuldige, helwaardige zondaar, een die God voor eeuwig in de hel zou moeten veroordelen. Erken dat God rechtvaardig is, en dat Hij rechtvaardig zou zijn om je voor eeuwig en eeuwig naar de hel te zenden. Erken je veroordeling. Erken dat de toorn van God op je wacht (Joh. 3:36). Erken dat de Rechter der ganse aarde recht doet (Gen. 18:25). Erken dat God goed is, en jij verkeerd bent.

Nu ben je in de gestalte om voor de eerste keer je behoefte aan een Plaatsvervanger (je behoefte aan een Zondeoffer, aan Iemand Die het voor je opneemt) te erkennen. Jij hebt geen rechtvaardigheid die God zal aannemen. Daarom heb je God niets aan te bieden; je hebt geen verdienste van welke soort dan ook. Je verdient het om naar de hel te gaan. Erken het.

Welnu, voor zo'n zondaar als jij bent heeft God die Plaatsvervanger voorzien. Het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt (Joh. 1:29, 36). Ja, de Heere Jezus Christus, de Tweede Persoon van de drie-enige God, kwam in de wereld, geboren uit een maagd, Hij nam de menselijke natuur aan, en gehoorzaamde tot de dood, ja de dood van het kruis (Fil. 2:5-8), en daar op het kruis betaalde Hij aan de gerechtigheid alles wat je schuldig was. Zodoende heeft Hij jouw zondeschuld betaald. Hij is zonde voor jou gemaakt (2 Kor. 5:21). Hij droeg jouw zonden in Zijn Eigen lichaam aan het kruis. (Jes. 53:5, 6). Hij nam jouw plaats in, en het oordeel van God dat op jou had moeten komen, kwam op Hem neer. Hij betaalde jouw zondeschuld tot de laatste cent toe. Dat is genade! Geen wonder dat Jona zei: Het heil is des HEEREN (Jona 2:9). Iedere zondaar die ooit op Christus ziet en door het geloof zijn zonden op Christus ziet liggen, roept uit in zijn hart: Het heil is des HEEREN.

Maar je zei tegen mij aan de telefoon: 'Ik besef dat ik een zondaar ben; ik ben schuldig; ik zou naar de hel moeten gaan. Ik besef dat Christus stierf voor een zondaar als ik ben, maar ik kan Hem niet geloven. Ik heb geen geloof.' Je hebt gelijk. De Heilige Geest laat je jouw oude ongelovige hart zien. De persoon die nog nooit zijn ongelovige hart gezien heeft, en nooit gezien heeft dat hij niet in eigen kracht op de Heere Jezus Christus kan vertrouwen, kent niets van een zaligmakend aandeel in Christus.

Zoals ik je aan de telefoon zei: zie slechts op Hem. Zoals Hij je jezelf heeft laten zien, zal Hij je ook Christus laten zien. Zoals je Hem gevraagd hebt om je te laten zien wie je zelf bent, vraag Hem nu om je te laten zien Wie Christus is. Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods (Rom. 10:17). Vraag God of Hij je geloof wil geven om op Hem te betrouwen, op Hem te leunen, en om je gehele wezen op Christus te doen rusten. Onthoud: God plaagt een zondaar nooit [van harte¹⁹]. [hier stond: God never teases a sinner. Misschien is het een foutje van de scanner en moet er staan: God never leaves a sinner; God verlaat nooit een zondaar, rb].

Onthoud ook dat het genade was die je hart opende. Het was genade die je leerde te vrezen. En genade zal je van je vrezen ontlasten door je te laten zien dat Christus voor jou stierf. Zie op Hem (Jes. 45:22 Eng.

¹⁹ Klaagliederen 3:33: Ik ben de man *die* ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid.

Vert.). vraag van Hem de genade om op Hem te zien, en je zult nooit stoppen met het zien door het geloof totdat je ingaat door de paarden poorten, om Hem te zien van aangezicht tot aangezicht. Amen.

Je Evangelieprediker,

L.R. Shelton Sr.

10 Het getuigenis van Ruth Wheatly²⁰

Bron: The Gospel Standard, 1986, blz. 383 ev.

Ruth Wheatly, een geliefde echtgenote, moeder en grootmoeder, ging op 23 augustus 1986 in tot haar eeuwige rust te Penguin, Tasmanië. Zij werd 61 jaar oud.

Mijn vrouw had in haar jeugd al geestelijke verlangens. Zij maakte in haar gebeden vooral gebruik van het gebed van Jabez. Toch scheen er met betrekking tot de bevinding van haar ziel het *vervolgen om de Heere te kennen* (Hos. 6:3) nog niet te zijn. Hoewel zij bij de middelen der genade bewaard werd en regelmatig het gezelschap van Gods Volk en de diensten in Zijn Huis opzocht, bleef zij toch jarenlang onder het juk van de dienstbaarheid. Tijdens de laatste jaren van haar leven was zij het levende bewijs van de waarheid van Gods ernstige Woord: *Maar de afvalligen wonen in het dorre* (Ps. 68:7).

Enkele fragmenten uit brieven die wij van haar vriendin voor het leven, teruggekregen hebben, laten ons de ware gevoelens van haar ziel zien. Deze brieven bewijzen dat zij de rust zocht, maar niet vond. Zij schreef: 'Wij worden ouder en het zal niet lang meer duren of het zal onze beurt zijn om te sterven. Wat moet er van onze ziel terechtkomen na de dood? Ik voel dat er nog nooit een werk der genade in mijn ziel begonnen is. Ik schijn onbezorgd te zijn dan ooit. Toen ik jonger was, verlangde ik sterker dat het werk begonnen zou worden en had ik er meer belang bij om naar de kerk te gaan. Nu de dagen en jaren echter voorbijgevlogen zijn, schijn ik er verder van verwijderd te zijn. Ik voel dat het moment van sterven zal komen en dan nog zonder olie in de vaten.'

In 1981 schreef zij: 'Ik voel mij nog kouder dan voorheen. In feite voel ik niets, behalve dan dat ik weet dat ik zo dood ben als Lazarus. Ik ben gewikkeld in grafdoeken: zonde, het eigen ik, de wereld, enzovoort. Ik ben zo hard.'

'De rotsen kunnen scheuren, de aarde kan beven,
De zeeën kunnen bruisen, de bergen schudden.
Alle dingen schijnen gevoel te kunnen hebben,
Maar ach, dit ongevoelige hart van mij.'

1983. Nadat zij teruggekeerd was naar Engeland om haar zieke moeder te bezoeken, woonde zij veel kerkdiensten bij. Toen ze terugkeerde, schreef zij haar vriendin het volgende: 'Je vraagt je misschien af of ik niet teruggekeerd ben met een bijzondere zegen die ik onder de kerkdiensten mocht krijgen. Elke dienst hoopte ik dat de tijd aangebroken was die door God bepaald was, zoals Kent het in hymn 76 uitdrukt. Ik kreeg echter niet waar ik op gehoopt had. Helaas, ik vrees dat de wedergeboorte mij nooit ten deel zal vallen! Ik vrees dat ik ben als Saul. Indien ik wedergeboren zou zijn, dan zou ik wel groeien in de genade, maar ik voel niets van die dingen. Ik ben blind en doof. Mijn hart is zo hard als een rots. Toch mocht ik soms enige versmelting en trekking voelen. Ik verlang er zo naar om door dit zware voorhangsel, dat mij als het ware verstikt, heen te dringen. Wat verlang ik toch naar een week hart. Wat verlang ik dat ik aan mijzelf ontdekt wordt en dat mij een heilig God geopenbaard zal worden, maar ook dat het daar niet bij zal blijven. Ik zou willen weten of ik een kind van God ben.'

In 1985 schreef zij: 'O had ik maar werkelijk gebrek en was ik maar werkelijk bekommerd, maar helaas, ik schijn niet de bekommernis te hebben die ik eens gehad heb! Soms heb ik op een zondag eens geprobeerd te vragen om een zegen. Maar wanneer de preek gelezen wordt, dan schijn ik die te horen als in een droom. Ik weet dat het van God moet komen, door de Heilige Geest. Hij blaast het leven in de zielen en neemt het voorhangsel weg. Dan zien wij de zaken zoals zij werkelijk zijn. Ik denk aan Petrus, die vastgeketend zat. Hij zat in de gevangenis en sliep. Op de volgende dag zou hij zijn leven moeten verliezen. Hij was zo hulpeloos en hopeloos, maar wat mocht hij op een wonderlijke wijze verlost worden! Dit is hetgeen ik wil.'

²⁰ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

1986. Kortgeleden bad zij vaak: 'O, dat ik wist waar ik Hem vinden mocht!' Op de zondagmorgen voor haar dood stond het hele gezin om haar sterfbed om een preek te beluisteren. Wij lazen Mattheus 7. Plotse-ling riep zij uit: 'Ik ben die dwaze bouwer die zijn huis op het zand gebouwd heeft.' Even later zei zij: 'Wat ben ik ver verwijderd van Hem! Heere, ik ben zo'n zondaar. Heere ik heb niets. Ik ben van alles ver- stoken.'

Nu konden wij zien hoe de Heere haar door Zijn genadige onderwijs van alles ontblootte, opdat Hij Zich- zelf bekend zou maken. Hij ontledigde haar, opdat zij vervuld zou mogen worden met Zijn verborgen schatten. Dit waren haar voortdurende gebeden gedurende de lange dagen en nachten van veel pijn en lijden naar lichaam en ziel: 'O, dat ik wist waar ik Hem vinden mocht! O mag ik U kennen, Heere?' Daar- na zei ze: 'Heere, open de ark en neem mij in, ik dorst naar U.' En later: 'Nu is het te laat. Wij zijn de ver- keerde weg ingegaan. Ik heb tegen U gezondigd en gerebelleerd.' 'Moge de Heere komen.'

Toen zei ze na een poosje: 'Schitterend! Schitterend!' (Zij was toen geheel blind). Wij zeiden: 'Wat is schit- terend?' Zij antwoordde: 'Jezus.' Wij zeiden: 'Is de Heere dierbaar voor je?' Zij antwoordde: 'De Heere is zeer dierbaar voor mij. O dit is een verborgenheid! Ik ben een wonder van genade. Waar wacht ik nog op? *Vanonder zijn de eeuwige armen* (Deut. 33:27).'

Haar zus verzorgde haar zeer liefdevol de laatste twee weken van haar leven en dacht dat zij nog iets wilde. Ze zei: 'Wat wil je hebben?' Zij antwoordde: 'Ik wil *de vleugelen ener duive* hebben, om weg te vliegen en tot rust te komen. Wat hebben wij U toch nodig: een vriendelijke, liefhebbende Jezus!'

Zij werd in staat gesteld om tot ieder familielid afzonderlijk een persoonlijk woord te spreken en afscheid te nemen. Dit was zeer ontroerend en plechtig. Tijdens haar laatste dag op aarde was zij zich niet meer bewust van hetgeen zich om haar heen afspeelde en zacht blies zij haar laatste adem uit. Zij voelde werke- lijk dat zij in de eeuwige armen lag. Met een gebroken hart zeiden wij: 'Heere Jezus, ontvang haar geest.' Het woord uit Psalm 107 werd op een zoete wijze in ons hart gebracht: *En dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft*. Wij werden in staat gesteld om tijdens haar begrafenis te spreken voor een groot aantal vrienden, burens en familieleden. Hymn 804 was vaak een bemoediging voor haar. Die hebben wij ook gezongen, samen met hymn 211, die eindigt met:

'Loof God, van Wie alle zegeningen stromen.'

Ten tijde des avonds zal het licht wezen. Moge haar God ook de God van haar kinderen zijn.

B.W.

11. Het getuigenis van George Burrell²¹

George Burrell werd op 19 februari 1821 geboren in Ponder's End. Hij had godvrezende ouders die arm waren naar de wereld, maar rijk in het geloof. Zij waren erfgenamen van het onverderfelijke Koninkrijk en probeerden het gezin door hun regels en voorbeeldige leven op te voeden in *de lering en vermaning des Heeren* (Ef. 6:4).

Zondig

Toen hun zoon George ouder werd, kwam zijn zondige natuur openlijk naar buiten. Eerst kreeg hij een hekel aan alle geestelijke zaken. Vervolgens kreeg hij sterke verlangens naar dwaasheid en ijdelheid. Toen hij zestien jaar oud werd verhuisde hij naar Tottenham, nog voordat zijn ouders daar naartoe gingen. Toen hij daar een nieuwe baan kreeg, kon hij de opvoeding van zijn ouders eindelijk van zich af werpen. Zij waren namelijk altijd bezorgd vanwege zijn gedrag. Dit was naar zijn hart.

Hij kreeg verkeerde vrienden. Dit was naar zijn vleselijke verlangens. Gretig stortte hij zich op het aas van de zonde. Toen begon hij zijn snelle en neerwaartse loopbaan die geëindigd zou zijn in de rampzaligheid, als God het in Zijn soevereine genade en goedertierenheid niet verhoed zou hebben.

Het advies en de godzalige vermaningen van zijn ouders en hun vrienden konden niets uithalen. Hij holde maar voort op zijn verharde en verhardende wegen. De taal van zijn hart en levenswandel was: 'Laat mij alleen. *Ik heb de vreemde goden lief en die zal ik navandelen*' (Jer. 2:25). In zijn dagboek is te lezen wat de gevolgen waren:

'Nu was ik natuurlijk een grote bron van leed en verdriet voor mijn lieve ouders. Zij waarschuwden mij en gaven mij advies, maar alles was te vergeefs. Ik bezocht vaak de meest goddeloze plaatsen en verkeerde in slecht gezelschap. Daarom was ik niet bekwaam om mijn dagelijks werk te doen. Ik werd zorgeloos en ik maakte mij niet meer druk om mijn werk. Mijn werkgever sprak mij ernstig en vriendelijk aan op mijn gedrag. Hij waarschuwde mij en dreigde dat mijn gedrag gevolgen zou hebben. Niets hielp en tenslotte werd hij genoodzaakt mij te ontslaan. Vanaf deze periode in mijn leven (ik was toen ongeveer zestien jaar oud) verviel ik tot verschrikkelijke goddeloosheid.'

Hier kwam de liefde en het geduld van mijn ouders duidelijk naar buiten. Zij verwierpen hun goddeloze zoon niet:

'Ik denk in het bijzonder aan de liefde, de zorg en de gebeden van mijn moeder. Wat zou er van mij terecht gekomen zijn als ik geen godzalige ouders gehad zou hebben? Mijn moeder kon het niet verdragen dat haar goddeloze zoon gebrek had aan voedsel, kleding en onderdak. In zoverre mijn ouders daartoe in staat waren, onderhielden zij mij. Maar helaas, wat was mijn dank? Elke nacht kwam ik laat thuis. Soms kwam ik helemaal niet thuis. De ingewanden van mijn moeder rommelden over haar verloren zoon. Zij kon mij niet het huis uit zetten, uit vrees dat mij dan iets ergers zou overkomen. Rusteloze nachten werden doorgebracht met gebedsworstelingen en zuchten. Aan haar werd een geest des gebeds gegeven. Zij vertelde mij dat zij vanaf die tijd wist dat de Heere haar gebeden voor mij zou horen en verhoeren.'

Na ongeveer een jaar kreeg hij een baan bij een kruidenier. Weer was zijn slechte gedrag de oorzaak van zijn ontslag. Dit schrikte hem niet af. Integendeel, hij bleef de ongerechtigheid indrinken als water. Toen hij op een zondag op een terrasje zat, brak er een grote onweersbui los boven de stad. Hij kon de schrik niet zo makkelijk van zich afzetten als zijn goddeloze vrienden. Grote vrees maakte zich van hem meester. Hij was bang dat hij door middel van deze onweersbui ter helle zou neerdalen. Het was slechts het tijdelijke berouw van een schuldig geweten. Hij ging weer verder met zijn goddeloze leven. Hiermee bewees hij dat de weg van de goddelozen zwaar is (Spr. 13:15, Eng. vert.).

Hij was van plan om bij het leger te gaan en daarna de zee op te gaan. Geen van die twee wegen was voor hem weggelegd. Verschillende keren werd hij door Gods voorzienigheid gespaard om medeplichtig te zijn aan zaken die anderen achter slot en grendel zouden zetten. Zo werd deze hymn op verschillende manieren bewaarheid:

²¹ Dit verslag is geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

‘Toen ik op met zorgeloze sprongen
Op het gladde pad van mijn jeugd rende,
Geleidde Uw onzichtbare arm mij veilig,
Die arm liet mij opgroeien tot de volwassen leeftijd.’

Ziehier de donkere achtergrond van die betoning van genade en ontferming die hem als een vuurbrand uit het vuur heeft gerukt. Hij was een verharde ellendeling. De vrienden stonden van verre. Hij was een arme verstotene en hij stond op het punt om te vergaan.

Bekering

Op een zondagavond in oktober 1839 ging hij weg, net als de voorgaande keren. Hij zocht zijn metgezellen in de zonde. Toen begon het te regenen. Omdat hij zich ellendig voelde en twijfelde of hij terug zou keren of verder zou gaan, stond hij stil en dacht hij erover na wat hij zou gaan doen. Hier volgen zijn eigen woorden:

‘Ik liep juist langs de kapel van de baptisten in Tottenham, die in gereedheid gebracht werd voor de avonddienst. Toen ik naar deze kapel keek, kwam de volgende gedachte in mijn hart: ‘Buiten ziet alles er zo somber uit. Binnen ziet het er zo gezellig uit, ik zal die kerk eens binnenlopen.’ Hoewel ik mij ervoor schaamde om daar gezien te worden, liep ik toch richting de kerk omdat ik droog wilde blijven. Ik ging zitten op de galerij. Ds. Davies had als tekst Mattheus 22:12: *Vriend! Hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende? En hij verstomde.* Deze ernstige tekst deed mij echter niets, maar toen de predikant op de helft van zijn preek was, zij hij zo iets als: ‘Misschien is hier deze avond een jongeman aanwezig die de ene na de andere waarschuwing gehad heeft, het ene advies na het andere en de ene vermaning na de andere gehad heeft, terwijl die niets hebben geholpen.’ Deze woorden drongen mijn hart binnen. Onmiddellijk werd mijn aandacht getrokken. Ik keek naar de predikant en vanaf dat moment luisterde ik met andere oren en had ik nieuwe gevoelens. Elk woord scheen mij aan te spreken en te zeggen: ‘Jij bent degene die geen bruiloftskleed aanhebt. Zijn vreselijke toestand en einde zal ook jouw einde zijn. Op die grote dag zal jij zeker verstommen. Jij zult aan handen en voeten gebonden worden en in de buitenste duisternis geworpen worden. Daar zal weinig zijn en knersing der tanden.’

De zonden die ik vroeger gedaan heb kwamen mij met al hun verzwarende omstandigheden voor de geest. In het bijzonder voelde ik de afschuwelijke ondankbaarheid en mijn zonden tegen mijn ouders. Het mag wel gezegd worden dat de verloren zoon gebrek begon te lijden. Meteen keerde ik terug naar huis. Mijn ouders waren verrast dat ik zo vroeg terug was, maar ik ontweek alle vragen en probeerde mijn gevoelens te verbergen. Ik zei dat ik naar bed wilde gaan. Mijn hart was vol en stond op het punt om te breken. Ik ging naar boven. Ik viel voor mijn bed neer en ik viel voor de eerste keer neer voor de troon van Goddelijke genade. Geen woorden konden mijn gevoelens beschrijven. Ik kon die alleen maar uitdrukken met tranen en zuchten. Al mijn gebeden konden samengevat worden tot deze belijdenis: ‘Schuldig! Schuldig! Onrein! Onrein!’

In tegenstelling tot velen van Gods kinderen had ik (ten minste in het begin) niet zo’n diep werk van de wet in mijn ziel. Ik heb ook niet lang hoeven wachten. Nadat ik overtuigd was van mijn zonden, ellende en gevaar, werd mij al snel het middel ter verlossing aangewezen. Mijn goddeloosheid en Gods goedheid, mijn monsterlijke ondankbaarheid en Gods grote ontferming en overvloedige, vrije genade in het Evangelie voor arme zondaren, verbraken mijn hart. Dit bracht mij in een keer met berouw aan Zijn voeten. Als ik aan mijn zonden dacht, (daar dacht ik werkelijk aan en ik begon te zinken) kwamen de nodigheden van het Evangelie in mijn hart, zoals: *Komt dan, en laat ons tezamen richten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen worden als witte wol, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol* (Jes. 1:18). De wonderlijke liefde van God in Christus dreef mijn vrees weg en versmolt mijn harde hart. De Heilige Geest leidde mij door het geloof naar de gerichtplaats Golgotha. Aan de voet van het kruis zag ik de rode stroom van bloed vloeien voor schuldige opstandelingen. Hier zag ik hoe God rechtvaardig kon zijn (en nog steeds kon blijven) als de Rechtvaardiger van zo’n goddeloze zondaar als ik was.’

‘Dit gebeurde in enkele dagen. Mijn roeping tot genade was als die van Zacheus. *Heden is dezen huize zaligheid geschied* (Luk. 19:9). Tijdens het beleven van al deze zaken had ik in het verborgen vele voornemens. Mijn gedachten waren als de gedachten van pasgeboren kinderen. Ik dacht dat ik naar het

huis van God zou moeten gaan, al mijn vrienden moest verlaten en mijn goddeloze levenswandel moest laten varen. Toch nam ik mij in mijn dwaasheid voor niemand iets van mijn verandering te laten weten. O, wat kwam ik er snel achter dat wanneer de liefde van God aan de ziel geopenbaard is, dit niet verborgen kan blijven. *Als deze zwijgen, dan zullen de stenen haast roepen* (Luk. 19:40), zeker als ik bedenk dat mijn levenswandel zo zondig geweest was.'

Verkeerde leer

George voelde zich nu gedrongen om zijn oude vrienden in de zonde te verlaten. Hij bleef naar de kerk gaan bij de kapel van de General Baptists (arminiaanse baptisten). Hij werd grondig onderwezen in de leer van het werken om te leven en dacht dat alles afhing van zijn ijver en volharding. Hij dacht dat hij wijzer was dan zijn ouders, die toen een klein kerkje bezochten waar een schoenmaker preekte. Toen de leer van de uitverkiezing hem ter ore kwam, dacht hij dat zij het mis hadden. Hij probeerde hun leer met de Schrift te weerleggen. Daarna sprak hij met de predikant van de General Baptists en werd hij voorgedragen en gaf hij een verslag van zijn bevinding. Hij werd gedoopt, werd opgenomen in de gemeenschap en hij werd vermaand om het behoud van zijn broeders en zusters te zoeken. Toen heeft God voor hem in Zijn genadige voorzienigheid een deur geopend: hij kreeg werk. Door zijn goddeloze levenswandel had hij een slechte naam gekregen. Daarom had hij geen middelen meer om in zijn levensonderhoud te voorzien. Toen hij echter veranderd werd, was hij een helder bewijs van de waarheid van dit woord: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden* (Math. 6:33). Zijn oude werkgever was een diaken van de baptistengemeente waarvan hij nu lid was. Hij zag en hoorde dat er een verandering gewerkt was in deze jonge discipel en gaf hem dezelfde baan als vroeger. Tot 1856 bleef hij bij hem werken. Zijn werkgever was zeer vriendelijk en nam hem mee naar de wekelijkse samenkomsten die 's avonds in de huizen van leden gehouden werden.

Nu werd zijn mond geopend om het openbare gebed te doen. Hij begon te denken dat zijn berg vast stond en begon te steunen op zijn ingebeeldde kracht. Dit had het onvermijdelijke resultaat dat hij langzamerhand door een vleselijke geest bevangen werd. In plaats van het bijwonen van de gebedsbijeenkomsten 's middags op de dag des Heeren, maakte hij een wandeling. Zijn oude verdorvenheden begonnen weer op te rijzen en in het verborgen uit te breken. Hij liet het verborgen gebed na en verloor zijn vreugde. Hij diende de afgoden die in zijn hart opgericht werden. Het leek erop dat hij dit niet in de gaten had. Het aas van de zonde en van satan werd op listige wijze aan de haak gehangen. Hij werd onbewust van het ene kwaad naar het andere kwaad geleid. Maar het werd de duivel niet toegestaan om hem terug te slepen naar de oude paden van de zonde.

Strijd

De Heere ging genadig achter hem aan met Zijn kastijding. Hij liet hem zien waar hij zich bevond en wat het kwaad en de wortel van de zonde was. Toen begon hij de zaken in een heel ander licht te zien. Hij was werkelijk verloren. De Bijbel scheen vol te staan met veroordelingen van hem, zoals te lezen is in deze gedeelten: *Hebbende de ogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen ... Deze zijn waterloze fonteinen, wolken van een draainwind gedreven, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt ... Want indien zij, nadat zij door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de besmettingen der wereld ontvloden zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, van dezelve overwonnen worden, zo is hun het laatste erger dan het eerste. Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, dien gekend hebbende, weder afkeren van het heilige gebod, dat hun overgegeven was. Maar hun is overkomen, hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel; en de gewassen zeg tot de wenteling in het slijk.* 2 Petr. 2:14, 17, 20-22) en het gedeelte uit Judas: *Dezen zijn vlekken in uw liefdemaaltijden, etc.* scheen hem erop te wijzen dat hij *tweemaal* verstorven was, dood in de zonde en dood in de godsdienst. De woorden uit Hebreëen 6 en 10 sloegen hem helemaal neer: *Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, etc. Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, etc.* Hij zag zijn beeld in deze ontzagelijke woorden. Daarom meende hij zijn veroordeling te lezen. Hij was een verloren ellendeling en een laaghartige afvallige. Hij voelde dat de hel zijn eeuwige bestemming moest zijn en durfde niet meer te bidden. Zijn mond werd gestopt. Toch voelde hij een verborgen ondersteuning die hem bewoog om God te danken dat hij nog buiten de plaats van eeuwige pijn was. Nu begon hij duidelijk te zien dat er een scheidslijn lag tussen de kinderen van God en de kinderen van de duivel, tussen de verkiezing der genade en het verworpen overblijfsel.

'Ik zag ook zeer duidelijk het verschil tussen de mondbelijdenis en het rechte bezit van de ware godsdienst, tussen een persoon die de godsdienst aangrijpt en de godsdienst van God zelf, die de mens vastgrijpt. O, eerst geloofde ik niet in de soevereiniteit van God. Nu zag ik die zo helder als de zon schijnen door de hele Bijbel. Op elke bladzijde en in elk bijbelboek kwam die soevereiniteit naar voren! Zeer ernstig las ik deze woorden met geloof gemengd: *De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.* Mij werd niet langer toegestaan om mij tegen de waarheid af te zetten. Mijn hart was neergebogen van smart. Ik viel neer en er was niemand die hielp. Toen ik in deze toestand was, kwam de vijand binnen als een stortvloed met zijn verzoeken en ingevingen, zoals: 'Je kunt je godsdienst maar beter helemaal opgeven en terug keren naar de wereld. Als jij een van Gods uitverkorenen bent, dan zal Hij je later wel inwendig roepen. Maar in deze toestand is er geen hoop voor jou.' Ik bleef de middelen der genade nog altijd waarnemen en voor het uitwendige zag alles er nog goed uit. Maar nu voelde ik in mijn binnenste een grote zweer. Ik begon te zien dat de leer en belijdenis van de vrije wil mijn kwaal niet konden verminderen of genezen. Ik kon de waarheid duidelijk zien. ik zag dat het voor mij net zo onmogelijk was om een wereld te scheppen als om te komen tot Christus en te geloven in Christus tot blijdschap en behoud van mijn ziel.

Ik kwam erachter dat het woord uit Joh. 6:44 de waarheid was: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.* De vraag was niet langer: 'Zou ik God willen hebben?' maar 'Zou God mij wel willen hebben?' Alles kwam op het volgende neer: op de grote liefde van God tot Zijn volk in Christus, zonder te zien op wat voor mensen zij in zichzelf gezien geweest waren of zouden kunnen worden. Ik voelde mij werkelijk vernederd onder de krachtige hand Gods. Mijn gedachten over de vrije wil waren bij de wortel afgekapt. Mijn mond, die altijd roemde op mijn eigen bekwaamheid, werd nu voor altijd gestopt. Ik kon nu niet langer meer liggen op het bedrieglijke bed van de algemene verzoening door Christus, opdat iedereen een kans zou krijgen. Alles zou dan afhankelijk zijn van de werken van de mens. Hij stierf voor Zijn schapen. *Ik stel Mijn leven voor de schapen* (Joh. 10:15). Nu was het mijn grootste vraag en zorg: 'Ben ik een van deze schapen?' Nu gold voor mij: Zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven (Rom. 7:9). Ik stierf voor altijd aan de hoop in en van mijzelf. Ik viel neer voor de gerechtigheid, heiligheid en rechtvaardigheid van God. Ik voelde in mijn ziel dat ik God voor eeuwig moest rechtvaardigen in de verdoemenis die ik verdiende en waardig was. Donkere en onheilspellende gedachten vervulden nu mijn hart. In het verborgen bewende ik mijn rampzalige toestand.'

Wie weet?

'Mijn hart was werkelijk in een troosteloze toestand. Toch sprong er bij tijden een hoop op in mijn ziel: *Wie weet?* Ik zal nooit vergeten hoe ik in die tijd op een zondagmorgen naar de kapel van de baptisten toe gegaan ben. Er lag een zware last van schuld op mijn geweten. Toen begon men Psalm 92:6 van dr. Watts te zingen:

'De zonde was voorheen mijn grootste vijand,
Toch zal de zonde mijn ogen en oren nooit meer kwellen;
De vijanden van binnen zullen voor eeuwig verslagen worden,
Satan zal mijn vrede nooit meer verbreken.'

Toen ik dacht en hoopte dat ik op een dag zou weten wat zij daar zongen, barstte ik in tranen uit. Toen gevoelde ik:

'O, mocht ik die geheime plaats kennen,
Waar de zonde plaats noch kracht zal hebben!'

Ik begon het verschil te zien tussen dood en leven, tussen verstandskennis en ware godzaligheid in het hart. Het arme en verachte groepje van Gods bestreden volk, dat door iedere belijder tegengesproken werd, was nu werkelijk kostelijk in mijn ogen. Ik begon te zien wat voor een beschrijving de Bijbel gaf van dit volk. Het waren geen rechtvaardige en goede mensen, maar grote zondaars die door Gods grote genade behouden werden: Maria Magdalena, de bloedvergietende Mannasse, de stervende moordenaar, de vervolgende Saulus van Tarsen, de gevallen David en de verloochenende Petrus. Ik zag dat de genade van God overvloedig, rijk en vrij was voor deze mensen. Dit was een aangenaam onderwerp voor meditatie en het deed mij hopen en zuchten, wensen en bidden.

Verlossing

Nu ging ik op een geheel andere wijze tot de troon der genade en het Woord. Ik werd een zoeker en een leerling. Zo onderzocht ik de Schriften. Ik zag mijn toestand verklaard liggen in Psalm 102:17-18: *Zich gwend zal hebben tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is, en niet versmaad hebben hunlieder gebed; Dat zal geschreven worden voor het navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal den HEERE loven.* Dit bemoedigde mij heel erg. O, het was zo gepast voor mijn toestand, het leek werkelijk of die Psalm alleen voor mij geschreven was. Dit was mijn toestand: ontbloot, geestelijk bezien *gans ontbloot*. Deze woorden verschaften mij een pleitgrond bij de troon der genade.

Toen ik verder zocht, kwam ik erachter dat Gods volk beschreven wordt als arm en behoeftig, mank, dor, lam, blind en naakt, als gekrookte rietjes en hulpeloze wormpjes. De zuchten die in de Psalmen geslaakt werden, kwamen echt overeen met mijn gevoelens. Daarom kreeg ik hoop dat mijn toestand, ondanks alles, de toestand van een kind was.'

'Het derde hoofdstuk van het boek Jeremia werd in die tijd rijkelijk gezegend aan mijn ziel. Vooral het eerste vers: *Men zegt: Zo een man zijn huisvrouw verlaat, en zij gaat van hem, en wordt eens anderen mans, zal hij ook tot haar nog wederkeren? Zou datzelve land niet grotelijks ontheiligd worden? Gij hebt met veel boeleerders geboereerd, keer nochtans weder tot Mij, spreekt de HEERE.* O, wat een onuitsprekelijke rijkdommen van Gods genade! Ik zei:

'Lieve Heere, mag ik ook komen?'

Maar nu begon de satan mij vurig te bestrijden en de inwendige verdorvenheden waren zeer sterk. Toch werd mijn hart heel erg aangemoedigd om te blijven wachten, te bidden en te hopen. Vele gedeelten uit de Schrift werden daartoe gebruikt, zoals: *Het is goed voor een man, dat hij het juk in zijn jeugd draagt* (Klgld. 3:27) en in het bijzonder: *Er is hoop in uw einde* (Jer. 31:17, Eng. vert.). Deze tekst scheen op de volgende wijze voor mijn hart geopend te worden: 'U mag een beproevende weg verwachten. Ook kunt u verwachten dat u op de gehele weg die u te gaan hebt, strijd zult hebben. Toch zal het aan het eind goed komen.'

Hier liet de Heere mij genadig het verschil zien tussen verachtering en afval. Ik werd in staat gesteld om het Hoofd aan te grijpen, omdat het Hoofd mij aangegrepen had. Alles wat ik doormaakte werd gebruikt om mijn verlangens naar Christus te versterken, vanuit het gevoel van mijn behoefte aan Hem.'

Zoekt eerst het Koninkrijk Gods

De leer, die George omhelsd had, kwam niet overeen met de leer die verkondigd werd vanaf de kansel van de kapel waar hij lid was. Verschillende mensen spraken met hem over het gevaar van de leer van de uitverkiezing. *Hun aangezicht was jegens hem niet als gisteren en eergisteren* (vgl. Gen. 31:2). Ook zijn werkgever, de diaken, zag dat hij van standpunt veranderd was. Andere mensen kregen opslag, maar George niet, terwijl hij deze juist verdiend had. Hij was getrouwd en werd beproefd in tijdelijke zaken. Dit vond plaats in het jaar 1842. Hij steunde echter nog steeds op deze belofte: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods etc.* De Heere eerde genadig zijn vertrouwen. Nadat er bepaalde veranderingen plaatsvonden op de zaak, werd hij bevorderd naar een hogere werkdienst. Daar kreeg hij een hoger en stabiel loon. Toen de zaak in latere tijden gesplitst werd, verhuisde hij naar Londen.

Nadat hij vele beproevingen in de kerk en zijn gezin meegemaakt had, verloor hij in mei 1856 zijn baan. Hij had het al moeilijk. Vier kinderen waren van hem afhankelijk en nu had hij het vreselijk benauwd. Vier maanden lang mocht hij met Manoach zien hoe de Engel des Verbonds wonderlijk handelde in Zijn doen (vgl. Richt. 13:19). Hij hoefde geen huur te betalen voor zijn huis, omdat de fabriek waar hij gewerkt had van de hand gedaan moest worden. Hoewel hij niet in staat was om ook maar een cent te verdienen, toch werd in alle tijdelijke behoeften van hem en zijn gezin op wonderlijke wijze voorzien. Hij kon zijn zegel zetten op de belofte: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods* en ook op deze belofte: *Indien nu God het gras des velds, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzo bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, gij kleingelovigen?* (Math. 6:30). Hij bleef tot februari 1857 in deze behoeftige omstandigheden. Daarna werd voor hem onverwachts een deur geopend. Hij mocht op het kantoor van de kanselarij werken. Hij bleef hier 24 jaren lang werken, totdat hij vanwege zijn werk in de bediening genoodzaakt werd om ontslag te nemen.

Hij heeft enkele tijden van verkwikking gehad vanwege de tegenwoordigheid van de Heere. Een van die ontmoetingen heeft hij op zondag 29 maart 1857 opgeschreven. De preek van Mr. Hazleton over de woorden uit Neh. 9:19 is daartoe gebruikt: *Hebt Gij hen nochtans door Uw grote barmhartigheid niet verlaten in de woestijn.* De vele goedertierenheden schenen in zijn ziel en stroomden door Jezus Christus als een rivier in zijn ziel. Zijn hart werd verbroken en versmolten. Hij heeft niet veel van deze tijden vermeld. Zodra zijn weg wat betreft tijdelijke zaken voorspoediger werd, betreurde hij het feit dat hij verkocht was onder de zonde. Toch werd hij gespaard omdat Jezus was gestorven.

Predikant

Aan het einde van het jaar 1867 had hij enige werkzaamheden met betrekking tot het spreken in het openbaar. Hij zegt er het volgende van:

‘23 december. Op de gebedsbijeenkomst van maandag heb ik het aangedurfd om enkele woorden te spreken over het vijfde hoofdstuk van Jakobus. Ik weet niet waar dit toe zal leiden.’

In het jaar 1868 werd hij meer in het bijzonder gezegend onder het Woord. De waarheden van het Evangelie hadden de hoogste plaats in zijn hart. Zij hadden zo’n hoge plaats, dat hij begon te schrijven over de onderwerpen die zijn gedachten en overdenkingen schenen te vervullen. Bepaalde omstandigheden leidden zijn weg in de voorzienigheid van God naar de kerk van Watford. Daar werd hij in 1871 predikant. Wij moeten aan vele jaren van beproevende veranderingen en strijd voorbijgaan, omdat wij geen verslag hebben van zijn innerlijke werkzaamheden.

Hij bleef predikant van Watford tot januari 1902. Toen zakte hij op de kansel in elkaar en was daarna niet meer in staat om terug te keren.

Levenseinde

Velen zijn getuige geweest van de kracht van de waarheid, die bij tijden rustte op zijn geest. In de vijf jaren nadat hij zijn ambt neergelegd had, is hij zijn huis niet meer uitgekomen. Tijdens deze langdurige ‘gevangenschap’ gaf hij een bijzonder getuigenis aan de woorden van Joseph Hart:

‘Sommigen ontvangen hun vergiffenis aan het begin,
Als zij dan gedrongen worden om te vechten,
Komen zij erachter dat het laatste gedeelte van hun leven slechter is dan het eerste,
Zij reizen veelal bij nacht.’

George klaagde voortdurend over de slechtheid van zijn zondige hart. Hij getuigde daarna van de soevereiniteit van Gods liefde. Die soevereiniteit redde een zondaar als hem, die zich almaar slechter voelde worden. Hij zei vaak dat God hem apart zette. God deed dit om zijn geloof met betrekking tot de voorzienigheid te beproeven. Dan zou Hij laten zien dat Hij hem kon en wilde bewaren tot het einde toe. Hij wilde hem vervolgens apart zetten om met hem gemeenschap te hebben. God zou hem dan laten zien wie hij in en van zichzelf voor God was.

Hij beleed de duistere en vuile dingen die in elke hoek van zijn hart ontdekt waren en daar op de loer lagen. Deze dingen werden door God aan hem getoond. Daarna werd hij tot een overdenking gebracht over de zware last die op de schouders gelegd werd van Hem, Die zonde geworden was voor hem. Enkele weken voor zijn sterven werd dit beeld zo’n werkelijkheid voor hem, dat hij met zijn vriend begon te spreken over de werkelijkheid van het lijden van Christus, zoals beschreven in Psalm 66. Over zijn laatste uren is weinig bekend. Hij zei vaak deze hymn op:

‘Als een kind, dat beveiligd is tegen het kwaad, etc.’

Hij kleepte zich altijd zelf aan, tot aan de laatste dag toe. ’s Morgens vroeg, op 19 maart 1907 werd hij door zijn bejaarde vrouw dood gevonden. Wellicht is hij in zijn slaap overleden. Hij heeft de rijpe leeftijd van 86 jaar bereikt.

12. Het einde was vrede²²

Bron: *The Gospel Standard*, 2012, blz. 281 ev.

Een levensbeschrijving van Thomas Boorne uit Greenwich, door 'W.B.' Hij stierf op 8 februari 1850 en is 21 jaar oud geworden. J.C. Philpot nam dit verslag tijdens zijn eerste jaren als redacteur op in de Gospel Standard tot bemoediging van degenen die menen dat het begin van hun bekering niet zo helder is.

Hier volgt een kort verslag dat geschreven is in de hoop dat het, onder de zegen van God, nuttig mag zijn voor het huisgezin van God. Wij wensen genade en vrede toe aan allen die onze Heere Jezus Christus in oprechtheid en waarheid liefhebben.

Tuberculose was de dodelijke ziekte die een einde maakte aan de loopbaan van onze geliefde jonge pelgrim. Hij was enkele maanden voor zijn dood al ziekelijk en men dacht dat zijn gezondheid zwakker werd. Er werd om medisch advies gevraagd en hem werd aangeraden dat hij naar een plaats zou reizen waar het weer aangenamer was. Men hoopte dat zijn gezondheid op die manier een gunstige verandering zou kunnen ondergaan. Enkele weken lang heeft hij nog gewerkt op kantoor, maar vijf weken voor zijn dood werd hij genoodzaakt zijn werk neer te leggen. De dokter deelde zijn ouders mee dat hun zoon leed aan tbc. Daarna werd hij elke dag zwakker, totdat de ziekte een einde aan zijn leven maakte.

Op jonge leeftijd had hij al ernstige indrukken. Hoewel hij deze niet beschouwde als onderdeel van een hartverandering en hij ook niet wist op welk moment zijn hart vernieuwd werd, was het voor enkelen die hem kenden echt wel duidelijk dat de genade zijn hart al bezet had toen hij nog jong was. Ook al kon hij die zelf niet waarnemen. Die genade drong hem om Zijn Schepper te gedenken in de dagen van zijn jeugd. De bediening van ds. Shorter werd zeer aan hem gezegd.

Hier volgen zijn eigen woorden. Zij komen uit een brief die hij enkele jaren geleden aan hem geschreven had. Hij spreekt over de dingen van de eeuwigheid en zegt: 'Er was een tijd wanneer ik zulke gedachten niet had. Dat weet ik wel. En dat ik die gedachten nu wel heb, weet ik ook wel. Maar wanneer ze begonnen, kan ik niet zeggen.' *De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heen gaat; also is een iegelijk, die uit den Geest geboren is* (Joh. 3:8). Wij kunnen de ervaring van onze lieve, overleden vriend wel uitdrukken met de taal van het geloof: namelijk dat hij binnenkwam door de zuiderpoort en uitging door de noorderpoort, maar niet zonder zoete overtuiging dat hij een vrijgekochte was van die hemelse stad. Van die stad wordt in Jes. 60:18 het volgende gezegd: *Er zal geen geweld meer gehoord worden in uw land, verstoring noch verbreking in uw landpale; maar uw muren zult gij Heil beten, en uw poorten lof.*

Ongeveer vier jaren geleden werd zijn gemoed, na de dood van een familielid, bijzonder gegrepen door deze woorden: *Hoor, o dochter! En zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder* (Ps. 45: 11-12). Hij zei dat hij door deze woorden voor het eerst bemoedigd werd om te hopen dat de Heere hem genade zou willen bewijzen. Hij voelde ook zeer goed dat hij die nodig had.

Hierna werd hij heel erg beproefd in zijn gemoed en wilde weten of de hiervoor genoemde woorden werkelijk van de Heere kwamen. Toen hij hierover tot de Heere bad, werden hem op een zeer zoete wijze de volgende woorden gegeven: *De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen* (2 Petr. 3:9). Thomas was een ijverige en ernstige 'zoeker' in alle aangewezen middelen der genade. Hij liet aan allen die hem kenden blijken dat hij een beter vaderland zocht, namelijk het hemelse. Vaak waren zijn gesprekken met de geur van dat hemelse vaderland doortrokken. Ook was hij een aandachtig luisteraar van het gepredikte Woord. Vaak kon hij na de dienst een groot gedeelte van hetgeen hij gehoord had, navertellen. Regelmatig schreef hij de kern op van verschillende preken omdat hij geen aantekeningen gemaakt had om zijn geheugen te

²² Geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

steunen. Een van deze samenvattingen is gepubliceerd in de *Gospel Standard* van augustus 1847. Vanwege zijn levenswandel en omgang met zijn naasten was het zeer duidelijk dat hij geen vriend was van de wereld, maar dat hij de geest van de vreze des Heeren mocht bezitten. Ds. Hart zegt het volgende over de vreze des Heeren, namelijk dat zij is:

‘Een dam die het kwaad tegenhoudt,
Waardoor wij de wereld, het vlees
En de duivel weerstaan,
Om zodoende Christus na te volgen.’

Hoewel Thomas aan veel vrees onderworpen was met betrekking tot de vraag of hij wel werkelijk een verandering van het hart ondergaan had, was het toch zeer duidelijk dat hij met zijn hart verenigd was met alle ‘levenden in Jeruzalem.’ Voor zulke mensen is er goede hoop.

In de eerdergenoemde brief kunnen wij hem zelf horen spreken over deze zaak: ‘Er is een zaak die ik niet kan ontkennen. Dat is het feit dat ik het volk des Heeren liefheb en mij met hen verenigd voel.’ Wij geloven dat hij geworteld en gegrond was in die uitnemendste genade, de liefde, *die niet opgeblazen is, niet ongeschiktelijk handelt, zich niet verblijdt in de ongerechtigheid, maar zich verblijdt in de waarheid, alle dingen hoopt, alle dingen verdraagt en nimmermeer vergaat* (vgl. 1 Kor. 13:4-8). Dit is wel openbaar gekomen in de tijd van beproeving.

Lezer, vloeien uw hemelse verlangens ook voort uit deze fontein? Zegt u met de arme melaatse, die tot Jezus kwam, *Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen?* Wees er dan van verzekerd dat Hij de begeerte van degenen die Hem zoeken zal vervullen. Hij zal ook komen om zalig te maken.

‘Die gebrekkige verlangens en zwakke begeerten,
Zijn door Jezus gewrocht;
Hij zegt: blijf maar aanhouden.’

Omdat hij niet zo’n diepgaand ‘werk van de wet’ ondergaan had, waar hij anderen ook wel over had horen spreken, dacht hij vaak dat hij een wezenlijk kenmerk van geestelijk leven miste. Hierom was hij verschrikkelijk bevreesd. In de voorgenoemde brief zegt hij het volgende over de wet: ‘Er is één ding dat mij verward en in verlegenheid brengt, namelijk het feit dat ik de vurige wet van Sinaï nog niet gepasseerd ben. Wanneer ik de kinderen van God hoor spreken (of hun ervaringen lees), dan noemen zij dit over het algemeen als eerste. Met betrekking tot deze zaak schijn ik buitengesloten te zijn, want ik heb nog nooit zulke diepe zielsberoeringen gehad alsof bijvoorbeeld de hel mij zou opslokken of dat elk moment mijn laatste zou zijn. Ik weet dat het huisgezin van God deze zaken in meerdere of mindere mate ervaren heeft.’

De geliefde vriend aan wie hij deze vriendschappelijke brief geschreven heeft, antwoordde als volgt: ‘Het zal wel net zo moeilijk zijn om een werk van de wet in jezelf te vinden als dat je daar een rein hart en twee reine handen zou kunnen aantreffen waarmee je tot Christus kunt komen. Het is ook net zo moeilijk om op welke wijze dan ook in jezelf een recht gevoel van je behoefte aan Jezus te vinden om behouden te worden. En toch, of je deze dingen nu wel of niet in je hart zou aantreffen: je moet komen tot de Zaligmaker. En ik geloof ook dat je *zult* komen wanneer je geen van deze zaken in je hart kunt vinden.’

In een andere brief (van later datum), die hij aan een vriend geschreven heeft, schrijft hij het volgende over het werk der wet: ‘Ik vrees dat ik nog geen werk der wet in mijn ziel ervaren heb. Ik ben bang dat ik nog niet diep genoeg gezonken ben en dat ik nog geen genoegzaam gevoel heb gekregen van mijn verloren staat en verdorven hart.’ Vervolgens spreekt hij over de verschillende vrezen die hij onderworpen is: ‘Deze dingen doen mij roepen tot God, of Hij het werk waarheid zou willen maken. Ja, dat Hij mij, indien het Zijn wil is, zou willen tonen dat het *Zijn* werk in mijn ziel is.’

Wij deinzen er niet voor terug te zeggen dat de stem van Gods wet krachtig in zijn hart geklonken heeft, hoewel hij zo verward en beproefd werd. Namelijk door de uitwerking ervan en het gevoel dat hij van die waarheid mocht bezitten in Hos. 13:9: *Het heeft u bedorven, o Israël! Want in Mij is uw hulp*. Dit was hetgeen hij zocht door het geestelijke leven dat hij ontvangen had. Omdat zijn geestelijke verstand nog niet volgroeid

was, had hij geen helder zicht op zijn roeping. Ds. Hart heeft zijn geval beschreven, dat overeenkomt met zovele anderen:

‘Dagelijks zuchten en treuren wij
Onder het gewicht van de zonde;
Wij bidden om wedergeboren te worden,
Maar weten niet wat wij bedoelen;
Wij denken dat het iets zeer groots is,
Iets dat nog nooit eerder is waargenomen.’

Tijdens zijn laatste ziekte moest hij nog door een zware en vurige beproeving heengaan. Zo vreselijk was die voor hem, dat hij op een keer in grote zielsbenauwdheid uitriep: ‘Ik zal zeker naar de hel gaan!’ Maar God, Die getrouw is aan Zijn belofte, liet niet toe dat hij beproefd werd boven vermogen. Van hem mogen wij met de taal van de Schrift zeggen: *Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen, die Hem liefhebben* (Jak. 1:12). Tijdens deze benauwdheid kwam het leven dat uit God is verschillende keren naar buiten. Zo mocht onze jonge vriend een aangenaam en bevredigend getuigenis geven aan het feit dat:

‘De zwakste heilige zal overwinnen,
Al staan dood en hel in de weg.’

Toen hij op een avond zo’n last had van een zware hoestbui, dat hij moest huilen, kwamen de volgende woorden met vertroosting in zijn gemoed:

‘De slag die Hij jou toedient, is ondergedompeld
En week gemaakt in Zijn bloed.’

Vaak hoorde men hem ernstig bidden. Wij wilden horen wat hij zei, maar niemand kon hem bewegen hardop te bidden wanneer hij wist dat iemand aanwezig was. Hij verlangde wel andere mensen te horen spreken. Aan het begin van zijn ziekte waren de volgende hymns hem tot bijzondere troost. Zij schenen een voorbereiding te zijn op zijn latere bestrijdingen:

‘Broeders, degenen die tot de zaligheid komen,
Zullen daar door zware verzoeken heen aanlanden.’

En ook: ‘Kom, o afdwalende zonen van God’ en:

‘Jehova heeft gezegd (het staat in de Schrift),
De rechtvaardigen zijn één met Jezus de Heere;
Hij heeft hen ten allen tijd lief. Voor hen is Hij gestorven!
Toch beproeft Hij hen vaak, want genade moet beproefd worden.’

Verschillende dagen en nachten werd hij erg gekweld door afdwalende gedachten. Soms waren die hem tot grote smart, maar enkele dagen voor zijn dood werden ze weggenomen. Op een avond werd hij zó vreselijk bestookt door godslasterlijke gedachten, dat hij vreesde dat hij overgegeven zou worden om dat wat hij vanbinnen voelde, eruit te gooien. O wat beefde hij en wat was hij bevreesd dat hij de onvergeeflijke zonde bedreven had! De Heere bewaarde hem echter en liet Psalm 116 hem op een zeer zoete wijze verlichten en vertroosten. Zo vervulde Hij Zijn Eigen woord: *Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid* (Jes. 41:10). Verschillende gedeelten van de Schrift waren bij tijden aangenaam voor hem, namelijk als antwoord op het gebed. Met Jakob vanouds was de taal van zijn hart: *Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent*.

Op een keer was hij in grote benauwdheid. Hij voelde zichzelf zo’n grote zondaar, werkelijk ellendig en bedroefd. Toen werden op een zoete wijze de volgende woorden toegepast: *Jezus Christus maakt u weer gezond*. En op een andere keer: *De uitverkorenen hebben het verkregen* (Rom 11:7); en weer een andere keer: *Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, hetgeen God*

bereid heeft dien, die Hem liefhebben (1 Kor. 2:9). Toen hij op een keer zeer verdrukt werd door satan, werden deze woorden uit Jes. 40:29 toegepast: Hij geeft den moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. Door middel van deze schriftgedeelten werd hij vertroost en werd hij aangemoedigd te hopen. Zo was hij het bewijs dat *al wat tevoren geschreven is, tot onze lering tevoren geschreven is, opdat wij, door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebben zouden* (Rom. 15:4).

Op een andere keer was hij voor een lange tijd in duisternis en dorheid van de ziel. Daarom vreesde hij dat hij de rechte weg nog nooit bewandeld had. Hij smeekte de Heere of Hij voor hem zou willen verschijnen. Toen kwamen de woorden uit Psalm 107: 4-6 met kracht in zijn gemoed: *Die in de woestijn dwaalden, in een weg der wildernis, die geen stad ter woning vonden; zij waren hongerig, ook dorstig; hun ziel was in hen overstelpt. Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hun angsten.* Deze woorden verlevendigden zijn hoop zodanig, dat hij met zijn gehele hart kon zeggen dat hij geloofde dat uiteindelijk alles goed met hem zou komen. Ja, dat hij in de Heere behouden zou worden met een eeuwige verlossing. Ook werd hij vertroost nadat hem Psalm 103 voorgelezen werd.

Daarna klaagde hij over duisternis en nieuwe ontdekkingen aan zijn inwendige boosheid, maar hij werd opnieuw bemoedigd door de toepassing van deze woorden: *Houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkname* (1 Petr. 4:12). Hierna gaf hij bij tijden uitdrukking aan een tevredenheid, een rust en vrede en van een goede hoop dat hij was bevestigd op de Steenrots Christus Jezus. Hij zei: 'Dierbare, dierbare Jezus!' ook zei hij dat hij zich overgegeven had aan de wil van de Heere en dat hij geen verlangen meer had om te blijven leven.

Een dag of twee voor zijn sterven wenste hij dat er een hymn gezongen zou worden die hij uitgekozen had:

'Een vreugdegroet, o machtige Jezus! Hoe Goddelijk!'

Hij was te zwak om de hymn te beluisteren, maar hij had er vermaak in toen die hem voorgelezen werd. Toen hem gevraagd werd of hij gelukkig was, antwoordde hij: 'Heel erg gelukkig.' Op de dag voor zijn dood scheen hij te verlangen om het lichaam te verlaten en zei: 'Kom, Heere.' Hierna was hij te zwak om te spreken. Omstreeks vijf uur de volgende morgen, kort voor zijn dood, vroeg zijn geliefde moeder hem of hij gelukkig was. Zij was namelijk steeds bezorgd hoe hij zich voelde. Hij was te zwak om te spreken, maar probeerde zijn hoofd te bewegen, waaruit wij begrepen dat hij 'ja' zei. Kort daarna blies hij zijn laatste adem uit, zonder worsteling of zucht. Zo ontsliep onze geliefde jonge vriend, Thomas Boorne, in Jezus, op vrijdag 8 februari 1850. Hij is 21 jaar en zeven dagen oud geworden.

Hij was een plichtsgetrouwe en liefhebbende zoon, een vriendelijke en hartelijke broeder. Zijn handel en wandel als christen zijn het waard nagevolgd te worden. Op zijn sterfbed (en ook daarvoor) bad hij ernstig of de Heere zijn dood zou willen heiligen aan zijn geliefde ouders en of Hij hen ook zou willen ondersteunen in deze beproeving en die zou willen heiligen aan het gezin, vooral aan zijn broers en zussen. Ook bad hij of de Heere Sion zou willen zegenen en voorspoed zou willen geven. Hij verlangde dat enkele zaken die hij ervaren had opgeschreven zouden worden.

Zijn stoffelijk overschot werd vrijdag 15 februari begraven op Nunhead Cemetery. Op zijn verzoek en dat van anderen, sprak ds. Shorter een gepast woord. Een groot aantal christelijke vrienden woonden de rouwdienst bij.

Uit het leven van Peter Henry Sayers²³

Bron: The Gospel Standard, 2006, blz. 254 ev.

Peter Henry Sayers was 29 jaar lid van de kerk in Tamworth Road, Croydon. Hij overleed op 1 september 2005 en is 76 jaar oud geworden. Wij citeren uit zijn getuigenis voor de kerk voordat hij en zijn vrouw gedoopt zijn, maar ook uit zijn eigen handschrift.

Ik werd geboren uit godzalige ouders, maar mijn moeder stierf toen ik vijf jaar oud was. Mijn grootouders en tante zorgden toen voor mij. Toen ik zeven jaar oud was, vertelde een heel wereldse jongen van dezelfde leeftijd mij dat, indien ik door zou gaan met vloeken, ik dan nooit naar de hemel zou gaan. Mijn godzalige grootvader vertelde mij dat ik nooit moet gaan stelen wat er ook zou gebeuren. Maar ik deed het toch en enkele jaren later verloor ik een groot bedrag. Onder biddend opzien probeerde hij mij duidelijk te maken dat ik maaide hetgeen ik gezaaid had. Ik leidde een goddeloos leven. Toen ik elf jaar oud was, hertrouwde mijn vader en ik woonde bij het nieuwe gezin. Ik was erg ongelukkig en had een vast voornemen om mijzelf te verdrinken in de grote, diepe vijver achter het huis. De Heere bewaarde mij ervoor zoiets te doen. Net als Job wenste ik nooit geboren te zijn geweest.

Op de weg van school naar huis passeerde ik weilanden, bossen en een diertuin. Toen ik zes of zeven jaar oud was, zag ik op een dag een ruw uitziende man, die aan de andere kant van de weg naast zijn fiets liep. Hij liep ongeveer driekwart mijl net zo snel als ik achter mij aan. Daarna glimlachte hij naar mij en vroeg of ik over wilde steken om naar hem toe te komen. Toen drong hij erop aan om hem in de bosjes te volgen. Eenmaal in de bosjes bleef ik stokstijf staan van angst en smeekte ik hem om mij terug te laten gaan naar de weg. Op hetzelfde moment waren er verschillende schoolvriendjes een kwart mijl achter mij, maar ik was mij niet bewust van hun aanwezigheid. Uiteindelijk vertelde ik de man dat ik het niet tegen mijn moeder kon vertellen omdat zij overleden was. Daarop stond hij mij toe terug te keren naar de weg. De politie werd ingelicht. Gods hand bewaarde mij voor deze slechte man. Toen ik veertien jaar oud was, begon ik met werken en viel ik in een liftschaft. Opnieuw werd mijn leven gespaard.

Na mijn dienstplicht ontmoette ik mijn toekomstige vrouw. Ik volgde een avondopleiding en liep de wereld in alles achterna. Ik probeerde te veranderen, maar had te lijden onder een tijd van zware verzoeken. Ik ervaarde wat Legio tussen de graven moest doormaken. Ik wist dat alleen de macht van God mij kon redden. Maar de tijd brak aan wanneer ik *gekleed en wel bij mijn verstand* zou zijn. De Heere had Zijn roede weggenomen.

Het feit dat ik nu een verlangen had om naar Gods huis te gaan, was het keerpunt. Ik was niet meer nodig [op het werk], maar er werd in Croydon op een opmerkelijke wijze een deur geopend in de voorzienigheid. Ik verlangde om bij Gods volk te zijn. Ik mocht troost krijgen uit het verhaal van de blinde Barthimeüs. Jezus stond immers stil en beval hem te roepen.

‘Hoewel de helse woede van de vuile verzoeker
Uw ziel met zijn pijlen proberen te doorboren,
Zal God uw ziel toch in het gevecht ondersteunen
En u zult Zijn aangezicht niet vergeefs zoeken.’

Mijn verlangen was dat God in mij een rein hart zou willen scheppen. Ik verlangde naar een hart dat God zou loven.

‘O, had ik maar een hart dat God kon loven,
Een hart, bevrijd van de zonde,
Een hart, besprenkeld met Zijn bloed
Dat zo vrij voor mij vergoten is.’

²³ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

Eens hoorde ik ds. Curtis preken. Hij zei dat hij een vrouw kende die verscheidene jaren beproefd werd in de voorzienigheid. Maar nu werd zij op geestelijk gebied zo beproefd, dat die hemelse dingen voor haar meer betekenis hadden dan de tijdelijke zaken. Ik geloof dat dit een diepe indruk op mijn gemoed maakte en ik hoopte dat de Heere dit op een dag ook voor mij zou willen doen.

Tenzij iemand verstaat wat voor kracht de zonde en de duivel hebben, zullen zij nooit Legio kunnen verstaan, die in de graven leefde. Niemand kan zichzelf namelijk verlossen. Ik kan werkelijk zeggen:

‘Hoe meer ik streed tegen de kracht van de zonde,
Hoe meer ik zondigde en struikelde.’

Er was ook een dienst waarin ds. Wood de Heere vroeg dat indien er een zondaar aanwezig was die het nodig had, de Heere hem dan laag bij de grond zou willen brengen. Zelfs kort geleden nog gevoelde ik niet dat het woord voor mij bedoeld was, maar op dat moment voelde ik dat wel. De Heere bracht mij ook werkelijk laag bij de grond. Ik had het ook nodig. Daarom vreesde ik bijna voor elke dag. Toen verbrak hij mijn hoogmoed. Hij bracht mij al lager en lager bij de grond door moeilijkheden op het werk. Het was een ‘neerdrukken’, een ‘wegnemen’.

Ik geloof dat de Heere mij kastijde (naar ik hoop als één van Zijn kinderen) zowel op mijn werk als met betrekking tot de zaken in de voorzienigheid. Dit alles om mijn hardnekkige wil te verbreken.

Daarna scheen er een grotere toenadering te zijn tot de dingen van God en mijn slordige belang ontwikkelde zich tot een werkelijk verlangen om bij Gods volk gerekend te worden.

Ds. Wood preekte over de Goede Herder en ik voelde dat de Heere mij leidde. Vaak werd de dienst aan mij gezegd. Vooral toen hymn 1036 gezongen werd:

‘Zoek Mijn aangezicht, roept de Zaligmaker.’

Kort hierna voelde ik verscheidene dagen zo’n vrede in mijn gemoed van de Heere, dat de volgende woorden hoofdzakelijk in mijn ziel leefden:

‘Vrede, volmaakte vrede in deze duistere wereld van zonde;
Het bloed van Jezus fluistert ‘vrede’ in mijn ziel.’

Ik hoorde mijzelf de eerste regel hardop opzeggen toen ik op kantoor was.

Ik werd geholpen toen ds. Wood preekte over: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven* (Math. 11:28). Ik dacht dat indien ik door de kerk als lidmaat aangenomen zou worden, hymn 1100 dan uitdrukking zou geven aan mijn getuigenis:

‘Laat wereldse geesten de wereld maar najagen,
Voor mij heeft die geen begeerlijkheid;
Eens bewonderde ook ik haar kleinigheidjes
Maar genade heeft mij bevrijd.’

De predikant van dhr. Sayers schrijft het volgende: ‘Hij werd samen met zijn vrouw gedoopt op donderdag 28 juli 1976. In januari van het jaar 1993 werd hij tot ‘deacon’ (vergelijkbaar met ouderling) bevestigd. Hij had diepe geestelijke worstelingen met betrekking tot de keuze van de hymns die tijdens de dienst gezongen moesten worden. Vaak drukte hij zijn geestelijke verlangens naar ware bekering uit en om voorbereid te worden op de eeuwigheid. Hij bad ook vaak om de Geest van Jezus.

Hij moest tijdens zijn laatste jaren zware lichamelijke beproevingen ondergaan en werd vaak opgenomen in het ziekenhuis. Meer dan eens zei hij: ‘Ik werd tot aan de grond gebracht, maar Hij heeft mij geholpen.’ Deze beproevingen werden geheiligd en hij was er een bewijs van dat de Heere met hem was. Zijn hoop

was sterk gevestigd op Christus. *Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn* (Openb. 21:7). Toen het einde van zijn leven naderde, werden deze woorden zeer dierbaar gemaakt:

‘Met genade en met oordeel
Weefde Hij mijn web van de tijd.
En ja, de dauw van verdriet
Werd versierd met Zijn liefde;
Ik zal de Hand Die mij leidde loven,
Ik zal prijzen het Hart Dat dit verordineerde,
Toen Hij getroond was waar de heerlijkheid woont
In Immanuël’s land’

De begrafenis vond plaats op 9 september 2005. Zijn predikant leidde de rouwdienst in Tamworth Road, Croydon. Hij werd begraven op Bandon Hill Cemetary, Wallington.

C.A.W.

14. De gedachtenis des rechtvaardigen²⁴

Een levensbeschrijving van Thirzah Tate uit Manchester.

Door A.B. Taylor. Bron: The Gospel Standard, 2017, blz. 93.

Thirzah Tate was lid van de gemeente van de Particular Baptists te Manchester. Zij werd zeven weken lang zwaar beproefd. Het begon met waterzucht en eindigde met koudvuur en uiteindelijk de dood. Thirzah overleed op de morgen van 26 januari 1852. Zij is 26 jaar oud geworden.

Tijdens haar ziekte werd zij zeer begunstigd met de tegenwoordigheid van de Heere. In het vroege stadium van de ziekte waren de artsen niet in staat om te zeggen hoe deze ziekte zou verlopen. Vaak zei ze dan: 'De Heere weet het. De wil van de Heere geschiede!'

Toen ik bij haar geroepen werd, zag ik dat haar lijden groot was. Maar ook zag ik dat zij zoveel kracht mocht hebben als nodig was. Zij glimlachte. Kalm vertelde zij mij dat Christus veel meer voor haar geleden had. Wanneer zij geen last had van de pijn, sprak zij over Christus. Ik kon niet anders dan mij verheugen in haar beproeving, omdat ik zag dat de kracht van Christus op haar rustte. Een vriend vroeg of hij haar zou mogen bezoeken en zei: 'Je zult je zondagen nu wel missen, of niet?' Zij antwoordde: 'O nee, alle dagen zijn zondagen voor mij.' Toen zij op een andere keer een beetje neerslachtig was nadat zij voorzien was van al haar tijdelijke behoeften, vroeg haar moeder: 'Wilt je niet nog iets anders hebben, lieverd?' Zij antwoordde: 'Ja, dat wil ik. Ik wil de Heere Jezus hebben.' Op een avond zei haar moeder: 'Moet ik een lamp neerzetten nu ik je een poosje ga verlaten?' Zij antwoordde: 'O nee moeder. Ik heb geen lamp nodig, want de Heere is mijn Licht en mijn leven. Ik denk vaak aan de arme Rooms-Katholieken die kaarsen lopen te branden tijdens de diensten. Dat zal ik niet doen, want de Heere is mijn Licht.'

Op een keer vroeg ik of ik langs mocht komen en trof haar aan in een veel betere toestand. Het leek erop dat zij aan het herstellen was. Ik keek haar aan en zei: 'Het gaat een stuk beter, of niet?' Ik zal echter de teleurgestelde uitdrukking op haar gezicht niet snel vergeten. De tranen kwamen in haar ogen, haar lippen trilden en ze stamelde: 'Ja, naar het lichaam gaat het beter, maar naar de geest niet.' Ik zei: 'Ben je teleurgesteld dan?' Ze bewoog haar hoofd en voelde zich ongetwijfeld verward. Daarop zei ik: 'Je bent als een schip dat op het punt stond de haven te bereiken, maar teruggedreven wordt om nog een poosje in de open zee heen en weer geschud te worden.' 'Ja, dat ben ik,' zei ze. Zij was ongetwijfeld bedrukt in haar gemoed omdat zij dacht dat ze weer beter zou worden.

Hier hoefde zij echter niet lang over in te zitten, want de dood begon haar intrede te doen en maakte spoedig een einde aan haar leven. Zij begon vreselijk te lijden en haar zuchten waren voor iedereen smartelijk om aan te horen. Op een keer was haar lijden zo zwaar, dat ze zei: 'O, ik ben bang dat ik mijn verstand zal verliezen! Wat zal ik doen? Wat zal ik doen? Heere, help mij om dit te dragen!' Van alle woorden die ik van haar gehoord heb, kwamen deze het dichtst in de buurt van opstandigheid.

Het schouwspel werd nu werkelijk bedroevend. Er was geen tijd voor een gesprek. Slechts nu en dan een woord te midden van de worstelingen met de smartelijke pijnen, die hun pijlen nu begonnen te richten op haar leven. Wanneer zij een moment rust mocht hebben, was Jezus het Onderwerp van haar gesprek. Op een keer zag zij de tranen van haar moeder. Onmiddellijk zei ze: 'O moeder, huil toch niet. Huil toch niet. Ik ga naar Jezus toe en u zult mij spoedig volgen. Ja, en William (haar man) ook.' Zij stopte nu met praten vanwege haar lijden.

Het was duidelijk dat de dood niet ver weg was. Zij nodigde haar huisgenoten uit om bij haar te komen opdat zij afscheid zouden kunnen nemen. Toen zij hen een hand gaf, zei ze: 'Tot ziens.' En dat met zoveel bedaardheid en kalmte als haar bedroevende omstandigheden maar toelieten.

²⁴ Geplaatst met toestemming van www.gospelstandardvrienden.nl.

Om half twee 's nachts liet men mevr. B. komen. Toen zij de kamer binnenkwam, tilde onze geliefde, beproefde zuster haar stervende armen op en riep ze uit met alle krachten die ze nog over had, hoewel zij vreselijk moest lijden: 'Ik ga naar huis! Ik ga naar huis! Naar Jezus! Naar *mijn* Jezus! Om met Jezus te zijn!' Zij probeerde nog veel andere dingen te zeggen en haar stervende gezicht blonk van de heilige voorsmaken, maar ze had geen kracht meer om te spreken. Om half vier scheen haar pijn op te houden. Zij lag zonder te bewegen in bed, totdat de dood, de portier van de poort des hemels, de pelgrim binnenliet.

Op de eerste zondag van augustus 1850 werd zij gedoopt en aangenomen als lidmaat van de kerk. Van nature was zij vrolijk, grappig en lichtzinnig. En dat zó sterk, dat men even wachtte om haar als lidmaat aan te nemen nadat zij door genade gegrepen was en er voorgesteld werd om in de gemeente opgenomen te worden. Zo hadden haar vrienden de mogelijkheid om te kijken of het werk der genade wel echt was. Dit bleek het geval te zijn, zowel uit haar uitwendige gedrag als uit haar geestelijke gesprekken en het heldere verslag dat zij kon geven van het werk van de Geest in haar ziel, waartoe zij door Hem in staat gesteld werd. Voor haar bekering waren de lichtzinnige en gedachteloze mensen haar vrienden, maar nu waren het de zieken en armen. Zij scheen in haar element te zijn wanneer ze de armen, bejaarden, de elendigen en stervenden mocht helpen. Ik mag wel zeggen dat er onder mijn bekenden niemand was die zo'n vermaak had in deze arbeid van geloof en liefde, dan zij. De armen onder ons hebben iemand verloren die werkelijk om hen gaf. Haar loopbaan van het leven uit God was kort. Toch schijnt het mij toe dat haar zon niet is ondergegaan in een zeer donkere nacht vanaf de tijd dat zij de vergevende genade des Heeren voor het eerst mocht smaken, hoewel zij de last van de zonde regelmatig gevoelde.

15. Jane Elisabeth Paige

Een meisje van 2 jaar oud

Bron: The Gospel Standard okt. 1962, blz. 319.

Jane Elisabeth Paige was 2 jaar en 1 maand oud. Zij was een dochter van dhr. en mevr. Paige. Na een korte ziekte overleed zij op 20 april 1962. Jane moest veel lijden ondergaan. Toen zij nog maar een paar dagen oud was kreeg zij een infectie in haar heup. Zij moest vier operaties ondergaan en zij zat een lange tijd in het gips. Maar na veel bidden en roepen of God erover zou willen opstaan, herstelde zij weer, zodat zij weer kon lopen. Hiervoor waren haar ouders de Heere werkelijk dankbaar. Zij was een heel lief kind en velen hielden van haar. Ongetwijfeld werd er door het volk van God vaak voor haar gebeden.

In de week voordat zij ziek werd, zei ze tegen haar moeder: ‘Wanneer ik Jezus zie dan zal ik Hem kussen.’ Niemand dacht toen dat haar einde zó dichtbij was, hoewel sommigen aanvoelden dat de Heere haar op jonge leeftijd tot Zich zou nemen.

Op maandagmorgen vroeg werd zij ziek en kreeg zij bloedingen. Zij werd opgenomen in het ziekenhuis, waar haar geliefde ouders over haar waakten totdat zij overleden was. Wij geloven dat zij daarna tot Jezus was gegaan, *hetwelk zeer verre het beste is*. Het verlies is voor haar geliefden heel groot en wij willen ons hartelijke medeleven betonen aan degenen die zo veel van haar hielden. Wat is het toch waar dat *God een verborgen weg bewandelt om Zijn Wonderen uit te werken*. Moge de Heere de breuk van onze geliefde vrienden helen en hen leren zeggen: *Uw wil geschiede*.

Haar predikant, T. G. Farley.

16. Het getuigenis van Ds. J. R. Broome

Dit getuigenis is geplaatst met toestemming van de weduwe van Ds. Broome.

John Robert Broome, die vele jaren een getrouwe dienaar was in de kerken van de ‘Gospel Standard’, en lid van de kerk in Trowbridge, overleed op 14 februari 2013, 81 jaar oud.

Onze lieve vader werd geboren in Bournemouth op 6 december 1931. Hij was de tweede van die kinderen, en had godzalige ouders, Leonard en Helen Broome. Zijn moeder noemde hem John (Johannes), omdat zij overtuigd was dat hij zou gaan preken. Zijn leven werd verscheidene keren gespaard tijdens zijn kinderjaren. Hij vertelde dat hij de eerste verhoring van zijn gebed had toen hij 14 jaar oud was. Toen spaarde de Heere [namelijk] het leven van mr. Jim Woodford, die toen diaken was in de kapel van Downton. In april 1945 verhuisde het gezin naar Southampton, nadat zijn vader in het ambt kwam in de kapel van de Bethesda Strict Baptists in 1940.

Toen hij zestien jaar oud was, begon de Heere het werk van genade. Over deze gebeurtenis schreef hij: ‘Ik hoorde ds. Eben Clark in Manningford met grote kracht preken over Hand. 14:22: *Versterkende de zielen der discipelen, en vermanende, dat zij zouden blijven in het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods.* Voor het eerst in mijn leven luisterde ik met voordeel... Ik voelde die avond dat hij wel tot middernacht kon doorgaan met preken; mijn oren waren werkelijk ‘doorboord aan de deurposten’ en ik kwam in een ernstige gemoedstoestand. Ik hoopte dat ik ooit het hemelse Koninkrijk zou bereiken, maar ik realiseerde me weinig wat de woorden ‘door vele verdrukkingen’ inhielden.’

In september 1951 verliet vader Southampton om naar de universiteit van Leicester te gaan. Over zijn eerste jaar daar schreef hij: ‘hoewel ik elke zondag naar de kerk ging, werd ik diep ondergedompeld in de wereld.’ Binnen twee maanden was hij betrokken bij een ernstig motorongeluk, en toen kreeg hij een mysterieuze ziekte en werd hij in het ziekenhuis opgenomen. Tijdens beide gebeurtenissen werd zijn leven gespaard en hij zei vaak over die gebeurtenissen dat het de eerste twee roepstemmen van de Heere waren. (1 Sam. 3:4-6). Maar hij keerde weer terug naar de wereld, en toen zakte hij voor zijn examens. Hij was in grote opstand en zei tegen een vriend: ‘Het kan me niet schelen wat er gebeuren zal.’ Hij schreef: ‘Toen kwam de Heere over. Net voordat ik naar de universiteit terugkeerde tegen het einde van september 1952, lag ik op een avond in bed voordat ik ging slapen, toen de Heere met kracht en autoriteit in mijn hart sprak. Ik heb tijdens de prediking vaak gezegd dat ik weet wat Elia ervaren heeft in de grot, toen de Heere tot hem sprak met de kleine zachte stem van God. Het waren deze woorden: *Daarom gaat uit het midden van hen, en scheid u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is* (2 Kor. 6:17). Het werd drie keer herhaald, en ik hoefde de Heere nooit te vragen wat ik zou moeten verlaten; het was de wereld en het wereldse gezelschap waaronder ik zo lang vertoefd heb.’ Als hij preekte, zei hij vaak over deze ervaring: ‘En de Heere riep Samuël weer voor de derde keer’ (1 Sam. 3:8, Eng. Vert.).

Hij schreef toen dat hij ‘al biddende zijn weg ging’ en vervolgens slaagde hij voor al zijn examens, en ontving hij veel zegen in het afhankelijk zijn van de Heere, vooral op een morgen, toen hij Jeremia 17:7 aan het lezen was. *Gezegend daarentegen is de man, die op den Heere vertrouwt, en wiens vertrouwen de Heere is!* Toen hij in Leicester was, ging hij vaak naar Coventry om Ds. John Green te horen preken en hij zei dat deze preken ‘veel dierbare herinneringen nagelaten hebben.’ Gedurende de jaren 1953-1954, toen hij in grote duisternis was, werd hij heel erg gezegend [tijdens het lezen van] hymn 132 vers 2 (Gadsby’s hymns):

*When most we need His helping hand,
This Friend is always near.*

Wanneer wij Zijn helpende hand het meest nodig hebben,

Dan is deze Vriend altijd nabij.

Ook werd hij gezegend tijdens een avonddienst op zondag over Jer. 39:18: *Want Ik zal u zekerlijk bevrijden, en gij zult door het zwaard niet vallen; maar gij zult uw ziel tot een buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt, spreekt de Heere.* Hierover zei hij: 'Mijn hart was vervuld met Zijn liefde en ik huilde mijzelf die nacht in slaap.'

Tijdens deze periode werd plotseling de last van het ambt op zijn schouders gelegd toen hij 's avonds naar huis liep. Hij sprak van 'tijden om te horen' betreffende de bediening tijdens deze periode, ook wanneer zijn vader preekte over Hand. 12:8: *En de engel zeide tot hem: omgord u, en bind uw schoenzolen aan. En hij deed also. En hij zeide tot hem: werp uw mantel om, en volg mij.* Dit gebeurde op de pinksterdag in 1954 tijdens een gedenkdienst in Coventry. Hiervan zei hij: 'Toen wist ik er nog maar weinig van dat er nog vijftien jaren voor me lagen *achter de woestijn* (Ex. 3:1) voordat de Heere de deur zou openen.' Hij deed zijn laatste examen in juni 1955 en keerde terug naar huis in Southampton.

Hij voegde zich bij het 5^e regiment van de Royal Horse Artillery in augustus 1955, om de nationale dienstplicht te vervullen. In het begin ging hij naar het basistrainingkamp van het regiment in Oswestry in Shropshire. Hij schreef: 'ik werd ingekwartierd met ongeveer zestig mensen, en ik kende niemand. Ik had een klein zakbijbeltje bij me, dat in de borstzak van mijn uniform paste. En ik wist dat als ik die nacht niet naast mijn bed zou neerknielen om te bidden, dat ik het de komende twee jaar ook niet zou doen. Met veel vrees en beven knielde ik naast mijn bed om te bidden en te lezen. Eerst was er een groot geroezemoes en gepraat in de kamer. Ik verwachtte dat er een soldatenlaars of iets anders naar mij toe gegooid zou worden. In plaats daarvan werd het gepraat op de kamer steeds minder en werd het helemaal stil. Ik ging naar bed, en ons werd gezegd dat we onze horloges en al onze waardevolle spullen onder ons kussen moesten neer leggen en erop moesten gaan slapen, omdat er 's nachts vaak diefstal gepleegd werd. Gedurende de dagen die volgden spraken vijf soldaten met mij en zeiden dat zij elke avond in het geheim baden voordat zij gingen slapen.'

Later werd hij verplaatst naar Tonfanau, aan de kust van Wales. De Heere bracht hem daar op een bijzondere wijze samen met een jonge man, die een Strict Baptist was. Hij schreef: 'wat was het opmerkelijk, dat de Heere ons uit dat hele kamp van tweeduizend man samenbracht!' al snel werden ze verplaatst naar een 'senior' groep en was het hun beurt om tijdens de kerkdiensten van het leger een preek voor te lezen. Zij lazen preken van Ds. Herbert Dawson (van Bethersden) voor aan de troepen. Na acht weken vertrok onze vader naar Woolwich.

Op 23 december 1955 vertrok hij naar Duitsland en kwam op kerstavond aan in Osnabrück waar hij bleef totdat het regiment terugkeerde naar Engeland in februari 1957. In deze goddeloze plaats gaf de Heere hem een geestelijke vriend. Omdat zij nergens een kerkdienst konden bijwonen begonnen zij samen gebedsbijeenkomsten te houden op een avond in de week. Na verloop van tijd voorzag de Heere hen van een godzalige veldprediker, waarvan hij schreef: 'er ging een zoete geur uit van zijn gebeden en ik begon veel van hem te houden,... ik zal altijd de zoetheid onthouden waarmee hij op een zaterdagavond het vers uit Hooglied 1:14: verklaarde: *Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus, in de wijngaarden van En-Gedi.*'

In januari 1956 werd hij, terwijl hij diende bij de troepen van het hoofdkwartier van het regiment, uitgezonden voor een oefening die vier dagen duurde. Het was erg zwaar weer. Hij schreef op dat 'er plotseling, tijdens het marcheren, toen we met onze ogen naar de grond gericht liepen vanwege het felle licht dat op de sneeuw weerkaatste, een grote explosie plaatshad bij ons in de buurt. Veel stenen en rotsen vielen rondom ons neer.' Deze explosie was het middel om hen te

weerhouden te lopen over de rand van een steengroeve. Dat zou anders een val van ongeveer honderd meter betekend hebben. Hij zei: 'sinds dat de jaren voorbijgegaan zijn, heb ik teruggekeken naar die dag en ik besepte dat het de genade van God was om mij nog eenmaal te sparen.'

Vader zegt verder: 'Toen ik in december van dat jaar 1956 terugkeerde naar Engeland, voelde ik de dorheid van het afgelopen jaar vanwege het feit dat ik zo lange tijd van de prediking van het Evangelie afgesneden was. Ik voelde ook de dodende invloed van het soldatenleven in haar totale goddeloosheid. Toen ik vanuit Hoek van Holland in Harwich aankwam, nam ik mij voor om, voordat ik naar Southampton zou gaan, naar de kapel van Gower Street te gaan om Ds. John Green te horen preken. Ik weet nog dat ik die avond naar het Charing Cross Station ging, en terwijl de trein passeerde langs het einde van het station in Waterloo, kon ik niet eens bidden. Ik voelde zo'n hardheid in mijn ziel. Ik was een paar minuten te laat toen ik de kapel bereikte, en toen ik binnen kwam was men bezig met het zingen van de eerste hymn, die de diaken, de lieve oude mr. Oxlade had opgegeven. Ik boog mijn hoofd en hoorde hen het derde vers van hymn 990 (Gadsby's) zingen:

*Daily I'd repent of sin,
Daily wash in Calvary's blood,
Daily feel Thy peace within,
Daily I'd commune with God.*

*Dagelijks zou ik berouw willen hebben over mijn zonden,
Dagelijks zou ik mij in het bloed van Golgotha willen wassen,
Dagelijks zou ik Uw vrede in mijn binnenste willen voelen,
Dagelijks zou ik gemeenschap met God willen hebben.*

Mijn hart werd onmiddellijk week gemaakt onder een zoet gevoel van de waarheid in die hymn, die de uitdrukking van mijn verlangen was. Ik gevoelde de aanwezigheid van de Heere in die kapel op die avond. John Green preekte over de woorden van Jezus tot de hoofdman over honderd in Matth. 8:13: *Ga heen, en u geschiede, gelijk gij geloofd hebt*. Het was een gezegende tijd voor mijn ziel en ik voelde mij geheel verlost van al mijn schuld en banden en liep terug naar Charing Cross Station, met een zoet gevoel van vrede in mijn hart.'

Het regiment van vader keerde terug naar Tidworth in Salisbury Plain in februari 1957, waar hij verbleef tot begin mei. Het regiment werd toen verplaatst naar Crickhowell in Wales. Hij schreef: 'hier was ik weer in een geestelijk dorre plaats. Op de zondag bleef ik alleen en las ik preken en bad ik. Ik herinner mij een zondag toen ik een bijzondere geest van gebed en toegang tot de Heere voelde om te bidden voor mijn geliefden. Ik verliet het leger tijdens de eerste week van augustus 1957, na twee jaren, waarin ik voelde dat de Heere mij niet verlaten heeft.

In augustus 1957 nodigde Ds. David Fountain, dominee aan de Spring Road, Southampton, vader uit om op een groepsvakantie te gaan naar Branscombe in Devon. Hierover schreef hij: 'David nam ongeveer zeventig jonge mensen uit de wijk Sholing van Southampton om te kamperen in een veld dicht bij de kust. Velen van hen kwamen uit een arm gezin. Elke avond was er een dienst in de grote tent. Toen ik op een avond na de dienst geestelijke werkzaamheden had, ging ik alleen naar het veld toe om een eindje te lopen. Toen voelde ik een grote geest van gebed op mij komen. Ik herinner me dat ik plat op de grond lag in de duisternis. Hier kwam de Heere [over] en het was een Bethel voor mijn ziel. Nog nooit eerder had ik zo'n vrijheid in het gebed gehad. Het was alsof er geen hindernis tussen de Heere en mijn ziel was. Ik gevoelde dat als ik op die plek begraven zou worden, ik dan hoop had dat alles wel zou zijn. Omdat ik werkzaamheden

had met betrekking tot de bediening van het Woord, voelde ik me gedrongen om aan de Heere te vragen of Hij de deur wilde openen. Maar ik voelde een duidelijke terughouding van vrijheid tijdens het vragen hierom. Toch vloede er de hele tijd een preek door mijn gedachten en het was alsof ik een gemeente met grote vrijmoedigheid aansprak.’

Hij sprak verder over deze voorbereidingstijd op de bediening: ‘later die week, op een avond na de dienst, ging ik de duisternis in om met een groep jonge mensen een eindje te lopen langs de rotswand. Ik droeg de kleine Bijbel bij me die ik in het leger ook al had. Ik had een zaklamp bij me en we stopten allemaal en gingen zitten op de top van de klif, om naar de golven te luisteren, die op de kust onder ons stuk sloegen. Toen voelde ik me gedrongen om de Bijbel uit mijn zak te halen en aan hen het tiende hoofdstuk van het Evangelie van Johannes voor te lezen. Toen ik bij het negende vers kwam, *Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden*, werd mijn mond geopend om met grote vrijmoedigheid te spreken. Terwijl ik aan het spreken was kwam een andere groep jonge mensen bij ons zitten. Ik kon niet een van hun gezichten zien in de duisternis, maar omdat ik mij de vrijmoedigheid en zoetheid herinner die ik die nacht voelde, heb ik mij vaak afgevraagd of er ook wat zaad in de wel toeberede aarde gevallen was.’

Vader schrijft verder: ‘Op de eerste zondag van september 1957, drukte de Heere voor de eerste keer het sacrament van de doop op mijn hart, toen ik het avondmaal bediend zag worden in Bethesda (Southampton). Ik gevoelde het gebod om de Heere te volgen in dat nederige en verachte sacrament. Maar net zoals Mozes (toen hij naar Farao ging, Ex. 3:11) deinsde ik ervoor terug vanwege vrees en omdat ik mij geheel onbekwaam voelde, maar vanaf die tijd wist ik dat ik het pad van ongehoorzaamheid bewandelde, en zo veel als ik probeerde ongehoorzaam te zijn, [zo veel] volgde de Heere mij. Terugkijkend kan ik nu de voorbereiding ervan zien. Tijdens een tijd van gebed in Branscombe, die ik nooit meer zal vergeten, toen ik voelde dat ik wel kon sterven op dat dierbare stukje grond in november 1957, werd een jongeman gedoopt door mijn vader. Ik zat voor de dienst achter in de kerk, en toen ik mijn hymnboek van Gadsby opende, gleden mijn ogen over nummer 426 en de laatste twee regels van het laatste vers:

*Come, be baptized without delay,
In honour of your King.*

*Kom, word zonder vertraging gedoopt,
Ter ere van uw Koning.*

Deze woorden deden mij beven, omdat ik wist dat het de stem van de Heere was tot iemand die leeft in ongehoorzaamheid. Twee keer naderde ik tot de consistorie van mijn vader en zei tegen hem: ‘Ik denk dat ik gedoopt zal worden.’ Zijn reactie was: ‘Nee, dit is niet de juiste weg om te komen.’ Ik kan nu zien wat een gelijk hij had. Hij kon zien dat er geen volledige gehoorzaamheid was aan het bevel van de Heere in mijn hart. En zo ging deze [geestelijke] oefening voort, terwijl mijn zenuwen nog steeds zwak waren, totdat mijn vader in het begin van 1958 preekte over 1 Kon. 18:21: *Hoe lang binkt gij op twee gedachten?* Dit raakte mijn hart aan en ik ging na de dienst meteen naar hem toe in de consistorie en zei: ‘Vader, ik zal komen.’ Zijn reactie was: ‘Dat is beter.’ Ik kwam voor de gemeente in Bethesda op 18 januari en werd aangenomen en gedoopt op zondagavond 26 januari 1958. Na een intense huivering vanwege de vrees tijdens het begin van de dienst, ervoer ik, terwijl ik met mijn vader op de trede van het doopbassin stond, wachtend om ondergedompeld te worden in het water, een grote kalmte, en ik zal nooit de gedachte vergeten, die door mijn geest heen schoot: ‘Heere, als dit de dood is, dan verlang ik niets meer.’

De volgende week woonde vader de rouwdienst bij van mr. Griffiths Vaughan in Bournemouth. Hij schreef: 'Ik zag nu wat het was om met Christus begraven te zijn in de doop en tijdens die begrafenisdienst werd het met kracht op mijn gemoed gedrukt dat *de mantel van Elia was gevallen op Elisa*. Op een lieflijke wijze en met grote kracht voelde ik de woorden: *En Elisa zag het, en riep: Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiters!* (2 Kon. 2:12). Dit gebeurde in februari 1958 en het duurde nog elf jaren voordat die mantel uiteindelijk op mijn schouders viel. Ik werd door mijn vader toegelaten tot de gemeente in Bethesda op de eerste zondag in februari, en tijdens de bediening voelde ik de woorden in mijn geest: *U, o Christus, bent alles wat ik wil.*'

Hij zei verder: 'Ik moest nu op zoek gaan naar een baan, maar tegelijk had ik geestelijke werkzaamheden met betrekking tot de bediening. Terwijl ik de terughouding die ik te Branscombe over die zaak voelde vergat, zag ik steeds op de Heere, om spoedig een geopende deur te krijgen en daarom besloot ik om geen werk te nemen, maar om de Schrift en de werken van goede mensen te onderzoeken,... maar ik kwam in diepe duisternis en verzoeking. Terugkijkend kan ik nu zien dat ik de hand van de Heere probeerde te dwingen met betrekking tot de bediening, en in die tijd wandelde ik niet op het pad van Zijn bevelen. Toch bestuurdde de Heere het tot mijn nut. Na een tijd kreeg ik een baan bij de Southampton Borough Corporation, om opzichter te zijn over de rivier Itchen voordat er een nieuwe brug gebouwd werd.'

Daarna volgde vader een opleiding van één jaar om leraar te worden aan de universiteit van Southampton en hij werd aangenomen. Hij begon in oktober 1958 en woonde thuis. In januari 1959 ging hij bij meneer en mevrouw Ebb Lewis wonen in Worthing en voltooide hij een praktijkopleiding van tien weken op de Worthing Boys' High School. De hoofdmeester was een lid van de [Plymouth?] Brethren Assembly, en toen vader zijn sollicitatiegesprek had, zag hij een Bijbel op het bureau liggen; toen het gesprek ten einde liep, legde de hoofdmeester zijn hand op de Bijbel en zei: 'Hoe sta je tegenover dit Boek?' Vader zei tegen hem: 'Ik geloof alles ervan.' En daarna werd hem ook gevraagd om de Schrift uit te leggen in de tweede klas, hoewel hij aangenomen werd om geschiedenis te geven. Hij moest de geautoriseerde versie van Gideon's Nieuwe Testament gebruiken.

In april 1959 had hij een sollicitatiegesprek op de Boys' High School in Trowbridge voor een baan als leraar Latijn en geschiedenis, en de baan werd hem aangeboden. Zo begon zijn omgang met Trowbridge die 53 jaren duurde. Hij zei: 'Trowbridge was, vanaf september 1959, met betrekking tot de bediening voor mij als *achter de woestijn* (Ex. 3:1). Hij kon in het begin geen huisvesting vinden bij mensen van zijn kerk en moest zodoende onderdak zoeken bij wereldse mensen, wat hem geestelijk dodig maakte, en wat het fundament legde voor zijn levenslange strijd tegen de televisie. Hij schreef: 'Ik herinner me dat ik naar de Halve Chapel fietste op een zondagmorgen, en toen ik de Backstraat passeerde, sprak mijn hart dat gebed: *Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen* (Matth. 8:2). Ik voelde me zó vuil.'

Hij had in deze jaren last van zijn zenuwen, maar hij kreeg tijdens die jaren veel kracht van de Heere.

Hij schreef: 'Op een vrijdagavond ging ik naar het station van Trowbridge en toen voelde ik mij zó ziek van de zenuwen. Ik was ook bang om te reizen. Ik vergeet nooit dat de Heere toen ik op het perron kwam, met kracht in mijn hart sprak:

*Jesus, our eternal Lover,
Says His words shall never fail.*

*Jezus, onze eeuwige Liefhebber,
Zegt dat Zijn woorden nooit zullen falen.*

(Gadsby's: 769, vers 2).

Alle vrees was verdwenen en ik reisde die avond in volle vrede.

Anderen merkten dat de Heere hem op de bediening aan het voorbereiden was. De weduwe van mr. Walter Croft, die in Bradford-on-Avon woonde, vroeg hem: 'Heeft de jongeman die de preken in The Halve voorleest zin om ooit te gaan preken?' Vader schreef: 'Ik was verrast en ontweek geheel haar vraag, maar kreeg er later spijt van. Rond deze tijd werd mij gevraagd om preken te lezen in de kapel van The Halve, omdat er in die tijd weinig predikanten waren. Toen vroeg de oude mevrouw Gumey mij in haar huis of ik werkzaamheden had met betrekking tot het ambt, en ik moest haar vertellen dat dat zo was. Ik vroeg haar hoe ze kon weten [dat ik die werkzaamheden had]. En zij zei dat zij dat kon merken aan mijn gebeden tijdens de gebedsbijeenkomst.'

Op school vroeg de bovenmeester hem of hij les zou willen geven uit de Schrift. Hij werd het eens met de voorwaarde dat hij alleen de Bijbel zou gebruiken. Later kwamen ze overeen dat hij Bijbelstudies zou hebben in de bibliotheek op dinsdag- en donderdagavond. Kleine groepjes leerlingen woonden deze [studies] bij en hij begon een andere Bijbelstudie in zijn kamer op de zondagmiddagen. Hij schreef: 'Ik liep (onvoorbereid) al de Evangelien door, ongeveer tien verzen per keer, en ik legde de waarheid die erin vervat was uit. Later verhandelde ik andere gedeelten van de Bijbel zoals de profetie van Jesaja en het boek Job.'

Toen hij beroepsadviseur werd, kreeg hij op deze school andere mogelijkheden. Hij zei: 'Dit gaf mij de mogelijkheid om aan de studenten te vragen of zij ooit wel eens gebeden hadden over hun toekomst. Sommigen reageerden hierop met enige spot, maar anderen bekenden dat zij dat wel gedaan hadden. Vaak vroeg ik de Heere of Hij mij een opening zou willen geven om een woord in Zijn Naam te spreken, en soms was ik verrast hoe er een opening of mogelijkheid voorviel, zonder over de zaak na te denken. Ik herinner mij dat, toen ik de stad inreed, en ik de brandweerkazerne aan de Hilpert Road voorbijreed, met kracht dit verlangen in mijn hart kwam:

*If one soul from Trowbridge
Be found at God's right hand,
My heaven will be two heavens
In Immanuel's land.*

*Als één ziel uit Trowbridge
Aan Gods rechterhand zal gevonden worden,
Dan zal mijn hemel twee hemelen zijn
In het land van Immanuel.*

We hebben reden om te geloven dat dit gebed gehoord en verhoord is. Hij zag enkele van de geestelijke vruchten op zijn arbeid op de school – één van degenen voor wie hij bekwaam gemaakt werd [om hem] te leiden en onderwijzen in die dagen, is nu een dominee van de 'Gospel Standard'. Wij hebben hem horen spreken over de hoop die hij had met betrekking tot verscheidene anderen – de grote dag zal het openbaren. Hij had echt een Evangelisch hart en een grote zorg voor zielen.

In de zomer van 1961 ging hij naar Holland om te logeren bij meneer Segers, een diaken van de Gereformeerde Gemeente te Lisse. Hij schreef: 'Ik had de beste herinnering aan de

zondagmiddag van die vakantie, toen ik alleen in de kamer zat, toen de Heere mij zegende in mijn ziel met hymn 596 vers 3 van Gadsby:

*Redeemed, with Jesus' blood redeemed,
His beauties called to trace,
No angel can be more esteemed
Than sinners saved by grace.*

*Verlost, door Jezus' bloed verlost,
Zijn schoonheid riep op tot nasporen,
Geen engel kan hoger geschat worden
Dan zondaren die door genade behouden zijn.*

Toen werd mijn ziel vervuld met een groot gevoel van vrede, dat de gehele middag bleef. Dat gaf mij zó'n zoete hoop dat het goed was met mijn ziel. Holland werd de plaats waar de Heere mijn ziel meer dan eens begunstigde met Zijn nabijheid.'

In september 1963 kwam ds. R. E. Mercer [bij ons] om in The Halve te preken. Zijn tekst ging over Elía en Elísa. Vader zei: 'Wat een zoete dag was dat voor mij! Hij sprak over al mijn werkzaamheden met betrekking tot het ambt en sprak er over alsof hij ze allemaal wist. Maar hij beëindigde zijn preek die avond met de woorden: 'Sta stil; en als u niet kunt stilstaan, zit dan stil; en als u niet kunt stilzitten, wees dan stil.' Het werd met kracht in mijn gedachten gebracht dat ik, met betrekking tot het ambt, nog eens zes jaar moest wachten, en [de uitkomst] bewees dat het zo was.'

Er kwam een tijd wanneer de bovenmeester vroeg of er vrijwilligers waren om een [godsdienst]groep te leiden. Na twee jaar terughoudendheid schreef vader: 'Op een morgen beloofde ik de Heere dat, als hij het weer zou vragen, dat ik mijzelf dan zou opgeven. Juist toen ik die avond een personeelsvergadering had, zei de bovenmeester: 'Is hier iemand die genoeg moed heeft om een groep te leiden?' Ik ging terug naar huis en belde de bovenmeester op en kwam overeen om de groep te leiden. Voor mij was het een vurige oven, en ik wist dat alleen de Heere mij kon helpen, maar ik wist [ook] dat ik mijn gelofte moest houden. De Heere legde in mijn gedachten het onderwerp 'vrees'. Hij (vader) schreef dat hij voelde heel erg uitgeholpen te zijn en schreef verder: 'Nu legde de Heere op mij de werkzaamheid om onvoorbereid voor de school te spreken. Ik begon een serie van ongeveer acht toespraken over de tekst in Joh. 3:16: *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*' Weer was het [als] een vurige oven om te spreken. Op een andere keer sprak vader over Mark. 9: 38-50, waar drie keer gezegd wordt: *Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgeblust wordt.* Hij schreef: 'Ik sprak die morgen over de worm van het geweten en het vuur van Gods toorn en ik herinner me dat ik de trappen van het podium afliep met een schoon geweten.'

Ondanks dit alles schreef hij: 'Vreemd genoeg was ik mij er helemaal niet van bewust dat dit mijn oefenschool was voor de bediening, en voor het spreken in het openbaar. Hier leerde ik die gezegende les om [uit] te gaan met een *aarden vat des geloofs*, [en] om op de Heere te wachten om het te vullen. De gehele tijd vanaf 1954 verlangde ik om uitgezonden te worden in de bediening, en hier was de Heere mij aan het voorbereiden, en ik realiseerde me niet wat een voorbereiding ik nodig had. Terugkijkend kan ik alles zien, en vaak voelt het alsof ik nog meer tijd doorgebracht zou kunnen hebben *achter de woestijn* (Ex. 3:1). Zó [groot] is de last van het Woord van God.'

Hem werden in deze jaren zegeningen gegeven met betrekking tot de zekerheid van zijn eigen ziel, zowel als voorbereiding tot de bediening. Hij schreef: 'Toen ik gedurende deze jaren tijdens de schoolvakanties thuis was in Southampton, herinner ik mij twee zegeningen tijdens de gebedsbijeenkomst in Bethesda. De eerste keer was tijdens het zingen van hymn 1032 van Gadsby, het tweede vers:

*Rebellious thou hast been,
And art rebellious still;
But since in love I took thee in,
My promise I'll fulfil.*

*U bent opstandig geweest,
En u bent nog steeds opstandig;
Maar omdat Ik u uit liefde naar binnen nam,
Zal Ik Mijn belofte vervullen.*

Met zoetheid kwam dit vers tot mijn hart en een ware hoop werd op dat moment opgewekt dat het ten laatste goed zou zijn [met mij]. Niet veel weken daarna werd tijdens de gebedsbijeenkomst dezelfde hymn opgegeven en dit keer werd het derde vers met dezelfde zoetheid en zegen toegepast.'

In 1966 stierf zijn moeder plotseling. Hij schreef: 'Mijn vader en ik ontmoetten elkaar die maandag in grote ontsteltenis en groot verdriet. Nooit kan ik dat kleine slaapkamertje aan de voorkant van die bungalow meer vergeten, waar ik die morgen op mijn knieën ging en de Heere nabij kwam. Ik voelde een zoete toegang tot Hem en Hij sprak met kracht tot mijn hart: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwig liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid* (Jer. 31:3). Op hetzelfde moment kwamen de woorden: *Uw zonden, die vele waren, zijn u vergeven* (vgl. Luk 7:47). Ik weet niet waarover ik die week tot de begrafenis op donderdag het meest geweend heb, - vanwege rouw over ons droevige verlies, of vanwege de zoete ondersteunende invloed van de woorden die mij gegeven waren.'

Tijdens de volgende maanden steunde hij zijn vader zoveel als mogelijk was, maar hij vond het reizen, zijn werk op school en het waarnemen van de diensten in The Halve een grote inspanning. Hij schreef over één bijzondere morgen op de dag des Heeren: 'Ik voelde mij toen ik 's morgens opstond helemaal afgemat en ik vreesde dat ik op de rand stond van een zenuwinzinking. In Nursling (dorp 6 km van Southampton) knielde ik mij voor mijn bed neer om te bidden, toen de Heere met grote kracht doorbrak in mijn ziel, met de woorden: *Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten* (Hebr. 13:5).' Aan het eind van zijn leven schreef hij 'Tijdens de laatste veertig jaren moest ik elke keer dat ik mij voorbereidde om te gaan preken op deze woorden pleiten.'

Hij schreef verder: 'Tijdens deze twee jaren had ik ook nog een andere grote zegening. Het was tijdens het avondmaal in Bethesda, Southampton. Onder een grote wolk van veroordeling en overtuiging kwam ik tot de bediening, en ik voelde dat het vers in 1 Kor. 11: 27 op mij van toepassing was: *Zo dan, wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren*. Ik was heel bang om aan de tafel des Heeren te gaan zitten, omdat ik vreesde dat de Heere mij neer zou slaan. Maar toen ik daar zat kwamen de [volgende] woorden met kracht en zoetheid in mijn ziel: *Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde* (1 Joh. 1:7). Meteen voelde ik dat al mijn schuld weggedaan was en ik zocht naar mijn zonden, maar ik kon ze niet vinden. Alles was vrede.'

Gedurende deze tijd had vader werkzaamheden met betrekking tot het huwelijk. Hij moest een meisje waar hij weg van was opgeven, maar hij werd daardoor gezegend. Hij schrijft: 'Ik had een piano in mijn kamer aan de Hilperton Road. Ik ging spelen wat ik weleens gehoord had, wat ik vaak deed. Ik kwam erachter dat ik de wijs van een hymn speelde die deze woorden bevatte: 'Vrede, volmaakte vrede...' ik pakte het boek erbij, vond de hymn en kwam bij het vers:

*Peace, perfect peace, with thronging duties pressed?
To do the will of Jesus, this is rest.*

*Vrede, volmaakte vrede, [terwijl u] door dringende plichten gedrukt [wordt]?
Het doen van Jezus' wil, dit is [de] rust.*

Onmiddellijk zag ik dat ik mijn eigen weg gekozen had en dat ik de Heere gevraagd had om het te zegenen, maar ik had Hem nooit gevraagd wat Zijn weg voor mij was. Ik viel in een keer op mijn knieën en vroeg Hem om mij Zijn weg te tonen, en onmiddellijk werd Mary Beadle in mijn gedachten gebracht.'

Vader aarzelde vanwege vrees, maar uiteindelijk schreef hij haar en vroeg haar of zij werkzaamheden had met hem. Hij zei verder: 'Zij schreef meteen terug om te zeggen dat zij al vijf jaar lang werkzaamheden had met mij. Zij had vijf jaar geleden de knecht des Heeren ds. Durbridge gehoord ... toen hij preekte in The Halve over de tekst: *En de HEERE gedacht aan haar* (1 Sam 1:19). En de werkzaamheid werd in haar hart gelegd dat wij zouden trouwen.' Zo kregen zij dan verkering en zij trouwden op 19 juli 1969.

In zijn geschriften keerde hij weer terug tot het onderwerp, de bediening: 'In april 1969 woonde ik de algemene vergaderingen bij (van de Gospel Standard societies) in de Gower Street Kapel, Londen. 's Middags sprak ds. Frank Gosden de vergadering toe over Jesaja 6 en hij sprak in het bijzonder over de verzen 8 en 9. Ik was in de galerij, en toen hij bij deze woorden [uit vers 9] kwam: *Toen zeide Hij: Ga benen*, kwam het woord met grote kracht in mijn ziel en ik wist dat dit het bevel was om in de bediening te gaan, waar ik zo lang op gewacht had... Maar nu voelde ik mij net als Mozes bij het brandende braambos: ongeschikt en onbereid om te gaan. In 1963 verlangde ik te gaan, nu trok ik mij terug.' Hij zei niets tegen zijn vader, maar in oktober 1969 zei zijn vader plotseling tegen hem: 'De tijd is gekomen, ik zal voor jou een kerkvergadering bijeenroepen om je werkzaamheden met betrekking tot het ambt te vertellen.' Hij was, zoals het hoort, door de kerk van Bethesda, Southampton uitgezonden om te preken. Hij zei verder: 'Mijn eerste zondag in de bediening was in Studley, toen ik preekte over de woorden in Jesaja 42:16.' Toen hij enkele zondagen later weer op de kansel van Studley stond om te preken, drupten de [volgende] woorden met zoetheid en kracht in mijn hart: *Ik ben Uw knecht* (Ps. 116:16).

In mei 1970 moest vader naar het ziekenhuis voor een hernia-operatie. Voordat hij er heen ging had hij grote vrees, maar de Heere gaf hem grote vrede toen hij aan het wachten was. Om naar de operatiekamer te gaan. Hij schreef: 'Ik voelde een grote vrede over mij komen; alle vrees werd weggenomen. Ik wist dat alleen de Heere mij zulke vrede kon geven.' Op de volgende zondagmorgen ging hij naar de Anglicaanse dienst in de kapel van het ziekenhuis en hij werd zeer gezegend tijdens het zingen van een van James Montgomery's hymns, in het bijzonder [tijdens het zingen van] de volgende regels:

*Though dust and ashes in Thy sight,
We may, we must draw near...
Faith in the only sacrifice
That did for sin atone;*

*To cast our hopes, to fix our eyes,
On Christ, on Christ alone.*

*Hoewel wij stof en as zijn in Uw ogen,
Toch mogen, ja, moeten wij nabijkomen...
Geloof in de enige offerande
Die voor de zonde verzoening heeft gedaan;
Om onze hoop, om onze ogen te vestigen,
Op Christus, op Christus alleen.*

Hij schreef: 'Ik voelde dat ik stof en as was in Zijn ogen, zo'n arme, vreesachtige en verzochte ongelovige; en toch zo'n zoetheid, omdat ik dat gezegende *geloof* had in de *enige offerande* die *verzoening* gedaan heeft voor de zonde. Ja, omdat mij in die beproeving genade gegeven werd om op *Christus, Christus alleen* mijn ogen te vestigen. Ik geloof dat ik in staat werd gesteld om dat te doen (nl. geloven) voordat de operatie begon en tijdens die morgendienst.'

In de zomer van 1971 ging hij gebukt onder een andere diepe beproeving, toen mijn moeder (de vrouw van ds. Broome) leed aan ernstige complicaties voorafgaand aan mijn geboorte. Hij werd in deze tijd zeer gezegend met drie regels van Cowper's beroemde hymn 'God moves in a mysterious way' 'God gaat een verborgen weg.' (William Cowper, spreek uit: 'koeper' 1731 – 1800, was een hymnschrijver die in zijn leven veel last had van depressies, en vaak vreesde dat hij een verworpene was, hoewel hij zelfs in de meest duistere momenten een christelijk geloof en gedrag had. Hij was een vriend van ds. John Newton).

*The clouds ye so much dread,
Are big with mercy, and shall break,
In blessings on your head.*

*De wolken waar u zo voor vreest,
Zitten vol genade, en zullen openbreken,
En zullen zegeningen op uw hoofd doen regenen.*

Vader zei: 'Ik voelde mij overtuigd dat alles goed zou komen. Mijn hart werd bewaard in vrede.' En het was inderdaad zo. Hij zei in later jaren dat hij in zijn leven deze belofte op drie wijzen vervuld zag.

Mijn moeder (de vrouw van ds. Broome) tobde toen zij getrouwd was bijna haar hele leven met haar gezondheid. Mijn vader spande zich in om zijn verantwoordelijkheden thuis, op zijn werk en in de bediening in balans te houden. Zij verhuisden in september 1975 naar een bungalow, maar haar gezondheid ging geleidelijk achteruit, totdat zij slechts twee weken voor haar dood de diagnose kanker in vergevorderd stadium kreeg.

Tijdens deze laatste paar dagen moest vader, die zeer verdrietig was, op een avond een gebedsbijeenkomst leiden. Hij zei dat hij geen tekst en hymn had. Hij schreef: 'Ik was amper een paar meter van het ziekenhuis in Combe Down, Bath verwijderd, toen de Heere plotseling tot mij sprak uit hymn 720 (Gadsby's) vers 1 en 2. Ik werd daaronder geheel verbroken, want mijn hart was verbroken door mijn verdriet, en ik had een zeer ernstig gevoel van mijn vreselijke misdaden, waar alleen de Heere vanaf wist. Maar: Zijn lieve hart was ook verbroken. Ik wist dat Hij bij mij was en ik voelde Zijn vrede in mijn hart. Ik stopte de auto en vond de hymn. Ik startte de auto weer maar had slechts een paar meter gereden toen de Heere in mijn hart [door]brak met hymn 704 (Gadsby's) vers 1. Ik had inderdaad veel verdriet en had die almachtige hand nodig om mij staande te houden. Nu had ik Zijn tegenwoordigheid en twee hymns voor de gebedsbijeenkomst.

Toen werd Psalm 72 mij voorgebracht, vooral vers 15: *En hij zal leven; en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden; den gansen dag zal men hem zegenen.* Ik kon zien dat Mary (de vrouw van ds. Broome) dat goud was dat aan Hem gegeven zou worden. De zegening van die avond was zodanig dat het mij door Mary's dood, de begrafenis en in de weken die volgden geholpen heeft.'

Mevrouw Broome stierf op 25 juni, 1976 op zevenendertigjarige leeftijd. De begrafenis vond plaats in de Zion Kapel, Trowbridge (de oude kerk van ds. John Warburton) en werd geleid door haar voormalige predikant, ds. Clement Wood, en ook door haar vader Charlie Beadle. Zij werd begraven op de begraafplaats van Trowbridge.

Na een hele moeilijke periode, waarin ds. Broome het evenwicht probeerde te vinden tussen de bediening, zijn werk op school en de ouderlijke verantwoordelijkheden, en dat terwijl hij alleen was, had hij onder biddend opzien werkzaamheden met het hertrouwen. Hij trouwde met de nicht van zijn eerste vrouw, die weduwe was. Zij heette Jean Ashby en zij trouwden in 'The Dicker' op 5 april 1977. Zodoende werd de familie groter, want haar twee vaderloze kinderen kwamen erbij. Wij verhuisden allen spoedig naar Grasmere 50, Trowbridge. Dat was voor de rest van zijn leven zijn huis. Aan het eind van zijn leven schreef hij: 'Wanneer ik gedurende deze lange jaren hierop terugkijk, dan kan ik meer en meer de goede hand van God in dit alles zien. Het rangschikken van onze voetstappen en de Goddelijke voorzienigheid. Mijn gedachten zijn bevestigd geworden en ik heb gezien dat Zijn wegen voorbijgegaan zijn, om uit te zoeken.' Zij werden gezegend met een dochter op 27 februari 1978.

Beproevingen volgden en op woensdag 30 mei 1979 werd hij opgenomen in het ziekenhuis om zijn galblaas te laten verwijderen. Hij kwam veilig door de operatie. Terwijl hij veel zorgen had schreef hij: 'hymn 7 (Gadsby's) was heel zoet voor mij.' En verder: 'op de zaterdag na de operatie kwamen de [volgende] woorden op een zoete wijze tot mij: *Ik zal u niet ongetroost laten, Ik zal tot u komen* (Joh. 14:18, Eng. vert.) gevolgd door de woorden: *Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid* (Ps. 107:1). De volgende maandagmorgen werd ik vroeg wakker tussen 4-5 uur. Toen ik wakker was en lag te denken aan Jean en de kinderen, sprak de Heere tot mij uit de mooie hymn van Rutherford:

*And aye my murkiest storm-cloud
Was by a rainbow spanned,
Caught from the glory dwelling
In Immanuel's land.*

*En ja, mijn donkerste stormwolk
Werd door een regenboog overbrugd,
Gevangen door de heerlijkheid
Die in Immanuel's land gevestigd is.*

Ik lag daar en huilde, terwijl ik terugdacht aan de verleden twee en een half jaar sinds juni 1976, en ik had zulk een zicht op de goedheid van de Heere, en ik de donkere wolk zien in de dood van Mary en ik kon de regenboog zien in het schenken van Jean. Ik lag daar in vrede en ik huilde stilletjes met vreugde en dankbaarheid tot de Heere. Ik moest die weg gaan, en even apart gezet worden om de goede hand van mijn God op mij te gevoelen.'

Het leven verliep een paar jaren lang vrij rustig. Vader had het uitzonderlijk druk met zijn ambtelijke werk, het geven van onderwijs en zijn gezinsleven, zowel als met zijn schrijven voor de 'Friendly Companion' en het schrijven van boeken. Over deze periode heeft hij niets geschreven.

In 1985-1986 had hij een grote zweer onder zijn tong en hem werd geadviseerd om hulp te zoeken. Op 26 februari 1986 zei de arts dat er onmiddellijk een biopsie uitgevoerd moest worden. Hij schreef: 'Ik reed naar huis, en toen ik naar binnen ging, en mij heel zwak voelde, ging ik op de stoel zitten in de salon. Ik was onder een donkere wolk en opeens kwamen mij alle zonden van mijn leven voor. Ik zal nooit vergeten hoe die zonden mij voorbijgingen toen ik daar zat. Het ging steeds maar door. Ik voelde mij als Hizkia, toen hij onder het doodvonnis was en niet bereid was om te sterven. Toen ik de volgende acht of negen dagen wachtte, besteedde ik het grootste gedeelte van mijn tijd studerend, en om op mijn knieën de Heere te zoeken. Toen ik op een morgen op mijn knieën lag, en mijn Bijbel opendeed, viel er licht op Johannes 13 en ik begon te lezen hoe de Heere Jezus de voeten van de discipelen waste. Toen ik bij het 10e vers kwam, sprak de Heere met grote kracht in mijn hart: *Gijlieden zijt rein*, en dat ging door met de woorden van Joh. 15:3, 4: *Gijlieden zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb. Blijft in Mij, en Ik in u*. En de woorden van vers 8: *zo zal u veel vrucht dragen*. Ik had nu vrede met God. Al mijn zonden, de zonden van mijn hele leven, waren in één moment vergeven. De schuld en veroordeling werden weggenomen en vele dagen wandelde ik in die vrede.' Toen hij de arts zag, verzekerde die hem dat hij geen kanker had.

Vader had sinds 1978 last van keelontsteking, maar die ontsteking was geen belemmering voor zijn activiteiten, ten minste, als hij wat rustiger aan zou doen. Echter stopte hij aan het einde van de zomer van 1986 met lesgeven, voor een deel vanwege zijn keelontsteking en voor een deel vanwege de nood van de school. Hij had nog steeds twee kinderen die van hem afhankelijk waren en sprak over hoe de Heere deze tijd wonderlijk voorzien heeft.

Vader zei: 'Nu ik op school geen werk meer had, begon mijn leven te veranderen. Ik kon meer afspraken maken om doordeweeks te gaan preken, de vergaderingen bij te wonen van de Gospel Standard Trust. Ook kon ik mij verdienstelijk maken voor de Gospel Standard Library Committee en de Home Committee van Studley, Bethesda.' Enkele weken nadat hij zijn werk [op school] neerlegde, werd zijn eigen vader in de eeuwige heerlijkheid opgenomen. Dat was een tijd van groot verdriet, maar ook van grote geestelijke vreugde. Wij kunnen ons de woorden die hij in september 1986 rondom het graf sprak nog goed herinneren: 'wij hebben veel gehuild, maar nu kunnen wij niet huilen, omdat wij hier staan met de wetenschap dat onze lieve vader met zekerheid eeuwig veilig is.' (Bijna zevenentwintig jaren later voelden wij dezelfde zekerheid en vreugde met betrekking tot hem [onze vader]). Twee jaren later publiceerde hij het boek *Surely Goodness and Mercy*, dat een prachtig verslag geeft van het leven van zijn vader.

In de geschriften van mijn vader staat veel over zijn eerste jaren nadat hij gestopt is [met werken op school], maar daar is hier geen ruimte voor om het op te schrijven. Echter, omdat hij nu bevrijd was van zijn wereldse werk, werd zijn leven geheel toegewijd aan zijn Meester. (De tekst: *Uw God, Dien gij geduriglijk eert* (Dan. 6:20) werd genoemd op zijn begrafenis). Door de wondervolle leiding van de voorzienigheid kwam hij in contact met christelijke Gurkhasoldaten van het Britse leger en hij bleef een liefhebbend belang hebben in sommige van deze soldaten tot het einde van zijn leven. Sommigen logeerden in ons huis, samen met Keniaanse soldaten. Het is heel duidelijk dat de Heere hem veel gebruikt heeft voor de geestelijke groei van sommige van deze mannen, misschien zelfs voor hun bekering.

Vanaf de zomer van 1988 begon een ander levenswerk van hem vorm te krijgen, alweer door een opmerkelijke leiding in de voorzienigheid. Dit jaar kwamen er voor het eerst Nederlandse mensen naar Trowbridge, en de liefde die hij in zijn jonge jaren voor Holland koesterde werd weer aangewakkerd. Tot zijn dood kreeg hij deze bezoeken, en nog steeds krijgen wij bezoek. Verscheidene mensen die hier als student kwamen gedurende de volgende vijfentwintig jaren

kunnen het begin [van] geestelijk [leven] terugleiden naar zijn bediening en vaderlijke zorg, wat duidelijk werd in zijn laatste dagen en na zijn dood. Velen zagen hem als een geestelijk vader – *Want al hadt gij tienduizend leermeesters in Christus, zo hebt gij toch niet vele vaders* (1 Kor. 4:15). In de jaren 1989 tot 2011 bezocht hij Holland elk jaar, behalve één keer. Hij sprak regelmatig voor scholen, universiteiten en kerken. Hij werd daar een bekend en geliefd persoon. Hij werd af en toe ook gevraagd om te schrijven voor het Reformatorisch Dagblad.

Hij was niet alleen het middel tot zegening van anderen, maar de Heere heeft hem heel erg gezegend in Holland tijdens die jaren. Hij schreef: 'Daar (in Barneveld) hoorden we een oude Nederlandse dominee, ds. W. Hage, preken over Openbaringen 4:1: *Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in den hemel ...* Het was duidelijk dat de oude man die deur geopend had gezien. Er was die avond een zoetheid en zalving in de kerk, toen hij sprak over de regenboog rondom de troon en het rode daarin [de stenen Jaspis en Sardius, rode stenen], dat sprak over het bloed van Christus, en hij zei dat er een open plaats voor de troon was, die voor de jonge en oude mensen [bestemd] was. Het was een gedenkwaardige tijd. ... Later hoorden we ds. De Leeuw toen hij dominee van Barneveld was met grote kracht en zoetheid preken over de eerste zondag van de Heidelbergse Catechismus: *Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?* En het antwoord: Het dierbare bloed van Jezus Christus. Opnieuw een tijd om nooit meer te vergeten ...'

In November 1993 ging zijn vriend voor het leven, Mr. John Rayner, de heerlijkheid in met gezegende zekerheid. Vader schreef over de begrafenis: 'Die dag sprak de Heere, in de kapel van Bethel, net voor de rouwdienst, tot mij met deze woorden: *Uw ogen zullen den Koning zien in Zijn schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien* (Jes. 33:25).

In 1996 publiceerde hij een levensbeschrijving van John Warburton, *Dienaar van een Verbondsgod*. Hij heeft bijna veertig jaar onderzoek gedaan voor dit boek. Op 9 oktober 1999 werden twee van zijn kleinkinderen (een tweeling) te vroeg geboren. Toen hij zich realiseerde dat de geboorte op handen was, sprak de Heere tot zijn hart: *Hij wist Zelf, wat Hij doen zou* (Joh. 6:6). Dit werd later bevestigd toen hij naar hen stond te kijken. Een paar dagen later paste de Heere ook de [volgende] woorden toe in zijn hart: *Uw sterkte [zal] gelijk uw dagen [zijn]* (Deut. 33:25).

Op 8 oktober 2001 vloog vader met zijn vrouw en een vriend naar Amerika, nog maar een paar weken na de terroristische aanslagen op 11 september, te midden van zeer strenge beveiliging. Hij schreef: 'Ik stak de oceaan over in volle vrede. De Heere had voordat ik vertrok tot mij gesproken: *Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht* (2 Kor. 12:9).' Hij preekte in Chotau, Sheboygan en in Grand Rapids. Hij schreef verder: 'Het was een bezoek om nooit meer te vergeten, vooral vanwege de hulp in de bediening, waarvan ik gevoelde dat die mij betoond was, en vanwege de vereniging met zo veel godzalige mensen in de Verenigde Staten.'

Vader heeft meer dan twintig jaren last gehad van keelontsteking en op 1 maart 2002 moest hij een angiografie laten maken. De testen lieten zien dat zijn slagaders ernstig vernauwd waren. Daarom moest hij in het ziekenhuis van Bath blijven en er werd snel een Bypassoperatie geregeld. Hij schreef: 'toen ik op een morgen wakker werd tijdens het wachten [op de operatie], sprak de Heere tot mij met grote zoetheid uit de regels van een hymn, die in 1960-1961 voor mij gezegend waren op het station van Trowbridge (Gadsby's, 769, vers 2):

*Jesus, our eternal Lover,
Says His word shall never fail.*

*Jezus, onze eeuwige Liefhebber,
Zegt dat Zijn woord nooit zal falen.*

Hierna kwamen de woorden [tot mij]: *Als wij niet geloven, blijft Hij toch getrouw: Hij kan Zichzelf niet verloochenen* (2 Tim. 2:13, Eng. vert.). Nu had ik vrede en deze zegen hielp mij door de hele hartoperatie heen.’

Op 11 maart werd vader naar de Bristol Royal Infirmary (ziekenhuis) gebracht en werd hij de volgende morgen geopereerd. Het bleek dat hij een hartaanval kreeg vlak voor de operatie, maar (menselijkerwijs gesproken) dankzij de snelle actie van het medische team had hij geen schade aan zijn hart en een vierdubbele Bypassoperatie werd uitgevoerd, waarbij hij veel baat gehad heeft in de laatste jaren van zijn leven. Hij schreef: ‘Toen ik terug was op de afdeling van de Intensive Care, kwam ik bij in de avond en zag dat mijn vrouw en zoon naast mij stonden. Zij vertelden mij later dat ik er heel ziek uitzag en dat zij zich afvroegen of ik er wel doorheen zou komen. Maar ik had vrede; de zegen van voor de operatie hielp mij erdoor.’

Wij kunnen ons die avond goed herinneren. Toen wij weggingen, leek het of die afdeling het *buis Gods en werkelijk de poort des hemels* was (vgl. Gen. 28:17). Zódanig was zijn gezegende staat van vrede en vreugde die avond.

Tot een paar dagen na de operatie was vader heel erg onwel en ziek. Hij schreef dat te midden van deze bittere ervaring ‘De Heere in mijn hart sprak: *Zij gaven Hem te drinken edik en gal gemengd* (Matth. 27:34). Ik werd verbroken onder een zoet besef dat ik een klein beetje deel had aan Zijn lijden.’ Hij schreef verder: ‘toen ik op een nacht wakker [in bed] lag, lag ik stilletjes hardop te bidden in de nacht, zonder het te beseffen. Ik zei: ‘Heere, Heere,’ en vanuit de afdeling kwamen de woorden tot mij terug: *Wat noemt gij Mij Heere, Heere! En doet niet hetgeen Ik zeg?* (Luk. 6:46).’ Vader werd vervolgd door een goddeloze man op die afdeling, maar hij zei: ‘De Heere sprak in mijn hart: *Zij hebben Mij zonder oorzaak gehaat* (Ps. 35:19; 69:4, 5; Joh. 15:25). Ik lag daar stil en hilde omdat ik voelde dat het zo’n groot voorrecht is om in de voetsporen van mijn Meester te wandelen. In dit ziekenhuis ervoer ik iets van de gemeenschap met Christus in Zijn lijden.’

Vader preekte tien weken lang niet meer. Daarna begon hij met een gebedsbijeenkomst in The Halve in mei. Hij nam als zijn tekst Matth. 27:34: *Gaven zij Hem te drinken edik met gal gemengd; en als Hij dien gesmaakt had, wilde Hij niet drinken*. Wij herinneren ons de grote geur en zoetheid toen hij over de grote zegeningen van de Heere en over Zijn zachte kastijding sprak. Deze beproeving had een diepgaande heiligende uitwerking op hem, wat duidelijk werd in zijn latere leven en bediening.

Hij had nu een goede gezondheid voor de komende negen jaren en hij werd in staat gesteld om heel veel te gaan preken in de andere gemeenten. Vanaf 2003 tot zijn dood diende hij de Gospel Standard Committee. In 2007 publiceerde hij een boek over de hymnschrijfster Ann Steele, *A bruised reed (Een gekrookt rietje)*. Dat was alweer het resultaat van meer dan veertig jaren aan onderzoek. In 2008 ging hij weer naar de Verenigde Staten om te preken. Eerst ging hij naar Sheboygan en toen naar Grand Rapids, en hij ontmoette veel oude vrienden. Hij schreef dat het een tijd van grote zegen was.

In de volgende twee jaren was hij heel erg verheugd omdat hij twee lieve vrienden mocht dopen, van wie hij zegt: ‘Ik ben met beiden omgegaan toen zij in verdriet en beproevingen wandelden, en ik heb mogen meemaken dat de vrucht van geheiligde beproevingen zichtbaar is geworden in hun hart.’

Hij had altijd een grote belangstelling voor tieners en studenten van de universiteit, en in 2009 werd hij de eerste redacteur van de Perception Magazine. Hij bleef redacteur tot zijn dood. De laatste editie die hij persklaar maakte verscheen na zijn dood in maart 2013.

Zijn vruchtbare leven kwam nu tot zijn eind. Aan het einde van de lente van 2011 begon hij pijn te krijgen in zijn rug. Na een hardnekkige infectie van zijn luchtwegen zei de dokter dat er een röntgenfoto gemaakt moest worden van zijn borst. Hij schreef: 'Toen ik na de eerste röntgenfoto door de verpleegster geroepen werd om naar de afdeling van de chirurgie te komen, werd mij meteen met woorden die weinig twijfel in zich hadden meegedeeld dat ik, zover als zij het kon bezien, kanker had, tenzij het tegendeel bewezen was. Deze woorden kwamen als een grote schok. Maar toen ik de afdeling chirurgie verliet, werden deze woorden snel in mijn hart gelegd: *Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen* (Ps. 118:17).'

Uiteindelijk werd de diagnose gesteld. Vader had de ziekte van Kahler, en hij werd zes maanden lang behandeld met chemotherapie. Hij had ook radiotherapie en bloedtransfusies nodig en hij werd heel zwak. Onder deze beproeving werd hij heel stil gehouden. Hij stopte in september 2011 met preken, maar hij werd ondersteund door de woorden die hij had gekregen uit Psalm 118. In mei 2012 werd hij weer in staat gesteld om te beginnen met preken.

Zijn eigen geschrift eindigt met het volgende: 'De behandeling met chemotherapie kreeg de ziekte eindelijk onder controle in januari 2012 en de behandeling werd in februari helemaal stopgezet. Nu in september 2012 is de ziekte weer teruggekomen en ik moet weer aan de chemobehandeling, maar de woorden uit Psalm 118 ondersteunen mij nog steeds.' De ziekte woekerde razendsnel voort tijdens de volgende maanden. Hij werd in staat gesteld om de meeste van zijn preekbeurten door te laten gaan tot eind november, toen hij longontsteking had. Hij scheen een bijzondere zalving te hebben in deze laatste maanden van zijn bediening, verschillende mensen hebben getuigenis gegeven van de zegen die zij ontvangen hebben. Ook kwam iemand naar voren om gedoopt te worden.

Wij vroegen ons af of zijn bediening ten einde was, maar op de morgen van 30 december 2012 kondigde hij onverwachts aan dat hij 's avonds in The Halve wilde preken. Hij deed dat met veel gevoel over Matthéüs 28:20. We vroegen ons af of dit zijn afscheidspreek was, maar hij was in staat om de volgende dag des Heeren 's morgens in The Halve te preken over Exodus 3:12, om vervolgens op 9 januari in Chippenham met veel zalving te preken over Psalm 91:2. Daar was toen een gezegend gevoel van de tegenwoordigheid van de Heere. De volgende avond hield hij een gebedsbijeenkomst in The Halve over dezelfde tekst. Ten laatste preekte hij op 13 januari op de morgen van de dag des Heeren over Jesaja 42:16. Opmerkelijk genoeg nam hij dezelfde tekst als in Studley, toen hij voor het eerst in het openbaar ging preken in oktober 1969.

Op 16 januari werd hij opgenomen in het ziekenhuis met symptomen van nierfalen. Op de volgende dag des Heeren bezochten wij hem 's middags. Hij was vol van de goedheid van de Heere over hem en zijn leven. Het was nog een keer *een huis Gods en de poort des hemels*. De duivel scheen hem echter in de volgende dagen te bestoken. Hij zei: 'Wij weten niet hoe laag wij moeten komen om in die eeuwige armen te zinken.' Ondanks alles voelde hij dat hij in die eeuwige armen rustte. Hij rustte op de beloften die de Heere hem in vorige dagen gegeven heeft. Een medeambtsbroeder bezocht hem en sprak over de zoete geur van Christus, die [ook] zijn gesprek doordrong.

Opmerkelijk genoeg overleefde hij weer een longontsteking, maar omdat hij nierfalen en een zeer lage bloeddruk had, was hij ernstig verzwakt. Hij klampte zich vast aan de belofte van de Heere, aan hem gedaan aan het begin van zijn ziekte in juni 2011 (Ps. 118:27). Hij koesterde de gedachte ook om weer te gaan preken. Echter, toen hij de week daarop in de nacht gemeenschap had met de Heere, kreeg hij te zien dat zijn werk op aarde klaar was. Hem werd ook een vrede gegeven die bij hem bleef tot het einde. Hij verlangde nu om met Christus te zijn, maar hij sprak over de dood als over een 'grote berg'.

Op deze tijd sprak hij met verschillenden van de familie, en zei: 'Wij zullen niet scheiden, ik ga slechts eerder weg.' Hij haalde deze hymn aan:

*Though sundered far, by faith they meet,
Around one common mercy seat.*

*Hoewel zij ver van elkaar verwijderd zijn, door het geloof
Ontmoeten zij elkaar rondom één gemeenzame genadestoel.*

Op de laatste dag des Heeren die hij op aarde was, sprak hij heel vrij en kwam hij gelukkig over. Hij had het over meneer Vrezende, die de Jordaan overstak (Bunyan's *Christenreis*):

En hier merkte ik op hetgeen zeer opmerkelijk was; het water van die rivier stond op deze tijd lager dan ik ooit gezien had in mijn leven; zo stak hij ten laatste over, [het water stond] niet veel hoger dan de enkels.

Na verschillende weken in het ziekenhuis, was hij [genoeg] aangesterkt om op dinsdag 12 februari de reis naar Bethesda Home in Studley te maken. Hij was zó dankbaar om daar te komen, maar toch vreesde hij weer terug te moeten naar Bristol om drie keer per week zijn nieren te dialyseren. Terwijl hij echter voorbereid werd om voor de eerste keer te gaan, werd hij zeer onwel en zijn verlost ziel vertrok uit zijn aardse tabernakel om zijn eeuwige rust in te gaan op donderdag 14 februari, om tien voor acht. Wij zagen zulk een genade in de handelingen van de Heere. Hij hoefde die reis niet te maken, en ook geen lange worsteling met de dood te hebben, waar hij [zo] voor gevreesd had. Wij hebben reden om te hopen dat het met hem gegaan is zoals hij gezegd heeft van meneer Vrezende: *Zo stak hij ten laatste over, [het water stond] niet veel hoger dan de enkels.*

Zo werd vervuld wat de Heere hem in 1948 beloofde in de kapel van Manningford toen hij 16 jaar oud was: *Dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods* (Hand. 14:22).

De rouwdienst, die geleid werd door ds. B.A. Ramsbottom, vond op 28 februari 2013 plaats in de Dicker Chapel, Sussex. De hymns die gezongen werden, waren allemaal uitgezocht door onze vader in zijn laatste dagen:

*When peace like a river, attendeth my way;
There is a land of pure delight;
When this passing world is done.*

*Wanneer vrede, als een rivier, mijn weg volgt;
Daar is een land van pure verrukking;
Wanneer deze voorbijgaande wereld ten einde komt.*

En bij het graf:

The Saviour lives no more to die!

De Zaligmaker leeft, om nooit meer te sterven!

Ds. G.D. Buss vertrouwde zijn stoffelijk overschot toe aan het graf in de Dicker begraafplaats, in de vaste en zekere hoop op een heerlijke opstanding. Velen voelden dat het een allerheiligste gelegenheid was. Een herdenkingsdienst werd gehouden op 2 maart 2013 in de kerk van John Warburton (Zion Chapel, Trowbridge).

17. Het leven van J. W. Walder²⁵

Bron: The Gospel Standard, feb. 2017, blz. 56 ev.

John William Walder was sinds 1963 een getrouw bedienaar van het Evangelie van Jezus Christus. Vanaf 1983 was hij predikant van Galeed Chapel te Brighton. Op 9 februari overleed hij en ging hij in de eeuwige rust, 90 jaren oud.

Wij zijn dankbaar dat onze geliefde overleden vriend zijn geestelijke ervaringen en worstelingen opgeschreven heeft. Die begonnen toen hij nog maar acht jaren oud was. Uit deze levensbeschrijving zijn in dit korte verslag enkele stukken overgenomen.

(Als de Heere het wil, zal zijn volledige levensbeschrijving door de kerk van Galeed worden uitgegeven, samen met enkele van zijn preken.)

Jeugd

Hij schrijft het volgende: ‘Toen ik acht jaren oud was, is de Heere voor het eerst met mij begonnen. Toen ik naar Burgess Hill Chapel ging, zei de predikant dat als wij de stem van de Heere niet in dit leven met goddelijke kracht hoorden, wij Hem bij ons sterven zouden horen zeggen: *Ga weg*. Toen wist ik dat er een God in de hemel was, Wiens stem ik niet gehoord had en dat mijn hart voor Hem openlag. Vanaf die tijd merkte ik dat ik de dingen die ik vroeger gedaan had, niet langer doen kon. Men zal mij wel een bijzonder kind gevonden hebben.

Ongeveer twee jaren later sprak de predikant over een bepaalde zonde die ik in het verborgen bedreven had. Ik had deze zonde aan niemand bekendgemaakt. De predikant zei: ‘Voor God zijn alle dingen bekend.’ Ik voelde me schuldig. Het enige wat ik nog hoorde was dat de zonde gestraft zal worden.

Toen ik de kerk uitliep barstte ik in tranen uit, maar ik kon niets zeggen tegen degenen die vroegen waarom ik huilde. In die tijd was ik volslagen onbekend met het Evangelie. Ik had slechts wettische vrees voor de hel en de straf. In mijn gebeden vroeg ik aan God of Hij mij wilde sparen en medelijden zou willen hebben. Dan zou ik me wel beter gedragen.’

Heidens

Ik kan me herinneren dat mijn overleden vriend mij eens vertelde dat hij, toen de Heere Zijn werk in hem begonnen was, in het geheel geen zaligmakende kennis had van het Evangelie. Net als een ‘heidens’ kind, dat nog nooit van de Naam van Jezus gehoord had. En dat terwijl hij altijd meegenomen werd naar de kerk. Dit feit zou ouders niet moeten ontmoedigen om hun kinderen in *de lering en de vermaning des Heeren* op te voeden. Het bewijst slechts dat er meer nodig is.

Hij schrijft verder: ‘Ik besloot dat ik mijn leven moest gaan reformeren en beter mijn best moest doen. Ik verbrandde mijn wereldse boeken, gooide de dingen weg die mijn lusten bevredigd hadden en verliet mijn vorige vrienden. Ook begon ik de doordeweekse diensten bij te wonen. Ik had het vaste voornemen om mijzelf te verbeteren en zette mij ertoe om de ene lust na de andere te overwinnen. Wat het uitwendige betreft lukte het mij wel. Maar daarna voelde ik mij nog vuiler dan ooit. Ik ervaarde dat deze woorden de waarheid zijn:

‘Hoe meer ik tegen de kracht van de zonde streed,
Hoe meer ik zondigde en struikelde.’

Daarna vertelt hij dat hij op een dag de aandrang voelde om de Bijbel te lezen. De duivel probeerde hem van het lezen af te houden en zei dat er voor hem toch niets in stond. Hij deed het toch en las Math. 5. Daar spreekt Jezus over de noodzaak van de vervulling van de wet. Hij werd diep overtuigd door het lezen

²⁵ Geplaatst met toestemming van Mr. T. Rosier, The Gospel Standard.

van dit gedeelte. En toen kwam de vijand als een watervloed binnen. Hij zei: 'Kijk eens naar jezelf, waar ben je nu toch in terecht gekomen? Ik zei toch dat je de Bijbel niet moest lezen, er is voor jou niets dan veroordeling te lezen.'

Opstand

'Omdat ik geheel onwetend was, probeerde ik nog steeds aan de eisen van de wet te voldoen, totdat ik op een middag zo vervuld werd met zelfmedelijden, frustratie en woede, dat ik God durfde te zeggen dat Hij mij moest veroordelen om rechtvaardige redenen. Ik zei dat het niet mijn schuld was dat Adam gevallen was en dat het heel onrechtvaardig was om van mij te eisen wat ik onmogelijk doen kon. Onmiddellijk nadat deze woorden gesproken waren, besepte ik wat ik gedaan had. Ik beefde letterlijk over mijn gehele lichaam, omdat ik vervuld was met verschrikking voor een heilige God, Die mij rechtvaardig in een ogenblik naar de afgrond zou kunnen zenden. Omdat ik bang was om alleen te zijn, voegde ik mij bij ons gezin. Toen ik zag dat de kat bij het haardvuur lag, werd ik heel erg jaloers op dit zielloze schepsel. Ik zei tegen mezelf: 'Ik heb een onsterfelijke ziel. Ik ben verloren en zal vergaan.' Dit deed mij vanuit mijn hart roepen: *Heere, wat moet ik doen om zalig te worden?*

Jezus mijn Zaligmaker

Mr. Walder kon zich ook nog een ander voorval herinneren, dat enkele jaren later plaatsvond. Toen hij in zijn Bijbel zat te lezen, zei hij tegen God: 'Heere, ik geloof dat Jezus naar de aarde kwam en stierf om arme verloren zondaren te behouden, maar was het ook voor mij?'

Wel, onze geliefde overleden vriend kreeg het genadige antwoord van de Heere op deze grote en essentiële vraag. Hij schrijft erover: 'Op een zondagmorgen in juni 1942 kwam ik thuis uit de kerk. Ik was erg terneergeslagen, omdat ik niet gekregen had waar ik zo naar verlangd had. Ik was alleen thuis, dus zocht ik een boek om te lezen. Ik kwam Romaine's *Life, Walk and Triumph of Faith* tegen (Het Leven, de Wandel en de Overwinning van het Geloof). Ik dacht dat dit boek wel geschikt zou zijn voor de toestand waarin ik mij bevond. Wel, toen ik het boek las, gebruikte de Heilige Geest het om één voor één alle redenen en tegenwerpingen die ik had waarom Jezus niet mijn Zaligmaker zou zijn, weg te nemen. Dit ging zo door tot ik bij deze woorden kwam: Christus is mijn Wetsvervuller. Toen fluisterde de Geest met kracht in mijn binnenste: 'En waarom ook niet?' Zowel vanbinnen als vanbuiten kon ik geen enkele reden vinden. Al mijn zonden waren verdwenen en o, wat vloeiende er een vreugde en vrede in mijn verheugde geest! Ik kon niet anders dan geloven en verheugd zijn.'

'Spoedig hierna werd ik erg bekommerd omdat ik de zonde in mij voelde oprijzen. Ik dacht dat dit niet zo zou moeten zijn, maar ik werd erg vertroost door verder te lezen in het boek van Romaine. De schrijver verklaart daar de tekst uit Rom. 7:17 en 1 Joh. 3:9: *Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont en: Een iegelijke, die uit God geboren is, die doet de zonde niet, want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.*

In die tijd had ik zo'n haat tegen de zonde en de boosheid van mijn hart, dat ik nog liever had willen sterven dan verder te leven in het zondigen tegen de God Die mij met zo'n grote liefde heeft liefgehad. Terwijl ik nog in deze begunstigde toestand was, zei ik met kinderlijke eenvoud: 'O Heere, mag ik U mijn Vader noemen?' Op een zoete en zalvende wijze gaf Hij het antwoord: 'Dat mag je doen.'

Beproevingen en uitreddingen

In december van het jaar 1950 werden hij en zijn verloofde gedoopt te Scaynes Hill. Zij trouwden kort na deze gebeurtenis.

Zijn vader werd predikant te Scaynes Hill en wilde zijn bakkerij van de hand doen. Hij verkocht de bakkerij aan onze overleden vriend. Dit bracht vele beproevingen en vele uitreddingen met zich mee. Op een keer kwamen de beproevingen als het ware samen.

Hij schrijft: 'Op de volgende dag moest mijn vrouw naar het ziekenhuis om een zware operatie te ondergaan. Ook waren er veel problemen in de kerk. Nieuwe maatregelen van de overheid zorgden voor een hele omwenteling in de bakkerij en twee personeelsleden waren ziek. Ik probeerde het belangrijkste werk te doen van drie mensen tegelijk. Omdat ik de producten moest afleveren in een heuvelachtig gebied, legde ik mijn volgeladen mand neer op het pad en zei: 'Ik kan niet verder.' Toen kwamen de woorden uit de hymn met zalving in mijn ziel:

'Ik zal u kracht geven, u helpen, en u doen staan,
Ondersteund door Mijn rechtvaardige, almachtige hand.'

Ik pakte mijn mand van de grond en rende de trap op, helemaal naar boven. Ik voelde mij zo versterkt in alles. Toen ik de volgende morgen met mijn vrouw aan het bidden was, pleitte ik op die woorden. Toen ik klaar was met bidden, zei mij vrouw: 'De woorden die je net genoemd hebt, kwamen gisterenmorgen om tien uur met kracht in mijn hart.' Wij hadden tegelijkertijd dezelfde woorden in ons hart gekregen.'

De verwijzing van onze overleden broeder naar de kat bij het haardvuur brengt nog een ander voorval met een kat in herinnering. Dat heeft hij mij eens verteld. Op een keer werd hij zeer geplaagd door de tegenstander satan, die hem in de gaten hield. Hij wist dat hij van zichzelf volslagen hulpeloos was tegen hem en smeekte de Heere of Hij hem wilde verlossen. Toen hij in de bakkerij naar boven ging en de kamer inging waar het meel opgeslagen was, zag hij een kat, die aandachtig zat te loeren naar een muis. Hij had zijn ogen op het dier gevestigd. De muis was in een hoekje gedreven en de kat stond klaar om de muis aan te vallen en te doden. De aanblik van de angstige en hulpeloze muis, die daar ineengekrompen in een hoekje zat, zonder dat er een weg van ontsnapping was, tekende in een ogenblik het beeld van de toestand waarin hij zich bevond.

Voor de eigenaar van een bakkerij was de muis geen welkome gast. Toch deed hij iets wat zijn wens uitbeeldde en wat hij wilde dat de Heere voor hem zou doen. Hij liep snel naar de kat toe en pakte het dier op, zodat de muis kon ontsnappen.

Roeping tot predikant

Nu wil ik verdergaan naar het gedeelte van zijn schrijfwerk dat handelt over zijn roeping tot predikant. Toen de Heere hem zegende met zo'n heldere verlossing, voelde hij de overtuiging dat deze zegen niet alleen voor hemzelf was, maar dat de Heere er een bedoeling mee had: Hij zou hem ooit voor een bijzonder werk gebruiken. Naarmate de tijd verstreek, werd deze gedachte in hem verdiept, maar hij verzette zich tegen de gedachte dat hij zou moeten preken. De Heere ging echter door met hem te onderwijzen en te leiden in de werkzaamheden van zijn ziel, opdat Christus Zichzelf een 'levende, heldere werkelijkheid' voor hem zou maken .

Mr. Walder vertelt verder nog over een andere grote zegen die hij ontvangen heeft. Dit keer in het huis des Heeren: 'De tekst werd bekendgemaakt: *Hem nu, Die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor Zijn heerlijkheid in vreugde* (Judas: 24). Ik denk niet dat ik van hetgeen de predikant gezegd heeft ook maar een woord gehoord heb, maar o, wat een liefde en ontferming stroomden er in mijn ziel. Dat woord werd rechtstreeks tot mijn hart gesproken. Ik was de 'u' van die tekst.

Die middag zag ik twee zaken in het bijzonder. De eerste zaak was dat ik mij niet kon voorstellen dat er iets reiner en heiliger is dan de tegenwoordigheid van Gods heerlijkheid. De gedachte dat zo'n vuile ellendeling als ik mij voelde *onstraffelijk* kon voorgesteld worden, was mij wonderlijk. Het was inderdaad een wonderlijke verlossing.

De andere zaak was de gedachte dat Jezus Zelf op een dag zo iemand als ik zou nemen en vervolgens zou zeggen: 'Vader, hier is iemand die U van eeuwigheid aan Mij gegeven hebt en van allen die U Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren. Hier is er een, gezond en wel.' Ja, dat Hij *mij* zou voorstellen en daarom zeer verheugd zou zijn.

'Werkelijk, dit verbrak mijn hart. Diezelfde avond hoorde ik een preek over de tekst: *Want de HEERE zal Sion troosten* (Jes. 51:3). De dingen die gezegd werden, kwamen zó sterk overeen met de weg waarin ik geleid was, dat ik voelde dat de troost werkelijk van de Heere afkomstig was. Het was geen ongegronde fantasie uit mijn brein. Die nacht kon ik niet slapen van vreugde. De Heere kwam weer zo naderbij. Hij verhoorde mijn gebed en maakte Zichzelf tot een 'levende en heldere werkelijkheid' en was 'zeer gemeenzaam.'

'Ik omhelsde Hem en Hij omhelsde mij. Ik wilde Hem niet laten gaan en wilde niet gaan slapen, uit angst dat Hij weggegaan zou zijn als ik wakker zou worden. Ik verlangde ernaar om ontbonden te zijn en met Hem te zijn, wat zeer verre het beste is. Ik wilde niet langer leven om weer tegen Hem te zondigen, maar ik gevoelde ook: 'Heere, als het meer zou kunnen zijn tot betoning van Uw heerlijkheid en tot eer van Uw Naam dat ik nog een poosje in deze wildernis zal blijven: Uw wil geschiede.' Onmiddellijk hierna kwam deze vraag in mijn hart: 'Zou je gewillig zijn om te preken?' Ik antwoordde: 'Ja Heere, zelfs om te preken.' Dit scheen de grootste zaak te zijn die Hij van mij kon vragen om voor Hem te doen. Toch voelde ik mij volkomen gewillig. Ik zei: 'Heere, als het Uw wil is om dit arme stof af te zonderen voor het werk van de bediening: hier ben ik, zend mij heen.' Omdat ik mij zo volkomen onbekwaam voelde, zei ik: 'Heere, is er geen betere dan ik te vinden?'

Nadat hij op 20 april 1963 door de kerk te Scaynes Hill tot ambsdrager bevestigd was, ging hij heen in de naam des Heeren om het Woord van God te prediken. Omdat hij door de Heilige Geest gezalfd was, bediende hij het Woord niet op een oppervlakkige wijze. Hij legde het fundament van de gezonde leer, maar legde ook de nadruk op een levende en zaligmakende bevinding van de waarheid, door de openbaring van Christus door de heilige Geest en de vruchten die er op die openbaring zouden volgen. Hij predikte een wet die hij kende, een Evangelie dat hij kende en het werk van de Heilige Geest dat hij kende. Hij was zeer bewogen in het werk van de bediening. Zijn hoorders hoefden niet te twijfelen of hij er wel met zijn hart bij was. Vaak zagen wij de tranen over zijn wangen lopen als hij aan het preken was.

Gaven

De Heere gaf hem niet alleen genade, maar Hij gaf hem ook gaven. Die geeft Hij aan eenieder die Hij uitzendt om te preken. Boven alles werd zijn bediening door God gezegend in een mate die alleen Hem bekend is. Enkel en die profijt gehad hebben van zijn bediening weten het. Zijn arbeid was niet zonder vrucht *in zijn vaderland* (Math. 13:57). Vaak preekte hij te Scaynes Hill en hij doopte drie vrienden in de jaren voordat hij tot leraar van Galeed Chapel te Brighton beroepen werd.

Over dit beroep schrijft hij het volgende: 'Toen ik in februari 1981 met mijn werk bezig was, kwamen deze woorden bij me: *Het is de Heere*. Dit ging met zoveel kracht gepaard, dat ik wist dat er iets zou gaan komen. Omdat ik zo'n vreesachtig persoon was, dacht ik dat er iets ergs stond te gebeuren. In die tijd hadden er vier of vijf mensen een hartkwaal. Een van hen was stervende. Iets in me zei: 'Jij zult de volgende zijn.' Na enkele dagen kwam de rest van het vers in mijn hart:

'Het is de Heere; zou ik Zijn wil
Wantrouwen of tegenspreken?
Hij, Die niet anders kan doen dan wat recht is,
En altijd recht zal blijven?'

O, ik voelde zo'n zoet vertrouwen in de getrouwheid en liefde van de Heere, dat ik in Zijn handen viel en zei: 'Uw wil geschiede.' Ik wist immers dat Zijn wil het beste was. Enkele dagen later kreeg ik de brief van de kerk te Galeed. Men nodigde mij uit om in 1982 drie maanden te komen preken.'

Hij nam het beroep aan en zodoende begon hij zijn werk van de bediening daar in januari van het jaar 1983. De Heere gaf getuigenis aan zijn bediening te Galeed en gaf er Zijn zegen over. In die jaren heeft hij verschillende mensen gedoopt. Het teruglopende aantal hoorders door de dood van verschillenden van zijn hoorders en het ernstige terughouden van de kracht van de Heilige Geest was voor hem een smartelijke zaak.

Het geschrift van onze overleden broeder eindigt met een verslag van de zegen van de Heere in tijden van benauwdheid. Dit vond plaats in het jaar 1992.

'In juni 1992 had ik een beproeving. Ik bracht zes dagen in het ziekenhuis door. Enkele weken daarvoor kwamen de volgende woorden met kracht in mijn hart: *Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, alsof u iets vreemds overkwam* (1 Petr. 4:12). Dit bleek in alle opzichten een hele zware beproeving te zijn en in het ziekenhuis werd ik erg ziek. Ik dacht het niet te zullen overleven en het ziekenhuispersoneel dacht er hetzelfde over. Toch werd ik gevoelig vertroost en mocht ik mijn kalmte bewaren omdat ik in staat gesteld was om mijzelf in de handen van God te werpen.

'Nadat ik thuisgekomen was, werd ik erg beproefd door de woorden: *Maar wie Mij verloochen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods* (Luk. 12:9). Ik voelde dat ik hieraan op verschillende wijzen schuldig stond. Toen ik hier op een morgen over nadacht, had ik een zoet geloofsoog op een lijdende Zaligmaker geslagen. Ik overdacht de grootheid van het lijden voor een zondaar zoals ik en dat Hij dat lijden zo gewillig verdragen had. Wat wilde Hij al niet voor mij lijden en wat zou ik voor Hem willen lijden? Ik was zo'n lafaard en ik had Hem verloochend. Er kwam enige verlichting toen ik dacht aan de liefde en ontferming die aan Petrus betoond was. Ik voelde me net zo slecht als hem. Ik geloof dat er toen enkele tranen van waar berouw en ware aanbidding gelaten werden.

Verder overdacht ik nog mijn zondige en nutteloze leven, mijn ontzettend grote gebreken ten opzichte van mijn betrekkingen, belijdenis, bediening en ambt. Dit ging zo door totdat ik niet meer wist waar ik mijn hoofd moest verbergen van schaamte. Ik zei: 'O Heere, ik ben beschaamd. O Heere, ik ben zeer beschaamd. Mij past *beschaamdheid des aangezihts* (vgl. Dan. 9:7).

Twee dagen later las ik Jesaja 61. Ik kwam tot de woorden in vers 7: *Voor uw dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel*. Deze woorden beschreven mijn toestand en waren mij tot grote troost.

Tevreden

Op een andere dag niet lang daarna voelde ik mij heel erg ziek en vroeg mij af wat er van mij terecht zou komen. Toen werd mij een dragelijk gezicht geschonken van de heerlijkheid van God en een zoete overdenking van de wil van God: de aard van die wil, de uitgebreidheid van die wil en de soevereiniteit, eeuwigheid, volmaaktheid, etc. van die wil. Ja ook over de wonderlijke betoning van wijsheid, getrouwheid, goedheid en macht, etc. in de vervolmaking van die wil, totdat ik vervuld werd met aanbidding en verheerlijking. Ik zei: 'O Heere, hier ben ik. Ik ben volkomen gewillig dat U met mij zult doen zoals U het behaagt. Ik geloof dat U mijn ziel en lichaam verlost hebt en dat U een absoluut recht hebt om met mij te handelen naar Uw heilige welbehagen.'

Ik voelde een volkomen tevredenheid met mijn levenslot maar vroeg wel of de Heere mij geduld zou willen geven om te dragen wat de Heere mij voor mij besloten had. Ik verlangde dat de Heere mij zou doen gedenken dat ik stof was.'

Hij was nu een zwakke man, ondanks het feit dat hij weer opgericht werd om het Evangelie te verkondigen en hem veel zegels op de bediening geschonken werd in de jaren die volgden. Tijdens de rest van zijn leven had hij veel te lijden onder beproevingen, vooral de geestelijke beproevingen. Wat was het een beproeving voor hem en (in mindere mate) zijn kerk en gemeente te Galeed. Zij zagen dat hun godzalige en begaafde predikant zijn werk moest neerleggen terwijl hij in grote duisternis verkeerde naar lichaam en ziel. De macht van satan wordt in het bijzonder ervaren door degenen die gekweld worden in hun geest. Hij is een geketende vijand, maar soms geeft God hem meer ruimte dan Zijn volk zich kan indenken. Alleen de Heere weet welk doel Hij hier mee heeft. (*Zo het nodig is*) *bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken* (1 Petr. 1:6). Ik heb nog nooit iemand gekend die zó zwaar verzocht is geweest als onze overleden broeder.

Duisternis

Toen ik Galeed bijna tien jaren geleden bezocht, ging ik ook langs bij Mr. Walder en zijn vrouw. Dit was vlak voordat hij naar het ziekenhuis moest. Hij was toen in een zeer donkere toestand en was zeer beproefd. 'Het is met mij gedaan,' zei hij. Toen ik hem zei dat de Heere hem dit niet verteld had, kon hij er niets tegenin brengen. Hij zei verschillende dingen tegen mij. Daaruit kon ik opmaken dat het inderdaad satan was die hem in zulke duisternis gevangen hield. Toen ik gebruik probeerde te maken van de Schrift, om zo de verzoeken tegen te gaan die hij tegen mij vertelde, scheen hij tot zwijgen gebracht te worden door de waarheid. Hij zei dat hij nog zou moeten spreken. Verder vertelde hij enkele van zijn ervaringen toen hij nog jong was. Hij vertelde ook hoe hij gewillig gemaakt werd om te preken en zei dat het spreken wat verlichting gaf.

Na een periode in het ziekenhuis werd het duidelijk dat hij en zijn vrouw niet meer in staat waren om in hun eigen huis te wonen. Zij hadden de laatste jaren van hun leven erg veel waardering voor de verzorging die zij kregen in Hove Bethesda Home.

Tijdens de jaren waarin zij in Bethesda woonden, trof ik Mr. Walder vaak aan in veel donkerheid en onder vele verzoeken. Twee of drie jaren geleden dacht ik na over zijn toestand. Daar was ik bedroefd over. Toen kwamen de volgende woorden met licht in mijn hart. Zij hebben betrekking op hem: *En gij zijt degenen, die met Mij steeds gebleven zijt in Mijn verzoeken. En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkervijns mijn Vader dat Mij verordeneerd heeft* (Luk. 22:28, 29). Er zijn verzoeken die de Heere en Zijn volk eigen zijn. Ik geloof dat de Heere met onze geliefde overleden vriend was, zodat hij verder moest gaan met Hem in Zijn verzoeken. Als dat het geval is, dan mag hij nu het beloofde Koninkrijk genieten.

Hij ging met Christus verder, namelijk daarin dat hij niet overgegeven is aan het verloochen van de waarheid. Toch had hij daar maar weinig vreugde van. Hij bleef doorgaan met het zoeken van de Heere Zelf, omdat hij niet tevreden was met zijn vorige bevindingen.

Op een keer zaten wij voor de dienst in de consistorie. Hij zei tegen mij: 'In het verleden heb ik *die beminnelijke Man*²⁶ gezien, maar verlang naar nog eens zo'n gezicht. O, wat zou ik in aanbidding op Hem staren! Ik weet dat ik Hem zou herkennen als ik Hem zou zien.'

²⁶ Zie Yeddie's eerste en laatste Avondmaal, vertaald door C. B. Van Woerden. Dit boekje staat ook als PDF op Theologienet.nl.

Toen ik hem ongeveer een jaar geleden bezocht, was hij aan het bed gekluisterd. Hij bevond zich duidelijk in een ellendige toestand op lichamelijk en geestelijk gebied. Ik vroeg hem of de Heere hem nog bezocht had en tot hem gesproken had. 'Nee,' was het antwoord en hij scheen geen belang te hebben bij alles wat ik hem zei. Toen ik hem vroeg hoe lang het geleden was dat de Heere tot hem gesproken had, lag hij een poosje na te denken. Toen begon hij rechtop te zitten en keek hij mij recht in de ogen (op die manier heeft hij dat zijn hele leven al gedaan). Hij zei: 'Ongeveer zes jaren geleden heeft de Heere tegen mij gezegd: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid* (Jer. 31:3). Zeker, die eeuwige liefde is de oorzaak dat hij tot het einde toe staande is gebleven.

Tijdens mijn laatste bezoek, een week voor zijn dood, voelde ik dat ik te weten moest komen hoe het met hem ging wat de ziel betreft. Door zijn zeer grote zwakte was spreken heel erg moeilijk. Ik vroeg hem: 'Je bent vele jaren lang in staat gesteld geweest om de waarheid te preken. Heb je wat aan die waarheden, nu je bijna aan het eind van je leven bent?' hij antwoordde: 'Ja.' Ik vroeg hem verder nog of hij iets wat hij gepreekt had zou veranderen. Hij zei: 'Nee.' Twee dingen schenen te laten zien waar deze geliefde man zich bevond: toen ik Paulus' woorden citeerde: *Hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste* (Fil. 1:23), lichtte zijn gezicht op met een glimlach. Toen ik ten tweede een vers van een hymn aanhaalde: *Heeft Jezus mij eens beschenen?* Maakte hij geëmotioneerd het vers af: *Dan is Jezus voor eeuwig de mijne.*

Het einde vrede

Enkelen van ons hadden gehoopt en gebeden dat hij overvloedig gezegend zou worden, zodat hij zijn loopbaan met vreugde zou mogen eindigen, maar de wil des Heeren was anders. De Heere was zeer genadig voor hem toen zijn einde daar was. Hij had geen verdovende middelen toegediend gekregen en zijn einde was vredig en zonder moeite. *De goddeloze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige betrouwt zelfs in zijn dood* (Spr. 14:32). Hij behoorde niet tot de goddelozen die heengedreven worden in hun kwaad. De Heere hield hem, zelf te midden van al die verzoeken, stevig vast. Wij geloven dat hij nu veilig aangeland is buiten het bereik van satan, vrij van de zonde. Hij staart nu zonder ophouden op het Lam, dat in het midden van de troon is.

Na de rouwdienst te Galeed op 22 februari, werd zijn stoffelijk overschot te ruste gelegd in de Hove-begraafplaats, in de vaste en zekere hoop van de opstanding tot het eeuwige leven door Jezus Christus. Moge de Heere dit grote verlies genadig willen heiligen aan de kerk en gemeente te Galeed, de mensen van Bethesda en aan zijn familieleden. *Behoud, o HEERE; want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen* (Ps. 12:2).

18. JANE ELIOTT, EEN GELIEFDE NICHT

Door

JANE WALKER

Jane Walker is de schrijfster van de onder ons bekende levensbeschrijving 'Des Heeren leiding'. In deze levensbeschrijving staat ook een en ander over de hoofdpersoon van dit verhaal. De link naar het boek is: <https://theologienet.nl/bestanden/Walker-Jane.-Des-Heeren-leiding.pdf>

En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen? (Math. 8:26).

Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij? (Joh. 20:15).

Want een iegelijk, die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden. (Luk. 11:10).

I.C. Pembrey, 16, Observatory Street, Oxford, 1862.

Voorwoord

Vele vrienden hebben het verhaal van mijn geliefde nicht Jane Elliott met vermaak en stichting gelezen. Ook wensten ze dat het uitgegeven zou worden, omdat het nu alleen op de kaft van de Gospel Standard gedrukt was. Mij is gevraagd om een paar dingen op te schrijven als inleiding. Eerst weigerde ik dat, omdat ik voelde dat ik niet de bekwaamheid had om iets noemenswaardig op te schrijven. Ik ben een arm, onwetend schepsel zonder gave van onderscheid of kennis van wat dan ook, behalve dan van datgene wat de Heilige Geest mij in mijn ziel geleerd heeft en wat ik ondervindelijk gesmaakt en getast heb.

Ik had nog maar net geweigerd op dit voorstel in te gaan, of ik begon een fontein in mijn ziel te voelen opwellen, zodat ik vele dingen op papier had kunnen zetten als ik op dat moment geschreven zou hebben. Elke dag werd het gevoel sterker, totdat ik uiteindelijk genooddaakt werd een poging te wagen. Moge de Heere me in staat stellen om enkele woorden te spreken over mijn overleden nicht. Dat zou de lezer niet alleen interesseren, maar, naar ik vertrouw, ook God verheerlijken. Dat alleen is mijn doel, want Hij alleen is het waard.

Ik ben er zeker van dat niemand anders dan de Heere mijn nicht gemaakt kon hebben tot degene wie ze voor mij was geworden. Hoewel ze vanaf haar kindse jaren een volgzaam karakter had en haar eigen wil verloochende voor degenen voor wie ze moest zorgen, hield ze er tot aan de dood van mijn lieve moeder van om eropuit te gaan. En dit om alles te zien wat er gebeurde. Ze scheen in het geheel niet te denken aan anderen. De gedachte kwam niet bij me op dat ze ooit bij mij zou wonen. Dat wilde ik ook niet, omdat ze nog zo jong was. De dood van mijn moeder was een gebeurtenis waar ik niet aan durfde te denken. Maar toen die tijd aanbrak, werd mij de kracht gegeven die ik tijdens die dagen nodig had.

Toen het lieve meisje na de dood van mijn moeder mijn kamer binnenkwam, zei ik tegen haar: 'Wat moet ik nu doen om iemand te krijgen die voor me zorgt?' Meteen zei ze heel liefdevol: 'Ik zal het doen.' Ik zei: 'Maar je wilt toch niet je thuis verlaten om met mij opgescheept te zitten?' 'O ja hoor, dat wil ik wel,' was het antwoord. 'Nee,' zei ik, 'ik moet proberen om iemand te krijgen.' Maar daar wilde ze niets van weten.

Vanaf dat uur leek het wel of ze mijn kind was, door de Heere aan mij gegeven. Het was alsof Jezus tegen me zei: 'Zie uw kind.' Ze kon het de drie jaren dat ze bij me was, niet verdragen om me alleen te laten, zelfs niet één dag. Haar geliefde vader en moeder woonden in het dorp. Ze rende vaak naar huis, maar bleef daar nooit lang. Ze was een wonder voor allen die haar kenden, want ze konden niet begrijpen dat zo'n jong persoon een comfortabel huis zou verlaten om naar mijn arme huisje te komen en daar te wonen. Ik echter kon slechts de wijsheid en liefde van God opmerken, dat Hij haar bekwaam maakte en voorbereidde om de plaats van mijn geliefde moeder in te nemen, die tweeëntwintig jaar lang onvermoeid voor mij gezorgd had.

Hoewel mijn geliefde nicht afkomstig was uit een ondernemend gezin (haar vrienden waren bakker of kruidenier), was zij net zo zorgzaam en regelde zij alles net zo goed als mijn geliefde moeder. Daarom was mijn verdriet al spoedig weggevaagd. Maar helaas, de wond werd al spoedig weer opnieuw opengesneden. Juist toen ik een beetje tot rust begon te komen en te zeggen: 'Vrede, vrede,' legde de Heere Zijn beproevende hand op de liefste die ik op aarde had. Ze was nooit sterk geweest, maar ze had voor dit moment niet één dag ziek op bed gelegen gedurende de tijd dat ze bij me woonde.

Mijn arme vader en nicht werden allebei getroffen door griep en bronchitis. Hij stierf eraan. De ziekte drong de longen van mijn lieve Jane binnen en verzwakte haar in drie jaar heel erg. Maar o, wat riep ik dag en nacht tot de Heere en smeekte ik Hem om haar voor mij te sparen, want ik had nog nooit een vreemde mij laten verzorgen. Alleen de gedachte eraan was al bijna meer dan ik kon dragen. Echter, een stem vanbinnen zei: 'Wat? Niet voor de heerlijkheid van God?' Mijn ziel antwoordde 'Ja Heere, alles tot Uw heerlijkheid.' Van die tijd af scheen ze van me afgesneden te zijn, hoewel ze me zo lief was als altijd. Maar ik was er zeker van dat het de wil van de Heere was om haar weg te nemen.

Er werden praatjes rondgestrooid dat haar ziekte veroorzaakt werd omdat ze mij verzorgde. Dat deed mijn hart ineen krimpen van verdriet en ik smeekte haar om naar huis te gaan. Maar ze zei dat ze liever met mij wilde sterven dan vertrekken. Toch zei ze te vertrekken wanneer ik iemand gevonden zou hebben van wie ze dacht dat ze goed voor mij zou zijn. Ze zei altijd dat het bezoeken van mij het middel was om haar gezondheid in stand te houden, omdat ze dan niet blootgesteld werd aan de vochtige lucht en koude zoals bij haar thuis. Daar moest ze vaak weggaan onder allerlei weersomstandigheden.

Twee jaar voordat ze bij mij kwam, was ze onder behandeling omdat ze het gebruik van haar linkerarm verloren had. De dokter zei dat er niets aan de hand was met de arm – het lag aan haar gezondheid. Ze moest heel goed verzorgd, en heel warm en droog gehouden worden, want haar bloed bevond zich in een hele slechte toestand, waardoor ze sloom was. Deze gedachte vertroostte me vaak, want ik kon het niet verdragen dat er gedacht zou worden dat ze haar leven verloren had vanwege het verzorgen van mij. Wat heel opmerkelijk was, is het feit dat ik nog een andere nicht had, een nicht van Jane. Velen wilden dat zij bij mij zou komen wonen, maar dat ging voor haar niet door. In weinig tijd ging haar gezondheid op dezelfde wijze achteruit als bij Jane en ze stierf vijf weken voor mijn lieve Jane. De Heere scheen inderdaad duidelijk te spreken in deze zaak.

De Heere nam mijn geliefde op zo'n tedere en zachte wijze weg, dat mijn ziel vaak uitbrak in gezangen van vreugde en lofprijzing, zelfs te midden van bittere doodsangsten. Het verdriet vanwege mijn verlies is nog net zo groot als altijd, omdat ik nog geen geschikt persoon heb gevonden die haar plaats kan innemen. Toch is mijn oog nog steeds op de Heere gevestigd, Die alléén mijn behoeften kent en Die ze ook kan vervullen.

O, hoe trouw heeft de Heere dit woord in haar geval vervuld: 'Geef, en u zal gegeven worden; een goede, neergedrukte en geschudde en overlopende maat zal men in uw schoot geven; want met dezelfde maat waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.'²⁷ En: 'Zalig zijn de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.'²⁸ De liefde en tederheid die ze mij toemat, is haar wedergemeten, want niemand werd beter verzorgd dan zij gedurende haar drie jaar van ziek zijn. Alles wat de liefde kon bedenken, werd gedaan om haar te verlevendigen, maar ze zei: 'Dit alles is niets. Ik wil dat de Heere des levens mij verzekert dat ik de Zijne ben.' Deze behoefte werd ook vervuld, op de eigen tijd en wijze van de Heere.

De Heere leidde haar naar lichaam en ziel zo zachtjes, dat het voor allen die haar zagen verbazingwekkend was hoe geduldig en vrolijk ze haar smart droeg. Nooit murmureerde of mopperde ze. Ze had zo'n groot vertrouwen in de Heere voor datgene wat mij betreft, dat toen haar moeder een paar dagen voor haar dood tegen haar zei: 'Wat zal je tante doen?' ze antwoordde: 'O, ze zal geen schade lijden. De Heere zal voor haar zorgen.' Nadat ze gestorven is, spreekt ze nog vaak tegen me wanneer ongelovige vrees me

²⁷ Luk. 6:38.

²⁸ Math. 5:7.

bijna opslokt. Hoewel ik vaak om haar treur, kan ik me naar ik hoop toch verheugen dat ze is weggeraapt voor kwaad dat komt.²⁹

Moge de Heere dit kleine getuigenis van Zijn liefde en getrouwheid aan iemand die al haar dagen gebukt ging onder twijfels en vrees, achtervolgen met Zijn zegen, door het te gebruiken tot vertroosting van zulke vreesachtigen. Dat is mijn wens en bede.

Jane Walker.

Islip, 8 maart 1862.

Het volgende komt uit de omslag van de Gospel Standard van november, 1861.

Aan de heer C.

Mijn geliefde vriend,

Het was de wens van mijn vrienden dat ik de bijgevoegde citaten uit de brieven van mijn geliefde nicht zou uitwerken. Die zijn aan mij geschreven tijdens de laatste maanden van haar leven. Zij dachten dat ze enige arme, vreesachtige zielen zouden kunnen bemoedigen, die, net als haar, voortkruipen in duisternis en veel vrees, omdat ze geen helder bewijs hebben dat ze van de Geest geboren zijn. Daarom heb ik ze ter inzage naar u gezonden.

Vanaf het eerste gesprek met mij was ik er zeker van dat ik kon zien dat de vreze des Heeren, die het beginsel van wijsheid is, ingeplant was in haar hart en dat ze een van die oprechte zielen was, die zodanig gemaakt waren door God de Heilige Geest. Ze was namelijk altijd bang om te spreken, opdat de mensen niet zouden denken dat ze iemand was die ze niet was, ook al was ze altijd blij wanneer een van het volk des Heeren haar opzocht.

Ze zei nooit iets dat in haar gedachten was, opdat ze niet bedrogen zou worden en ze wanneer ze zou sterven, zou moeten zeggen dat alles bedrog was. Daarom dacht ze dat het maar beter was om niets te zeggen, want ze voelde dat ze niet alleen maar de *naam* van godsdienstig wilde hebben. De eeuwigheid lag voor haar en ze wilde *werkelijkheid* en geen namaak.

Niets deed haar meer verdriet dan wanneer men tot haar sprak alsof het in haar eigen vermogen lag om de vertroosting van het Evangelie aan te nemen, want ze had niet de wens om iets aan te nemen waarvan ze vreesde dat het haar niet toekwam. Ze had reeds lang gevoeld dat het niet de uitwendige vorm van godsdienst was, maar dat de kracht ervan ten nutte kon zijn in het stervensuur. Daarom had ze veel bestrijdingen. Al haar gedachten waren zo bezet met de eeuwigheidszaken, dat ze geen belangstelling toonde voor wat er om haar heen gebeurde. Ze kon uren op de bank liggen met haar gezicht naar de muur gericht, zonder een woord te spreken. Ik geloof dat dit er een bewijs van was dat er een diep werk plaatsvond in haar ziel. Ze was zo teer wat betreft de gevoelens van anderen, dat ze nooit zei dat ze haar vrienden zou verlaten. Ze wist dat de gedachte dat ze ons zou verlaten, hen verdriet zou doen, want we hielden allemaal heel veel van haar. Ze was altijd zo liefdevol en plichtsgetrouw, dat haar geliefde vader, moeder en alle anderen haar heengaan betreuren.

Wanneer ik bedenk wat ik in haar kwijt ben geraakt, dan is mijn hart gereed om te breken van verdriet. Ze was voor mij werkelijk datgene wat Jona's wonderboom voor hem betekende – een beschermster tegen vele smarten, omdat zij net op het moment opgevoed en voorbereid werd toen mijn moeder van mij was weggenomen. Dit nam veel van de bitterheid weg die door haar dood veroorzaakt was, want ik kon duidelijk zien dat mijn nicht door de Heere geschikt en voorbereid was geworden. Hoewel ze zo jong was, scheen ze toch het verstand, de liefde en genegenheid van een moeder te hebben. Nooit scheen ze gelukkig te zijn wanneer ze van mij gescheiden was. Het was haar wens dat ze met mij zou leven en sterven, maar ik zei tegen haar dat ze het beste bij haar moeder kon wonen. En nu is haar bloem verwelkt en is ze bij mij weggegaan, maar niet voor altijd. Deze gedachte verlevendigt me, wetend dat ik naar haar zal gaan, ook al zal ze niet naar mij terugkeren. Hij, Die gegeven heeft, heeft ook het recht om weg te

²⁹ Vgl. Jes. 57:1.

nemen. Toen ik drie jaar geleden geroepen werd om haar op te geven, en ze terugkeerde naar haar moeder, was de bitterheid van de dood geweken. Dit was werkelijk een bittere beproeving voor me, maar ik was er zeker van dat het tot heerlijkheid van God zou zijn. En ik vertrouw dat dit inderdaad het geval is geweest.

Geloof me, uw dankbare vriendin,

Jane Walker.

Islip, 8 augustus 1861.

De levensbeschrijving

Vanaf de eerste keer dat mijn lieve nicht mij kwam verzorgen, ongeveer zes jaar geleden, betoonde ze altijd grote liefde en genegenheid voor het volk van God dat me te Oxford bezocht, en ook voor degenen die eensgezind met hen waren. Vaak zei ze: 'Zij zijn de ware kinderen van God, want ze zijn niet zoals de vele mensen die het ene zeggen en het andere doen.' Altijd hield ze ervan om hun gesprekken en gebeden te horen, maar ze hield er niet van gezien te worden, opdat ze niet zouden denken dat ze datgene beleed te zijn wat ze in werkelijkheid niet was. ze zei vaak dat ze dacht dat het in de ogen van God heel goddeloos was om te zeggen dat je iets bent, zonder het daadwerkelijk te zijn. Soms sprak ze de volgende woorden: 'Ik wilde wel dat ik zoals u was. Dan zou ik gereed zijn voor de dood, wanneer die ook komt. Ik denk vaak dat ik de twintig niet zal halen.' Dit zei ze toen ze er nog gezond uitzag. Ik zei: 'Je zou wel willen blijven leven, of niet?' 'Nee,' antwoordde ze, 'als ik maar zeker zou zijn van de hemel, dan zou ik nu graag heen willen gaan.' Ik zei: 'Heeft de aarde dan geen aantrekkelijkheid voor je?' 'Nee, niets.' 'Vraag je weleens of de Heere je voor wil bereiden?' Het antwoord was: 'Daar verlang ik naar, boven alle andere dingen.' Maar ze vertelde me niet dat ze er zo bekommerd over was. Ik er werd vaak toe geleid om voor haar te bidden en werd ertoe geleid te hopen dat ze onder diepe indrukken was, ook al kon ik haar slechts de laatste vier maanden van haar leven op papier wat zien vertellen. Als er iemand was die dacht dat ze een kind van God was, zei ze: 'Nee, dat ben ik niet.' Vele keren verzocht ik haar iets over haar werkzaamheden te vertellen, omdat ik het heel graag uit haar eigen mond wilde horen. Ik kon zien dat er heel veel aan de hand was, maar ze was zo bang dat ik het tegen mijn vrienden zou zeggen, waarop ze dan zouden denken dat alles wel goed was, terwijl ze zichzelf alleen maar zou bedriegen. Ze zei: 'Vreselijke gedachte! U en hen te bedriegen.' Toch hoopte ze het me wel een keer te vertellen. Toen ze me niet langer kon bezoeken, was ik gewoon haar te schrijven. Dit is een gedeelte van de eerste brief die ze me gestuurd had:

Mijn geliefde tante,

Het spijt me werkelijk heel erg als u zich door mij zoveel zorgen maakt, maar ik ben altijd bang dat ik iets zeg wat ik niet diepgaand in mijn eigen hart gevoeld heb. Ik voelde altijd een vrees dat de godsdienst mij maar aangepraat zou worden en dat ik, wanneer ik zou sterven, niets meer zou hebben. Lieve tante, hebt u dit ooit ook zo gevoeld? Ik verlang er vaak naar om een van dat gelukkige getal gemaakt te worden, maar ik kan niet zeggen of dat ooit zal gebeuren. Ik twijfel er niet aan dat u voor me bidt en 'een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel.'³⁰ Dat lezen we in de Bijbel.

Het onderstaande is een gedeelte uit haar tweede brief:

Heel erg bedankt voor uw vriendelijke brieven. Ik hoop dat u opnieuw zult schrijven wanneer u daartoe in staat bent. Gedurende de avond dacht ik veel aan datgene wat u zei. Soms denk ik dat uiteindelijk alles goed zal komen met me, maar dan schijnt er iets in me te zeggen: 'Je zult jezelf bedriegen.' En dan is mijn hart zo hard. Liefste tante, denkt u dat er iets goeds ligt in mijn gevoelens, of zijn ze allemaal slechts natuurlijk? Mensen kunnen ver komen met hun belijdenis. Dit werpt zoveel verschrikking in mijn gemoed, wanneer ik eraan denk hoe ver sommigen kunnen

³⁰ Jak. 5:16.

komen. Ik denk dat tenzij datgene wat we zeggen uit ons hart komt, het goddeloos is om ook maar een woord uit te brengen. Verbeter toch hetgeen ik verkeerd gezegd heb, omdat ik onwetend ben wat deze dingen betreft. Ik vertel u gewoon alles wat ik voel, maar ik hoop dat u aan niemand laat weten wat ik aan u schrijf.

Ze had een droom waarin ze de Zaligmaker van arme zondaars op haar neer zag kijken met liefde en tederheid. Ze voelde haar hart tot Hem getrokken worden als het enige Voorwerp tot zaligheid van haar ziel, want ze zei dat ze wist dat niemand anders haar ziel van de eeuwige dood kon redden. Ik was erg bemoedigd te zien hoe ernstig ze bezig was met de vraag of het goed met haar zou komen en hoe bevreesd ze was dat ze bedrogen zou worden. Ze zei dat het haar verdriet deed dat ze van veel zaken hoorde die ze deed. Alsof ze behouden kon worden wanneer zij maar wilde, en dat ze [om behouden te worden] het Woord van God naar de letter kon aannemen en ineens gelukkig kon zijn. Te midden van mijn smart vrolijkte het mijn hart op wanneer ik haar zag. Ze reisde met grote snelheid naar het graf en net als de verloren zoon kon ze zich niet voeden met de zwijnendraf. Ze kon niet leven bij brood alleen, maar de Heere had haar hart oprecht gemaakt voor Hem. Ze gevoelde de waarheid van de woorden die Jezus sprak: 'De Geest is het Die levend maakt; het vlees is niet nut. De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.'³¹ En daar kwam ze achter, zoals haar woorden duidelijk maken, want behalve wanneer er een Woord met kracht tot haar gesproken werd, zonk ze weg in haar vrees. Ze schrijft:

Ik voel de verschrikkelijke vrees dat ik u en mezelf maar aan het bedriegen ben. O, mijn lieve tante, vaak wenste ik maar dat ik nooit één woord had gezegd. En toch denk ik dat als ik nooit mijn hart voor u geopend zou hebben, ik dan nooit geweten zou hebben dat iemand anders hetzelfde gevoel heeft. Als ik u niet had, zou ik niet weten wat ik moet beginnen, want ik kon voor niemand anders mijn hart blootleggen en niemand anders vertrouwen. Ik ben er zeker van dat als u iets in mij, in wat ik zeg of voel, tegenkomt wat verkeerd is, u me zult vermanen. Dat maakt u de enige persoon voor wie ik mijn hart kan openen.

Maar denk toch niet dat ik geloof dat u of ikzelf of wie dan ook mijn ziel kan redden, want ik ben me er goed van bewust dat niemand dan de Heere dat kan doen. Ik denk niet dat Hij naar me zal luisteren, want ik voel mezelf zo slecht, dat ik in een hele dag niet één gedachte tot God kan opheffen. Ik ben erg bang dat ik mijn zonden nog nooit zwaar en benauwend op mijn gemoed gelegd heb gekregen. Dit zorgt ervoor dat ik neerslachtig ben, hoewel ik gehoord heb dat sommigen zeer zacht geleid worden. Ik denk niet dat dit mijn geval zou zijn. Ik ben zo ondeugdelijk. Ik heb reeds lang gevoeld dat de wereld voor mij geen glans meer heeft. Waar ik ook naartoe ga om troost te krijgen – er zit een angel in. Maar dit alles merk ik niet op. ... Vandaag ben ik er erg slecht aan toe. Ik had een hele onrustige nacht. Veel dank voor uw vriendelijke brief, ik heb die steeds weer opnieuw gelezen. Dagelijks onderzoek ik mijn eigen hart. Ik zie dat het vol bedrog is en vervuld met alles wat slecht is. Ik voel dat als er iets van mij af zou hangen, ik geheel verloren zou zijn.

Ik heb de laatste tijd geen woord aan mijn ziel toegepast gekregen en het schijnt alsof mijn hart dood was. Maar ik voelde tijdens het lezen deze middag iets meer. Uw brieven lijken me enige hoop te geven, maar dan komt de oude vrees weer terug. Maar ik ben niet de enige die twijfelt en vreest, want ik geniet erg van de stukken in de Gospel Standard. O, kon ik me maar nederig en zachtmoedig voelen! Soms denk ik dat als de Heere mijn beproeving zou verdubbelen, om zo mijn ziel te behouden, het mij niet zou kunnen schelen wat Hij me zou opleggen. Deze woorden komen vaak in mijn gedachten: 'De HEERE is goed dengen die Hem verwachten, der ziele die Hem zoekt.'³² Ik kon die woorden niet vinden, maar toen ik op een andere dag het kleine boekje opende dat u me stuurde, las ik de woorden weer.

Mijn geliefde tante,

Ik zal weer proberen een paar regels aan u te schrijven, omdat ik weet dat u heel graag wilt weten hoe het met me is. Ik voel me zoveel liefde en vriendelijkheid niet waard. En ik heb werkelijk altijd

³¹ Joh. 6:63.

³² Klgl. 3:25.

al gedacht dat u een tweede moeder voor me was, maar later zelfs nog meer. Ik verlang ernaar u te zien, want ik kan niet uitleggen wat ik bedoel met het voelen van benauwdheid over de zonde. Ik zou u heel veel kunnen vertellen als ik bij u zou zijn en ik heb vele dingen die zwaar op mijn gemoed drukken. Soms voel ik een hoop opspringen dat alles uiteindelijk goed zal komen en dat de Heere me er doorheen zal helpen. Maar dan zegt iets me vanbinnen dat ik niet behouden zal worden, want ik heb nooit zo gebeden of de zonden gevoeld als anderen. En dan kom ik in een staat waarin ik me heel ellendig voel, alsof ik dood ben. Ik kan nog geen gedachte aan God wijden en het schijnt alsof het lezen of iets anders mij niets kan schelen. Denkt u dat ik op de rechte weg kan zijn? Ik ben bevreesd dat ik het helemaal verkeerd heb, omdat ik nog nooit gehoord heb van iemand die op zo'n zachte wijze geleid wordt als ik. Als ik het wel goed heb, dan is de Heere heel goed voor mij.

Ik ben werkelijk heel erg verdrietig, omdat ik een slechte nacht gehad heb, maar ik heb enkele gezegende beloften gehad. Een ervan was: 'Maar die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden.'³³ De andere was: 'Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de HEERE.'³⁴ En een andere: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.'³⁵

Hierna werd ze heel erg beproefd en verzocht. We laten haar aan het woord aan de hand van een brief die ik een paar dagen later gekregen had:

Liefste tante,

Ik kan u dit keer geen goed nieuws vertellen. Helaas moet ik zeggen dat mijn hart in zodanige toestand is geweest, dat ik bij tijden verzocht werd het allemaal maar op te geven. O mijn lieve tante, moge de Heere Zich over mij ontfermen! Bid voor mij! Ik ben bang dat ik me nog nooit zo gevoeld heb als ik zou moeten. Hebt u tijdens het lezen ooit het gevoel gehad dat het niet kon schelen of u nou wel of niet las? Ik vertelde u de volgende dag niet dat die eerste twee teksten geen blijvende uitwerking in mij hadden. Alleen de laatste had een blijvende uitwerking en dat deed me over mijn toestand nadenken. Ik kan niet vertellen wanneer ik voor het eerst onder geestelijke indrukken kwam. Vaak heb ik deze gevoelens gehad: 'O, zond de Heere maar een woord dat vast in mijn hart genageld bleef zitten!' En vervolgens heb ik er een dag of twee niet meer aan gedacht. Wat was de oorzaak van die gevoelens? Als ik u niet had om mijn hart te luchten, dan wist ik niet wat ik zou moeten beginnen, want ik kon er niemand anders wat van vertellen. De laatste twee dagen heb ik veel pijn geleden en ik verlang ernaar u te zien, maar ik denk niet dat ik u in deze wereld ooit nog zal zien. Als we elkaar hier nooit meer zullen zien, dan hoop ik dat we in de toekomstige wereld een gelukkige eeuwigheid met elkaar mogen doorbrengen. Maar ik ben vol twijfel en vrees dat ik mezelf zal bedriegen, zodat ik nergens bevrediging in kan hebben. Deze woorden waren veel in mijn hart: 'En Ik zal de blinden leiden door den weg dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken en het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen en Ik zal hen niet verlaten.'³⁶

Juist toen we de hoop opgaven dat we elkaar weer zouden zien, verbeterde haar toestand weer en was ze in staat om naar mij toe gebracht te worden en drie uur lang naast me te liggen. Ook werd ze in staat gesteld om zonder hoesten te praten, zodat ze haar hart onbelemmerd voor me openlegde. Ze zei dat haar verlangen om mij te zien vervuld was. Ik zei tegen haar dat ik geloofde dat de Heere ook haar andere verlangen zou vervullen en dat we samen de eeuwigheid zouden doorbrengen met het prijzen en aanbidden van de God van ons heil. Maar ze zei met grote vurigheid: 'Denkt u dat het goed met mij is? Ik ben zo bang dat ik de last van de zonde nog niet zodanig gevoeld heb als ik zou moeten.' Ik zei: 'Voel je dat je een zondaar bent die verloren gaat en dat je verloren *moet* gaan, tenzij dat Christus je redt?' 'Ja,'

³³ Jes. 40:31.

³⁴ Ps. 34:20.

³⁵ Joh. 3:3.

³⁶ Jes. 42:16.

antwoordde ze, 'Hij is alle hoop die ik heb. Maar hoe komt het dan dat ik merk dat mijn hart in de nacht zo naar de Heere toe getrokken wordt en dat er zulke gezegende woorden in mijn hart komen, die me zo gelukkig maken, dat mijn hoop opgewekt wordt, zodat ik geloof dat alles uiteindelijk goed zal komen – maar dat alles weg is zo snel als ik weer opsta? Nu denk ik dat als ik echt 'des Heeren' was, dit geluk wel bij me zou blijven.' Daarop antwoordde ik haar dat ik haar geen andere troost kon bieden dan dat allen die ten leven gewekt waren, moesten voelen dat ze nog steeds in een 'lichaam der zonde en des doods' zijn. Wanneer ze de droevige gevolgen daarvan voelen, zorgt dat ervoor dat zo'n ziel zal roepen tot de Ene, Die machtig is 'volkomen zalig te maken degenen die door Hem tot God gaan'³⁷ en zich aan Hem zal vastklampen. Die Ene is Jezus, Die de Weg, de Waarheid en het leven is.³⁸

Ze was er door genade voor bewaard om in grote uitwendige zonden te vallen. Haar geweten kon haar niet beschuldigen van hetgeen waaraan ze niet schuldig stond. Als ze in de duisternis van haar natuurstaat gelaten zou zijn, dan zou ze hebben kunnen denken dat ze geen zonde had, maar ze voelde dat ze een ondeugdelijke zondaar was in de ogen van een heilig God en dat ze met David kon zeggen: 'Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen.'³⁹ Jezus stierf voor zondaren. Zondaren die zichzelf niet kunnen redden:

'Alle gepastheid die Hij vereist,
Is dat je je behoefte aan Hem gevoelt.
Dit geeft Hij je;
Het is de rijzende zonnestraal van de Geest.'

Ze scheen erg verlevendigd te zijn toen ze bij me wegging. Ik geloof dat we beiden wel aanvoelden dat het de laatste keer was dat we elkaar hier zouden ontmoeten. Ik zei haar dat als de Heere het goed geacht had voor ons dat we onze laatste dagen samen op aarde zouden doorbrengen, Hij wel toegelaten had dat het zou gebeuren. Dit was in december. Een dag of twee later schreef ze:

O mijn liefste tante, wat deed mijn hart pijn toen ik u die dag verliet. Wat wenste ik dat we samen konden leven en sterven. Ik heb veel lieve, aardige vrienden, maar zij allen schijnen niets te zijn. Ik heb nog steeds gebrek. Maar het is een zegen dat ik een lieve vader en moeder heb om me op te vrolijken. Ze zijn zo vriendelijk dat ik geen gebrek heb. Maar ik heb zo'n hard en ondankbaar hart. Mijn gemoed voelt zich geheel dood en levenloos.

Het schijnt dat ze die nacht veel vertroosting in haar hart mocht hebben. De volgende dag, nadat ze bij me vertrokken was, zei ze dat ze die nacht dacht: 'Als ik een potlood en papier zou hebben, zou ik heel veel opschrijven, want 's morgens scheen alles weg te zijn.' Daarom maakte ik een klein boekje voor haar en stuurde ik het die avond naar haar op. De volgende dag schreef ze:

Dinsdag. Erg zwak naar het lichaam, maar zeer kalm in mijn hart. Ik kreeg deze woorden met kracht aan mijn hart toegepast: 'Ik heb u verlost met een eeuwige verlossing.'⁴⁰

Dit was alles wat ze in het boek geschreven had. Toen haar geliefde moeder zag dat ze niets meer geschreven had, zei ze tegen haar: 'Lieverd, je hebt niet in je boek geschreven.' Ze zei: 'Nee. Ik ben bang dat ik bedrogen ben! Wat zou het voor mij zijn om al deze dingen op te schrijven als ik verloren zou gaan!' Jane had hierna een lange periode van grote beproeving en verviel bijna tot wanhoop, zoals uit haar eigen woorden zal blijken. Dit is een brief van haar, van 28 december:

Liefste tante,

Ik twijfel en vrees nog steeds wat betreft de vraag of het wel of niet goed met mij is, maar ik vraag de Heere of Hij me op het rechte pad wil brengen als ik verkeerd zit. Ik hoop ook dat Hij dat doen zal. Ik ben in staat gesteld om de Heere te vragen mij genadig te zijn, ook al was ik bij tijden bijna gedwongen om alles op te geven. De laatste avond had ik een meer vertroostende tijd dan toen ik

³⁷ Hebr. 7:25.

³⁸ Joh. 14:6.

³⁹ Ps. 51:6.

⁴⁰ Vgl. Jes. 45:17.

bij u was. Ik kreeg verschillende teksten die me een beetje hoop schenen te geven en toen voelde ik me wat rustiger in mijn hart.

Geliefde tante,

Ik zal proberen wat te schrijven en wil u laten weten dat ik me nu veel slechter voel. Geen tong kan zeggen wat ik geleden heb wat mijn ademhaling betreft. Het voelt alsof ik stof aan het inademen was en ik heb veel bloed opgehoest. Maar als ik bereid zou zijn te sterven, dan zou het me niet kunnen schelen wat ik zou moeten doormaken. Soms voel ik me heel ellendig en op andere momenten weer een beetje opgewekt. Maar ik heb geen zoete belofte – dit is wat ik wil hebben. Maar ach, ik voel zo'n vrees voor de dood! Ik hoop dat de Heere snel voor mij zal opkomen.

De volgende dag kreeg ik een briefje met de volgende woorden:

Hoewel ik nu heel erg moe ben, moet ik toch proberen u te schrijven, want ik heb u wat goed nieuws te vertellen. De laatste avond werden enkele zoete woorden aan mijn ziel toegepast: 'De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtken aan zeer stille wateren.'⁴¹ 'De HEERE is goed voor degenen die in oprechtheid wandelen.'⁴² Ik had zó lang geen woord toegepast gekregen, dat ik me nu heel bemoedigd voel.

Een paar dagen hierna schrijft ze: 'Ik voel nog steeds een gemis, ik kan niet bevredigd zijn.' Ongeveer een week later zegt ze:

Ik kreeg deze woorden: 'Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.'⁴³ Ik werd toen in staat gesteld om me in Hem te verheugen. De afgelopen een of twee avonden heb ik me bij tijden heel gelukkig gevoeld.

Als ze een weinig bemoediging had gekregen, werd het altijd beproefd. Ze vreesde dat het niet tot háár gesproken was. Maar de dag erna schreef ze me dat ze een hele slechte, maar ook een zeer vertroostende nacht had gehad. Ze zei: 'Tante zal wel weten wat ik bedoel.'

Op 31 januari kreeg ik de volgende brief, met de boodschap dat ze te zwak was om nog meer te schrijven, waarom ze de brief de volgende dag zou afsluiten. Ze was echter niet meer in staat hierna nog te schrijven:

Mijn geliefde tante,

Ik zal proberen u een briefje te schrijven, omdat ik weet dat u graag wilt weten hoe het met me gaat. Ik heb enkele gelukkige momenten gehad sinds de laatste keer dat ik u schreef, maar ook enkele angstige momenten. Soms denk ik dat alles uiteindelijk goed met me zal zijn en dat de Heere me weer zal zeggen dat Hij me liefheeft en al mijn zonden vergeven heeft. Maar daarna vrees ik weer dat Hij me niet zal horen. Uw laatste lange brief bemoedigde me heel erg. Ik kon zien dat ik te veel op mezelf mijn vertrouwen stelde in plaats van op Jezus. Vanaf toen werd ik in staat gesteld om door het dierbare geloof mijn vertrouwen op Hem alleen te stellen tot zaligheid.

Dit waren de laatste woorden die ze schreef en ze heeft dus nooit afgemaakt wat ze nog dacht te schrijven. Maar elke dag liet ze me weten dat haar hoop helderder werd. Het artikel van John Rusk dat in de Gospel Standard stond over de woorden 'O, alle gij dorstigen', was zeer aangenaam voor haar dorstige ziel. Ik schreef haar terug nadat ik haar bovengenoemde brief ontvangen had. Nadat ik de brief afgerond had, voelde ik dat het de laatste brief was die ik haar geschreven had. Omdat ik echter vaak misleid ben geweest door valse indrukken, probeerde ik te denken dat de gedachte vals was. Maar toen ik de brief aan haar zus meegaf zodat ze die bij haar kon afleveren, zei ik: 'Dit zal de laatste zijn.' Toen mijn vrienden me op zondag kwamen bezoeken, voelde het alsof ik hen moest zeggen dat dit ook zo was en dat ze haar moesten opzoeken. Dat deden ze soms ook wel, maar ze kreeg altijd hoestbuien als ze probeerde te

⁴¹ Ps. 23:1, 2.

⁴² Ps. 84:12, Eng. vert.

⁴³ 1 Petr. 1:8.

spreken, omdat ze zo zwak geworden was. Ik was bang om hun te vragen haar op te zoeken, want de vermoeidheid die veroorzaakt zou worden als ze overeind gezet werd, was bijna meer dan ze aankon, ook al was ze daadwerkelijk al uit bed gehaald, naar beneden gebracht en daar tot het einde toe gehouden. Ze leek niet in staat te zijn om ook maar iemand op bezoek te hebben toen ze beneden was. Het schijnt dat ze die dag erg teleurgesteld was bij de gedachte dat een van mijn christelijke vrienden die ze liefhad haar niet op kwam zoeken. Na een hele dag gewacht te hebben, zei ze tegen haar geliefde moeder: 'Ik zou wel willen dat de heer W. me kwam opzoeken.' Haar moeder zei: 'Je moet eerst op het bed getild worden, anders zal je niet in staat zijn met hem te praten als hij komt,' en ze haalde haar over om dit uit te stellen tot woensdagavond. Dit deed ze met veel tegenzin. Het scheen echter een handvat te zijn om door de satan gebruikt te worden, want die avond kwam ze in de diepte terecht. Op maandagmorgen had ze een zeer vreselijk gevecht met de vijand van de zaligheid van haar ziel. Ze hield het zo lang mogelijk voor haarzelf, maar zei uiteindelijk tegen haar moeder dat ze verloren zou zijn. Haar moeder zei: 'Nee hoor, liefste. Je zult niet verloren gaan.' Maar ze zei: 'Ik zal wél verloren gaan' en smeekte of haar moeder om naar mij toe te gaan om me vertellen hoe ze zich voelde. Maar haar moeder was bang om haar achter te laten en zei: 'Honger en dorst je naar Jezus?' 'Ja,' antwoordde ze, 'als ik ooit ergens naar gehongerd en gedorst heb, dan doe ik dat naar Hem en als ik ooit iemand liefgehad heb, dan heb ik Zijn volk lief.' Na een zeer zware strijd zei ze: 'Als ik verloren ga, dan zal ik me vastklampend aan Jezus verloren gaan.' Hierna werd ze wat kalmer. De volgende avond liet ze me weten dat ze heel kortademig was en dat het voelde alsof elke ademhaling haar laatste zou kunnen zijn. Het was echter de beste dag die ze ooit gehad had. Haar zus moest bij haar zitten omdat haar moeder het heel druk had en niet beseftte dat het haar laatste dag in dit tranendal was. Op aangename toon riep Jane de woorden uit: "Loof den HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heiligen Naam."⁴⁴ O, mijn dierbare Jezus! Wat is al mijn lijden in vergelijking met wat Hij voor mij leed?' haar zus las haar voor uit de Schrift en ze zei: 'O, wat een zoete en schitterende woorden. Ik ben nog nooit zulke woorden tegengekomen, ook al heb ik heel veel in de Bijbel gelezen. Ze zijn leven en kracht voor mijn ziel door de levendmakende beïnvloeding van de Heilige Geest.'

Ik hoef niet te zeggen dat mijn ziel zich inderdaad verheugde in God mijn Zaligmaker voor de liefde en ontferming die bewezen werd aan een bloedverwant die mij zo lief is. Zelfs als ze mijn eigen kind zou zijn, zou ik haar niet meer kunnen liefhebben. Ik heb haar altijd gezegd dat ik haar wel zou kunnen overgeven als ik haar maar kon horen zeggen: 'Jezus is mijne en ik ben Zijne.'

Tegen haar vrienden zei Jane niets over hoe ziek ze zich voelde, zodat ze helemaal niet door hadden dat haar einde zo nabij was. Die avond zat ze nog later overeind dan gewoonlijk, maar rond vijf uur de volgende morgen, 6 februari, zei ze: 'Moeder, ik sterf!' Haar moeder kon het niet geloven, omdat ze geen verandering aan haar gezicht zag. Ze zei opnieuw: 'Ik sterf. Betsey, vertel tegen tante dat ik sterf en dat ik naar mijn lieve Jezus ga.' Haar moeder zei: 'Je wilt haar toch niet wakker maken, lieverd?' 'Jawel,' zei ze met een luide stem, 'vertel haar dat ik stervende ben en dat ik naar mijn lieve Jezus ga, want dat zou ze graag willen weten.' Ze voegde eraan toe: 'Laat niemand bij me zijn dan degenen die de Heere liefhebben.' Ze citeerde de volgende woorden:

'Ik heb U nodig, dierbare Jezus; ik hoop U spoedig te zien,
Met de regenboog omringd, en gezeten op Uw troon.
Daar, zal mijn vreugde altijd zijn, met Uw door bloed gekochte kinderen,
Om Uw lofzangen te zingen, Jezus, en op U, mijn Heere, te staren.'

Jane zei tegen de anderen dat ze niet moesten huilen en zei allen tot ziens. Dit alles zo kalm en rustig alsof ze een reis van slechts enkele dagen maakte. Ze sprak iedereen aan en zei: 'Zoek de HEERE terwijl Hij te vinden is.'⁴⁵ Tegen haar vader zei ze: 'Zie eens wat het bloed van Jezus voor mij gedaan heeft.' Maar ze was te uitgeput om veel te zeggen. Op het moment dat haar oom binnenkwam, die ze de dag ervoor heel graag nog had willen zien, glom haar gezicht van vreugde. Met grote vurigheid zei ze: 'O oom, ik ben blij dat u gekomen bent. Ik wilde u nog zien. Ik ga naar Jezus. Kom, Heere Jezus, kom haastelijk.'⁴⁶ Kort daarna zei ze nog: 'Ze zijn gekomen!' En ze keek naar boven. Ze bleef tot het laatste toe bij bewustzijn en

⁴⁴ Ps. 103:1.

⁴⁵ Jes. 55.

⁴⁶ Zie Openb. 22.

bleef de hand van haar oom indrukken, die ze in haar eigen hand gelegd had. Hij citeerde voor haar verschillende teksten, zoals 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?' (..) Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus'⁴⁷ en vele andere teksten, waarvan hij haar vroeg of ze die in haarzelf kon gevoelen. Met al de kracht van haar ziel zei ze: 'O ja!' En toen viel haar stem weg.

Zo stierf mijn geliefde nicht rond 7 uur, op 6 februari 1861, 21 jaar en 10 maanden oud. De laatste strijd was kort en duurde slechts ongeveer twee uur. Al die tijd was ze kalm en rustig en had ze tijdens haar drie jaren van beproeving haar lijden met grote standvastigheid en met zeer veel lijdzaamheid en onderwerping gedragen. Ze was heel erg dankbaar voor alles wat voor haar gedaan werd, ook al zei ze dat ze ongeduldig en ondankbaar was. Niemand anders kon dat van haar zeggen, want ze was een voorbeeld voor allen die lijden moeten ondergaan.

⁴⁷ 1 Kor. 15:55, 57.

19. Levensschets van Toon (Anthonie)

(15 feb. 1917 – 24 apr. 2006)

Afkomst en bekering van Toon (verslag van Huib Westerbeke)

Maandag 24 april 2006 bereikte ons het droevige bericht dat op de leeftijd van 89 jaar onze geliefde vriend (als een vader) Anthonie (Toon) Antheunisse ons door de dood ontvallen is. Vier jaar hebben we hem van nabij gekend. Zijn leven was een zwaar en moeilijk leven. Sinds zijn bekering was hij een last geworden voor zijn vrouw.

Wij hebben hem het eerst ontmoet in het ziekenhuis in Vlissingen, waar hij lag voor een open plek aan zijn been. Ik kan me de dag nog levendig voorstellen als we hem bezochten. Hij vertelde toen hoe de Heere hem krachtadig had stilgezet. Hij is geboren aan de Seissingel aan de oostkant van het kanaal door Walcheren, in Middelburg. Zijn ouders waren eenvoudige boerenarbeiders. Zijn moeder heette Poppe en kwam van Nieuw- en Sint Joostland. Hij zelf zei altijd, *ik ben geboren uit hoererij*. Omdat zijn grootmoeder, toen het nog een meisje was van ongeveer 18 jaar, lopend van Arnemuiden naar Nieuwland, onder aan de dijk verkracht werd door een of andere landloper van wie ze zwanger werd en zo als een hoerenkind op de wereld kwam. Dit kind werd de vader van Toon. Toon zei dikwijls: ik heb die slechte aard van die kerel. Mijn vader was een goede man. Dikwijls zei hij: *o onbegrijpelijk wonder, dat zo een nog geboren moest worden!*

In zijn jeugd wou de duivel hem al hebben, want als hij nog maar enkele jaren oud was viel hij in een giersloot en ging kopje onder. Zijn vader en moeder zochten hem. Toen kwam er net een koopman en die zei: 'kijk daar drijft een klompje in de giersloot. Er steekt nog een handje boven het water.' Daarna hebben ze hem opgedregd en leeg laten lopen van de drek. Toen kwam hij weer tot bewustzijn. Zo is hij opgegroeid en naar zijn zeggen was hij o zo dom op school. Voor rekenen had hij maar een 4, placht hij altijd te zeggen.

Toen hij nog thuis was gaf z'n moeder hem een boekje van ds. Middel. Dat lag altijd in het kabinet. Hij vond er niks aan en hij gooide het op 't bovenste bord. Later na zijn bekering heeft hij ernaar gevraagd en het gelezen.

Later is hij getrouwd met een meisje uit de buurt, wat zijn vrouw werd tot hij stierf. Zij wilde zichzelf het leven wilde benemen. Ze was namelijk verloofd met iemand uit het leger die, óf dood, óf haar bedrogen had. Toen ze haar daad wilde uitvoeren in de watergang, kwam ze Toon tegen. Hij vroeg: *wat ga je doen?* Na een gesprek met haar zei Toon tegen haar: *wil je het niet met mij proberen?* Dat stemde ze toe. En zo zijn ze samen getrouwd.

Jo was niet van de kerk van de Gereformeerde Gemeente, de Segeerstraatkerk, waar Toon van huisuit bij hoorde. Maar dat vond Toon niet zo erg, want hij zei: *ik wil er ook vanaf en de wereld in en genieten van het leven*. Ze gingen naar de Hervormde kerk. Ze woonden in de Eigenhaardstraat.

Wel hielden de roepstemmen in zijn leven niet op. Geregeld kreeg hij toch nog indrukken van dood en eeuwigheid, die hij wegstopte. Zijn moeder heeft er nog veel verdriet van gehad, zei hij altijd. Zo ging hij op zondag met zijn vrouw mee naar de Hervormde kerk. Uit hun huwelijk zijn vijf kinderen geboren; 4 jongens en 1 meisje.

Toon ging geregeld naar het café *Het Zinken Toogje*, om zich daar te bedrinken. Hij werkte bij de coöperatie graanhandel in Middelburg. Daar moest hij graanpakken op z'n rug naar de derde verdieping brengen, via een smalle trap. Het gevolg was dat zijn rug versleten was, toen hij even in de 50 was.

Toon had een vriend die net zo hard dronk als hij. Jan Jobse uit de Nederstraat. Hij stond berucht om zijn dronkenschap. Dikwijls moest die uit de goot gehaald en naar huis gebracht worden. Deze vriend kwam midden uit de wereld en is ca. 1955 krachtadig bekeerd. Een paar jaar later was het Toon z'n beurt.

Maar o wonder, Toon had de Heere vergeten, maar de Heere had Toon nog niet vergeten. Het was enkele dagen voor Kerst in 1956 dat hij 's morgens om 6:00 uur wakker werd en zo voor de Rechter van hemel en aarde in zijn gewaarwording geplaatst werd. Hij zei: *ik dacht, dat niet!* Vlug zijn overal aangetrokken en naar zijn werk gefietst om daar alles te vergeten. Maar de Heere vergat Toon niet en plaatste hem voor Zijn alwetendheid, waarop hij moest erkennen tegen God gezondigd te hebben en gedaan had wat kwaad was in Zijn ogen. De toorn van God drukte ontzaglijk op zijn ziel. Hij moest uitroepen: *Heere, help mij toch*. Naar huis gegaan zijnde, heeft hij zo de rest van de dag en nacht doorgebracht. Maar de andere morgen kon hij geheel niet meer naar zijn werk. Hij moest rechtvaardig verloren gaan en een helwaardig en een doemschuldig schepsel worden die niet kon bestaan voor de Rechter. Zo heeft hij tot het einde van de dag gelopen. Wat er in die dag afgeworsteld is, is niet te beschrijven.

De duivel komt ook nog en zegt: 'maak er maar een einde aan, want dit gaat nooit meer goed komen'. Zijn vrouw zei, dat hij gek geworden was en belde haar moeder op. De dokter en de dominee die geroepen werden, zeiden: het is in zijn hoofd geslagen. De duivel spoorde hem aan om naar buiten te gaan en zich bij de kade net om de hoek van zijn straat te verdrinken. (Hoek Goesse Korenmarkt en Koudsteensedijk) 'Dan ben je ervan af, hier is niets meer aan te redden.' Maar als met een onzichtbare hand werd hij hier nog weggehaald of tegengehouden en is hij weer thuisgekomen waar hij de rest van de dag en nacht doorbracht met zuchten en kermen. Ten laatste moest hij voor zijn gewaarwording sterven, de volgende morgen vroeg. Toon zei: 'rechtvaardig en dan voor eeuwig verloren' en stemde erin toe dat het rechtvaardig was om voor eeuwig naar de hel te moeten. Maar eeuwig, onuitsprekelijk wonder! Daar, van achter dat recht van God, openbaarde Zich de Zoon met zo een onuitsprekelijke liefde en licht dat het van nacht dag werd, en daar komt die lieve Jezus vanachter dat recht en Hij zegt: *Zie, Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd*. Toen ben ik neergevallen en was het mij een hemel op aarde. Ik kan nog bekeerd worden. Dit gebeurde op 23 december 1956, in de morgen toen de zon opging in de natuur. Zijn vrouw ging 's avonds naar de kerstnachtdienst in de Hervormde kerk. Toen zij thuiskwamen zei Toon: *nu kunnen we nog bekeerd worden*.

Zijn vrouw dacht dat hij gek geworden was en nam vanaf die avond afstand. Toon mocht niet meer in de slaapkamer komen. Dat werd hem zijn hele leven lang verboden. Toon zei altijd: *'t is allemaal m'n eigen schuld*. Hoe moeilijk hij het later had, z'n slotsom was altijd zichzelf beschuldigen.

Tot zover verslag van Huib.

Jan Jobse, vriend en metgezel; ruwe bolster, blanke pit

Toon z'n vriend Jan had een diepe overtuigingsweg. Hij werd wanhopig en wist geen uitweg meer. Tenslotte is hij naar het kanaal gaan lopen aan het eind van het Arn. Voetpad, met doel zich te verdrinken. Tot 3 keer toe probeerde hij in 't water te springen, maar elke keer kwam iemand langs waardoor zijn voornemen verhinderd werd. Hij had een ruw karakter en dat bleef na z'n bekering zichtbaar. Maar in het geestelijk leven was hij als een kind. Hij had heel karakteristieke uitdrukkingen. Vooral de vrome en wettische godsdienst moest het ontgelden. Hij

kon niet verdragen dat zijn Koning onteerd werd. Hij vond het ook verschrikkelijk dat zoveel godsdienstige mensen in de kerk hun hoop stelden op uitwendige plichten. Jobse kon spreken van een heldere Persoonsopenbaring van Christus. Hij leefde als een arme zondaar uit Hem.

Soms werd echter de drang naar zijn bierpot zo groot, dat hij het nauwelijks in kon houden. Als hij langs een café liep in de Nederstraat, gebeurde het, dat hij z'n pet afnam en die vooruit op straat gooide, om zo van de ingang van het café afgeleid te worden. Maar de drankzucht won het wel eens. Op een keer had hij teveel gedronken. Thuis kwam hij in de schuld en bleef drie dagen op z'n zolderkamertje, worstelen met zijn God, Die hij beledigd had. Na drie dagen kwam de Heere over. Hij onderwees hem uit de historie van Noach, dat hij dronken was na zulke grote weldaden. Ook kreeg hij onderwijs uit Psalm 36: *Uw oordeel is een diepe afgrond. O Heere, Gij behoudt mensen en beesten.* Dat deed de Heere met Noach in de ark en ook met Jan.

Hij kerkte graag bij ds. Hage, die toen predikant was in de Segeerstraatkerk. Ds. Hage zei van hem: 'Hij is uniek in Zeeland'.

Jan las alleen maar de Bijbel en de Christenreis van Bunyan. *Dat is genoeg*, zei hij. Hij had geen behoefte aan oudvaders. Hij meende dat je daar vroom van zou worden. Dat is natuurlijk kortzichtig, maar we zijn nu eenmaal niet allemaal eender. In het kerkelijk leven gaf een en ander vanzelf wel eens problemen.

Ca. 1966 preekte ds. Pannekoek in Arnemuïden op een 2^e Pinksterdag, over Ezechiël 47, de wateren vanuit de tempel des Heeren. *In de zee (Dode Zee) uitgebracht zijnde worden de wateren gezond. Overal waar de wateren komen, zal zeer veel vis zijn.* Jan zat op een stoel voor de ouderlingenbank. Hij was een en al beweging; je kon hem wassen in z'n tranen.

Toen hij het bericht ontving dat hij kanker had, werd hij ontroerd. *Voor mij is het niet meer erg.* Hij teerde weg en stierf ruim 11 jaar na z'n bekering. Ds. Hage leidde de begrafenis. Hij sprak uit Deut. 32:10. *Hij vond hem in een land der woestijn, in een woeste huilende wildernis. Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem. Hij bewaarde hem als Zijn oogappel.*

Op het graf spraken enkelen en daarna sprak z'n broer een slotwoordje. Hij zei: 'Jan was een flierefluiter die maar 2 boeken had. Een ervan is dit kleine boekje (Christenreis) en daar las hij altijd in. Dat heeft nu uitgediend, het gaat mee het graf in.' Hij legde het boekje op de kist en het daalde met de eigenaar in het graf.

Sterven van broer Willem Antheunisse

Toon had een broer Willem die 18 juni 1995 overleed op de leeftijd van 72 jaar. Toon was aan hem verbonden en geloofde dat hij een goede ruil had gedaan. Bij Willems begrafenis werd onder andere het volgende door een broer gesproken.

Ongeveer begin januari kreeg Wim via zijn huisarts telefonisch de uitslag te horen van het onderzoek, dat hij in het ziekenhuis in Vlissingen had ondergaan. Dokter De Vries zei hem, dat de uitslag tegenviel en dat hij kanker had in een gevorderd stadium. Bij het vernemen van deze ernstige boodschap zei hij tegen de dokter: wat God doet, dat is goed. Dokter de Vries was zeer verwonderd, dat hij deze ernstige boodschap direct zo kalm kon verwerken. Toen hij deze boodschap van de dokter aan mij vertelde, zei hij: 'ik zal mijn pinnen maar niet meer te vast in de aarde slaan'. Hij dacht, het wordt sterven voor mij. Hij wist toen nog niet, dat ze hem later toch nog in overweging gaven, zich te laten opereren in de Dijkzicht ziekenhuis in Rotterdam. Toen hij op een maandagmorgen door zijn nicht, Willy Dingemanse - van Helleman, met de auto werd opgehaald om naar Rotterdam te vertrekken wenste ik hem, bij het instappen Gods nabijheid toe. Hij zei: 'dat voel ik nu al. Ja, al vlak voordat ik de voordeur uitstapte'. Ook in het ziekenhuis in Rotterdam waren de doktoren en het verplegend personeel verwonderd dat hij tot op de operatietafel toe, zich zo rustig kon overgeven. De operatie op zichzelf is goed verlopen. Evenals hij thuis altijd na het ochtend-, middag- en avondeten gewoon was te doen, zo las hij ook in het ziekenhuis hardop uit zijn Bijbel. Ja, Gods woord kon hij geen dag missen, het was de spijs en drank voor zijn ziel. En als er dan onverwachts een dokter of verpleegkundige bij hem

binnenkwam, dan gunde hij hem ook die geestelijke spijs en drank. Ook beluisterde hij in het ziekenhuis preken via cassettebandjes. En als hij hoorde, dat de gemeente een of meer Psalmverzen begon te zingen, dan zong hij gaarne hardop mee. En de deur van de ziekenkamer stond altijd open. Een vrouw uit een van de aangrenzende ziekenkamers, die zijn zingen hoorde is nog meermalen bij hem op bezoek gekomen; en zei: Willem, wij hebben meerdere malen aangename gesprekken met elkaar mogen voeren.

Maar ik wil nog een opmerkelijk voorval vermelden, dat hij mijzelf heeft verteld. Een aantal jaren geleden lag hij in het ziekenhuis in Vlissingen met een hartinfarct. Hij heeft daar een paar dagen buiten bewustzijn gelegen. En - Wim heeft het me later zelf verteld - hij zei: ik ben toen uit die bewusteloosheid bijgekomen onder het zingen van Psalm 68: 10. En hij zong toen dat schone Psalmversje:

*Geloofd zij God met diepst ontzag,
Hij overlaadt ons dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil
Hij schenkt uit goedheid, zonder peil
Ons 't eeuwig, zalig leven.
Hij kan en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van de dood,
Volkomen uitkomst geven.*

En, zei hij, de zuster bleef dan bij mij in de ziekenkamer, bij de wastafel. Die was zeer verwonderd en zei tegen Willem, zoiets van: *zóóó? Gaat dat bij jou zó?*

De eerste ontmoeting met Toon Antheunisse

Vervolg verslag Willem Westerbeke

Omdat we helaas geen meerder gegevens beschikbaar hebben van mensen die Toon jarenlang gekend hebben, moeten we het doen met enkele persoonlijke aantekeningen.

Kort nadat wij getrouwd waren in 1973 werd ik medewerker van de *Zondagsrust*. Ik kwam in de Baarsjesstraat bij een zekere Antheunisse met de vraag om een bijdrage en lid van die vereniging te worden. Hij pakte zijn beurs en gaf fl. 10. Op mijn vraag, of hij lid wilde worden antwoordde hij: *nee, dat kan niet*. Die afwerende houding vond ik vreemd terwijl hij wel 10 gulden gaf. Later werd de oorzaak mij duidelijk.

Daarna zag ik hem hoogst zelden op de fiets rijden. Jarenlang zag ik hem niet meer. Nadat ik een eigen kantoor gekregen had in Middelburg, in 1998, reed ik weer elke dag door de stad. Ik zag Toon regelmatig gebogen over het stuur hangen. Op een keer trok hij mijn aandacht. Ik zag ernst in zijn gezicht, maar wist niet wat ik ervan moest denken. Is dat een vrome man of zou het een *oprechte* man zijn? Op een gegeven moment passeerde ik hem bij het station. Terwijl ik opzij keek, kreeg ik een onverklaarbare betrekking op hem. Ik dacht aan die woorden van Paulus: *de Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn*. Maar die tekst was te hoog gegrepen en durfde ik niet direct aanvaarden. Maar het werd mijn bede of de Heere er Zelf licht over wilde geven en gelegenheid om hem eens te spreken. Antheunisse woonde in de Baarsjesstraat, waar precies wist ik niet meer. Later heb ik die uitgemeten: 240 mannelijke stappen bij ons vandaan.

Op een gegeven moment kwam buurman, ouderling Bart Sturm om mij te feliciteren. Rond de 9^e april 2002. Het was op een dinsdag. Ik vroeg aan Bart: 'wie is die man nu toch eigenlijk die zo krom op zijn fiets zit? Hij gaat bij jullie naar kerk.'

Bart antwoordde: 'Dat is Antheunisse, met die man zou jij goed kunnen praten.'

O ja?

'Ja, dat is een arme stumper. Maar hij ligt nu in het ziekenhuis in Vlissingen.'

Ik zei: 'morgen moet ik naar De Schelde, dan zou ik er wel naar toe kunnen gaan'.

Bart zei: 'dat kun je gerust doen.' (Bart kon het goed met hem vinden, want nederigheid trekt naar elkaar toe)

Nu volgde het probleem, hoe moet ik dat aanpakken? Die man kent mij in feite niet. Goed, ik haalde een boek met tien preken van dominee Lamain voor de dag, die ik van de band uitgewerkt en gekopieerd had om op onze Internetsite te plaatsen. Deze nam ik mee als een soort lokmiddel. De andere morgen ging ik vanaf de Scheepswerf de *Schelde* op stap. Het was rond 10:00 uur, dan is het in het ziekenhuis koffiedrinken en kunnen ambtsdragers gemakkelijk een patiënt bezoeken. Ik kwam aan zijn bed, gaf hem een hand en begroette hem. Hij zei: 'Oh, jij bent toch Westerbeke, die vlak bij Sturm woont op de Oude Koudekerkseweg?'

Ja, dat klopt.

Toon zei toen iets over die buurt wat niet aan mijn doel beantwoordde. En omdat de tijd kort was en ik enigszins gespannen, dacht ik: nu moet de kogel door de kerk. *Zeg Antheunisse, lig je hier als een zondaar, of als een goede man?*

Antheunisse antwoordde met zijn gevoelvolle, bewogen stem: "Ik heb 40 jaar als een zondaar mijn eigen uitgeleefd. En toen zei de Heere: *tot hiertoe en niet verder*. En nu ligt ik hier en moet de zonde inleven."

Ik vroeg hoe het toegegaan was wanneer de Heere hem stil zette. Hij vertelde in 't kort enkele woorden van de eerste dagen van zijn overtuiging en dat hij de derde dag 's morgens opstond en dat hij Gods rechtvaardigheid mocht toevallen en dat toen de Heere Jezus werd geopenbaard. Toen de zon opging in de natuur ging de Zon der Gerechtigheid op in zijn hart.

Er ontstond daarna een gesprek over en weer waarin wij de kernen van het geestelijk leven met elkaar deelden. Ik was verbaasd om deze taal te horen van iemand die zo dicht in onze omgeving woonde. Bij het weggaan vroeg hij: *hoe ben je hier gekomen?*

Ik antwoordde, dat er een betrekking in mijn ziel lag om hem op te zoeken. 'En dit prekenboek van dominee Lamain heb ik voor je meegenomen. Dat mag je houden.' Toon was toen heel verbaasd. Hij antwoordde: *dan heeft de Heere je gestuurd*.

's Avonds vertelde ik deze bijzondere ontmoeting thuis en de andere morgen tegen Huib. Tegelijkertijd kreeg Huib er zin in om die man ook eens te ontmoeten. Ik zei, je hoeft er niet tegen op te zien want hij praat zelf wel.

Zo gezegd, zo gedaan. Er viel met Huib een nauwe vriendschapsband. Later zei Toon regelmatig tegen ons als hij op het kantoor kwam: *Eerst bid ik voor mijn vriend Willem en dan voor Huib en dan noemde hij nog enkele mensen of gezinnen op*.

Toen Toon nog in het ziekenhuis lag heeft hij zijn bekeringsweg op een keer verteld tegen een man die op dezelfde kamer lag. Deze man was zo onder de indruk dat hij zei: nooit in mijn leven heb ik zoiets gehoord. Als er iemand bij Toon kwam dan luisterden anderen in de zaal mee. En de verpleegsters bleven soms een half kwartier de wasbak schoonmaken ... om nog iets op te vangen. Iedereen voelde het aan, er kwam liefde en ootmoed in mee.

De gemeente in de Ter Hoogekerk was vacant. De ouderlingen bezochten hem regelmatig. In hun gebed op de preekstoel lieten zij doorschemeren dat Toon er ruim voor lag. Zijn ziel was verlevendigd. Achteraf bekeken was het voor hem een tweede bekering.

Enkele weken later ging ik weer op een woensdagmorgen naar Toon. Hij was zo blij als een kind. 'Ik had je al eerder verwacht', zei hij. Hij begon direct over de preken van dominee Lamain waarin zijn zielslegeringen verklaard werd, wat voor hem een troost was in en onder zijn grote kruis. Hij vertelde dat de Heere hem beloofd had: *Ik zal hem de witte keursteen geven, met een nieuwe naam welke niemand kent dan die hem ontvangt.* Dat heb ik in de belofte.

Geantwoord werd, dat Gods oude volk zei: *dat is de rechtvaardigmaking in de belofte.* Daaruit vloeit een gemis en levendige werkzaamheden.

Toon viel daar 100% bij en zei, dat hij zoiets nooit meer hoorde.

Na verloop van enkele maanden kwam Toon op een morgen bij ons in de kerk. Ik had mij zorgvuldig gewacht om iets te praten tegen hem wat die richting uitwees. Daarom was ik volkomen verrast. Hij had het reuze naar zijn zin onder het preeklezen. Daarbij kwam ook een uitwendige omstandigheid. Hij kon het niet zo goed meer wennen in de Terhoogekeerk, nadat de gemeente de Segeersstraatkerk verlaten had.

Zijn vrouw vond er niks aan dat Toon weer van kerk veranderde. Ze zei: 'nu ben je eerst weggegaan bij de Gereformeerde Gemeente naar de Hervormde Kerk, toen weer terug naar de Segeersstraatkerk, en nu ga je naar de vierde kerk.' (Toon had na z'n bekering nog een korte tijd gekerkt bij de Chr. Ger. Kerk.)

Werkzaamheden van Toon met Tine de Korte - Westerbeke

In dezelfde tijd toen ik Toon voor de eerste keer ontmoette deed er een heel bijzonder voorval voor, wat ik meer achteraf zeer heb moeten bewonderen. Ik bedoel de ontmoeting met Toon Antheunisse en m'n tweelingzuster Tine.

Enkele weken later ging ik weer naar het ziekenhuis. Toen lag Tine, mijn tweelingzuster, er in om behandeld te worden door middel van een Chemokuur. Haar haar was uitgevallen. Ik ging eerst even naar Antheunisse en daarna naar Tine. Ik vertelde tegen Tine van de wonderlijke ontmoeting met hem. En raadde haar aan om ook eens naar die oude man te gaan. Daar had ze wel oren naar. Ik ging bij Tine weg en vertelde nog even bij Antheunisse de toestand van mijn zuster, dat ze een moeder is van 14 kinderen en kanker heeft. Hij was erg belangstellend en vond het heel goed dat ze eens aankwam.

Toen ik uit het ziekenhuis ging stond Tine voor het raam. Ik zie nog haar aanhankelijk, liefhebbend gezicht. Ze zag uit naar hulp, wat geen mens kon geven.

's Middags ging zij naar Antheunisse. Later vertelde hij van die ontmoeting, dat ze naast zijn bed ging zitten en haar pruikje oplichtte en haar kaal hoofd liet zien. Hij zei: *toen ik dat zag ging er heel wat door me heen, die arme vrouw* Vanaf dat ogenblik werd haar lichaam- en zielstoestand op zijn hart gebonden. Hij vertelde later dat hij elke dag voor haar moest bidden of zij nog weer beter mocht worden, maar bovenal voor haar ziel. Die nood was zó opgebonden dat hij wel eens zei: *als ik het vergeet en ik sta op van mijn knieën, ga ik nog even terug.*

Toen Antheunisse uit het ziekenhuis kwam is hij dikwijls naar het kantoor in de loods gekomen. Soms elke dinsdag middag en later om de 14 dagen. Altijd was hij met Tine bezig.

Boeken van Internetsite voor Toon

In de eerste jaren nadat we Toon leerden kennen, gaven we hem dikwijls een kopie van een boek of brochure die we geplaatst hadden op de site van de Gihonbron. Het bestuur bestond toen uit Jan Weststrate, Henk Kieviet en Huib Westerbeke. Antheunisse was gewend om preken en lectuur te lezen van deze eeuw. Het was een bijzondere bemoediging toen we bemerkten dat het lezen en beluisteren van oudere lectuur voor hem gezegend werd.

Op zaterdag 5 oktober 2002 stuurde ik aan het Bestuur van de Gihonbron het volgende bericht.

Beste vrienden,

Tot mijn blijdschap kan ik melden dat het werk van en voor onze Stichting niet zonder zegen is. Van de week ontmoetten wij onze oude pelgrim in Middelburg, een man van 85 jaar. Hij is weer uit het ziekenhuis. Het laatste halfjaar hebben Huib en ik hem enkele traktaatjes gegeven. De Heere heeft die bijzonder voor mij gezegend, zei hij. Hij vertelde ook waarin. Hij was hierdoor opnieuw in een gemis geplaatst met levende uitgangen naar de Heere. Om niet te rusten in hetgeen hij had ondervonden, maar te smeken om onderwijs van Boven.

Gisteren kwam ik in Winterdijk. Een van onze traktaatjes, het 10e deel van de Serie *Kinderen Gods op Walcheren* was van Internet geplukt en werd gekopieerd en voor 5 Euro verkocht. De oude Van Leeuwen was er bijzonder blij mee. Met zielsgenoegen heeft hij vooral de briefjes van Vrouw Vermerris gelezen. Een andere oude vrouw vroeg in haar onnozelheid of ik de schrijver kende? Corrie verklapte het: *Hij praat met je*, zei ze.

Gisteravond heb ik de preek gelezen van ds. Van Reenen, over Rom. 14:8 uit het *eerste drietal*. Deze staat ook op de site. Met indruk en opening gelezen. Ik meen dat er nog beslag was. "Hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; Hetzij dat wij sterven wij sterven den Heere. Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren." Ik was in God verblijd. Nooit heb ik geweten dat de dood niet schrikbarend behoeft te zijn. Dat kan het wel weer worden, maar het is een vredebode, als de Levensvorst Zijn leven openbaart en toepast. Want Hij heeft de dood verslonden tot overwinning.

Het is best de moeite waard om er heel je leven om te vragen en te kermen. Want het wordt veel meer dan al de moeite was, beloond. Ik heb altijd het werk Gods gezien, van onze kant. Maar nu zie ik het ook weleens van Gods kant. De Heere is aan de uitwerking van het geestelijk leven veel meer gebonden en betrokken dan wij beseffen. En ook niet minder aan de uitvoering van Zijn beloften. We kunnen nooit genoeg ons leven, - zo slecht het is en al wat niet deugt - aan Hem over geven, want zondaars zaligen is het liefste werk van Christus.

Hopend dat Zijn Geest in rijke en volle mate over ons en ons werk uitgestort mag worden,
Met vriendelijk groet,
Willem

p.s. ik stuur de mail ook naar Jos, want hij voelt zich bij ons thuis. Ik vergeet je niet.
07-10-2002

De broeders van de Gihonbron werden op deze manier aan Antheunisse verbonden. Op een keer vergaderden wij bij ons thuis. Na afloop hadden we Toon uitgenodigd. Hij begon zoals gewoonlijk te vertellen wat grote dingen God gedaan had in zijn bekering. De ootmoed en zelfkennis, de gevoelswaarde die met zijn eenvoudig geloof uitstraalde, trok ons allen erg aan. Als je een zin zei uit het geestelijk leven, reageerde hij er meestal anders op dan je verwacht had. Één voorbeeld. Toen we spraken over de liefdevolle vernedering van Christus, zei iemand: zou je zo een Zaligmaker niet eren en roemen? Het antwoord was: *dat zou me wel betamen*.

Ontmoetingen met Toon en de vrienden

Een bijzondere ontmoeting vond plaats in begin november 2002. Femke Bisschop kwam bij ons logeren. Dit was een van de mooiste weken die wij met Gods volk gehad hebben in ons gezin. Wij nodigden Toon ook uit om te komen. Om 3:00 uur 's middags kwam hij op zijn fiets en zette die bij de achterdeur. Wij deden de achterdeur open en gelijk met dat hij binnenstapte *kwam de Geest er in mee*. Femke en Toon gaven elkaar een hand en gingen naast elkaar zitten. De eerste zinnen waren direct uit het geestelijk leven en uit de diepe vernedering. Helaas ben ik de uitdrukkingen vergeten. Alle aanwezigen voelden het aan: *hier valt een geestelijke band*. Merkbaar en hoorbaar. Femke kreeg ook opening om een en ander te vertellen. Toon was verbaasd als hij hoorde hoe de Heere Femke in de volle ruimte had geplaatst in de verzoening met de Vader. Die

afhandeling miste hij. Vanuit zijn gemis antwoordde hij Femke: *daar neem ik mijn petje voor af.* Toon nam gauw zijn petje voor iemand af, want hij beschouwde een ander altijd beter dan hijzelf was. Bij het afscheid gaf Femke Toon een kus. Onwennig en verlegen dat Toon werd ...! Huib zei later tegen hem: 'Daar was geen vlees tussen.' Toon antwoordde: *toen niet, maar het kwam al gauw rond den hoek kieke.* Femke zei: *Van zo'n nederige man moet je wel houden, want die is zo nederig. Dat kom je zelden tegen in het land.*

Toen Toon jarig was, kreeg hij een kaartje van Femke via Corrie. Zij gaf die kaart op een zondag aan Toon. Daarop stond: *lieve vriend,* enz. Toon bewaarde die kaart in de binnenzak van zijn 's zondagse pak. Maar wat iedereen al raden kan, z'n vrouw vond die kaart. Ze zei: *Nou is het toch wel erg ook sinds je naar die kerk gaat. Nu heb je ook al een lieve vriendin.*

Toon kreeg altijd zakgeld van zijn vrouw. Op een keer zei hij tegen Corrie: m'n vrouw had nogal een goeie zin, ik heb 5 euro opslag gekregen. Toon stofzuigde ook binnen en deed de boodschappen. Op een keer stond zijn fiets bij de Aldi. Toen hij terugkwam was zijn kaas gestolen uit de fietstas. Oei, dat was pech! Zijn vrouw zei: 'nu moet je om een nieuw stuk gaan van je eigen geld.'

Thuis had Toon het soms heel erg moeilijk. Zijn vrouw had TV en de muziek stond regelmatig aan. Toon zei wel eens: 'gelukkig ben ik doof. Thuis doe ik m'n gehoorapparaat eruit en dan hoor ik het niet zo goed.'

In de loop van dat jaar is toch nog een keer opgenomen geworden in het ziekenhuis, maar niet zo lang. Op de dankdag was hij 's morgens niet in kerk vanwege zwakte, maar naar de geest tegenwoordig. De preek van dominee Lamain die toen gelezen werd is onvergetelijk geworden. De preek was uit Zacharia 8 vers 4. "Alzo zegt de Heere der heirscharen: er zullen nog oude mannen en oude vrouwen zitten op de straten van Jeruzalem; en ieder zal zijn stok in zijn hand hebben vanwege de veelheid der dagen. En de straten dier stad zullen vervuld worden met knechtjes en meisjes, spelende op haar straten."

Antheunisse liep later met een stok; en we kunnen er zeker van zijn dat een gedeelte van deze tekst toen óók letterlijk in hem, in de gemeente vervuld werd.

Het gevolg dat Antheunisse bij ons kwam was, dat wij ook bezoek kregen van zijn vorige ouderlingen, Bart Sturm en Willem Coppoolse. Regelmatig hadden wij thuis een gezelschapje als Femke bij ons kwam. De sfeer was altijd heel goed en met Toon in ons midden was de band compleet.

Nadat Toon geruime tijd bij ons gekerkt had zei hij zijn lidmaatschap op bij de Gereformeerde Gemeente op 86-jarige leeftijd. Ik schrok toen ik het hoorde, want vreesde dat de goede betrekkingen erdoor vertroebelen zouden. Wij werden enigszins de boot af om lid te worden, en dat vond hij heel goed. Want zijn vrouw was er ook op tegen. Anders was hij wellicht lid geworden.

Een andere mooie ontmoeting was met dominee Mallan. De dominee kwam op een avonddienst, waarin een preek gelezen werd en de dominee een toepassing hield. Hij kon toen geen langere kerkdienst meer leiden. Ruim een uur voor het avondeten kwam de dominee terwijl we Antheunisse ook uitgenodigd hadden. We zeiden tegen Toon: straks komt ds. Mallan. Toon keek verwaasd rond ... m'n jas ... waar is m'n pet ...? We zeiden: blijf maar zitten, Toon; misschien valt het wel mee.

Na binnenkomst gaven ze elkaar de hand en strompelden beiden met hun stok naar hun stoel. Ik vroeg een zinnetje aan Toon waarop hij antwoord gaf. Gelijk spitste dominee Mallan zijn oren. Na een paar zinnen wist dominee Mallan wie er naast hem zat. Toon sprak uit zijn gemis en vanuit de vernedering en de levende betrekking op de Heere. De dominee was soms even uitgepraat. Hij vroeg: 'waar woon je?'

Hier dichtbij, zei Toon.

Ben je getrouwd? En waar kerkt je vrouw?

Bij de Hervormden, zij Toon.

Na het einde van het gesprek nam toon afscheid en ging naar huis. Nog zie ik het verbaasde gezicht van dominee Mallan. ‘Zeg Westerbeke, wie is toch deze man? Ken je hem?’

Wij vertelden met een paar woorden onze ontmoeting. Naderhand zei de dominee: *dat het een levende man is kan je wel horen.*

En Antheunisse zei later: ‘wat is het me toch meegevallen! Ik dacht altijd dominee Mallan is zo een struise man daar kan je niet meepraten, die kapt toch alles af.’

Op 11 juli 2003 moest dominee Mallan moest de trouwdienst leiden. Hij sprak uit 2 Kronieken 30 vers 8: “Geeft den Heere de hand en komt tot Zijn heiligdom, hetwelk Hij geheiligd heeft tot in eeuwigheid en dient den Heere uw God, zo zal de hitte Zijns toorns van u afkeren.” Dominee Mallan sprak met opening. Hij zei later: *het heiligdom ging een beetje open.* De preek werd ook met opening op die dag beluisterd. En heel goede sfeer was er in de kerk. De dominee ging van de preekstoel af en liep langs Antheunisse die hij een klopje op zijn schouder gaf. Direct reageerde Toon en deed hetzelfde. Dominee Mallan heeft zoiets in zijn leven bijna nooit gedaan in het openbaar. Wij namen Toon mee in de consistorie. Nog zie ik hem binnenkomen en op een stoel zitten vlak bij dominee Mallan. De eerste wat Toon zei was: *en als je nu eens wist wie of je hier in huis neemt ... dan zou je dat nooit meer doen.*

Op 24-8-2003 werd een preek gelezen uit Jeremia 37:21 van ds. Mallan. “Toen gaf de koning Zedekia bevel en zij bestelden Jeremia in het voorhof der bewaring en men gaf hem des daags een bol brood uit de Bakkerstraat, totdat al het brood van de stad op was. Alzo bleef Jeremia in het voorhof der bewaring.” Deze preek werd voor Toon gezegend. Vanaf die tijd zei hij altijd: ‘ik ga naar de kerk om een bol brood uit de Bakkerstraat.’ In zijn geestelijke gevangenschap en grote verdrukking had hij die bol brood heel hard nodig. Als Toon daaruit sprak dan kwamen altijd de tranen voor de dag. Hij was niet erg emotioneel, maar had wel gauw tranen. Dan pakte hij z'n grote zakdoek en wiste die weg.

Toon op bezoek in het kantoor van de Loods

Toon had de gewoonte om elke dinsdagmiddag om 3:00 uur naar het kantoor te komen en met elkaar te praten. Daar hebben we genoeglijke uren beleefd. Het is dikwijls gebeurd dat we 's middags met opening bij elkaar waren en dat er 's avonds een kerkelijke vergadering plaatsvond waarbij de veroordeling vanwege de ruime visie over het Evangelie je het leven bang maakte. Zo bleef de balans in evenwicht.

Soms nodigden we andere mensen uit, maar meestal waren we met zijn drieën. Om 5:00 uur vertrok onze oude maat. Later kwam hij één keer in de twee weken en bracht Huib hem naar huis. Hij ging ook regelmatig naar Toon toe als hij in zijn volkstuintje was. Op de rand van de broeibak zittend, vonden de meest openhartigste gesprekken plaats. Toon was zo eerlijk als goud. Hij was nu eenmaal de slechtste man uit de wijde omgeving. Het gemis van de huwelijksomgang met zijn vrouw nam zijn natuurlijke begeerten niet weg. Je kunt wel aanvoelen, hoe heftig de verzoeken en de verleidingen dan zijn! Toon zei: ‘soms heb ik er zin in, maar de gelegenheid is er niet. En als de gelegenheid er is, dan heb ik er geen zin in. De Heere heeft me bewaard.’ Zoals er staat: *die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid.*

Toon haalde heel dikwijls Psalm 119 vers 36 aan.

*Geen meerder goed, Heer, Gij mij geven meugt,
Dan dat Gij mij vernederd en maakt kleine;
Dat ik leer Uwe wet die mij verheugd.*

*Veel zilver en goud, gelouterd zeer reinen,
Is niet zo kostelijk, noch goed van deugd,
Als Uw woord is en Uwe wet alleine.*

Ook Psalm 33 citeerde hij in veel gesprekken. Daarbij stak hij zijn hand omhoog.

*Wat Hij eens besluit 't Zijner ere,
Zal zonder hindering voortgaan.*

De laatste tijd van zijn leven voelde hij zich zwakker worden en sprak meer over zijn naderend einde. Op een keer kwam hij op het kantoor en gaf het pas om over zijn einde te spreken en een en ander voor zijn begrafenis te regelen. Daarna werd gelezen 2 Korinthe 5: “Want wij weten dat, zo ons aardse huis dezes Tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit den hemel is, overkleed te worden; zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden. Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde. Die ons nu tot ditzelfde bereid heeft, is God, Die ons ook het Onderpand des Geestes gegeven heeft. Wij hebben dan altijd goede moed, en weten, dat wij inwonende in het lichaam, uitwonen van de Heere.”

Achteraf bekeken was dit gesprek een voorbereiding voor zijn begrafenis. De Heere was in ons midden. En wat Toon anders op het kantoor niet deed, bij het weggaan zei hij: *laten we nog proberen een gebedje te doen*. Zo echt gewoon en eenvoudig als een kind.

Briefje van Toon, rond Pinksteren 2004

Hij schreef: Zondagmiddag stond ik gereed om naar de kerk. Ik wilde de Poelendaeleweg oversteken, maar ik viel en kon niet opstaan. Toen is de dokter erbij gekomen. Mijn dochter zei: hij eet slecht. Na bloed geprikt hebben zei de dokter: dat zie ik, hij heeft geen reserves in zijn bloed. Toen hebben ze mij naar het ziekenhuis gebracht voor wond behandeling. Gelukkig mocht ik naar huis. Mijn schoondochter heeft me thuis gebracht. Ik mag op het ogenblik niet fietsen.

5 Euro voor Pinkstercollecte.

Sterven van Tine de Korte-Westerbeke, 19 – 11- 2005

Toen Tine gestorven was, werd ik heel benieuwd of de oude Pelgrim er iets van aanvoeld had en licht gekregen had in haar toestand. Maar alles scheen tevergeefs, ik kreeg geen contact met hem. Hij had zijn hoorapparaat vergeten in de kerk en hoorde niets toen ik hem sprak. Hij kon ook niet meer naar de loods komen op de fiets.

Dinsdag 6 december kwam hij eindelijk nog een keer naar de loods. Ik had er zeer naar uitgezien en wachtte hem op, om hem eerst te bedanken voor de arbeid der liefde aan mijn tweelingzuster gedaan. “Hij herhaalde hoe ik voor het eerst over Tine sprak in het ziekenhuis en dat mijn gezicht toen op huilen stond. Toen werd ze opgebonden. Hij vertelde van de ontmoeting met Tine afgelopen zomer op haar bed. Toen hij wegging en de deur van de kamer al achter zich dicht had, kwam hem voor wat er van David staat: *zal ik optrekken, zal ik ze slaan, Heere?*

‘Nee, zei de Heere, je moet wachten op het ruisen in de toppen van de moerbeziënbomen. Wachten op het suizen van een zachte stilte.’

Toen deed ik de deur weer open en zei: *Martina, de Heere denkt aan je, hoor.*

Maar zei Toon: “Toen ik hoorde dat ze gestorven was, was ik het er niet mee eens. ‘Dat kan ik niet inschikken.’ Maar toen kwam, de PZC met de overlijdensadvertentie. Toen las ik die tekst: *Heere Heere, Gij weet het*. Toen kreeg ik een beetje licht dat het goed was met Tine. Die eerste

Naam *Heere* ziet op alle mensen. Maar die tweede Naam is de Verbondsnaam. Uit dat verbond is de Heere de Getrouwe.”

Tine heeft ook een schriftelijke getuigenis nagelaten, wat Toon echter nooit meer heeft gelezen. Hij wist het van Boven.

Het einde van de Pelgrimsreis

De laatste tijd van zijn leven was Toon zijn kruis nóg zwaarder geworden. Hij had hartzeer van de kerkelijke afbraak in de gemeente toen Janis afgezet werd als ouderling, eind januari 2006. Het kwam voor hem volkomen onverwacht, want hij was niet voorgelicht. Nog maar enkele jaren was hij bij de gemeente, en dan zoiets; met alles wat er volgde? Gelukkig mocht Toon kort daarna overgaan naar de triomferende kerk.

De laatste maanden kwam hij regelmatig bij Corrie. Hij kwam om klein geld voor de kerkzak. Want, zei hij, m'n vrouw zegt: 'je mag niet te veel geven aan die schooiers.' Hij zei: 'het is bijna niet meer te harden, maar ze zorgt wel goed voor me.' En dan citeerde hij Psalm 42:1.

*O, Heer' wanneer komt die dag
Dat ik toch bij U mag wezen
En zien Uw aanschijn geprezen?*

Op de Paasdagen is Toon nog 4 van de 5 keer in kerk geweest. Maandag 17 april 2006 werd een preek gelezen van Ds. Van Reenen over Johannes 21:4, *de derde openbaring van Jezus aan Zijn discipelen*. Er kwamen prachtige dingen in voor, die voor Toon goed herkenbaar waren. Na de kerkdienst liep ik naar hem toe bij het fietsenhok en keek vragend. Hij zei direct: 'De discipelen hadden meer gevangen dan ik. Ik heb er totaal niks van verstaan.'

Wij schreven dat toe aan zijn slecht gehoor, of niet goed werkend gehoorapparaat. De werkelijkheid was, dat hij niet meer kon opnemen. Het was de laatste ontmoeting op aarde. Hij fietste naar huis en enkele dagen later belde zijn vrouw dat de dokter geweest was, want hij had erg veel last van zijn hart. "Het is nogal aangekomen", zei ze. In die laatste week voelde Toon zich echt niet goed. De dokter gaf hem tabletten voor het hart. Maar omdat de communicatie met zijn vrouw niet zo vlot ging, hechtte ik te weinig waarde aan haar mededeling.

Voor zondag 23 april had ik enkele dagen van tevoren een levendige preek klaar van ds. Aangeenbrug: *Hij is van Simon gezien*. Maar 's zaterdagsavonds kreeg ik een soort onverklaarbare aantrek op een preek van ds. Kersten. Tekst Job 19:25-27. "Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot."

Wij zongen uit Psalm 21:1-4.

*1
De koning zal zeer zijn verheugd,
Dat hij door Uw hand krachtig
Verlost is, Heer almachtig!
Hoe vol zal hij wezen der vreugd,
Ziende dat hij gewis
Door Uw kracht bevrijd is.*

2

*Zijnen lust en begeren al,
Zo gij dat overlegget,
Heer! Gij hem niet ontzegget.
En al dat hij U bidden zal,
Daarvan hij doet vermaan,
Zal hij van U ontvaan.*

3

*Want eer hij bidt, zijnde benaauwd,
Maakt Gij hem, Heere goedig,
Met rijkdom overvloedig.
Een krone van gelouterd goud
Maakt Gij hem, die Gij stelt
Op 't hoofd, midden in 't veld.*

4

*Hij begeerde toch anders niet,
Dan dat Gij hem woudt geven,
Slechts enen tijd om leven.
Gij hebt hier boven (zo men ziet)
Hem vergund overvloed,
Ja 't eenwig leven zoet.*

Daarna zongen we Psalm 68:2

*Doch zullen de vromen verblijd.
Heer! Uwen Naam zingen altijd
En haar in U verblijden;
Zij werden van harten verheugd
En zullen voor God maken vreugd,
Juichende t' allen tijden.
Zingt nu vrolijk en looft den Heer,
Verbreidt met vreugd Zijnes Naams eer.
Prijst Zijn heerlijkheid t' zamen;
Die op de wolken vliegt en vaart,
En een Heer is zeer wijd vermaard,
Eenwig God is Zijn Name.*

Alles wees op z'n einde. De organiste vroeg zich al af bij het eerste vers van Psalm 21:1 zou Toon al gestorven zijn? Enz. Maar ik had niet in de gaten dat het zo dichtbij was. Maandag ging het met Toon wat beter. Hij ging na het eten naar bed en zijn vrouw naar buiten. Ze hoorde een klap en ging direct kijken. Hij lag half bewusteloos voor zijn bed. Een zoon kwam vlug om hem in bed te leggen, maar terwijl de dokter kwam was hij al overleden. Hij kon niets meer zeggen. Het enigste was een handgebaar of ze hem wilden oplichten en in bed leggen. Corrie belde naar me op 't kantoor. Ik was juist bezig met het digitaal maken van een brief van Annigje Grolleman. Dit citaat in die brief trof me geweldig:

Brief tijdens het overlijden van Toon

Hasselt, 4 maart 1969.

Zeer geachte en geliefde vriend met de uwen!

... Heb toen in december mijn zo geliefde vriend Swets verloren, zo maar geheel onverwachts. Maar u zal dit wel van deze of gene gehoord hebben. De Heere weet dat ik hem dit van harten gunde. Daar hij zo veel tegen de dood opgezien had; en toch zei, verlangde om van het lichaam der zonde verlost te mogen worden. En de Heere heeft hem zo liefelijk weggenomen zonder dat hij de dood gevoeld heeft. Het was mij toen ik het hoorde, of de strik zomaar verbroken en de vogel ontkomen was. Het laatste jaar was hij hier twee keer geweest en het jaar daarvoor ook een keer. Maar daar lag negen jaar tussen dat hij de reis niet kon doen. Doordat wij beiden aan huis en bed gebonden waren hadden wij veel tijd om te schrijven en waren wij zodoende op het papier veel bij elkaar en schreven elkaar alles.

Daar Swets een man was met genade en gaven bedeed, was hij hierin zeer tot onderwijs en heb er een geliefde vriend aan verloren. Och, toen de slag viel mocht ik het hem zo gunnen en kreeg zoveel krediet op de Heere, dat ik geloofde dat de Heere het met Zichzelf, als blinkende door de traliën van Zijn woord en nagelaten onderwijs wél zou maken. Wat enige dagen daarna onder het lezen van Psalm 62: 1, berijmd, mocht gebeuren. O, dat:

*In God is al mijn heil, mijn eer.
Mijn sterke Rots, mijn tegenweer
God is een Toevlucht in het lijden;*

O, toen was het alles zo goed, dat er niets aan ontbrak. ...

Wij gingen condoleren met Joke Poortvliet uit Oostburg. Een vriendin die elkaar heel goed konden begrijpen. Toon lag dood op z'n bed in een klein kamertje. Dat had hij voor zichzelf. Zoiets van 2x3 mtr. Er stond niets in dan een bed en een kast toen we hem daar vredig zagen liggen. Geen versiering aan de muur, alles kaal. Het was net een kruipruimte. Daar heeft hij 50 jaar doorgebracht, zonder murmureren, zonder anderen te beschuldigen, alleen vergenoegd met het tegenwoordige. ... en met zijn God!

Wij namen afscheid, kuste zijn voorhoofd; en van toen af was de band op aarde teneinde, maar van zijn kant *volmaakt* begonnen.

Zondagmorgen, 30 april, een preek gelezen van ds. Lamain uit Job 3:18. *Daar wordt de stem des drijvers niet meer gehoord.* De preek lag al een jaar klaar, maar ik durfde die niet te lezen uit vrees van eigen zin te doen. Nu was de weg gebaad en ieder mag beoordelen of de inhoud op Toon paste, ja dan nee.

's Avonds een preek gelezen van Groenewegen: *“Zalig zijn de doden die in den Heere sterven. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.”* Openbaring 14:3.

Aan een vriend meldde ik: Het sterven van onze vriend geeft een nieuwe schok gegeven. Voor de gemeente een zeer groot verlies. De mensen waren al vertwijfeld; dit schijnt een soort nekslag te zijn. O, diepe wegen! Wat volgt?

Toen Antheunisse 4 jaar geleden overkwam werd hij geen lid bij onze gemeente. Dit nam niet weg dat hij meedroeg om lasten te dragen aan de Genadetroon. Deze eenvoudige bidder weg uit de gemeente ... nu ging het snel bergafwaarts. Binnen een halfjaar was de grote klap gevallen. Gelukkig, Toon was Boven, want hij had het niet meer kunnen verwerken. De vriendschapband met de triomferende Kerk is van één kant al volmaakt. Straks volgt de andere kant, zo de Heere wil.

Onderstaande advertentie werd in het R. D. geplaatst, 25 april 2006.

Met grote droefheid hebben wij kennisgenomen van het overlijden van onze geliefde vriend

Toon Antheunisse

Op de leeftijd van 89 jaar.

Want wij weten, dat zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. 2 Korinthe 5: 1.

Borssele: Huib en Nellie Westerbeke - Provoost
Middelburg: Familie W. Westerbeke - van de Woestijne
 J. P. Bosman - de Witte
 W. Coppoolse - de Bree
 B. Sturm - Lievense.
Oostburg: Joke Poortvliet - van de Velde
Rouwveen: Femke Bisschop - Boessenkool

4338 P. S. Middelburg, 24 april 2006; Voltaweg 18.

De begrafenis vindt plaats 27 april om 16.00 vanuit de aula op de begraafplaats te Middelburg.

02-05-2006

VERKLARING INZAKE MIJN BEGRAFENIS

Ondergetekende verklaart:

Aan mijn geliefde vrouw, kinderen en (achter)kleinkinderen.

Nu het moment is aangebroken dat ik overleden ben, en mijn stoffelijke resten hier bij jullie staan, is de wens van jullie vader dat ik begraven wil worden hier op de algemene begraafplaats in Middelburg.

Johan, wil jij regelen om een algemeen graf te verzorgen, waar mijn stof kan rusten tot op de jongste dag, in samenwerking met ...

Ik zou jullie willen verzoeken wat betreft mijn geloofsovertuiging, om mijn kerkelijke vrienden op de begrafenis uit te nodigen.

Daar ik mijn lidmaatschap bij de Ger. Gem. hier in Middelburg heb opgezegd, wil ik jullie verzoeken dat in de Aula en op het graf nog een enkel woord gesproken wordt door mijn zielsvriend Dhr. W. Westerbeke en Dhr. J. Bosman allebei ouderlingen hier in Middelburg.

Misschien wil mijn oudste zoon Tonnie nog een woord van dank spreken.

Verder verzoek ik u ook uit te nodigen de volgende personen:

Dhr. B. Sturm uit Middelburg.

Dhr. W. Coppoolse uit Middelburg.

Dhr. H. Westerbeke uit Borssele.

Dhr. L de Wolf uit Ritthem.

Verder zit er in de rouwcirculaires nog een aantal adressen waar ook een kaart naar gestuurd moet worden.

Was getekend, A. Antheunisse

Begrafenis

De begrafenis vond plaats op donderdagmiddag om 16.00 uur. Zijn begrafenis werd geregeld door zijn zoon die beheerder van de begraafplaats is. Toon kwam daar veel bij zijn zoon. En had al een paar keer een plaatsje aangewezen: *dit is net een mooi plekje voor mij.*

Toen we binnenkwamen in de aula speelde een kerkorgel. Daarna werd er een prachtig koorlied gezongen, wat ik vanuit mijn jeugd kende - en mij altijd aantrok -

Waarheen Pelgrims?

Waarheen gaat gij?

't Hoofd omhoog; en hand in hand?

Wij gaan op des Konings roepstem

Naar ons huis in 't Vaderland.

Over bergen en door dalen

Gaan wij naar die blijde zalen

Gaan wij naar die blijde zalen

Naar Gods huis in 't Vaderland.

Zijn zoon las een paar fragmenten voor uit zijn leven. Hij zei: tot zijn 40^e jaar, want toen werd pa anders en groeiden we uit elkaar. Een paar leuke dingen. Pa had een volkstuintje bij de spoorrails. Hij scherpte zijn houweel op de spoorrails en als er een trein aankwam, - vlak bij station - stopte die weleens en kreeg de bestuurder een bakje bramen.

Daarna sprak Johan Bosman, een vriend van me die ik meer dan 40 jaar ken. Hij is al bijna 40 jaar ouderling en heeft Antheunisse goed gekend. Deze sprak uit Openbaring 7, de grote schare die niemand tellen kan, die bekleed zijn met witte klederen en die kwamen uit de grote verdrukking. *"Deze zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange witte klederen gewassen in het bloed des Lams. Daarom zijn ze voor de troon en dienen God dag en nacht in Zijn tempel."* Enz.

De toespraak duurde 8 minuten, maar het gaf indruk. Het was zeer gepast.

Daarna gingen we naar het graf. Men schatte de aanwezigen tussen de 130 en 150. Ds. De Heer was met enkele kerkenraadsleden ook aanwezig.

De familie had gevraagd of ik op 't graf 3 minuten wilde spreken.

Ik heb aangehaald wat een zoon van Antheunisse tot mij heeft gezegd toen hij overleden was: *mijn vader was een uitverkoren kind van God; die beheerste de zogenaamde tale Kanaäns.*

Dit gaf aanleiding om een tekst uit Romeinen te citeren: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt, wie is het die veroemd?* enz.

Daarna nog enkele dingen gezegd, dat wij hem *de oude Pelgrim* noemden, en dat hij zijn stokken naast de hemelpoort heeft laten staan en zelf binnen werd gelaten. Vol verwondering en aanbidding keek hij naar de Heere Jezus. *Is dat de Heere Jezus?* Daarna: *ben ik hier? Ik, ik hier?*

Daarna nog iets gezegd van Job dat hij een blijde geloofswetenschap had: *Ik weet mijn Verlosser leeft*, enz. Komend tot de woorden: *Hij zal de laatste over het stof opstaan*, heb ik mijn handen en ogen omhoog geheven en uitgeroepen: *Dan zullen we tesamen opgenomen worden, op de wolken, in de lucht, de Heere tegemoet; en alzo zullen wij altijd bij den Heere wezen.* Kinderen van God, vertroost elkander met deze woorden.

Tenslotte bedankte de oudste zoon met enkele woorden.

Na afloop was het condoleren en iets te nuttigen. De 3 minuten waren tot 7 opgelopen, maar mevr. Antheunisse was erover tevreden. Ze bedankte me nog. Al de kinderen van Toon en z'n vrouw waren verwonderd dat mensen met zulke tegengestelde beginsels, zo harmonieus deze

begrafenis hadden ervaren. Prachtig vonden de kinderen het dat we hem *de oude pelgrim* noemden. Ze konden absoluut niet begrijpen dat er een advertentie op Internet stond bij het RD, en dat hij zo'n grote plaats ingenomen had in de gemeente.

Ik zei, *hij was de voornaamste uit de hele kerk.*

Pa? Hoe kan dat? Ze vonden het heel bijzonder dat alle mensen dachten dat Pa naar de hemel was. Bij jullie worden ze toch meestal naar de hel verwezen?

Dit was het einde op aarde van een gewoon mens, een zondaar, een man met een kromme rug, die als slecht man op de hemeldeur klopte, en onverwacht naar binnen werd gelaten, voordat hij het zelf wist hoe. Die krukken en klompen achterliet, *Droefenis en zuchting zullen wegvlieden maar eeuwige blijdschap zal op hun hoofden wezen.*

Tot aan de Doodsjordaan hebben wij hem mogen volgen. En daarachter, ... alles, alles werd voor hem licht, onbeschrijfelijk; ... de deur ging dicht. Het werd weer donker en stil.... Toen wenste ik ook zeer daarbinnen te mogen zijn.

Besluit uit de Christenreis van Bunyan

Ik kan deze gewaarwording niet beter onder woorden brengen dan met de taal van de door God onderwezen en geleerde Ketellapper, John Bunyan in de Christenreis naar de eeuwigheid. Christen en Hopende kwamen door de Doodsjordaan. In de Doodsjordaan had Christen het erg moeilijk. Maar vlak bij de overkant brak het licht door.

“Kort daarop brak CHRISTEN uit en riep met een luide stem: "Ach, ik zie Hem weer en Hij zegt mij: 'Als gij door het water gaat, zal Ik bij u zijn; en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen' (Jes. 43:2)." Toen grepen beiden moed, ook was de vijand daarna zo stom als een steen, tot zij over waren. CHRISTEN vond nu ook terstond grond om te staan en dat voelde hij doorlopend, zodat hem de rivier verder meer ondiep was.

Zo kwamen zij aan de overkant, en zagen weer die twee mannen in blinkende klederen, die hen opwachtten en hen, toen zij uit de rivier opgeklommen waren, verwelkomden met de woorden: "Wij zijn gediensstige geesten, uitgezonden tot de dienst van degenen, die de zaligheid beërven zullen (Hebr.1:14). En zo gingen zij tezamen naar de poort.

U moet wel in aanmerking nemen, dat de stad op een hoge berg ligt; echter gingen onze reizigers die met gemak op, daar deze twee mannen hen bij de arm hielden. Ook hadden zij hun sterfelijk gewaad in de rivier achtergelaten. Want ofschoon zij er mee omhangen de rivier in traden, kwamen zij zonder er weer uit. Dus traden zij de berg met grote vaardigheid op, ofschoon de fundamente, waarop de stad gebouwd was, hoger waren dan de wolken; zij gingen als door de lucht, aangenaam sprekende terwijl zij onderweg waren, en zeer getroost, zowel omdat zij behouden over de rivier waren geraakt, alsook, omdat zij zulke heerlijke leidslieden hadden.

De gesprekken, die zij met deze blinkenden (engelen) hadden, betroffen de heerlijkheid van de plaats; en zij zeiden, dat de schoonheid van deze ten enenmale onuitsprekelijk was. "Daar," zeiden zij, "is de berg SION, het hemelse JERUZALEM (Hebr. 12:22-24), het ontelbare gezelschap der engelen; en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen."

"Nu," zeiden zij, "gaat u tot het Paradijs Gods (Openb. 2:7), waar u de Boom des Levens zult vinden en eten van die onverderfelijke vruchten. En wanneer u daar komt, zult u witte klederen ontvangen (Openb. 3:4) en gedurig spreken met de Koning, al de dagen van de eeuwigheid. Daar zult u niet weer zien die dingen, die u zag, toen u nog in de lagere gebieden op de aarde was, te weten droefheden, ziekten, verdrukkingen en dood; want die vorige dingen zijn voorbij gegaan. Nu gaat u naar Abraham, Izak en Jacob en tot de Profeten; mensen, die God heeft weggeraapt

vóór het toekomende kwaad, die nu rusten op hun legersteden, eenieder van hen, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft" (Jes. 57:1, 2). Enz. ...

Als zij de poort naderden, zie, een gezelschap van het hemelse leger kwam hen tegemoet, tot wie de twee engelen zeiden: "Deze zijn de mannen, die onze Heere liefhadden, toen zij in de wereld waren en alles om Zijn heilige Naam verlieten. Hij heeft ons uitgezonden, om hen op te halen en wij hebben ze ook tot hiertoe gebracht in hun begeerde reis, opdat zij mogen ingaan en het gezicht van hun Verlosser met blijdschap aanschouwen." Toen juichte het hemelse leger met groot gejuich, zeggende: "Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams" (Openb. 19:9).

Toen kwamen hen ook verscheidene van des Konings trompetters tegemoet, allen bekleed met een wit en blinkend gewaad; zij deden met muzikale en luide stemmen de hemel weergalmen. Deze allen groetten CHRISTEN en HOPENDE met gejuich en met het geluid van de bazuinen, zeggende: "Welkom van de wereld, wel tot tienduizend malen."

Nadat dit gedaan was, omringden zij hen van alle kanten; sommigen gingen voor, anderen achter, sommigen rechts, anderen links als waren zij hun lijfwacht, door de bovenste streken van de lucht, gedurig juichende met een muzikaal geluid en op zeer hoge toon, zodat enkel het gezicht hiervan voor degenen, die het zien konden, was, alsof de hemel zelf was neergedaald en hen tegemoetkwam. Zo wandelden zij tezamen heen; en terwijl zij wandelden, vermengden de bazuiniers telkens hun muziek met zulke gebaren, die CHRISTEN en zijn broeder te kennen gaven, hoe welkom zij in hun gezelschap waren en met welke blijdschap zij hen inhaalden.

Nu waren deze twee mannen als het ware al in de hemel eer zij er nog waren, als verrukt en opgetogen door het gezicht van de engelen en het horen van hun muzikale stemmen. Hier hadden zij nu de stad zelf in het oog en zij dachten, dat zij de klokken al hoorden luiden om hen te verwelkomen, maar allermeeft door de heuglijke en zielsverwarmende gedachte, dat zij ook wonen zouden onder zo'n gezelschap en dat voor eeuwig en altijd. Och, wat tong is bekwaam de vreugde uit te drukken, die zij nu smaakten?

Zo kwamen zij aan de poort. Boven de poort waren in gouden letters deze woorden geschreven: *"Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad"* (Openb. 22:14).

De blinkenden geboden hun te roepen aan de poort, wat zij ook deden; waarop enigen van boven over de poort naar beneden keken, te weten Henoeh, Mozes en Elia, aan wie gezegd werd, dat deze reizigers van de stad VERDERF kwamen en wel uit zuivere liefde tot de Koning van deze plaats. Daarop gaven zij hun bewijs over, dat tot de Koning gebracht werd. Nadat Deze het gelezen had, vroeg Hij waar die mensen waren.

Men antwoordde: "Zij staan buiten aan de poort," waarop de Koning beval de poort te openen, "opdat," zei Hij, "het rechtvaardige volk, dat de getrouwheden bewaart, daardoor inga" (Jes. 26:2).

De mannen (zoals ik in mijn droom opmerkte) gingen de poort door, en zie, met dat zij intraden, werden zij geheel veranderd; zij kregen een gewaad aan, dat blonk als goud. Daar waren er ook met harpen en kronen, die zij hun ook gaven; de harpen om er mee te loven en de kronen tot een teken van eer.

Toen hoorde ik in mijn droom, dat alle klokken in de stad van blijdschap wederom luidden en er gezegd werd: *"Gaat in, in de vreugde uns Heeren!"*

Ik hoorde daarna ook deze mannen zelf met een luide stem zingen: "Dankzegging, eer, heerlijkheid en kracht zij Hem Die op de troon zit en het Lam tot in eeuwigheid!" (Openb. 5:13).

Toen nu de poorten opengingen om deze mannen in te laten, blonk de stad als de zon; de straten waren van goud en daarop wandelden er velen met kronen op de hoofden en palmtakken in de handen en gouden harpen, om daarmee lof te zingen.

Daar waren er ook, die vleugels hadden en zij antwoordden de een de ander, zonder enig ophouden, zeggende: "*Heilig, heilig, heilig is de Heere!*" En daarna werden de poorten gesloten.

Toen ik dit gezien had, wenste ik mij onder hen."